

**ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ & ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

**Το σημασιολογικό πεδίο των συναισθημάτων:
ταξινόμηση των ρημάτων της Νέας Ελληνικής που
δηλώνουν συναίσθημα**

Παρασκευή Ε. Γιούλη

(Α.Μ. Δ0023)

ΑΘΗΝΑ, Οκτώβριος 2020

Παρασκευή Ξ. Γιούλη

Το σημασιολογικό πεδίο των συναισθημάτων: ταξινόμηση των ρημάτων της
Νέας Ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ:

Καθηγητής **Ιωάννης Ε. Σαριδάκης**

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Καθηγητής **Ιωάννης Ε. Σαριδάκης**

Διευθύντρια Ερευνών **Αγγελική Φωτοπούλου**

Καθηγητής **Γεώργιος Μικρός**

ΕΠΤΑΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Καθηγητής **Ιωάννης Ε. Σαριδάκης**

Διευθύντρια Ερευνών **Αγγελική Φωτοπούλου**

Καθηγητής **Γεώργιος Μικρός**

Καθηγήτρια **Ζωή Γραβρηλίδου**

Καθηγήτρια **Παναγιώτα Κυριακοπούλου**

Καθηγητής **Γεώργιος Μαρκόπουλος**

Καθηγήτρια **Ανδρομάχη-Βιργινία Πανταζάρα**

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-SA 4.0) Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>

NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS

SCHOOL OF ECONOMIC AND POLITICAL SCIENCES

FACULTY OF TURKISH STUDIES AND MODERN ASIAN STUDIES

PHD THESIS

**The semantic field of emotions: A Lexicon-Grammar
account of Greek verbs denoting emotion**

Paraskevi X. Giouli

ATHENS

October 2020

Στον Κώστα, τον Νικόλα και τον Ξενοφώντα

Ευχαριστίες

Η εκπόνηση διδακτορικής έρευνας αποτελεί διαδικασία ιδιαίτερα επίπονη. Κυρίως, όμως, συνιστά μία πορεία μοναχική. Όλο αυτό το διάστημα, ωστόσο, είχα την τύχη να περιβάλλομαι από ανθρώπους ο οποίοι με στήριξαν ουσιαστικά και με βοήθησαν να φέρω εις πέρας το δύσκολο αυτό έργο. Σε όλους αυτούς οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες.

Καταρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διατριβής αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ κ. Ιωάννη Ε. Σαριδάκη, ο οποίος συνέβαλε ουσιαστικά στην εκπόνησή της με την αδιάλειπτη και ουσιαστική υποστήριξη που μου παρείχε, αλλά και τις γόνιμες παρατηρήσεις του.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ την κ. Αγγελική Φωτοπούλου, διευθύντρια ερευνών στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου του Ερευνητικού Κέντρου ΑΘΗΝΑ, για την καθοδήγηση που μου προσέφερε σε όλα τα στάδια εκπόνησης της έρευνας, για τις συμβουλές της αναφορικά με τα θέματα του Λεξικού-Γραμματικής αλλά και την αμέριστη συμπαράστασή της όλα αυτά τα χρόνια. Την ευχαριστώ θερμά.

Επίσης, ευχαριστώ τον κ. Γεώργιο Μικρό, καθηγητή του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας για τη συμμετοχή του στην τριμελή επιτροπή, αλλά, κυρίως, για τις καίριες παρατηρήσεις του που συνέβαλαν στις τελικές διορθώσεις του κειμένου της διατριβής.

Θα ήθελα, επιπλέον, να ευχαριστήσω την κ. Ζωή Γαβριηλίδου, καθηγήτρια Γλωσσολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Ξάνθης, την κ. Παναγιώτα Κυριακοπούλου, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Paris-Est Marne-la-Vallée, τον κ. Γεώργιο Μαρκόπουλο, αναπληρωτή καθηγητή στο Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, καθώς επίσης και την κ. Ανδρομάχη-Βιργινία Πανταζάρα, επίκουρη καθηγήτρια στο τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, για τη συμμετοχή τους στην εξεταστική επιτροπή της διδακτορικής μου διατριβής αλλά και τις ουσιαστικές τους επισημάνσεις. Ιδιαίτερα ευχαριστώ την κ. Παναγιώτα Κυριακοπούλου για τη φιλοξενία που μου παρείχε στο εργαστήριο Institut Gaspar-Monge του Πανεπιστημίου Paris-Est Marne-la-Vallée αλλά και γιατί με εισήγαγε στα λεξικά DELA και τον τρόπο ανάπτυξής τους.

Θα ήθελα, επίσης, να ευχαριστήσω τα μέλη του Institut Gaspar-Monge, το οποίο επισκέφτηκα για τις ανάγκες της έρευνάς μου. Καταρχάς, ευχαριστώ τον Takuya Nakamura για τα σχόλια και τις συμβουλές του αναφορικά με τους πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής κατά την παρουσίαση της έρευνάς μου στο Παρίσι. Επίσης, ευχαριστώ τον καθηγητή Eric Laporte για τις εύστοχες παρατηρήσεις του αναφορικά με τις πληροφορίες που περιέχουν οι πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής. Ιδιαίτερες ευχαριστίες, ωστόσο, οφείλω στον Claude Martineau, ερευνητή στο εργαστήριο, ο οποίος με εισήγαγε στην έννοια

και λειτουργία των γράφων μέσω του λογισμικού UNITEX.

Ιδιαίτερως θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Έφη Μούκα, υποψήφια διδάκτορα στο Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ για την ανεκτίμητη συνεισφορά της στην κατάρτιση του Σώματος Κειμένων της παρούσας έρευνας. Το σώμα κειμένων που συγκροτείται από ελληνικούς υπότιτλους ταινιών, αποτελεί υποσύνολο του σώματος κειμένων της δικής της έρευνας, το οποίο μου παραχώρησε προκειμένου για την αξιολόγηση του σχήματος επισημείωσης συναισθήματος. Κυρίως, όμως, ουσιαστική για την ολοκλήρωση της έρευνας στο επίπεδο της σημασίας υπήρξε η συμμετοχή της Έφης στη διαδικασία επισημείωσης του εν λόγω σώματος κειμένων. Πάντα πίστευα, όλα αυτά τα τελευταία είκοσι και πλέον χρόνια της έρευνάς μου στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, και εξακολουθώ να πιστεύω, ότι η κατανόηση της σημασίας στο επίπεδο της λέξης, της φράσης αλλά και πέρα από εκεί, στο επίπεδο του κειμένου, αποτελεί ένα θαυμαστό ταξίδι, το οποίο προϋποθέτει συνεργασία και ομαδική δουλειά. Οι εκτενείς συζητήσεις μας κατά τη διαδικασία της επισημείωσης υπήρξαν ιδιαίτερα ουσιαστικές και παραγωγικές. Την ευχαριστώ από καρδιάς.

Επίσης, οφείλω να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες σε όλους τους συναδέλφους στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου του Ερευνητικού Κέντρου ΑΘΗΝΑ που ήταν δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια. Ιδιαίτερως ευχαριστώ τους Νίκο Χατζηγεωργίου και Νίκο Σιδηρόπουλο οι οποίοι με βοήθησαν με τα δεδομένα του ΕΘΕΓ όποτε χρειάστηκε. Και φυσικά, δεν θα μπορούσα να ξεχάσω το ιδιαίτερο ενδιαφέρον και την αδιάκοπη και ένθερμη υποστήριξη και ενθάρρυνση που μου προσέφεραν ιδιαίτερως οι κκ. Ελένη Πετρά, Ιωάννα Αντωνίου και Νάντια Οικονόμου. Τις ευχαριστώ θερμά.

Ωστόσο, από τα βάθη της καρδιάς μου, οφείλω το πιο μεγάλο “ευχαριστώ” στην οικογένειά μου. Κυρίως, ευχαριστώ τον σύζυγό μου Κωνσταντίνο, χωρίς την υπομονή, την κατανόηση, την αγάπη, και την αδιάλειπτη στήριξη του οποίου δεν θα είχα καταφέρει να ολοκληρώσω τη διατριβή, αλλά και στους γιους μου, Νικόλα και Ξενοφώντα, που μου δίνουν έμπνευση και ενέργεια. Τους ζητώ συγνώμη αν κάποιες φορές δεν ήμουν τόσο κοντά τους όσο θα ήθελα. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μητέρα μου Ευθυμία Χριστίδου για όσα μου προσέφερε τόσο εκείνη όσο και ο πατέρας μου, Ξενοφών Γιούλης, που δεν είναι πια μαζί μας. Τους ευχαριστώ όλους από καρδιάς.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευρετήριο Εικόνων	12
Ευρετήριο Πινάκων.....	14
Συνομογραφίες.....	16
Σύμβολα	18
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	22
ABSTRACT	24
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ	27
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	29
1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ. ΔΟΜΗ της ΕΡΓΑΣΙΑΣ	31
1.1 Αντικείμενο της έρευνας.....	32
1.2 Επιμέρους στόχοι της έρευνας	33
1.3 Δομή της διδακτορικής διατριβής	35
ΜΕΡΟΣ Ι	37
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ της ΕΡΕΥΝΑΣ	38
2.1 Θεωρητικό Υπόβαθρο - Μεθοδολογικό πλαίσιο	38
2.1.1 Κατανεμητική και μετασχηματιστική γραμματική Z.S. Harris	38
2.1.2 Λεξικό - Γραμματική M. Gross	40
2.2 Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	47
2.2.1 Προηγούμενες μελέτες στο πλαίσιο του Λεξικού-Γραμματική	47
2.2.2 Θεωρητικές προσεγγίσεις.....	57
2.2.3 Σημασιολογικές προσεγγίσεις: ταξινόμηση με βάση τη σημασία	60
2.2.4 Λοιπές γραμματικές κατηγορίες: ουσιαστικά και επίθετα	61
2.3 Συμπεράσματα.....	63
ΜΕΡΟΣ ΙΙ	64
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ της ΕΡΕΥΝΑΣ	65
3.1 Μεθοδολογικές επισημάνσεις.....	65
3.2 Στάδια υλοποίησης της έρευνας	68
3.2.1 Οριοθέτηση του σημασιολογικού πεδίου: περιορισμός της έρευνας	69
3.2.2 Επιλογή του γλωσσικού υλικού	72
3.2.3 Τα Σώματα Κειμένων της έρευνας.....	76
3.2.4 Μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων	77
3.2.5 Κωδικοποίηση σε πίνακες Λεξικού-Γραμματικής.....	79
3.2.6 Εφαρμογές: υπολογιστική γραμματική	80
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ.....	82

4.	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	83
4.1	Μορφοσυντακτικές επισημάνσεις.....	83
4.2	Συντακτικές ιδιότητες	88
4.2.1	Η ορισματική δομή των Vsent	89
4.2.2	Ιδιότητες κατανομής.....	97
4.2.3	Μετασχηματιστικές ιδιότητες	109
4.2.4	Ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων Vsent σε πίνακες Λεξικού-Γραμματικής.....	133
4.2.5	Συμπεράσματα.....	146
5.	ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Η ΔΟΜΗΣΗ της ΣΗΜΑΣΙΑΣ	148
5.1	Κατανομή και σημασία	148
5.1.1	Άρση της σημασιολογικής αμφισημίας.....	149
5.1.2	Κατανομή και λεξική παράθεση	153
5.1.3	Ορισματική δομή και δομή γεγονότος	156
5.1.4	Ιδιότητες κατανομής και οι μετέχοντες στο γεγονός	159
5.1.5	Δομές με N0hum.....	164
5.2	Σημασιολογική ταξινόμηση των Vsent	165
5.2.1	Παραμετροποιημένο ταξινομικό σχήμα.....	166
5.2.2	Αποτελέσματα σημασιολογικής ταξινόμησης.....	173
5.2.3	Το σημασιολογικό πεδίο: σύνδεση με επίθετα και ουσιαστικά	176
5.3	Συμπεράσματα.....	178
	ΜΕΡΟΣ IV ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ.....	180
6.	ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	181
6.1	Συντακτική ανάλυση και επεξεργασία φυσικής γλώσσας.....	182
6.2	Υπολογιστικές γραμματικές.....	186
6.2.1	Τοπικές Γραμματικές.....	186
6.2.2	Από τους πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής στις τοπικές γραμματικές.....	188
6.3	Επεξεργασία κειμένων	192
6.3.1	Προ-επεξεργασία και λεξική ανάλυση	192
6.3.2	Εφαρμογή της γραμματικής: προς μία επιφανειακή συντακτική ανάλυση.....	195
6.3.3	Έξοδος επεξεργασίας και επικύρωση των γλωσσικών δεδομένων	205
6.3.4	Τοπικές γραμματικές και σημασιολογική ανάλυση	211
7.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	217
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	221
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	233
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Οι πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής.....	235

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Σημασιολογική ταξινόμηση	251
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Κατάλογος ιδιοτήτων.....	267
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: Κατάλογος των ρημάτων (κατ' αλφαβητική σειρά).....	274
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Παραμετροποιημένοι γράφοι.....	278
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Πρόσθετοι υποστηρικτικοί πόροι	289

Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1. Μορφή πίνακα Λεξικού-Γραμματικής	44
Εικόνα 2. Συμφραστικός πίνακας από τον ΕΘΕΓ	78
Εικόνα 3. Συμφραστικός πίνακας για το ρήμα εξάπτω	85
Εικόνα 4. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα από τον ΕΘΕΓ για το λήμμα αποστρέφω	87
Εικόνα 5. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα του λ. αρπάζω	88
Εικόνα 6. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα για το ρήμα ανησυχώ	116
Εικόνα 7. Κατανομή στους πίνακες των ρημάτων ως προς τις τιμές για <i>Πολικότητα</i>	174
Εικόνα 8. Κατανομή των ρημάτων με βάση τις τιμές για <i>Πολικότητα</i>	174
Εικόνα 9. Κατανομή των ρημάτων ανά είδος συναισθήματος	175
Εικόνα 10. Παράδειγμα γράφου	189
Εικόνα 11. Απόσπασμα παραμετροποιημένου γράφου	190
Εικόνα 12. Απόσπασμα της τοπικής γραμματικής για το ρήμα <i>αγανακτώ</i>	192
Εικόνα 13. Το εξαγόμενο της μορφολογικής ανάλυσης.....	194
Εικόνα 14. Το εξαγόμενο της μορφολογικής ανάλυσης και ληματοποίησης σε μορφή πίνακα	194
Εικόνα 15. Ληματοποίηση και μορφολογική ανάλυση	195
Εικόνα 16. Γράφος για την αναγνώριση ονοματικού συνόλου σε πτώση ονομαστική	197
Εικόνα 17. Προσθήκη ετικέτας Negative context.....	198
Εικόνα 18. Γράφος με βρόχους: επαναδρομή.....	198
Εικόνα 19. Γράφος που αναγνωρίζει επιθετικές δομές σε πτώση ονομαστική	200
Εικόνα 20. Γράφος εναλλακτικών δομών από τον κόμβο @A: εφαρμογή μετάθεσης.....	204
Εικόνα 21. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα με τα αποτελέσματα της επεξεργασίας	206
Εικόνα 22. Εξαγόμενο με ετικέτες	207
Εικόνα 23. Απόσπασμα εξόδου από τη σημασιολογική ανάλυση	214
Εικόνα 24. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV1.....	279

Εικόνα 25. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV2.....	280
Εικόνα 26. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV3.....	281
Εικόνα 27. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV4	282
Εικόνα 28. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV5	283
Εικόνα 29. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV1 – Σημασιολογική πληροφορία	284
Εικόνα 30. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV2 – Σημασιολογική πληροφορία	285
Εικόνα 31. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV3 - Σημασιολογική πληροφορία	286
Εικόνα 32. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV4 – Σημασιολογική πληροφορία	287
Εικόνα 33. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV5 - Σημασιολογική πληροφορία	288

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Σύσταση του ΗΣΚ της έρευνας	77
Πίνακας 2. Η σύνταξη των ρημάτων: ευρήματα από τον ΕΘΕΓ	92
Πίνακας 3. Επίθετα V-a	130
Πίνακας 4. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα από τον ΕΘΕΓ για τον γραμματικό τύπο <i>αφόρητα</i> .	155
Πίνακας 5. Οι λεξικές συνάψεις ως ιδιότητες στους πίνακες	156
Πίνακας 6. Αντιστοίχιση ορισματικής δομής και δομή γεγονότος.....	159
Πίνακας 7. Τύποι γεγονότων σχετικών με το συναίσθημα	163
Πίνακας 8. Η κωδικοποίηση των σημασιολογικών ιδιοτήτων	173
Πίνακας 9. Σύνδεση των ρημάτων με ουσιαστικά και επίθετα.....	177
Πίνακας 10. Σημασιολογική ταξινόμηση ρημάτων, ουσιαστικών και επιθέτων	178
Πίνακας 11. Αντιστοιχίσεις ορισμάτων & σημασιολογικών ρόλων	213

Συντομογραφίες

ΓΠ	Γλώσσα-Πηγή
ΓΣ	Γλώσσα-Στόχος
ΕΘΕΓ	Εθνικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας
ΗΣΚ	Ηλεκτρονικά Σώματα Κειμένων
ΛΓ	Λεξικό – Γραμματική
ΛΚΝ	Λεξικό την Κοινής Νεοελληνικής, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη Μ., Α.Π.Θ. 1998.
ΛΝΕΓ	Μπαμπινιώτης Γ. 1998. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας.
αγγλ.	Αγγλικά
βλ.	βλέπε
γαλλ.	Γαλλικά
ενν.	εννοείται
κ.ε.	και εξής
κ.ο.κ.	και ούτω καθεξής
πρβλ.	παράβαλε
σελ.	σελίδα/σελίδες
σημ.	σημασία
<i>ibid</i>	<i>ibidem</i> (αυτόθι)
<i>lit.</i>	<i>literally</i> (κατά λέξη)

Σύμβολα

Adj	επίθετο
Asent	επίθετο δηλωτικό συναισθήματος
det	προσδιοριστής
N	ονοματικό στοιχείο. Οι αριθμοί δίπλα από το N παραπέμπουν στον συντακτικό ρόλο του μέσα στην πρόταση
N0	ουσιαστικό - όρισμα σε θέση υποκειμένου
N1	ουσιαστικό - 1ο συμπλήρωμα
N2	ουσιαστικό - 2ο συμπλήρωμα
Ncoll	ουσιαστικό περιληπτικό
Nhum	ουσιαστικό υποχρεωτικά έμψυχο
N-hum	ουσιαστικό υποχρεωτικά μη έμψυχο
N-nr	ουσιαστικό μη περιοριστικό
Nop	ουσιαστικό operator (το γεγονός ότι)
Npc	ουσιαστικό που δηλώνει μέρος του σώματος
Npréd	κατηγορικό όνομα
Nsent	ουσιαστικό που σημαίνει συναίσθημα
N-acc	ουσιαστικό σε πτώση αιτιατική
N-gen	ουσιαστικό σε πτώση γενική
N-nom	ουσιαστικό σε πτώση ονομαστική
P	πρόταση
Pcomp	συμπληρωματική πρόταση
P(μήπως+μην)	συμπληρωματική πρόταση που εισάγεται με το μήπως/μην
Pνα	συμπληρωματική πρόταση που εισάγεται με το να
Pότι	συμπληρωματική πρόταση που εισάγεται με τον σύνδεσμο ότι
Pπου	συμπληρωματική πρόταση που εισάγεται με τον σύνδεσμο που
Pρν	κλιτική αντωνυμία
Prep	πρόθεση
PRO	αντωνυμικός τύπος

PROposs	κτητική αντωνυμία
V	ρήμα
Vb	ρηματικός τύπος (γραμματικός χαρακτηρισμός)
Vop	ρήμα επενεργητής
Vsent	ρήμα δηλωτικό συναισθήματος
Vsup	ρήμα υποστηρικτικό
Vconcret	ρήμα που χρησιμοποιείται με την κυριολεκτική του σημασία
V-mp	ρήμα μεσοπαθητικής μορφολογίας
V-adj	επίθετο, μορφολογικά συναφές με ρήμα
V-n	ουσιαστικό, μορφολογικά συναφές με ρήμα
Ω	συμπληρωματική ακολουθία (sous-structure)
E	το κενό σύνολο
<ENT>ADJ	λημματικός τύπος, που ανήκει στη γραμματική κατηγορία του επιθέτου
<ENT>NOUN	λημματικός τύπος, που ανήκει στη γραμματική κατηγορία του ουσιαστικού
<ENT>Verb	λημματικός τύπος, που ανήκει στη γραμματική κατηγορία του ρήματος
-a	επίθετο μορφολογικά συγγενές με το ρήμα
-n	ουσιαστικό μορφολογικά συγγενές με το ρήμα
[]	σύμβολο που δηλώνει μετασχηματισμό
[passivisation]	μετασχηματισμός παθητικοποίησης
[Prep z.]	μετασχηματισμός απαλοιφής της πρόθεσης
[recipr]	αλληλοπάθεια
[restructuring]	μετασχηματισμός αναδόμησης
[x z.]	μετασχηματιστικός απαλοιφής του στοιχείου x
(...+...)	σύμβολο που δηλώνει τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στα στοιχεία που περιέχονται στην παρένθεση και διαχωρίζονται με το σύμβολο «+»
*	σύμβολο που δηλώνει ακολουθία λέξεων ή φράσεων μη αποδεκτή
?	σύμβολο που δηλώνει ακολουθία λέξεων ή φράσεων αμφίβολης αποδεκτικότητας
+	σύμβολο που δηλώνει στους πίνακες ότι ιδιότητα στην κεφαλίδα της στήλης ισχύει για το ρήμα

-	σύμβολο που δηλώνει στους πίνακες ότι η ιδιότητα στην κεφαλίδα της στήλης δεν ισχύει για το ρήμα
=:	σύμβολο που χρησιμοποιείται για την εξειδίκευση του λεξικού ή συντακτικού περιεχομένου μίας δομής
≠	σύμβολο που συνδέει δομές όχι ισοδύναμες
=	σύμβολο που συνδέει μία δομή με την παράφρασή της
<->	σύμβολο που συνδέει σημασιολογικά ισοδύναμες δομές σε έναν μετασχηματισμό

Περίληψη

Αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής αποτελεί η μελέτη των ρηματικών κατηγορημάτων της Ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα και η ταξινόμησή τους σε πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής. Απώτερος στόχος είναι η δημιουργία ενός εύρωστου γλωσσικού πόρου ο οποίος θα μπορεί να αξιοποιηθεί σε διάφορες εφαρμογές επεξεργασίας φυσικής γλώσσας. Η γλωσσολογική έρευνα ακολουθεί τη θεωρία της Μετασηματιστικής και Κατανεμητικής Γραμματικής που θεμελιώθηκε από τον Zellig S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981), ενώ για την περιγραφή των γλωσσικών δεδομένων υιοθετήσαμε τις αρχές του μεθοδολογικού μοντέλου του Λεξικού-Γραμματικής (Maurice Gross 1975). Στο πλαίσιο του μοντέλου, η συντακτική ανάλυση ξεκινά από τη μελέτη της απλής πρότασης. Στην κατεύθυνση αυτή, αξιοποιήθηκαν στο έπακρο τα μεθοδολογικά και υπολογιστικά εργαλεία που μας προσφέρουν τα ηλεκτρονικά σώματα κειμένων τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την αξιολόγηση του λεξικού πόρου. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε ο καθορισμός του σημασιολογικού πεδίου ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ, με στόχο την επιλογή του γλωσσικού υλικού, δηλαδή των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων. Εν συνεχεία, συγκροτήθηκε Ηλεκτρονικό Σώμα Κειμένων το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων των κατηγορημάτων της ανά χείρας έρευνας. Τελικώς, τα υπό ανάλυση ρήματα, ταξινομήθηκαν σε πέντε (5) πίνακες Λεξικού-Γραμματικής, καθένας εκ των οποίων ορίστηκε στη βάση μίας κοινής (για όλα τα κατηγορήματα που υπάγονται σε αυτόν) καθοριστικής δομής και κοινών συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων. Ακολούθως, και με βάση τη σημασία, ορίστηκαν επιπλέον σημασιολογικές ιδιότητες, οι οποίες αντιστοιχούν σε προ-επιλεγμένα ζεύγη χαρακτηριστικών/τιμών. Τα ζεύγη αυτά ορίζουν ένα ταξινομικό σχήμα που σκιαγραφεί την έννοια ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ. Οι τιμές του ταξινομικού σχήματος κωδικοποιήθηκαν ως ιδιότητες σε συμπληρωματικούς πίνακες Λεξικού-Γραμματικής. Στο τελευταίο στάδιο, η κωδικοποίηση στους πίνακες των ιδιοτήτων (συντακτικών και σημασιολογικών) με τρόπο τυπικό επέτρεψε την υλοποίηση υπολογιστικής γραμματικής με τη βοήθεια γράφων που κατασκευάστηκαν μέσω εξειδικευμένου λογισμικού (UNITEX). Η στόχευση είναι διττή: η εργασία αποσκοπεί αφενός στον έλεγχο της τελικής κωδικοποίησης που πραγματοποιήθηκε, και αφετέρου στη διερεύνηση της δυνατότητας αξιοποίησης του πόρου (των πινάκων του Λεξικού-Γραμματικής και της υπολογιστικής γραμματικής), για την αυτόματη επεξεργασία φυσικής γλώσσας και της αναγνώρισης συναισθήματος σε κείμενα.

Λέξεις – Κλειδιά

Δηλωτικό συναισθήματος ρηματικό κατηγορημα, ρήμα ψυχικού πάθους, Λεξικό-Γραμματική, ιδιότητες κατανομής, συντακτικές ιδιότητες, σημασιολογικές ιδιότητες, μετασχηματισμοί, γράφοι, τοπική γραμματική, Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας, αναγνώριση συναισθήματος.

Abstract

This doctoral dissertation presents research aimed at the study of Greek verbal predicates denoting emotion, and their classification into Lexicon-Grammar tables. The ultimate purpose is the creation of a robust lexical resource that is suitable for translation – performed by humans and machines alike. The linguistic analysis follows the theoretical assumptions of transformational and distributional grammar introduced by Zellig S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981), whereas the representation of the verbs abides by the principles set by the Lexicon-Grammar framework proposed by Maurice Gross (1975). Being a model of syntax limited to the elementary sentences of the form Subject – Verb – Object, the theory argues that the unit of meaning is located at the sentence rather than the word level. In this respect, our study is based on empirical data drawn from material collected from electronic corpora (corpus-based).

In order to better delineate the linguistic data, the definition of the semantic field of EMOTION was in order and the verbs denoting emotion were collected. Subsequently, a corpus of text documents was compiled in view of eliciting real-world data on the syntactic and semantic properties of the verbal predicates at hand. Ultimately, the verbs studied were classified into five (5) Lexicon-Grammar tables, based on a shared definitional structure and shared syntactic and semantic-distributional properties. At the next stage, in view of better representing the emotion concept each verb denotes, additional semantic properties were defined, which correspond to a set of pre-defined attribute/value pairs. We argue that these pairs define a taxonomy (annotation scheme) that better depicts the semantic class of EMOTION. The values assigned to the verbs at hand were encoded as properties in supplementary Lexicon-Grammar tables.

At the final stage, a cascade of graphs that comprise a computational grammar was manually crafted using a lexicon- and grammar-based corpus processing suite. The grammar makes use of the information encoded in the Lexicon-Grammar tables, rendering itself appropriate for validation purposes. The final grammar can be integrated into a future syntactic parser or a system for emotion detection.

Key words

Verbal predicate denoting emotion, psych verb, Lexicon-Grammar, distributional properties, syntactic properties, semantic properties, transformation, graph, local grammar, Natural Language Processing, emotion detection.

Δημοσιεύσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ

Giouli, V., Fotopoulou, A., Mouka, E., & Saridakis, I. E. (2013). Annotating sentiment expressions for lexical resources. In P. Blumenthal, I. Novakova, & D. Siepmann (Eds.), *Les émotions dans le discours - Emotions in Discourse* (pp. 281-295). Frankfurt am Main: Peter Lang.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ (με κριτές)

Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2014a). Linguistically motivated Language Resources for Sentiment Analysis. *Proceedings of the Workshop for Lexical and Grammatical Resources for Language Processing. Collocated with the 25th International Conference on Computational Linguistics (COLING 2014)*, (pp. 39-45). Dublin, Ireland. (<https://www.aclweb.org/anthology/W14-5806>)

Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2014b). Developing Language Resources for Sentiment Analysis in Greek. *Proceedings of the 11th International Conference on Greek Linguistics. ICGL-11*, (pp. 501-511). Rhodes, Greece.

Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2012a). Emotion verbs in Greek. From Lexicon-Grammar tables to multi-purpose syntactic and semantic lexica. *Proceedings of the XV Euralex International Congress (EURALEX 2012)*, (pp. 485-492). Oslo, Norway.

Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2012b). Towards developing Local Grammars of verb predicates denoting Emotion in Greek: a Lexicon-Grammar account. *Proceedings of the 31st International Conference on Lexis and Grammar 2012*. Nové Hradky, Czech Republic. doi:10.13140/RG.2.1.4556.4247

Mouka, E., Giouli, V., Fotopoulou, A., & Saridakis, I. (2012). Opinion and emotion in movies: a modular perspective to annotation. *4th International Workshop on Corpora for Research on Emotion, Sentiment & Social Signals (ES³ 2012)*. Istanbul, Turkey.

Γιούλη, Β., & Φωτοπούλου, Α. (2012). Σημασιολογικό πεδίο των «συναισθημάτων»: ταξινόμηση των ρημάτων της ελληνικής που δηλώνουν «συναίσθημα». *Πρακτικά του 10ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL10)*. Κομοτηνή. (<https://www.icgl.gr/files/greek/71-754-762.pdf>)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

The meaning of a word is defined by the circumstances of its use

Wittgenstein 1968

Η μελέτη των ανθρώπινων συναισθημάτων αποτελεί αντικείμενο διεπιστημονικής έρευνας. Παράλληλες εξελίξεις σε διαφορετικά πεδία της φιλοσοφίας, της ψυχολογίας και της φυσιολογίας όχι μόνο συγκλίνουν στην σημασία που αποδίδεται στο συναίσθημα ως αυτόνομο πεδίο έρευνας, αλλά παράλληλα, οριοθετούν την *έννοια*, το *εύρος* και τα *χαρακτηριστικά* του συναισθήματος. Έτσι, η πρόσφατη ερευνητική δραστηριότητα προσδίδει στο συναίσθημα έναν ρόλο με ιδιαίζουσα σημασία για την ανθρώπινη ανάπτυξη και δραστηριότητα καθώς αποτελεί την κινητήρια δύναμη πίσω από φυσικές και ψυχολογικές αλλαγές που επηρεάζουν τη σκέψη και τη συμπεριφορά του ατόμου. Ταυτόχρονα, η έννοια του συναισθήματος συνδέεται με μια σειρά ψυχολογικών φαινομένων, όπως η ιδιοσυγκρασία και η προσωπικότητα, η διάθεση του ατόμου απέναντι σε πρόσωπα και καταστάσεις, καθώς επίσης και τα κίνητρα για πράξεις.

Από τη σκοπιά της θεωρητικής γλωσσολογίας, η μελέτη των ρημάτων που εκφράζουν συναίσθημα αποσκοπεί στη διερεύνηση του κατά πόσον μία σημασιολογική κατηγορία μπορεί να οριστεί με βάση συντακτικά και σημασιολογικά χαρακτηριστικά (Levin 1993, Ruwet 1995a, Van Voorst 1992, Van Voorst 1995). Ταυτόχρονα, η συγκριτική εξέταση των λεξιλογικών στοιχείων του πεδίου έχει ως στόχο να διερευνηθεί η ύπαρξη καθολικών χαρακτηριστικών (universals) στην ανθρώπινη γλώσσα (Wierzbicka 1999).

Πέρα, όμως, από τις γλωσσολογικές προσεγγίσεις, στον χώρο της γλωσσικής τεχνολογίας, η αναγνώριση και ανάλυση του συναισθήματος (sentiment analysis), καθώς και η εξόρυξη γνώμης (opinion mining) από κείμενο αποτελούν εφαρμογές στις οποίες επικεντρώνεται η έρευνα. Πράγματι, τα τελευταία χρόνια, η αυξανόμενη διείσδυση των κοινωνικών δικτύων σε διάφορες όψεις της καθημερινής ζωής σηματοδότησε τη στροφή της ερευνητικής κοινότητας από την εξαγωγή πληροφορίας σχετικά με γεγονότα για τα οποία γίνεται λόγος στα γραπτά κείμενα και – συνακολούθως - τις οντότητες που μετέχουν σε αυτά, στην κατανόηση του κειμένου αναφορικά με τις απόψεις και τις κρίσεις ατόμων ή ομάδων ατόμων, και στην ανάδειξη του θεματικού πεδίου των

συναισθημάτων. Παραδοσιακά, οι μεθοδολογίες ανάλυσης συναισθήματος σε κείμενο περιορίζονται συνήθως στην αναγνώριση και διάκριση συναισθημάτων με βάση το δίπολο θετικό – αρνητικό, ή, εναλλακτικά, το συνεχές θετικό – ουδέτερο – αρνητικό. Εντούτοις, τελευταίως, όλο και συχνότερα, επιχειρείται η λεπτομερής κατηγοριοποίηση των συναισθημάτων (Wiebe et al. 2005, Wilson 2008, Asher et al. 2009, Mohammad 2016, Mohammad et al. 2018). Τελικό ζητούμενο αποτελεί η ταξινόμηση των κειμένων σε συγκεκριμένες κατηγορίες, με βάση τα συναισθήματα που εκφράζονται. Στο πλαίσιο αυτό, η γλωσσολογική έρευνα αναφορικά με το συναίσθημα αποκτά νέες προοπτικές, καθώς η γλωσσική ανάλυση και η λεξικογραφική πρακτική έρχονται να συμπληρώσουν και να επιβοηθήσουν τις ποσοτικές μεθόδους στην αναγνώριση συναισθήματος και την κατανόηση κειμένου.

1.1 Αντικείμενο της έρευνας

Αντικείμενο της παρούσας έρευνας αποτελούν τα *ρηματικά κατηγορήματα της Ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα και απαρτίζουν το λεξιλόγιο του ομώνυμου σημασιολογικού πεδίου* (lexicon of emotions) και η *μελέτη* τους με βάση εμπειρικά δεδομένα όπως προκύπτουν από την επεξεργασία Ηλεκτρονικών Σωμάτων Κειμένων (ΗΣΚ). Η μελέτη των ρηματικών κατηγορημάτων της έρευνας κινείται σε δύο άξονες. Στον πρώτο άξονα, η καθαρά γλωσσολογική έρευνα επικεντρώνεται στις συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων. Σε έναν δεύτερο άξονα, η έρευνα αποσκοπεί στην κωδικοποίηση του συνόλου των ιδιοτήτων – λεξικών, συντακτικών και σημασιολογικών – σε λεξιλογικό πόρο με τρόπο τυπικό (formal), καθώς επίσης και στη δημιουργία γράφων οι οποίοι θα μπορούν να αξιοποιηθούν σε εφαρμογές Επεξεργασίας Φυσικής Γλώσσας.

Ως θεωρητικό υπόβαθρο για τη μελέτη και περιγραφή των υπό εξέταση ρημάτων λαμβάνεται η μετασηματιστική Γραμματική όπως διατυπώθηκε από τον Zellig S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981), ενώ η κωδικοποίηση ακολουθεί τις αρχές του μεθοδολογικού μοντέλου που προτείνει το Λεξικό-Γραμματική (Lexicon-Grammar) (Gross 1975). Βασική αρχή του μοντέλου αποτελεί η παραδοχή ότι, παρά το γεγονός ότι οι σύγχρονες γλωσσολογικές θεωρίες, όπως έχουν αναπτυχθεί από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα κ.ε., επιχειρούν μία περιγραφή της ανθρώπινης γλώσσας στη βάση γενικών συντακτικών κανόνων, εντούτοις, στην πράξη, η δυνατότητα λειτουργίας των γενικών κανόνων εξαρτάται - εν πολλοίς - από τις συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των επιμέρους λεξικών μονάδων. Έτσι, στο πλαίσιο αυτό, ως βασική μονάδα ανάλυσης της γλώσσας λαμβάνεται η απλή πρόταση, νοούμενη ως τη βασική δομή *υποκείμενο - ρήμα - συμπλήρωμα*. Η απλή πρόταση, πλέον, ως κύρια συντακτική μονάδα, ανάγεται σε μία κατηγορική μορφή, στην οποία διακρίνονται τα *βασικά*

συμπληρώματα από τα μη βασικά ή *προαιρετικά* (επιρρηματικοί προσδιορισμοί, περιστασιακά συμπληρώματα). Η εν λόγω ανάλυση είναι εφικτή κατ' αρχάς για τα ρήματα, αλλά και για τα ουσιαστικά και τα επίθετα.

Έχοντας ως αφετηρία και βάση τη θεωρητική γλωσσολογία με έμφαση στην κατανομητική σύνταξη, η έρευνα εμπίπτει στο επιστημονικό πεδίο της υπολογιστικής γλωσσολογίας και λεξικογραφίας. Ταυτόχρονα αξιοποιεί στο έπακρο τα εμπειρικά δεδομένα, δηλαδή αυθεντικό γλωσσικό υλικό το οποίο είναι κατάλληλα οργανωμένο και υπόκειται σε επεξεργασία σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης. Πράγματι, σύμφωνα με τις με τις σύγχρονες λεξικογραφικές πρακτικές, βασικό εργαλείο για τη συστηματική διερεύνηση της σημασίας και της συμπεριφοράς των λεξημάτων σε πραγματικές συνθήκες αποτελούν τα ΗΣΚ, τα οποία αντικατοπτρίζουν σε μεγάλο βαθμό τη γλώσσα εν χρήσει. Τα ΗΣΚ της έρευνας χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε όλα τα στάδια, από την αρχική επιλογή του γλωσσικού υλικού μέχρι την μελέτη και την κωδικοποίησή του, καθώς επίσης και στο στάδιο της ποιοτικής αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Τελικά, η έρευνα είναι προσανατολισμένη σε πραγματικές εφαρμογές με την αξιοποίηση του ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συντακτικού και σημασιολογικού λεξικού σε δύο άξονες: (α) στην συντακτική ανάλυση, και (β) στην σημασιολογική ανάλυση κειμένου της Ελληνικής.

Για την επίτευξη του βασικού στόχου, όπως παρουσιάστηκε προηγουμένως, ετέθησαν ήδη από την αρχή οι επιμέρους στόχοι της έρευνας, οι οποίοι παρουσιάζονται στις ενότητες που ακολουθούν.

1.2 Επιμέρους στόχοι της έρευνας

Πρώτος στόχος της παρούσας έρευνας υπήρξε η *επιλογή του γλωσσικού υλικού*, δηλαδή των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων της Ελληνικής, και ακολούθως, η *οριοθέτηση και εξαντλητική χαρτογράφηση* του σημασιολογικού πεδίου ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ. Το μείζον ζήτημα που ανακύπτει εδώ αφορά αφενός μεν στην προέλευση του γλωσσικού υλικού, και αφετέρου στα κριτήρια επιλογής του. Σημείο εκκίνησης αποτέλεσαν τα *πλήρη ρήματα*¹ της Ελληνικής με τα οποία λεξικοποιούνται σημασίες σχετικές με την έννοια *συναίσθημα*, όπως είναι τα: *αγαπώ, αγανακτώ, ντροπιάζω, μισώ, αναστατώνω*. Η έρευνα επικεντρώνεται στα *μονολεκτικά* κατηγορήματα, ενώ εξαιρούνται πολυλεκτικά λεξήματα τα οποία εμφανίζουν μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό παγίωσης ή/και σημασιολογικής αδιαφάνειας της μορφής *τα βάφω μαύρα, πετάω στα σύννεφα*. Άλλωστε, και στο

1 . Σύμφωνα με τους Κλαίρη & Μπαμπινιώτη (2005: 567), πλήρη καλούνται τα ρήματα τα οποία χρησιμοποιούνται μόνα τους για τον σχηματισμό του πυρήνα της πρότασης, σε αντιδιαστολή προς τα συνδετικά, τα οποία συμμετέχουν στον σχηματισμό του πυρήνα από κοινού με ένα ονοματικό στοιχείο.

μεθοδολογικό πλαίσιο το οποίο χρησιμοποιούμε, η ανάλυση των πολυλεκτικών εκφράσεων αν και ακολουθεί τους γενικούς κανόνες ταξινόμησης των απλών κατηγορημάτων, απαιτεί τη μελέτη και αναπαράσταση ποικίλων συντακτικών φαινομένων που συνδέονται με τα ελεύθερα και παγιωμένα συστατικά των πολυλεκτικών (Gross 1984: 277-281). Ακολούθως, στόχος μας ήταν η ολοκλήρωση της χαρτογράφησης του πεδίου με τον εντοπισμό και την καταγραφή κατηγορημάτων (μονολεκτικών λεξημάτων) που εμπίπτουν στις γραμματικές κατηγορίες *ουσιαστικό* και *επίθετο*, και τα οποία είναι μορφολογικώς συγγενή και σημασιολογικώς συναφή με τα ρήματα της έρευνας.

Εν συνεχεία, δεύτερος στόχος της έρευνας υπήρξε η μελέτη και καταγραφή του συνόλου των αποδεκτών δομών στις οποίες εμφανίζονται τα εν λόγω ρηματικά κατηγορήματα, καθώς επίσης και η διερεύνηση των συντακτικών και κατανομητικών τους ιδιοτήτων. Επιπροσθέτως, η έρευνα αποσκοπούσε στη σύνδεση των *ρηματικών δομών* με άλλες σημασιολογικά ισοδύναμες *δομές ή παραφράσεις*. Σε κάποιες από τις παραφράσεις αυτές μετέχουν τα μορφολογικώς συγγενή ονοματικά και επιθετικά κατηγορήματα που δηλώνουν συναίσθημα, τα οποία εντοπίστηκαν κατά τη φάση καθορισμού του λεξιλογίου. Υπό την έννοια αυτή, η στόχευση της έρευνας δεν περιορίστηκε απλώς στην καταγραφή των λεξικών μονάδων - εν προκειμένω, των οικείων ουσιαστικών και επιθέτων - αλλά - εστίασε στον εντοπισμό και την κωδικοποίηση της σχέσης μεταξύ ρηματικών δομών και των σημασιολογικά ισοδύναμων δομών με ουσιαστικά και επίθετα.

Στο επόμενο στάδιο, η αναγωγή των συντακτικών ιδιοτήτων σε όψεις της σημασίας τους, επιτρέπει την ανάδειξη των σημασιολογικών ιδιοτήτων των εν λόγω ρημάτων. Έτσι, στους στόχους της έρευνας εντάχθηκε η ανάλυση της σημασίας των ρημάτων σε δύο άξονες: (α) με γνώμονα τις συντακτικές και κατανομητικές τους ιδιότητες, καθώς επίσης και (β) στη βάση ενός ολοκληρωμένου εννοιολογικού προτύπου για την ταξινόμηση των σχετικών με το συναίσθημα εννοιών, ανεξάρτητα από τη γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκουν οι δηλωτικές συναισθήματος λεξικές μονάδες.

Στο πλαίσιο αυτό, έτερος στόχος της έρευνας υπήρξε ο καθορισμός ενός *ταξινομικού σχήματος* το οποίο θα είναι κατάλληλο για την απεικόνιση του σημασιολογικού πεδίου ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ. Στην κατεύθυνση αυτή, το ταξινομικό σχήμα όφειλε να πληροί τις βασικές απαιτήσεις για *πληρότητα* και *επάρκεια*. Έτσι, στο πρώτο επίπεδο, το σχήμα θα έπρεπε να καλύπτει ένα σύνολο βασικών εννοιών οι οποίες περιγράφουν επαρκώς το σημασιολογικό πεδίο. Ταυτόχρονα, σε ένα δεύτερο επίπεδο, η απαίτηση που τέθηκε ήταν το σχήμα να προβλέπει σημασιολογικά χαρακτηριστικά βάσει των οποίων θα είναι εφικτή η σημασιολογική διάκριση των συναισθημάτων. Τελικό ζητούμενο υπήρξε η καταρχήν δόμηση του σημασιολογικού πεδίου των συναισθημάτων, ώστε πέρα από τη σύνδεση κάθε κατηγορήματος με το δηλούμενο συναίσθημα (βασική έννοια), να σχηματοποιείται και η σημασιολογική διάκριση μεταξύ κατηγορημάτων τα οποία αναφέρονται μεν στο ίδιο συναίσθημα, σηματοδοτούν, όμως, διαφοροποίηση ως προς την πολικότητα ή την ένταση του συναισθήματος,

κατά τρόπον ώστε να καθίσταται δυνατή η αναπαράσταση της διαφορετικής σημασίας την οποία φέρουν ρήματα όπως *φοβάμαι, πανικοβάλλομαι, θυμώνω και οργίζομαι*.

Τελικώς, στόχος μας ήταν να διερευνηθεί η δυνατότητα περαιτέρω αξιοποίησης του λεξιλογικού πόρου στο πλαίσιο της επεξεργασίας φυσικής γλώσσας. Για τον λόγο αυτό, η υλοποίηση μιας υπολογιστικής γραμματικής η οποία περιγράφει τις δομές με τα εξεταζόμενα ρηματικά κατηγορήματα και η εφαρμογή της σε υποσύνολο των ΗΣΚ, αφενός αποσκοπεί στον έλεγχο της κωδικοποίησης και την επαλήθευση της ακρίβειας των ερευνητικών αποτελεσμάτων, και αφετέρου, αποτελεί πρώτο βήμα για την επεξεργασία κειμενικών δεδομένων.

1.3 Δομή της διδακτορικής διατριβής

Στην ενότητα 2 (υπο-ενότητα 2.1) της διδακτορικής διατριβής παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της κατανεμητικής και μετασχηματιστικής θεωρίας (distributional and transformational grammar) όπως διατυπώθηκε από τον Zellig S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981) καθώς επίσης και το μεθοδολογικό πλαίσιο του Λεξικού-Γραμματικής (Gross 1975), στο οποίο στηρίζεται η συντακτική περιγραφή και ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων. Ακολούθως, στην υπο-ενότητα 2.2 γίνεται η βιβλιογραφική επισκόπηση προηγούμενων μελετών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο τη συντακτική ανάλυση των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων, όχι μόνο για την Ελληνική αλλά και για άλλες γλώσσες.

Εν συνεχεία, στην ενότητα 3 γίνεται αναφορά στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην παρούσα έρευνα, με έμφαση στα κριτήρια που ετέθησαν για την οριοθέτηση του σημασιολογικού πεδίου και την επιλογή των κατηγορημάτων. Επιπλέον, στην ενότητα αυτή περιγράφονται τα πρωτογενή δεδομένα στα οποία στηρίχθηκε η έρευνα, καθώς και τα μεθοδολογικά εργαλεία τα οποία αξιοποιήθηκαν για την επεξεργασία των πρωτογενών δεδομένων και την εξαγωγή των συμπερασμάτων αναφορικά με τις ιδιότητες των ρημάτων που περιγράφονται.

Βεβαίως, στον πυρήνα της ερευνητικής εργασίας, η εστίαση εντοπίζεται στις συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των ρηματικών κατηγορημάτων οι οποίες αναδύθηκαν από τα εμπειρικά δεδομένα, και στην κωδικοποίησή τους στους πίνακες του ΛΓ. Ακολούθως, στην ενότητα 4 παρουσιάζονται οι λεξικές και συντακτικές (μετασχηματιστικές, και κατανεμητικές) ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων. Η συστηματοποίηση των ιδιοτήτων αυτών είχε ως αποτέλεσμα τον ορισμό μιας ταξινομίας ρηματικών κατηγορημάτων που δηλώνουν συναίσθημα και την κωδικοποίησή τους στους πίνακες.

Αντίστοιχα, οι σημασιολογικές ιδιότητες των υπό εξέταση ρημάτων καθώς επίσης και το ταξινομικό σχήμα στο επίπεδο της σημασίας περιγράφονται στην ενότητα 5. Το τελικό εξαγόμενο της έρευνας είναι ένα σύνολο πινάκων ΛΓ στους οποίους κωδικοποιούνται οι συντακτικές και αμιγώς σημασιολογικές ιδιότητες. Με τον τρόπο αυτό, προτείνεται ένα *ενιαίο σύστημα για την ταξινόμηση και κωδικοποίηση των γλωσσικών δεδομένων που ξεκινάει από τη σύνταξη και καταλήγει στη σημασία*.

Οι πρακτικές εφαρμογές της έρευνας που εκπονήθηκε παρουσιάζονται στην ενότητα 6. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφεται η υπολογιστική γραμματική που αναπτύχθηκε στη βάση των πινάκων του ΛΓ. Η γραμματική αυτή αποτελείται από ένα σύνολο γράφων που περιγράφουν τις δομές στις οποίες απαντούν τα ρηματικά κατηγορήματα της έρευνας. Οι εν λόγω γράφοι, όταν εφαρμόζονται σε ελεύθερο κείμενο σε σειρά αναγνωρίζουν τις δομές που περιγράφουν. Η γραμματική μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεταξύ άλλων για την συντακτική και σημασιολογική ανάλυση της Ελληνικής, καθώς επίσης και σε εφαρμογές μηχανικής μετάφρασης.

Τέλος, στην ενότητα 7 παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της ανά χείρας διατριβής και γίνεται αναφορά σε θέματα τα οποία μένουν ανοικτά ως προοπτικές για μελλοντική έρευνα.

ΜΕΡΟΣ Ι

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

2.1 Θεωρητικό Υπόβαθρο - Μεθοδολογικό πλαίσιο

Το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο στηρίζεται η παρούσα διδακτορική έρευνα είναι αυτό της κατανεμητικής και μετασχηματιστικής γραμματικής για την περιγραφή της γλώσσας κατά τρόπο φορμαλιστικό και τυποποιημένο, όπως προτάθηκε από τον Zellig S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981). Στις αρχές της θεωρίας αυτής στηρίχθηκε το μεθοδολογικό μοντέλο του Λεξικού-Γραμματική (1975), το οποίο υιοθετήσαμε για την ανάλυση και περιγραφή των γλωσσικών δεδομένων. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της έρευνας καθώς επίσης και το μεθοδολογικό μοντέλο σύμφωνα με το οποίο κωδικοποιήθηκαν οι ιδιότητες των υπό εξέταση ρηματικών κατηγορημάτων.

2.1.1 Κατανεμητική και μετασχηματιστική γραμματική Z.S. Harris

Η ανά χείρας έρευνα στηρίζεται στην κατανεμητική και μετασχηματιστική θεωρία (distributional and transformational grammar) όπως θεμελιώθηκε από τον Z.S. Harris (1951, 1954, 1968, 1981). Πρόκειται για ένα θεωρητικό μοντέλο περιγραφής και ανάλυσης της γλώσσας το οποίο στηρίζεται εν πολλοίς σε έννοιες εδραιωμένες ήδη στην επιστήμη των μαθηματικών και της τυπικής λογικής, αλλά και στο πλαίσιο της ανάλυσης των τυπικών φορμαλισμών. Επισημαίνοντας ομοιότητες ή αναλογίες μεταξύ της μαθηματικής ανάλυσης και της φυσικής γλώσσας, καθώς η τελευταία μπορεί να παρασταθεί με λογικές προτάσεις (propositions) και αλγεβραϊκούς τύπους (formulas), ο Harris επαναπροσδιόρισε τη μεθοδολογία του αμερικανικού δομισμού με την εισαγωγή αλγεβρικών όρων και εννοιών προκειμένου για την περιγραφή της γλώσσας. Οι μαθηματικές έννοιες αυτές αφορούν τόσο στην περιγραφή των συστατικών της γλώσσας σε διάφορα επίπεδα ανάλυσης, όσο και στις σχέσεις, αλλά και στις λειτουργίες ή διεργασίες (operations) που συνδέουν τα γλωσσικά στοιχεία μεταξύ τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η περιγραφή της δομής της γλώσσας παρουσιάζει έντονη τυποποίηση και φορμαλιστική συνέπεια και μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορες φυσικές γλώσσες².

Βασική αρχή της κατανεμητικής ανάλυσης (distributional analysis) της γλώσσας που προτείνει ο Harris αποτελεί η θέση ότι τα γλωσσικά στοιχεία και οι κατηγορίες στις οποίες αυτά ανήκουν δεν

2. Η μεθοδολογία αυτή στη συνέχεια τυποποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθηματικού, γενετικού μοντέλου του N. Chomsky.

καθορίζονται *a priori* με τρόπο απόλυτο, αλλά με βάση τις σχέσεις κατανομής μεταξύ τους (Harris 1951: 7)³. Η αρχή αυτή ισχύει για όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης: φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη. Στο πλαίσιο αυτό, η κατανομή (distribution) ενός γλωσσικού στοιχείου *A* γίνεται νοητή ως το σύνολο *X* των γλωσσικών στοιχείων που αποτελούν το περιβάλλον στο οποίο απαντά το στοιχείο *A*. Ταυτόχρονα, ισχύουν περιορισμοί (restrictions) που αφορούν στη δυνατότητα συνδυασμού του στοιχείου *A* με άλλα στοιχεία. Οι περιορισμοί αυτοί συνιστούν τις *ιδιότητες κατανομής* του στοιχείου αυτού. Η σημασία των γλωσσικών στοιχείων γίνεται, επομένως, αντιληπτή στη βάση της κατανομής τους (Harris 1954, 1968)⁴. Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, σημασία και κατανομή βρίσκονται σε άμεση αλληλεξάρτηση, καθώς διαφορές στη σημασία συνεπάγονται διαφορές στην κατανομή και το αντίστροφο (Harris 1954: 43)⁵.

Παράλληλα, η μετασχηματιστική γραμματική προϋποθέτει τη συστηματική περιγραφή και τον αυστηρό φορμαλισμό των στοιχειωδών προτάσεων, στη βάση της παρατήρησης ότι οι σύνθετες προτάσεις προέρχονται από τις απλές και ότι το σύνολο των απλών και των σύνθετων προτάσεων απαρτίζει τη γλώσσα. Η παρατήρηση αυτή αποτελεί και τη βάση της μετασχηματιστικής γραμματικής (Harris 1968: 418). Μια τέτοια διαδικασία μπορεί να φέρει στην επιφάνεια τις αρχετυπικές μορφές των γλωσσικών δεδομένων. Επομένως, το κέντρο βάρους της γλωσσικής περιγραφής μετατίθεται στη σύγκριση προτάσεων σημασιολογικά ισοδύναμων, οι οποίες συνδέονται μέσω της λειτουργίας *μετασχηματισμών* (transformations). Η έννοια, επομένως, του μετασχηματισμού αφορά στη σύνδεση προτάσεων που έχουν διαφορετική συντακτική δομή, αλλά είναι σημασιολογικά ισοδύναμες, καθώς και στην αναγωγή των σύνθετων προτάσεων σε απλές προτάσεις (Harris 1968: 421). Στο παράδειγμα (1) που παρατίθεται (Harris 1968), οι προτάσεις (α) και (β) είναι διαφορετικές ως προς τη μορφή, έχουν όμως ίδια σημασία και συνδέονται μέσω μετασχηματισμού:

(1)

3. "In both the phonologic and morphologic analyses, the linguist first faces the problem of setting up relevant elements. To be relevant these elements must be set up on a distributional basis: *x* and *y* are included in the same element *A* if the distribution of *x* relative to the other elements *B*, *C*, etc. is in some sense the same as the distribution of *y*. Since this assumes that the other elements *B*, *C*, etc., are recognized at the time when the definition of *A* is determined, this operation can be carried out without some arbitrary point of departure only if it is carried out for all the elements simultaneously. The elements are thus determined relatively to each other, and on the basis of the distributional relations among them".

4. Αργότερα, ο Z.S.Harris αναθεώρησε μερικώς την άποψη αυτή αναγνωρίζοντας την επίδραση εξω-γλωσσικών παραγόντων στην κατανόηση της σημασίας.

5. "...if we consider words or morphemes *A* and *B* to be more different in meaning than *A* and *C*, then will often find that the distributions of *A* and *B* are more different than the distributions of *A* and *C*. In other words, difference of meaning correlates with difference of distribution" (Harris 1954: 43).

- α. The man took the book =
- β. The book was taken by the man

Σε αντίθεση με μεταγενέστερες θεωρήσεις οι οποίες προβάλλουν ένα πιο οικονομικό σύστημα μετασχηματισμών ⁶, το εν λόγω θεωρητικό πρότυπο αναγνωρίζει μια σειρά από απλούς μετασχηματισμούς, όπως η *παθητικοποίηση*, η *προσθήκη*, η *υποκατάσταση*, η *απαλοιφή* συστατικού, ή η *ονοματοποίηση*, και συνδυασμούς αυτών.

2.1.2 Λεξικό - Γραμματική M. Gross

Το μεθοδολογικό πλαίσιο το οποίο υιοθετήσαμε για τη μελέτη και αναπαράσταση των δομών σε ηλεκτρονικά λεξικά είναι αυτό του Λεξικού-Γραμματικής (ΛΓ) όπως διαμορφώθηκε από τον M. Gross (1975). Στην βάση αυτή, το μεθοδολογικό πλαίσιο του ΛΓ αναδεικνύει τον κύριο ρόλο του λεξιλογίου, και αποσκοπεί στη συστηματική περιγραφή των γλωσσικών δεδομένων υπό το πρίσμα των θεωρητικών αρχών της κατανομικής και μετασχηματιστικής θεωρίας όπως περιγράφηκε παραπάνω. Σημείο εκκίνησης αποτελεί η διαπίστωση ότι, στην πράξη, η λειτουργία των γενικών συντακτικών κανόνων, οι οποίοι περιγράφουν τις γραμματικές δομές της γλώσσας εξαρτάται, εν πολλοίς, από τις συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των επιμέρους λεξικών μονάδων. Ο διαχωρισμός, επομένως, μεταξύ λεξικού και γραμματικής είναι αντιπαραγωγικός και, κατά την έννοια αυτή, οι γενικοί κανόνες είναι συχνά άσκοποι. Είναι φανερό από τα παραπάνω ότι η σημασία είναι τμήμα της γραμματικής. Συνεπώς, η γλωσσική ανάλυση συνίσταται στην συστηματική και εξαντλητική περιγραφή των στοιχειωδών προτάσεων και την μελέτη των κατανομικών και μετασχηματιστικών ιδιοτήτων τους (Gross 1984, 1990).

Στο πλαίσιο αυτό, η ελάχιστη μονάδα γλωσσικής ανάλυσης πραγματώνεται όχι στο επίπεδο της λέξης, αλλά στο επίπεδο της *στοιχειώδους ή απλής πρότασης* (elementary clause) η οποία έχει τη μορφή *Υποκείμενο-Ρήμα-Συμπληρώματα*, και αποτελεί την κύρια συντακτική ενότητα στην οποία αναφέρεται η γραμματική πληροφορία. Ανάλογα με τη εκάστοτε δομή, ο σημασιολογικός πυρήνας της πρότασης⁷ μπορεί να είναι κατηγορημα το οποίο ανήκει σε μία από τις γραμματικές κατηγορίες

6. Επί παραδείγματι, η Μετασχηματιστική Γραμματική του N. Chomsky (1965), στην πρώιμη φάση της προτείνει μία σειρά μετασχηματισμών, δηλαδή συγκεκριμένων για κάθε γλώσσα κανόνων, οι οποίοι λειτουργούν πάνω στη Βαθεία δομή των προτάσεων ώστε να λάβουν την τελική τους μορφή στην Επιφανειακή Δομή. Τέτοιοι μετασχηματισμοί είναι η παθητικοποίηση, η αναφορικοποίηση, και άλλοι. Αντιθέτως, σε μεταγενέστερες φάσεις της θεωρίας (Chomsky 1973), οι μετασχηματισμοί λαμβάνουν μια πιο αφαιρετική μορφή, με αποτέλεσμα την ύπαρξη ενός μόνο κανόνα (move *a*).

7. Ο M. Gross χρησιμοποιεί τον όρο σημασιολογικό κατηγορημα (semantic predicate) (Gross 1981).

ρήμα, ουσιαστικό, επίθετο ή επίρρημα. Για τα ρήματα, η γλωσσική ανάλυση, στο πλαίσιο αυτό, συνίσταται στην εύρεση των απλών προτάσεων στις οποίες αυτά απαντούν και στην αντιστοίχισή τους με συντακτικές δομές.

Στόχος του συγκεκριμένου μοντέλου είναι η εξαντλητική καταγραφή του συνόλου των γλωσσικών δεδομένων μίας γλώσσας σε εύρωστα ηλεκτρονικά συντακτικά λεξικά. Τα λεξικά αυτά έχουν τη μορφή πινάκων, στους οποίους ταξινομούνται τα κατηγορήματα ανάλογα με τη γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκουν, και τις ιδιότητες που τα χαρακτηρίζουν. Πρόκειται για τους πίνακες του ΛΓ (lexicon-grammar tables) οι οποίοι συνδέουν το λεξικό με τη γραμματική. Υπό την έννοια αυτή, οι πίνακες του ΛΓ ορίζουν σύνολα κατηγορημάτων τα οποία αφενός μεν ανήκουν στην ίδια γραμματική κατηγορία⁸ (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα, επιρρήματα), και αφετέρου, χαρακτηρίζονται από κοινές συντακτικές, κατανομητικές και μετασχηματιστικές⁹ ιδιότητες.

Σε πρώτο στάδιο, επομένως, μελετώνται οι απλές προτάσεις στις οποίες απαντούν τα εκάστοτε κατηγορήματα (ρηματικά, ονοματικά, επιθετικά) και καταγράφεται η *δομή των ορισμάτων* τους (ορισματική δομή). Στα πλαίσια του μεθοδολογικού μοντέλου που ακολουθούμε, γίνεται σαφής διαχωρισμός των συμπληρωμάτων ενός ρηματικού κατηγορήματος σε *υποχρεωτικά* (γαλλ. *compléments essentiels*) και *προαιρετικά* (γαλλ. *compléments circonstanciels*) (Gross 1975: 55). Σε αντιδιαστολή με τα προαιρετικά συμπληρώματα, τα υποχρεωτικά προβλέπονται από τη σημασία του ρήματος καθώς αποτελούν στοιχεία απαραίτητα για τη συμπλήρωση της ρηματικής σημασίας. Κατά κανόνα, η απουσία ενός συμπληρώματος το οποίο χαρακτηρίζεται ως υποχρεωτικό επηρεάζει τον *βαθμό αποδεκτότητας* της/μιας πρότασης, καθώς κρίνεται *μη αποδεκτή* από τους χρήστες της γλώσσας, όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα:

(2) Ο Γιάννης θέλει (ένα παγωτό + *E)

(3) Ο Γιάννης νομίζει (ότι έφυγες + *E)

Τελικώς, η διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και προαιρετικών συμπληρωμάτων αποτελεί βασικό γλωσσολογικό εργαλείο για τον καθορισμό της καθοριστικής δομής (αγγλ. *definitional structure*, γαλλ. *structure définitionnelle*)¹⁰ των κατηγορημάτων. Σύμφωνα με την *αρχή της μέγιστης*

8. Σε χωριστούς πίνακες του ΛΓ ταξινομούνται κατηγορήματα τα οποία ανήκουν στη γραμματική κατηγορία του ρήματος, καθώς επίσης και στη γραμματική/σημασιολογική κατηγορία των κατηγορικών ουσιαστικών (noun predicates) και επιθέτων (adjective predicates).

9. Αναλυτική αναφορά στις κατανομητικές και μετασχηματιστικές ιδιότητες όπως διατυπώνονται στο πλαίσιο του ΛΓ γίνεται στην ενότητα 4 της διατριβής.

10. Ο όρος *definitional structure* απαντά ήδη στον Harris (1982): "The definitional structure is identified on the

ορισματικής επέκτασης (principe d'expansion maximale), η καθοριστική δομή ενός ρηματικού κατηγορήματος περιλαμβάνει τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό συμπληρωμάτων τα οποία προβλέπονται από τη σημασία του και δεν εκφράζονται με κλιτικές αντωνυμίες (Boons et al. 1976: 165)¹¹. Με άλλα λόγια, η καθοριστική δομή συμπίπτει με τη μεγαλύτερη και πλήρους νοήματος συντακτική δομή της/μιας πρότασης, όπως προκύπτει από τη διαγραφή των προσδιορισμών που μπορούν να εμφανίζονται στην πρόταση (Κυγιάσορουλου 2003).

Βασική, επομένως, προϋπόθεση για την ταξινόμηση των ρημάτων σε έναν πίνακα αποτελεί η ύπαρξη κοινής καθοριστικής δομής (Gross 1975). Έτσι, κάθε πίνακας (ομάδα ρημάτων) χαρακτηρίζεται μοναδικά από μία και μόνο καθοριστική δομή. Ρήματα με διαφορετικές σημασίες, οι οποίες συχνότατα αντιστοιχούν σε διαφορετικές δομές (ή χρήσεις) ταξινομούνται ως αυτόνομα λήμματα σε διαφορετικούς πίνακες. Για παράδειγμα, για την Γαλλική, στον πίνακα 6 ταξινομούνται ρήματα όπως τα *imaginer* (φαντάζομαι) και *voir* (βλέπω), τα οποία δέχονται ως συμπλήρωμα δευτερεύουσα πρόταση (Gross 1975: 177-178):

(4) Je vois que Paul travaille

Βλέπω ότι ο Παύλος εργάζεται

(5) Tu imagines que ta soupe est chaude

Φαντάζεσαι ότι η σούπα σου είναι ζεστή

Έχουν επομένως την ακόλουθη καθοριστική δομή, η οποία είναι κοινή για όλα τα ρήματα του πίνακα:

N0 V Qi P

Με N0 δηλώνεται το υποκείμενο του ρήματος, με V το ρήμα και Ω τα πιθανά συμπληρώματα, υποχρεωτικά ή μη. Ως υποκείμενο του ρήματος τίθεται είτε ένα ονοματικό σύνολο ή μία δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση. Τυχόν συμπληρώματα του ρήματος (σε θέση άμεσου ή έμμεσου αντικειμένου) συμβολίζονται με N1, N2 αντίστοιχα. Έτσι, η βασική δομή της στοιχειώδους πρότασης έχει την εξής γενική μορφή:

basis of the arguments required by the operators”.

11. “L’emploi privilégié dans la représentation est (sauf exception motivée) celui qui comporte le plus grand nombre d’actants non pronominalisés et de prépositions”.

N0 V Ω

Σύμφωνα με τον ακολουθούμενο φορμαλισμό, οι αμετάβατες δομές συμβολίζονται ως:

N0 V

Αντίστοιχα, οι μεταβατικές δομές με ένα ή περισσότερα συμπληρώματα, ή με εμπρόθετο συμπλήρωμα λαμβάνουν μία από τις μορφές που εικονίζονται παρακάτω:

N0 V N1

N0 V N1 N2

N0 V N1 Prep N2

N0 V Prep N1

Να σημειωθεί ότι οι γραπτές ή προφορικές εκφορές οι οποίες πραγματώνονται ελαττωμένες κατά ένα ή και περισσότερα συμπληρώματα, εφόσον απαντούν στα ΗΣΚ και κρίνονται ως αποδεκτές από τους φυσικούς ομιλητές, απεικονίζονται στον πίνακα του λεξικού - γραμματικής ως υποκατηγορίες των βασικών κατηγοριών. Στα παραδείγματα που ακολουθούν, οι προτάσεις (6) και (8) αποτελούν τις βασικές δομές, ενώ οι (7) και (9) είναι ελαττωμένες κατά ένα συμπλήρωμα:

(6) Ο Γιάννης τρώει ένα μήλο

(7) Το παιδί τρώει

(8) Ο Γιάννης γράφει ένα γράμμα

(9) Ο Γιάννης γράφει στον ελεύθερο χρόνο του

Πράγματι, η δυνατότητα ή μη παράλειψης ενός ορίσματος, εξαρτάται σε πολλές περιπτώσεις και από παράγοντες που αφορούν στην κειμενική συνοχή και συνεκτικότητα με την εμφάνιση του

φαινομένου της *έλλειψης*, ενώ συχνά σηματοδοτείται και μία μετατόπιση (ή διαφορά) στην σημασία του κατηγορήματος, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (7) και (9).

Τα λήμματα του λεξικού εμφανίζονται σε καθεμία από τις γραμμές των πινάκων, ενώ το σύνολο των ιδιοτήτων που χαρακτηρίζει την κάθε κατηγορία σημειώνονται ως ετικέτες των στηλών. Στο σημείο τομής της κάθε γραμμής (λήμματος) με μία στήλη (ιδιότητα), τα σύμβολα (+) και (-) σηματοδοτούν την ισχύ ή όχι αντιστοίχως, της εκάστοτε ιδιότητας για το συγκεκριμένο λήμμα. Η γενική μορφή ενός πίνακα ΛΓ παρατίθεται στην Εικόνα 1, όπου με L_1, L_2, \dots, L_n δηλώνονται οι εγγραφές-κατηγορήματα, ενώ με P_1, P_2, \dots, P_n συμβολίζεται κάθε μία από τις ιδιότητες που κωδικοποιούνται.

X	P_1	P_2	P_3	P_4	P_n
L_1	+	-	-	-	+
L_2	+	+	-	-	-
L_3	+	+	+	+	+
L_4	+	+	+	+	+
L_n	+	-	-	-	+

Εικόνα 1. Μορφή πίνακα Λεξικού-Γραμματικής

Συνεπώς, ο φορμαλισμός του ΛΓ επιτρέπει την κωδικοποίηση της γλωσσικής πληροφορίας με τρόπο τυποποιημένο και εξαντλητικό. Υπό την έννοια αυτή, το ΛΓ μιας γλώσσας αποτελεί μία συστηματική απεικόνιση του συνόλου των δομών της μέσα από απλές προτάσεις. Ως εκ τούτου, αποτελεί ένα ηλεκτρονικό συντακτικό και σημασιολογικό λεξικό (Leclère 1990: 112) ή την πρόδρομη μορφή μιας βάσης δεδομένων στην οποία περιγράφονται με τρόπο συστηματικό οι καταναμητικές και μετασχηματιστικές ιδιότητες των βασικών συντακτικών δομών. Όμως, παρόλο που η ταξινόμηση των κατηγορημάτων σε πίνακες γίνεται στη βάση της καθοριστικής τους δομής και των συντακτικών και καταναμητικών ιδιοτήτων τους, οι πίνακες, τελικώς, ορίζουν *σημασιολογικά ομοιογενείς κατηγορίες κατηγορημάτων*, καθώς υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των ορισμάτων των κατηγορημάτων και της σημασίας της βασικής δομής μέσα σε συγκεκριμένο (Gross 1981: 16). Πράγματι, σύμφωνα με τον Gross, το σύνολο των συντακτικών δομών μίας γλώσσας, το οποίο συμβολίζεται ως S_y , παράγεται από μία τυπική γραμματική. Στο σύνολο S_y ανήκουν απλές δομές¹², οι οποίες έχουν τη μορφή απλών προτάσεων, αποτελούμενων από το ρήμα και τα συντακτικά συστατικά της απλής πρότασης, δηλαδή το υποκείμενο και το συμπλήρωμα ή τα συμπληρώματα του ρήματος:

12. Από τις απλές δομές δημιουργούνται και οι πιο σύνθετες με τη λειτουργία μετασχηματισμών.

NO marcher

NO manger N1

NO donner N1 à N2

Κατ' αντιστοιχία, στο επίπεδο της σημασίας, το σύνολο *Se* αποτελείται από σημασιολογικά κατηγορήματα (semantic predicates) και τις μεταβλητές που τα πλαισιώνουν, οι οποίες αποτελούν τα ορίσματά τους (arguments). Σύμφωνα με τη θεωρία των σημασιολογικών κατηγορημάτων (Gross 1981), το σύνολο των συντακτικών δομών *Sy* είναι δυνατό να αντιστοιχιστεί στο σύνολο των σημασιών *Se*. Η αντιστοίχιση των συνόλων *Sy* και *Se* επιτυγχάνεται μέσω της λειτουργίας κανόνων ερμηνείας (γαλλ. *règles d'interprétation*). Συχνά, υπάρχει "πλήρης αντιστοίχιση μεταξύ των συστατικών της απλής πρότασης, δηλαδή του υποκειμένου και αντικειμένου, και των σημασιολογικών μεταβλητών (ορισμάτων), μεταξύ της απλής πρότασης και του σημασιολογικού κατηγορήματος" (Gross 1981: 9)¹³.

Στο παράδειγμα που δίνεται από τη Γαλλική, το σημασιολογικό κατηγορήμα τριών μεταβλητών *T* (*p*, *q*, *o*) μπορεί να αντιστοιχιστεί στη δομή (*F*), η οποία λαμβάνει τη μορφή *NO donne N1 à N2*, και αποτελεί μέλος του συνόλου *Sy*. Οι κανόνες ερμηνείας που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία συμβολίζονται ως ακολούθως:

$p = \text{NO}, o = \text{N1}, q = \text{N2}$

Στους κανόνες αυτούς, με *p* συμβολίζεται ο *ΔΟΤΗΣ*, με *q* ο *ΔΕΚΤΗΣ*, ενώ το *ΘΕΜΑ*, δηλαδή αυτό το οποίο δίνει ο *ΔΟΤΗΣ* στον *ΔΕΚΤΗ* ενώ το αποτέλεσμα είναι η αντιστοίχιση των ορισμάτων του κατηγορήματος με τις σημασιολογικές μεταβλητές. Δομές οι οποίες παράγονται από την απλή πρόταση (*F*), συνδέονται με το σημασιολογικό κατηγορήμα *T* (*p*, *q*, *o*) μέσα από τις ιδιότητες που έχουν περιγραφεί στους πίνακες:

13. "Soit *Sy* l'ensemble des formes syntaxiques d'une langue : *Sy* est engendré par une grammaire formelle ... Soit *Se* un ensemble d'éléments de sens, les éléments de *Sy* seront associés à ceux de *Se* par des règles d'interprétation. Précisons un point de terminologie : nous appellerons actants syntaxiques les sujet et complément(s) du verbe tels qu'ils sont décrits dans *Sy* ; nous appelons arguments les variables des prédicats sémantiques. Dans certains exemples, il y a correspondance biunivoque entre actants et arguments, entre phrase simple et prédicat" (Gross 1981 : 9).

No donne N2 à N2

= : Max a donné ce lit à Luc

= Ce lit a été donné à Luc par Max

= Il a été donné à Luc par Max ce lit

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας αξιοποιήσαμε τη θεωρία των σημασιολογικών κατηγορημάτων όπως διατυπώθηκε από τον (Gross 1981) προκειμένου για την αναπαράσταση της σημασίας των απλών προτάσεων με ρήματα δηλωτικών συναισθήματος *Vsent* (βλ. ενότητα 5).

2.2 Βιβλιογραφική επισκόπηση

Τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα – γνωστά στη βιβλιογραφία και ως ρήματα ψυχικού πάθους¹⁴ - έχουν αποτελέσει αντικείμενο έρευνας στο πλαίσιο διαφορετικών σχολών και θεωρητικών κατευθύνσεων. Στο πλαίσιο αυτό, αντικείμενο της έρευνας αποτελεί η μελέτη της συντακτικής τους συμπεριφοράς, συχνά και σε σχέση με όψεις της σημασίας. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του ΛΓ, η έρευνα έχει επικεντρωθεί στη μελέτη και ταξινόμηση των ρημάτων αυτών για διάφορες γλώσσες, όπως είναι η γαλλική, αγγλική, ιταλική, ακόμα και η ελληνική. Στο πλαίσιο της θεωρητικής γλωσσολογίας, η έρευνα ξεκινάει από τη σύνταξη και διερευνά την προβολή των σημασιολογικών ρόλων στα ορίσματα του κατηγορήματος. Στις ενότητες που ακολουθούν, θα εστιάσουμε περαιτέρω στην επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, επιχειρώντας την ένταξη της παρούσας ερευνητικής εργασίας στο γενικό πλαίσιο.

2.2.1 Προηγούμενες μελέτες στο πλαίσιο του Λεξικού-Γραμματική

2.2.1.1. Ρήματα δηλωτικά συναισθήματος της Γαλλικής

Κατά τη μελέτη των ρηματικών δομών της γαλλικής, ο Gross προσδιόρισε μία κατηγορία ρημάτων με σχετικά ομοιογενή συντακτική συμπεριφορά, τα οποία ταξινομήθηκαν κυρίως στον πίνακα 4 (Gross 1975: 170-172, 1995). Η σημασία των περισσότερων από τα ρήματα αυτά παραπέμπει σε ένα “συναίσθημα το οποίο προκαλεί το Υποκείμενο N0 και βιώνει το Αντικείμενο N1¹⁵”, ενώ η καθοριστική δομή τους αντιστοιχεί σε απλή πρόταση της μορφής:

$Qu P V N1$

Πρόκειται, επομένως, για απλές προτάσεις που αντιστοιχούν σε μεταβατικές δομές, στις οποίες το όρισμα σε θέση υποκειμένου έχει τη μορφή δευτερεύουσας πρότασης $Qu P$, ενώ σε θέση

14. Στην αγγλόφωνη βιβλιογραφία τα ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα ή συναισθηματική κατάσταση αναφέρονται ως *psych verbs* ή *emotion verbs*.

15. “Les verbes de cette table sont sémantiquement homogènes. La grande majorité d’entre eux correspond à un sentiment « déclenché » par N0 et éprouvé par N1. Les principales propriétés représentées sont celles de la complétive sujet, ainsi que celles de la forme adjectivale associée *N0 est V-a pour N1*” (Gross 1975 : 170).

συμπληρώματος τίθεται όνομα που δηλώνεται ως *N1*. Παράλληλα, στον πίνακα καταγράφονται οι κατανεμητικές και μετασχηματιστικές ιδιότητες των ρημάτων (18 συνολικά). Σύμφωνα με την ανάλυση που επιχειρείται, σε θέση υποκειμένου του ρήματος δύναται να εμφανίζεται εκτός από δευτερεύουσα πρόταση της μορφής *Qu P*, ένα απαρέμφατο, ή μία δομή με ουσιαστικό της μορφής:

le fait que P
le fait de V Ω

Θα πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι η απλή μεταβατική δομή *N0 V N1* αντιστοιχεί μέσα στους πίνακες στις δομές *N0 V N1*, *Qu P V N1*, και *N0 V Qu P*, οι οποίες περιγράφονται στους πίνακες 3, 4, και 6 αντιστοίχως (Leclère 2003: 35). Τα κριτήρια, ωστόσο, για την επιλογή της εκάστοτε δομής ως καθοριστικής σε έναν πίνακα εξαρτώνται από το πόσο χαρακτηριστική είναι για μία κατηγορία ρημάτων, ή ακόμα και από την πρόθεση του γλωσσολόγου να τονίσει κάποιο φαινόμενο.

Παραδείγματα δομών με ρήματα του Πίνακα 4 δίνονται στη συνέχεια¹⁶:

(10) (*Qu'il vienne+de venir*) ennui Paul

(Το ότι έρχεται+να έρχεται) ενοχλεί τον Παύλο

(11) *Cette affaire a exasperé Jean contre Paul*

lit. Αυτή η υπόθεση εξόργισε τον Γιάννη έναντι του Παύλου

Αυτή η υπόθεση κάνει τον Γιάννη να εξοργίζεται με τον Παύλο

Επιπλέον, τα ρήματα της γαλλικής που ταξινομούνται στον εν λόγω πίνακα, επιβάλλουν περιορισμούς επιλογής στα ορίσματά τους (υποκείμενο – συμπληρώματα). Επομένως, οι ιδιότητες κατανομής τους αφορούν στη σημασιολογική τάξη στην οποία ανήκουν τα *N0* και *N1* της απλής πρότασης. Οι ακόλουθες ιδιότητες ισχύουν:

<i>N0</i> =: <i>Nhum</i>	Υποκείμενο υποχρεωτικά έμψυχο
<i>N0</i> =: <i>Nnr</i>	Υποκείμενο μη περιοριστικό
<i>N1</i> =: <i>Nhum</i>	Αντικείμενο υποχρεωτικά έμψυχο
<i>N1</i> =: <i>N-hum</i>	Αντικείμενο υποχρεωτικά μη έμψυχο

16. Τα παραδείγματα από το (Gross 1975).

Η κατανομή σε σχέση με τα υποκείμενα, οδηγεί τον Gross στο συμπέρασμα ότι το υποκείμενο των ρημάτων αυτών γίνεται αντιληπτό άλλοτε ως ενεργό και άλλοτε ως μη ενεργό (Gross 1975: 170). Επιπροσθέτως, πλην των υποχρεωτικών ορισμάτων, τα ρήματα της Γαλλικής εμφανίζουν στην κατανομή τους ένα επιπλέον συμπλήρωμα το οποίο είναι προαιρετικό και έχει τη μορφή εμπρόθετου συμπληρώματος με δομή *Prep N2*. Σύμφωνα με τον Gross, πρόκειται για προαιρετικά έμμεσα συμπληρώματα (*compléments indirects facultatifs*), τα οποία εισάγονται είτε με την πρόθεση *contre* (εναντίον) ή με μία εκ των προθέσεων *de* (με) ή *par* (από). Με άλλα λόγια ισχύει:

Prep =: *contre*

Prep =: (de+par)

Στην πρώτη περίπτωση, δηλαδή όταν ο εμπρόθετο προαιρετικό συμπλήρωμα εισάγεται με την πρόθεση *contre*, τότε το ονοματικό συμπλήρωμα N2 είναι υποχρεωτικά έμψυχο Nhum. Με άλλα λόγια ισχύει:

Prep =: *contre*

N2 =: N-hum

Παραδείγματα τέτοιων δομών δίνονται στα παραδείγματα (12) και (13).

(12) *Cette affaire a exaspéré Jean contre Paul*

Αυτή η υπόθεση εξαγρίωσε τον Γιάννη εναντίον του Παύλου

(13) *Cette affaire a charmé Jean contre Paul*

Αυτή η υπόθεση γοήτευσε τον Γιάννη έναντι του Παύλου

Σύμφωνα με την ανάλυση του Gross, στις προτάσεις αυτές, το εμπρόθετο συμπλήρωμα *Prep N2* είναι πιο φυσικό όταν απαντά σε δομές με μεσοπαθητικούς τύπους:

(14) *Jean s'exaspère contre Paul*

Ο Γιάννης εξοργίζεται έναντι του Παύλου (εξοργίζεται με τον Παύλο)

Αντιθέτως, στην περίπτωση κατά την οποία το προαιρετικό συμπλήρωμα *Prep N2* εκφέρεται με μία από τις προθέσεις (*de+par*), τότε το ονοματικό στοιχείο *N2* είναι υποχρεωτικά μη έμψυχο (*N-hum*). Με άλλα λόγια, ισχύει:

Prep =: (*de+par*)

N2 =: *N-hum*

Δομές αυτής της μορφής δίνονται στα παραδείγματα (15) και (16).

(15) Pierre agace Paul de ces remarques

Ο Πέτρος ενοχλεί τον Παύλο με αυτές τις παρατηρήσεις

(16) Pierre amuse Paul par ces remarques

Ο Πέτρος διασκεδάζει τον Παύλο με αυτές τις παρατηρήσεις

Ακολούθως, σύμφωνα με την ανάλυση του Gross, οι απλές προτάσεις όπως αυτές των παραδειγμάτων παραδείγματα (15) και (16) είναι σημασιολογικά ισοδύναμες με δομές στις οποίες το ουσιαστικό σε θέση συμπληρώματος της πρόθεσης καταλαμβάνει τη θέση του υποκειμένου, όπως απεικονίζεται στο παράδειγμα (17):

(17) Les remarques de Pierre (agacent+ amusent) Paul

Οι παρατηρήσεις του Πέτρου (ενοχλούν + διασκεδάζουν) τον Παύλο

Η σχέση μεταξύ των δομών στα παραδείγματα (15) και (16) και εκείνων του παραδείγματος (17) αιτιολογείται, επομένως, μέσω της εφαρμογής του *μετασχηματισμού αναδόμησης* (*restructuration*) και της *μετάθεσης ή μετακίνησης* (*permutation*) κάποιου στοιχείου. Η ιδιότητα αυτή τεκμηριώνεται εκτενώς από τον Gross κατά την ανάλυση των υπό εξέταση ρημάτων, τελικώς, όμως, δεν κωδικοποιείται ως ιδιότητα στον πίνακα 4.

Ένα ακόμα ενδιαφέρον στοιχείο αφορά στην παρατήρηση ότι το υποκείμενο του ρήματος στην απλή πρόταση των παραδειγμάτων παραδείγματα (15) και (16) φαίνεται ότι δεσμεύει την κτητική αντωνυμία που τίθεται σε θέση προσδιορισμού του ουσιαστικού το οποίο συμπληρώνει την πρόθεση. Σύμφωνα με την ανάλυση που δίνεται, η ερμηνεία των προτάσεων που περιγράφονται στα παραδείγματα (15) και (16) επιτυγχάνεται μέσω της σύνδεσης του αντωνυμικού στοιχείου (κτητικής αντωνυμίας) με το σημείο αναφοράς του, το οποίο δεν είναι άλλο από το υποκείμενο *Pierre*, ενώ οποιαδήποτε άλλη σύνδεση οδηγεί σε προτάσεις ή ερμηνείες μη αποδεκτές:

(18) Pierre agace Paul de (ses+?* mes) remarques

Ο Πέτρος ενοχλεί τον Παύλο με τις παρατηρήσεις (του+μου)

(19) Pierre amuse Paul par (ses+?*mes) remarques

Ο Πέτρος διασκεδάζει τον Παύλο με τις παρατηρήσεις (του+μου)

Οι μετασηματικές ιδιότητες των ρημάτων (μετασηματισμοί) σημειώνονται στους πίνακες του ΛΓ με τη μορφή απλών προτάσεων, κάθε μία εκ των οποίων είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με την καθοριστική δομή (definitional structure) του εκάστοτε πίνακα. Κάθε ρήμα χωριστά ελέγχεται αναφορικά με τις μετασηματιστικές ιδιότητες που συνιστούν τον πίνακα και κωδικοποιείται αναλόγως. Για τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της Γαλλικής που ταξινομούνται στον πίνακα 4 ισχύουν οι μετασηματιστικές ιδιότητες οι οποίες περιγράφονται ως ακολούθως:

Ιδιότητα NO est V-a pour N1. Η καθοριστική δομή είναι ισοδύναμη με απλή πρόταση με το ρήμα *être* συνοδευόμενο από επίθετο το οποίο συνδέεται μορφολογικά με το ρήμα (V-a). Η μορφή του επιθέτου εξειδικεύεται περαιτέρω στον πίνακα με την παράθεση των παραγωγικών μορφημάτων σε χωριστή στήλη ως ιδιότητες των ρημάτων. Ειδικότερα, σημειώνονται οι ακόλουθες ιδιότητες:

a=: ant	a=: eux
a=: able	a=: (E+at)eur

Ιδιότητα παθητικοποίησης. Η ιδιότητα ισχύει για τα περισσότερα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα του πίνακα, ενώ οι παραγόμενες παθητικές δομές δύνανται να λάβουν μία από τις παρακάτω μορφές:

N1 se V (de+par) ce Qu P
N1 se V (auprès+contre) de Nhum de ce Qu P
N1 est Vpp de ce Qu P

Η ανωτέρω ανάλυση έχει προφανέστατα διαφορετική εκκίνηση και στόχευση, καθώς δεν αφορά στα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα της Γαλλικής, αλλά στην προσπάθεια ταξινόμησης όλων των ρημάτων ανεξαρτήτως σημασιολογικής κατηγορίας και μόνο στη βάση των

ιδιοτήτων τους. Παρά ταύτα, αποτελεί σαφέστατα ένα ιδιαίτερα σημαντικό βήμα και μια πρώτη προσέγγιση στην κατεύθυνση της συντακτικής ταξινόμησης των ρημάτων που δηλώνουν συναίσθημα. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη βασική θέση που διατυπώνει ο Gross ότι στον πίνακα 4 ταξινομούνται ρήματα τα οποία χαρακτηρίζονται από “σημασιολογική ομοιογένεια”, παρατηρούμε μια σειρά από προβλήματα αναφορικά με την ανάλυση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων της Γαλλικής.

Πράγματι, από τον έλεγχο του συνόλου των ρημάτων που ταξινομούνται στον πίνακα 4 της Γαλλικής, γίνεται αντιληπτό ότι η ανάλυση καλύπτει ένα σχετικά περιορισμένο υποσύνολο των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων. Σε αυτά περιλαμβάνονται ρήματα όπως τα *agacer* (ενοχλώ), *ahurir* (καταπλήσσω), *allécher* (δελεάζω), *amuser* (διασκεδάζω), *apaiser* (καλμάρω), *apeurer* (φοβίζω), *décevoir* (απογοητεύω), *désoler* (θλίβω), *étonner* (καταπλήσσω). Ωστόσο, παρατηρούμε ότι ρήματα τα οποία δηλώνουν συναίσθημα έχουν ταξινομηθεί σε άλλους πίνακες του ΛΓ, στη βάση της διαφοροποίησης που παρουσιάζουν σε σχέση με την καθοριστική τους δομή καθώς επίσης και των συντακτικών και των κατανεμητικών τους ιδιοτήτων. Πρόκειται για ρήματα όπως τα *aimer* (αγαπώ), *abhorrer* (αποστρέφομαι), *admirer* (θαυμάζω), *détester* (μισώ). Τα ρήματα αυτά, για τη γαλλική έχουν υπαχθεί στον πίνακα 12 μαζί με ρήματα όπως *désavouer* (αρνούμαι), *aduler* (κολακεύω), *empêcher* (εμποδίζω), και *suborder* (υποτάσσω)¹⁷.

Εξάλλου, στον πίνακα 4 έχουν ταξινομηθεί ρήματα τα οποία δεν ανήκουν στο σημασιολογικό πεδίο - εμφανίζουν, όμως, τις ίδιες ιδιότητες και περιγράφονται από την ίδια καθοριστική δομή. Πρόκειται για ρήματα (τόσο με κυριολεκτική όσο και με μεταφορική χρήση) όπως τα: *abimer* (βλάπτω), *abrutir* (αποβλακώνω), *abuser* (καταχρώμαι), *accaparer* (μονοπωλώ), *amadouer* (καταφέρνω), *anoblir* (εξευγενίζω), *appâter* (δολώνω), *apprauvrir* (φτωχαίνω), *atterrer* (τρεκλίζω), *démasquer* (αποκαλύπτω).

Ως εκ τούτου, η θέση που διατυπώνεται σύμφωνα με τις αρχές της κατανεμητικής γραμματικής ότι η κοινή συντακτική συμπεριφορά συνεπάγεται κοινή σημασία δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται από την τελική ταξινόμηση. Εξάλλου, η συμπερίληψη σε κοινό πίνακα ρημάτων με διαφορετική σημασία οδηγεί στην υποβάθμιση ή και την παράλειψη ιδιοτήτων οι οποίες είναι βασικές για τα ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα. Έτσι, σε μεταγενέστερη έρευνα για τις δομές που σημαίνουν συναίσθημα, τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα (γαλλ. *verbes des sentiments* ή *verbes psychologiques*)

17. Το ρήμα *aimer* (αγαπώ) έχει επίσης υπαχθεί στον πίνακα 7 μαζί με ρήματα τα οποία σημαίνουν τέλος μίας κίνησης ή κατάστασης, όπως τα *arriver* (φθάνω) και *conclure* (συμπεραίνω), ή νόηση, όπως τα *apprendre* (μαθαίνω), και *croire* (πιστεύω).

περιγράφονται και οριοθετούνται με όρους σημασίας (Gross 1995: 71)¹⁸. Υπό το πρίσμα αυτό, περιλαμβάνει στη σχετική ανάλυση και τον πίνακα 12 με δομή της μορφής *N0hum V N1*, συνδέοντας, ταυτοχρόνως, τις ρηματικές δομές, με τις ονοματικές και τις επιθετικές δομές.

Τέλος, όπως ήδη αναφέραμε, ορισμένες από τις ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων, όπως η ιδιότητα της αναδόμησης του ονοματικού στοιχείου σε θέση υποκειμένου των ρημάτων, και η δέσμευση του αντωνυμικού τύπου από το υποκείμενο της απλής πρότασης, αν και σχολιάζονται εκτενώς στην προσπάθεια να αιτιολογηθεί η σχέση μεταξύ ισοδύναμων δομών, εντούτοις, δεν κωδικοποιούνται ως ιδιότητες στον πίνακα. Στο κυρίως μέρος της έρευνας, θα αιτιολογήσουμε την ανάγκη κωδικοποίησης των ιδιοτήτων αυτών.

2.2.1.2. Ρήματα δηλωτικά συναισθήματος της Ελληνικής

Για την Ελληνική, μια πρώτη καταγραφή και συστηματοποίηση των ρημάτων που δηλώνουν συναίσθημα με εργαλείο το μεθοδολογικό μοντέλο του ΛΓ επιχειρείται από την (Antoniou 1984). Η εν λόγω εργασία αποσκοπεί στη μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων ρημάτων τα οποία δέχονται δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση σε θέση υποκειμένου, και δομή με ουσιαστικό υποχρεωτικά έμφυχο (*Nhum*) σε θέση συμπληρώματος (αντικείμενου). Στη θεώρηση αυτή, η καθοριστική δομή των ρημάτων έχει τη μορφή:

Το γεγονός ότι *P V Nhm*.

Σύμφωνα με την ανάλυση που προτείνεται, η καθοριστική δομή συμπίπτει με την απλή πρόταση της μορφής *N0 V N1*, ενώ παράλληλα επιχειρείται η προβολή της δομής στη θεματική λειτουργία (γαλλ. *fonction thématique*) που επιτελούν τα ορίσματα. Υπό το πρίσμα αυτό, το αντικείμενο *N1* αναλαμβάνει τη θεματική λειτουργία [ΤΟΠΟΣ] (*lieu*), καθώς δηλώνει – μεταφορικά – τον τόπο ή το σημείο στο οποίο λαμβάνει χώρα η ψυχολογική διεργασία (συναίσθημα), ενώ [ΘΕΜΑ] της διεργασίας αυτής συνιστά το υποκείμενο *N0*. Συνεπώς, στην εργασία αυτή, τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα ορίζονται - στη βάση κριτηρίων σημασιολογικών και συντακτικών, καθώς “η σημασία τους αναφέρεται σε ένα συναίσθημα, σε σχέση με το οποίο το υποκείμενο *N0* δηλώνει την οντότητα που το βιώνει, ενώ το *N1* γίνεται αντιληπτό ως τον τόπο της δηλούμενης ψυχολογικής

18. “...verbes de sentiments ... ou verbes psychologiques : la difficulté de fixer de tels termes peut paraître seulement terminologique, il s’agit en fait d’une question sémantique profonde”.

διεργασίας” (Antoniou 1984: 9)¹⁹. Έτσι, στο παράδειγμα (20) το αντικείμενο *τη Μαρία* γίνεται αντιληπτό ως το πρόσωπο που αισθάνεται το συναίσθημα που υποδηλώνει το ρήμα *συγκίνησε*, ενώ το υποκείμενο *ο Πέτρος* αποτελεί την οντότητα που προκαλεί το συναίσθημα για το οποίο γίνεται λόγος²⁰.

(20) Ο Πέτρος συγκίνησε τη Μαρία

N0 V N1

Μέσω της ανάλυσης αυτής, τα ορίσματα του ρηματικού κατηγορήματος χαρακτηρίζονται ως προς τη συντακτική λειτουργία που επιτελούν (Υποκείμενο – Αντικείμενο), ενώ ταυτόχρονα συνδέονται και με τη σημασία που φέρουν σε σχέση με το μήνυμα της απλής πρότασης ([ΤΟΠΟΣ], [ΘΕΜΑ]). Στη μελέτη αυτή, δίνεται περαιτέρω η περιγραφή του περιβάλλοντος ή της κατανομής των υπό εξέταση ρημάτων (κατανεμητικές ιδιότητες) καθώς επίσης και των μετασχηματιστικών τους ιδιοτήτων. Επιπροσθέτως, σημειώνονται οι σημασιολογικά ισοδύναμες δομές με επίθετο και ουσιαστικό, μέσω των ιδιοτήτων της *ονοματοποίησης* (γαλλ. *nominalisation*) και της δυνατότητας *μετατροπής σε επίθετο* που δηλώνει συναίσθημα (γαλλ. *adjectivation*), αντιστοίχως. Ομοίως, δηλώνεται η δυνατότητα και ο τρόπος λειτουργίας των μετασχηματισμών της παθητικοποίησης (γαλλ. *passif / se-passif*), καθώς επίσης και η δυνατότητα παθητικής σύνταξης χωρίς αλλαγή φωνής (γαλλ. *neutralité*)²¹.

Η έρευνα επικεντρώνεται, αρχικά, στα ρήματα τα οποία δηλώνουν συναίσθημα σε μία πρωτοτυπική ή κυριολεκτική χρήση/σημασία, όπως για παράδειγμα τα ρήματα *αιφνιδιάζω*, *απελπίζω*, *εκνευρίζω*, *θυμώνω*, *λυπώ*, *μελαγχολώ*, *τρομάζω*, *φοβίζω*, και άλλα. Επιπροσθέτως, μελετώνται και οι ιδιότητες των απλών προτάσεων στις οποίες η χρήση/σημασία του ρήματος σηματοδοτείται ως μεταφορική και γίνεται η αντιπαραβολή με την πρωτοτυπική ή κυριολεκτική του χρήση/σημασία. Πρόκειται, επομένως, για ρήματα όπως τα *πληγώνω*, *ψήνω*, με περισσότερες της μίας χρήσεις/σημασίες, εκ των οποίων (τουλάχιστον) μία αναφέρεται σε ενέργεια ή δράση και εμπλέκει έναν Δράστη (Agent), ενώ μία δεύτερη περιγράφει ή σηματοδοτεί μία ψυχολογική κατάσταση την οποία βιώνει μία έμψυχη οντότητα (*ibid*: 180). Όπως αποδεικνύεται, οι συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των ρημάτων

19. “...nous appelons verbes psychologiques les verbes qui dénomment un sentiment dont le déclencheur est N0, le complément objet N1 étant le siège d’un certain processus psychologique” (Antoniou 1984 : 9).

20. Το παράδειγμα από την (Antoniou 1984).

21. Εκτενής συζήτηση για τις ιδιότητες αυτές ακολουθεί στην ενότητα 4.

αυτών διαφέρουν ανάλογα με τη χρήση/σημασία τους (κυριολεκτική – μεταφορική)²². Τελικώς, στον πίνακα του ΛΓ που προκύπτει ως αποτέλεσμα της ανάλυσης ταξινομούνται 501 ρήματα της Νέας Ελληνικής, και κωδικοποιούνται οι ιδιότητές τους αναφορικά με τις δομές που τίθενται σε θέση ορισμάτων (υποκειμένου – αντικειμένου) και τους περιορισμούς επιλογής που επιβάλλουν τα ρήματα στα συμπληρώματά τους. Σύμφωνα με το ακολουθούμενο μεθοδολογικό πλαίσιο, στον πίνακα παρατίθεται επίσης πληροφορία για τη μεταφορική ή κυριολεκτική χρήση του εκάστοτε ρήματος με τη μορφή της ιδιότητας *Vconcret*. Συνολικά, η περιγραφή των ρημάτων της έρευνας πραγματοποιείται με την κωδικοποίηση 19 ιδιοτήτων. Τέλος, δίπλα σε κάθε ρήμα της Ελληνικής παρατίθεται το μεταφραστικό ισοδύναμο της Γαλλικής.

Η έρευνα αυτή αποτελεί – αδιαμφισβήτητα - ιδιαίτερως σημαντική συμβολή στη μελέτη και ταξινόμηση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων. Παραμένει, εντούτοις, αποσπασματική, καθώς ο ορισμός των ρημάτων ψυχικού πάθους, ο οποίος αποτέλεσε το σημείο εκκίνησης γίνεται ήδη στη βάση μίας συντακτικής δομής, εξαιρώντας, έτσι, από την έρευνα μεγάλο αριθμό ρημάτων της Ελληνικής τα οποία επίσης δηλώνουν συναίσθημα – εν προκειμένω, ρήματα με έμψυχο Υποκείμενο, καθώς επίσης και ρήματα με προθετικό συμπλήρωμα. Μπορούμε, επομένως, να μιλάμε για τη μελέτη των ρημάτων που εμπίπτουν στο σημασιολογικό πεδίο και ταυτόχρονα εμφανίζουν τη δομή NO V N1hum, σίγουρα, όμως, όχι όλων των ρημάτων του σημασιολογικού πεδίου.

2.2.1.3. Ρήματα της Ελληνικής στο Λεξικό-Γραμματική

Εντούτοις, πέρα από τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της Ελληνικής, η πρώτη μεγάλης κλίμακας προσπάθεια για την μελέτη και ταξινόμηση σημαντικού όγκου γλωσσικών δεδομένων της Ελληνικής επικεντρώθηκε στην αναλυτική καταγραφή και τυποποίηση γλωσσικών πληροφοριών με απώτερο στόχο την ενσωμάτωσή τους σε εφαρμογές επεξεργασίας φυσικής γλώσσας για την αυτόματη

²² . « ... Il s'agit, d'une part, d'un verbe « actif », exprimant une action physique, dont le sujet est clairement un « agent » et dont le sujet et l'objet doivent être des êtres concrets, quoique pas nécessairement animés et d'autre part, d'un verbe « statif », exprimant un processus psychologique, à sujet non restreint et à objet humain, et dont les propriétés sont semblables à celles que nous avons examinées... »

επεξεργασία κειμένων (Κυριακοπούλου 1989). Σύμφωνα με τα δεδομένα των πινάκων που δημιουργήθηκαν, οι δομές που περιγράφουν τις απλές προτάσεις της Ελληνικής είναι οι ακόλουθες:

V
NO V
NO V N1
NO V PrepN1
NO V N1 N2
NO V N1 PrepN2
NO V N1 Prep N2 PrepN3

Στο πλαίσιο της έρευνας, περίπου 6000 ρηματικές χρήσεις ταξινομήθηκαν σε πίνακες ως ακολούθως: (α) 16 τάξεις ρημάτων με δευτερεύουσα πρόταση, (β) 24 τάξεις ρημάτων με μη τοπική μεταβατική δομή, (γ) 15 τάξεις ρημάτων με τοπική μεταβατική δομή, και (δ) 10 τάξεις ρημάτων με αμετάβατη δομή.

Καθώς, όμως, η ταξινόμηση των ρημάτων σε πίνακες αποσκοπεί στον ορισμό συνόλων τα οποία είναι ομοιογενή ως προς τις ιδιότητες που τα χαρακτηρίζουν, οι δομές αυτές δεν επαρκούν από μόνες τους ως κριτήριο διάκρισης, και χρησιμοποιούνται – επικουρικά – ιδιότητες κατανομής, όπως απαιτεί το μεθοδολογικό πλαίσιο (Κυριακοπούλου & Γιαννακοπούλου 2003: 219). Ακολούθως, μια σειρά από μελέτες οι οποίες ακολουθούν το μεθοδολογικό μοντέλο του ΛΓ εστιάζουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες ρημάτων της ελληνικής. Οι έρευνες επικεντρώνονται στα *μεταβατικά ρήματα συναλλαγής* (Φωτοπούλου 2002), στα αμετάβατα ρήματα με εμπρόθετο συμπλήρωμα (Pantazara 2003), στα ρήματα που δέχονται ως όρισμα συμπληρωματική πρόταση (Κυριακοπούλου 2003), στα τοπικά μεταβατικά ρήματα (Γιαννακοπούλου 2005), στα προθηματοποιημένα και σύνθετα ρήματα (Φίστα 2007).

Τέλος, στην έρευνά της για τα μεταβατικά “μη τοπικά” ρηματικά κατηγορήματα, η Voskaki (2013) περιλαμβάνει στους πίνακές της και τα μεταβατικά ρήματα τα οποία δηλώνουν συναισθημα. Ωστόσο, καθώς η στόχευση της έρευνας ήταν διαφορετική υπό την έννοια ότι αποσκοπούσε στην ταξινόμηση ρημάτων με συγκεκριμένη βασική δομή σε πίνακες, και όχι στη μελέτη συγκεκριμένης σημασιολογικής κατηγορίας, από την έρευνα απουσιάζουν τα αμετάβατα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα καθώς επίσης και αυτά με προθετικό συμπλήρωμα. Επιπλέον, ακόμα και στην περίπτωση

κατά την οποία ρήματα που σημαίνουν συναίσθημα έχουν ταξινομηθεί σε πίνακες²³, ωστόσο, κάποιες ιδιότητες δεν έχουν περιληφθεί. Αυτό ισχύει ακόμα και για τον πίνακα 32GH (ibid : 81), στον οποίο ταξινομούνται – μεταξύ άλλων - και ρήματα που ανήκουν στο σημασιολογικό πεδίο του συναισθήματος. Μάλιστα, όπως σημειώνεται για τα ρήματα που έχουν ταξινομηθεί στον πίνακα 32GR₂ - μεταξύ των οποίων και κάποια δηλωτικά συναισθήματος - “απαιτείται περαιτέρω έρευνα” (ibid : 89). Σε κάθε περίπτωση, πολλά ρήματα του σημασιολογικού πεδίου απουσιάζουν, ενώ, στην περίπτωση πολύσημων ρημάτων με χρήση/σημασία ρημάτων που εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο *συναίσθημα*, αυτή δεν καταγράφεται. Έτσι, για παράδειγμα, το ρήμα *ανάβω*, το οποίο σε μία χρήση του ανήκει στο σημασιολογικό πεδίο της παρούσας έρευνας, ταξινομείται στον πίνακα 32GC μόνο με τις χρήσεις/σημασίες που δεν αναφέρονται στο σημασιολογικό πεδίο που εξετάζουμε²⁴:

ανάβω	32GC	Ο Άλκης ανάβει τα ξύλα
ανάβω	32GC	Η Ρέα άναψε τα φώτα.

2.2.2 Θεωρητικές προσεγγίσεις

Τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα, αποτελούν πεδίο έρευνας και στον χώρο της θεωρητικής γλωσσολογίας. Έτσι, στο πλαίσιο της Γενετικής-Μετασχηματιστικής θεωρίας, οι Belletti & Rizzi (1988) προτείνουν μια ανάλυση των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων ή ρημάτων ψυχικού πάθους της Ιταλικής με βάση το θεματικό δίκτυο (*theta-grid*) για τα συμπληρώματά τους. Το θεματικό δίκτυο των ρημάτων αυτών περιλαμβάνει τους θεματικούς ρόλους [*ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ*] (*Experiencer*), και [*ΘΕΜΑ*] (*Theme*). Με βάση την ανάλυση αυτή, ορίζονται τρεις κατηγορίες δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων για την Ιταλική.

Ειδικότερα, στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται ρήματα των οποίων το υποκείμενο κατέχει τον θεματικό ρόλο [*ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ*]. Πρόκειται για ρήματα τα οποία στην αγγλική βιβλιογραφία είναι γνωστά με τον όρο Subject Experiencer (SE), με χαρακτηριστικό παράδειγμα το ρήμα *temere* (*φοβάμαι*):

23. Πράγματι, κάποια ρήματα της παρούσας έρευνας έχουν περιληφθεί σε πίνακες με κωδικό 32. Στους πίνακες αυτούς καταγράφονται ρήματα τα οποία στην ορισματική τους δομή περιλαμβάνουν άμεσο αντικείμενο το οποίο ορίζεται ως μη εμπρόθετο (*objet direct non-prepositional*) (Voskaki 2013: 73).

24. Τα παραδείγματα από την (Voskaki 2013).

(21) Gianni_{.SUBJ.EXPER} teme questo_{.OBJ}

Ο Γιάννης φοβάται αυτό

Η δεύτερη κατηγορία δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων συγκροτείται από ρήματα των οποίων ο θεματικός ρόλος [Φορέας Εμπειρίας] πραγματώνεται από ονοματικό στοιχείο σε θέση αντικειμένου. Στην αγγλική βιβλιογραφία, τα ρήματα αυτής της κατηγορίας αναφέρονται ως ρήματα Object Experiencer (OE). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ρήμα *preoccupare* (ανησυχώ):

(22) Questo_{.SUBJ} preoccupa Gianni_{.OBJ.EXPER}

Αυτό ανησυχεί τον Γιάννη

Τέλος, ένας αριθμός ρηματικών κατηγορημάτων που δηλώνουν συναίσθημα δέχονται ως συμπλήρωμα προθετική φράση. Στις δομές αυτές, το ονοματικό στοιχείο σε θέση συμπληρώματος της πρόθεσης αναλαμβάνει τον θεματικό ρόλο [ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ]. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατηγορίας αυτής αποτελεί το ρήμα *riascere* (μου αρέσει), όπως φαίνεται στην πρόταση (23) που ακολουθεί:

(23) A Gianni_{.EXPER} piace questo_{.SUBJ}

Στον Γιάννη αρέσει αυτό

Επιπλέον, τα ρήματα αυτής της κατηγορίας εμφανίζουν εναλλακτικές δομές στις οποίες το εμπρόθετο συμπλήρωμα αντικαθίσταται από αδύνατο τύπο προσωπικής αντωνυμίας:

(24) Lui_{.PRON.EXPER} piace questo_{.SUBJ}

Του αρέσει αυτό

Αντίστοιχες μελέτες για την αγγλική γλώσσα καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν δύο κατηγορίες ρημάτων δηλωτικών συναισθήματος ανάλογα με τη συντακτική θέση στην οποία πραγματώνεται ο θεματικός ρόλος [ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ]. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται ρήματα, όπως *fear* (φοβάμαι), *enjoy* (απολαμβάνω), *worry* (ανησυχώ), *love* (αγαπώ), *hate* (μισώ), των οποίων ο θεματικός ρόλος [ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ] πραγματώνεται συντακτικά ως υποκείμενο. Πρόκειται, επομένως, για την τάξη των SE ρημάτων:

(25) John_{.SUBJ.EXPER} fears ghosts_{.OBJ}

Ο Γιάννης φοβάται τα φαντάσματα

(26) Mary_{.SUBJ.EXPER} enjoys horror films_{.OBJ}

Η Μαρία απολαμβάνει τις ταινίες τρόμου

Η δεύτερη κατηγορία συγκροτείται από ρήματα όπως τα *frighten* (φοβίζω), *amuse* (διασκεδάζω), *distress* (λυπώ) των οποίων ο θεματικός ρόλος [ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ] πραγματώνεται συντακτικά ως αντικείμενο. Πρόκειται επομένως για ΟΕ ρηματικά κατηγορήματα, όπως φαίνεται και από τα παραδείγματα (27) και (28).

(27) Ghosts_{.SUBJ} frighten John_{.OBJ.EXPER}

Τα φαντάσματα φοβίζουν τον Γιάννη

(28) Horror films_{.SUBJ} amuse Mary_{.OBJ.EXPER}

Οι ταινίες τρόμου διασκεδάζουν την Μαρία

Τα ρήματα ψυχικού πάθους της Ελληνικής έχουν αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένων μελετών στο παρελθόν στο επίπεδο της σύνταξης (Χριστίδης 1984, Hornstein & Varlokosta 1992), καθώς επίσης και στο δι-επίπεδο σύνταξης και σημασίας (Anagnostopoulou 1996, 1999, Kordoni 2001, Γιαννουδάκη 2007, Verhoeven 2007, Kurula 2009). Στο ίδιο πλαίσιο, η μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων της Νέας Ελληνικής κατά το πρότυπο της κατηγοριοποίησης που προτάθηκε για τα Ιταλικά και τα Αγγλικά οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα της Ελληνικής ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες (Anagnostopoulou 1996, 1999) με βάση την πραγμάτωση των ορισμάτων του κατηγορήματος. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, διακρίνουμε τις ακόλουθες κατηγορίες:

- (i) *SE* ρηματικά κατηγορήματα, τα οποία πραγματώνουν το όρισμα του [ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ] στη δομική θέση του υποκειμένου του ρήματος. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ρήματα όπως τα *αγαπώ, μισώ, αγωνιώ, φοβάμαι, τρέμω*. Καθώς στην Ελληνική η θέση του υποκειμένου και του αντικειμένου συνεπάγεται και την πτώση, τα ρήματα αυτά πραγματώνουν το [ΘΕΜΑ] σε αιτιατική και τον [ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ] σε πτώση ονομαστική.
- (ii) ΟΕ ρηματικά κατηγορήματα, τα οποία πραγματώνουν το όρισμα που κατέχει το θεματικό ρόλο του [ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ] στη συντακτική θέση του αντικειμένου του ρήματος. Παραδείγματα ρημάτων της κατηγορίας αυτής αποτελούν τα κατηγορήματα *αγχώνω, καλμάρω, φοβίζω*.
- (iii) κατηγορήματα που παρουσιάζουν εναλλαγή αντίστοιχη με αυτή του ρήματος *piacere* της Ιταλικής, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το ρήμα *αρέσω*.

2.2.3 Σημασιολογικές προσεγγίσεις: ταξινόμηση με βάση τη σημασία

Από την οπτική κυρίως της σημασίας, και σε συνέχεια της συντακτικής ανάλυσης, μία σειρά από ερευνητικές εργασίες προτείνουν την κατηγοριοποίηση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων σε έννοιες ή βασικές σημασίες ανάλογα με το είδος του συναισθήματος που εκφράζουν (Mathieu 1995, 1999, 2000, 2006). Στο πλαίσιο αυτό, τα ρηματικά κατηγορήματα της Γαλλικής που δηλώνουν συναίσθημα, ανάλογα με τη σημασία τους, ταξινομούνται αρχικά σε τρεις βασικές κατηγορίες που ορίζουν ένα συνεχές: *θετικά* (γαλλ. *agréables*), *ουδέτερα* (γαλλ. *indifférents*), και *αρνητικά* (γαλλ. *désagréables*). Επιπλέον, η συστηματική μελέτη των κοινών χαρακτηριστικών στο επίπεδο της σύνταξης καθώς επίσης και οι λεξικές τους προτιμήσεις όπως εμφανίζονται από τη δυνατότητα συν-εμφάνισής τους με άλλες λέξεις, οδηγεί σε χρήσιμα για τη σημασία τους συμπεράσματα. Στο πλαίσιο της έρευνας αυτής, άλλες κατανομητικές ιδιότητες των εν λόγω ρημάτων μελετώνται και συστηματοποιούνται, κατά τρόπον ώστε να αποκαλύπτονται νέες κατηγοριοποιήσεις. Έτσι, διακρίνεται μία κατηγορία ρημάτων τα οποία λεξικοποιούν τον δείκτη έντασης του δηλούμενου συναισθήματος, και συνιστούν τα λεγόμενα ρήματα με ενσωματωμένο δείκτη έντασης (Mathieu 1999: 119-121). Πρακτικά, η ιδιότητα αυτή σημαίνει ότι τα εν λόγω ρήματα εκφράζουν μια κατάσταση στην οποία το δηλούμενο συναίσθημα βιώνεται στο μέγιστο βαθμό έντασης, ενώ συντακτικά, η προσάρτηση επιρρηματικού προσδιορισμού που δηλώνει το ποσό οδηγεί σε μη αποδεκτές προτάσεις. Επί παραδείγματι, το ρήμα *terrifier* (τρομοκρατώ) λαμβάνεται ως σημασιολογικά ισοδύναμο με τη φράση *effrayer beaucoup* (φοβίζω πολύ), και επομένως, θεωρείται ότι ενσωματώνει τον δείκτη έντασης *beaucoup* (πολύ).

Στην ίδια κατεύθυνση, και σε συνέχεια της έρευνας αυτής, επιχειρείται επιπλέον η συγκριτική μελέτη των ρημάτων της αγγλικής και της γαλλικής που δηλώνουν συναίσθημα, με βάση τα σημασιολογικά και δομο-συντακτικά τους χαρακτηριστικά (Mathieu & Fellbaum 2010). Η έρευνα αποσκοπεί στον ορισμό κατηγοριών οι οποίες είναι κοινές για τις δύο γλώσσες, ενώ εντοπίζονται και οριοθετούνται και κατηγορίες οι οποίες αφορούν χωριστά την κάθε γλώσσα. Η σημασιολογική ταξινόμηση αποτελεί τη βάση σχήματος επισημείωσης συναισθήματος (Mathieu 2005). Απώτερο στόχο της έρευνας αποτελεί η υλοποίηση υπολογιστικής εφαρμογής για την αναγνώριση συναισθήματος σε κείμενα της Γαλλικής (Mathieu 2008, Asher et al. 2009).

2.2.4 Λοιπές γραμματικές κατηγορίες: ουσιαστικά και επίθετα

Με αφετηρία τις διάφορες θεωρήσεις σχετικά με βασικές ιδιότητες που φέρει η έννοια *συναίσθημα* έχει επιχειρηθεί ο ορισμός μιας τυπολογίας των ονοματικών κατηγορημάτων (ουσιαστικών) που δηλώνουν συναίσθημα. Στην κατεύθυνση αυτή, οι έρευνες επικεντρώθηκαν κυρίως στην οριοθέτηση του λεξιλογίου που ανήκει στην κατηγορία *συναίσθημα*, και στον συνακόλουθο ορισμό κατηγοριών στη βάση των ιδιοτήτων των ονοματικών κατηγορημάτων. Απώτερος στόχος των μελετών αυτών είναι να οριστεί ένα είδος *γραμματικής των συναισθημάτων* (Gross 1995, Balibar-Mrabti 1995), αφετηρία της οποίας αποτελεί η καταγραφή των δομών, και καταλήγει στη μελέτη της αλληλεξάρτησης μεταξύ κατηγορημάτων διαφορετικών γραμματικών κατηγοριών, καθώς επίσης και μεταξύ συντακτικών δομών ή λεξικών συν-εμφάνισεων και σημασίας ή σημασιολογικών ιδιοτήτων. Στην κατεύθυνση αυτή, μελέτες με αντικείμενο το λεξιλόγιο των συναισθημάτων αποσκοπούν στην πλήρη καταγραφή των δομών στις οποίες απαντούν τα ονοματικά και επιθετικά κατηγορήματα που δηλώνουν συναίσθημα (Anscombe J.-C. 1995, Ruwet 1995a, 1995b, Anscombe 2004). Πέραν των συντακτικών δομών, η γλωσσική ανάλυση αφορά και στην περιγραφή των λεξικών συνδυασμών, οι οποίοι συνηθέστατα αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα είδη γεγονότων σηματοδοτώντας συγκεκριμένες σημασίες, καθώς επίσης και ρηματικές όψεις. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η συντακτική συμπεριφορά των ονοματικών κατηγορημάτων είναι άμεσα συνυφασμένη με το είδος του συναισθήματος το οποίο δηλώνουν.

Από διαφορετική σκοπιά, ο G. Gross (1994), στο πλαίσιο της θεωρίας περί ομάδων/τάξεων αντικειμένων (γαλλ. *Classes d'objets*) διαπιστώνει ότι οι τάξεις των συναισθημάτων (γαλλ. *classes des « affects »*) ορίζονται αρχικά με σημασιολογικά κριτήρια, εν συνεχεία, όμως, οι όποια διάκριση επικυρώνεται με τη βοήθεια των συντακτικών και λεξικών ιδιοτήτων.

Η ανωτέρω διαπίστωση αποδεικνύεται για τα ονοματικά και επιθετικά κατηγορήματα της Γαλλικής που δηλώνουν συναίσθημα. Στον άξονα αυτό, τα ονοματικά κατηγορήματα που ερευνήθηκαν διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με τη σημασία τους. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται τα ουσιαστικά της Γαλλικής που σηματοδοτούν συναισθήματα *ενδογενή* (endogenic), ενώ στη δεύτερη εκείνα που δηλώνουν συναισθήματα *εξωγενή* (exogenic) (Anscombe 1995). Αντίστοιχη είναι η διάκριση που προτείνεται και για τα επίθετα (Anscombe 2004). Ως κριτήριο για την επιχειρούμενη διχοτομία λαμβάνονται οι έννοιες *φορέας εμπειρίας* (experienter), *πηγή* (source) και *στόχος* (target) του συναισθήματος. Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, ως *πηγή* του δηλούμενου συναισθήματος λαμβάνεται ένα γεγονός ή μία οντότητα από την οποία πηγάζει ή προέρχεται το

συναίσθημα. Στον αντίποδα, ο στόχος του συναισθήματος αποτελεί την οντότητα ή το γεγονός προς το οποίο κατευθύνεται το συναίσθημα²⁵. Ακολούθως, ως εξωγενή ορίζονται τα συναισθήματα των οποίων ο φορέας εμπειρίας και η πηγή δεν ταυτίζονται: πρόκειται για συναισθήματα τα οποία προκαλούνται από κάποιο γεγονός ή μία οντότητα που βρίσκεται εκτός της οντότητας που βιώνει το συναίσθημα. Συνεπώς, ουσιαστικά της γαλλικής όπως τα *frayeur* (τρόμος), *exaspération* (αναστάτωση), *agacement* (ενόχληση), *satisfaction* (ικανοποίηση), *désespoir* (απόγνωση), *contentement* (ικανοποίηση), *exaltation* (ανάταση) εκφράζουν εξωγενή συναισθήματα. Αντίστοιχα, ως ενδογενή ορίζονται τα συναισθήματα των οποίων η πηγή και η οντότητα που βιώνει το συναίσθημα ταυτίζονται. Υπό την έννοια αυτή, τα ονοματικά κατηγορήματα *amour* (αγάπη), *dédain* (περιφρόνηση), *mépris* (περιφρόνηση), *confiance* (εμπιστοσύνη), *jalousie* (ζήλια), *indifférence* (αδιαφορία) εκφράζουν ενδογενή συναισθήματα. Η σημασιολογικής υφής διάκριση επιβεβαιώθηκε περαιτέρω μέσω λεξικο-γραμματικών ιδιοτήτων, οι οποίες είναι διαφορετικές για κάθε κατηγορία ουσιαστικών και επιθέτων.

Αντίστοιχη είναι και η διάκριση των ονοματικών κατηγορημάτων σε ουσιαστικά που δηλώνουν ενεργά συναισθήματα (active emotions), και ουσιαστικά που δηλώνουν μη ενεργά ή προκαλούμενα συναισθήματα (caused emotions) (Bouillon 1997). Στην πρώτη κατηγορία εμπίπτουν ουσιαστικά όπως *amour* (αγάπη), *jalousie* (ζήλια), ενώ στην δεύτερη κατατάσσονται ουσιαστικά όπως τα *tristesse* (λύπη), και *colère* (θυμός), τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις επιδέχονται ως όρισμα σε θέση αντικειμένου ονοματικό στοιχείο το οποίο χαρακτηρίζεται ως έμψυχο και μάλιστα ανθρώπινο (N1hum).

Όσον αφορά στην Ελληνική, εκτός από τα ρήματα, η σχετική έρευνα αφενός μεν επικεντρώνεται στην περιγραφή των λεξικών και συντακτικών ιδιοτήτων των ονοματικών και επιθετικών κατηγορημάτων που εμπίπτουν στο σημασιολογικό πεδίο, αφετέρου δε επιχειρεί να θεμελιώσει τη συνακόλουθη ταξινόμησή τους με βάση τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά των δομών στις οποίες εμφανίζονται. Ειδικότερα, τα ουσιαστικά που δηλώνουν συναίσθημα έχουν μελετηθεί ενδελεχώς στο πλαίσιο της θεωρίας των τάξεων αντικειμένων (Gross, G.M. 1994) και του μεθοδολογικού μοντέλου του ΛΓ (Γαβριηλίδου 2002, Gavriilidou 2002, 2004, Pantazara et al. 2008, Fotopoulou et al. 2009).

25. "... apart from the experiencer, a psych-noun refers to a source, that is the fact, thing or event, from which the mental state originates; and to a target, that is the fact, thing, or event to which the mental state applies. When the origin and the experiencer are identical, psych-nouns are endogenic. As for exogenic psych-nouns, their origin is seen as external to the experiencer, who then appears to be the target. In the first case, the feeling arises from the experiencer itself. In the second case, the feeling comes from outside, and is a kind of reaction to an external event or object" (Anscombe 2004: 56).

Ομοίως, ο ορισμός των κατηγορημάτων της Ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα (*prédicats psychologiques*) και η μελέτη των λεξικο-συντακτικών και σημασιολογικών τους ιδιοτήτων περιγράφονται στο (Valetoroulos 2005). Η έρευνα αυτή επικεντρώνεται στην περιγραφή ονοματικών και ρηματικών κατηγορημάτων που σημαίνουν *ζήλια* και *θαυμασμό*. Πρόκειται για τα κατηγορήματα *θαυμάζω*, *θαυμασμός*, *ζηλεύω*, *ζήλια*, και *δέος*, τα οποία εν συνεχεία συνδέονται και με τα ετυμολογικώς συγγενή τους επίθετα της Ελληνικής, αλλά και συσχετίζονται και με τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα στη Γαλλική. Η εν λόγω ερευνητική εργασία καταλήγει σε μια τοπική γραμματική των εννοιών *ζήλια* και *θαυμασμός* (*une grammaire locale de la jalousie et de l'admiration*).

2.3 Συμπεράσματα

Στη παρούσα ενότητα επιχειρήθηκε η βιβλιογραφική επισκόπηση αναφορικά με τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα. Οι προηγούμενες αναλύσεις στο πλαίσιο του μεθοδολογικού πλαισίου του ΛΓ δεν ασχολήθηκαν με τον καθορισμό του σημασιολογικού πεδίου, καθώς ως σημείο αφετηρίας ελήφθησαν μόνον οι συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες, καθώς και η καθοριστική δομή ομάδων ρημάτων. Υπό την έννοια αυτή, απουσιάζει η πλήρης και συστηματική περιγραφή του εν λόγω σημασιολογικού πεδίου ως αυτοτελούς κατηγορίας. Ταυτόχρονα, προηγούμενες μελέτες στο θεωρητικό επίπεδο αναφορικά με τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα έχουν καταδείξει τη συντακτική συμπεριφορά των εν λόγω ρημάτων και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, τα οποία η αρχική ταξινόμηση των ρημάτων της Γαλλικής δεν λαμβάνει υπ' όψιν. Η πρώτη προσπάθεια ταξινόμησης των ρημάτων ψυχικού πάθους της ελληνικής (Αντωνίου 1984), φαίνεται ότι είναι περισσότερο συμβατή με τα συμπεράσματα των θεωρητικών προσεγγίσεων. Όμως, εξακολουθεί να παρουσιάζει κενά και ελλείψεις για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Στο σημείο αυτό, οι νέες δυνατότητες που παρέχονται από την τεχνολογία και τα εργαλεία επεξεργασίας κειμενικών δεδομένων δίνουν το έναυσμα για λεπτομερέστερη μελέτη και επικύρωση των ερευνητικών ευρημάτων.

Υπό το πρίσμα αυτό, η παρούσα διατριβή αποτελεί προσπάθεια να συστηματοποιηθεί η μελέτη και ταξινόμηση των ρημάτων της Ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα. Στόχος μας είναι η εξέταση των γλωσσικών δεδομένων *ως συνόλου*, για να διαπιστωθεί, εν πρώτοις, αν τα ρήματα αυτά συνιστούν ομοιογενές σύνολο. Επιπρόσθετα, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο το μεθοδολογικό πλαίσιο του λεξικού γραμματικής και αξιοποιώντας όχι μόνο τα συμπεράσματα των θεωρητικών προσεγγίσεων αλλά και τα ευρήματα που προκύπτουν από την ανάλυση των κειμενικών δεδομένων, θα επιχειρήσουμε την κωδικοποίηση όλων των ιδιοτήτων τους – συντακτικών, μετασχηματιστικών και σημασιολογικών.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

...emotions are an essential part of who we are and how we survive; emotional distress impels people to seek help and indeed the primary concern of psychotherapy is the repair of emotional repairs.

Plutchik 2001: 344.

Στη παρούσα ενότητα περιγράφεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ολοκλήρωση της έρευνας, με έμφαση στη συγκέντρωση και ανάλυση των γλωσσικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν διεξοδικά τα στάδια υλοποίησης της έρευνας, εστιάζοντας στη συλλογή και επεξεργασία των πρωτογενών δεδομένων, καθώς και στα μεθοδολογικά εργαλεία τα οποία αξιοποιήθηκαν, αφενός μεν για την εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με το γλωσσικό υλικό της έρευνας, αφετέρου, δε, για την κωδικοποίηση της γλωσσολογικής πληροφορίας σε υπολογιστικό λεξικό πόρο και τον έλεγχο του λεξικού πόρου. Να σημειωθεί ότι από την αρχική επιλογή του γλωσσικού υλικού το οποίο εν τέλει αποτέλεσε και το αντικείμενο της έρευνας, δηλαδή των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων Vsent, μέχρι την παρατήρηση των συντακτικών και σημασιολογικών τους ιδιοτήτων, χρησιμοποιήθηκαν εμπειρικά δεδομένα, στη βάση των οποίων πραγματοποιήθηκε η τελική ταξινόμηση του υλικού, αλλά και κατά τη διαδικασία της τελικής αξιολόγησης του λεξικού πόρου.

3.1 Μεθοδολογικές επισημάνσεις

Προηγούμενες προσεγγίσεις στην ανάλυση και συστηματοποίηση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων στηρίζονται στη μέθοδο της ενδοσκόπησης, σημείο εκκίνησης της οποίας αποτελεί η γλωσσική διαίσθηση των φυσικών ομιλητών αναφορικά με τις γραμματικές ή μη-γραμματικές δομές στις οποίες αυτά εν προκειμένω μετέχουν, ή στην αποδεκτότητα ή μη αποδεκτότητα των υπό εξέταση ρηματικών δομών. Στο πλαίσιο του ΛΓ, σύμφωνα με τον Gross (1975: 23) ο όρος *αποδεκτότητα* (αγγλ. *acceptability*, γαλλ. *acceptabilité*) αποτελεί έννοια σύνθετη η οποία βασίζεται στη διαίσθηση αναφορικά με τη μορφή και τη σημασία μίας δομής, καθώς συχνά η σημασία εξαρτάται όχι μόνο από τη δομή αλλά και από ποικίλους εξωγλωσσικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Ο όρος χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει τον τρόπο με τον οποίο μία πρόταση εκφωνείται από έναν

φυσικό ομιλητή και εκλαμβάνεται ή γίνεται αντιληπτή από τον ακροατή, με βάση όχι μόνο τις γλωσσικές, αλλά κυρίως τις εξωγλωσσικές του γνώσεις.

Να σημειωθεί εδώ, ότι για την γενετική θεωρία, (Chomsky 1965: 149), ως *γραμματική* ορίζεται μία πρόταση (ή εκφώνημα) εφόσον σχηματίζεται σύμφωνα με τους κανόνες και τους περιορισμούς της γραμματικής, ενώ αντίθετα κάθε πρόταση η οποία παραβαίνει τους κανόνες και περιορισμούς της γραμματικής χαρακτηρίζεται ως μη γραμματική. Στην εν λόγω προσέγγιση, η διάκριση γραμματικών από μη-γραμματικές προτάσεις είναι μέρος της γλωσσικής ικανότητας του φυσικού ομιλητή της γλώσσας, της εσωτερικής του γνώσης, δηλαδή, για τη γλώσσα και τους κανόνες που την διέπουν, και καθοδηγεί το γλωσσικό του αίσθημα ή τη γλωσσική του διαίσθηση (linguistic intuition). Αντιθέτως, η *αποδεκτότητα* για τον Chomsky αφορά στη γλωσσική πλήρωση ή επιτέλεση, δηλαδή στο πώς ο φυσικός ομιλητής της γλώσσας χρησιμοποιεί τη γνώση που κατέχει. Στην κατεύθυνση αυτή, η γλωσσική ικανότητα του φυσικού ομιλητή της/μιας γλώσσας να διακρίνει αν μία πρόταση είναι γραμματική ή αντιγραμματική αποτελεί βασικό εργαλείο της γλωσσολογικής έρευνας στο θεωρητικό επίπεδο.

Στην παρούσα εργασία, οι γλωσσικές δομές που εξετάστηκαν, κρίθηκαν με τη μέθοδο της ενδοσκόπησης ως προς την *αποδεκτότητά* τους. Η γλωσσολογική έρευνα που στηρίζεται στη μέθοδο της ενδοσκόπησης έχει ως σημείο εκκίνησης τη διατύπωση μίας ερευνητικής υπόθεσης και την κατασκευή παραδειγμάτων στα οποία οι υπό διερεύνηση παράμετροι αποτελούν μεταβλητές για τις οποίες δίνονται τιμές οι οποίες εναλλάσσονται συστηματικά και ανεξάρτητα. Εν συνεχεία, με τη μέθοδο της ενδοσκόπησης, ο γλωσσολόγος αποφαινεται αναφορικά με την αποδεκτότητα ή μη των παραγόμενων προτάσεων (ή εκφωνημάτων) και την εξαγωγή γενικών κανόνων στη βάση των συμπερασμάτων που προκύπτουν.

Ωστόσο, συμπληρωματικά υιοθετήθηκε ως μεθοδολογική αρχή και η εμπειρική διερεύνηση των δεδομένων που αποσκοπεί στην αποτύπωση των γλωσσικών φαινομένων εν χρήσει. Η αρχή αυτή είναι συμβατή με τις αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων, σύμφωνα με την οποία η γλωσσική διαίσθηση για το τι πραγματικά λέγεται σε μία γλώσσα πρέπει να αποτιμάται με βάση τα μαρτυρημένα γλωσσικά δεδομένα, δηλαδή το τι λέγεται ή γράφεται, όπως αποτυπώνεται στις συλλογές γλωσσικού υλικού (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 13-14, 22-23). Υπό την έννοια αυτή, η γλωσσική ανάλυση δεν στηρίζεται πλέον στην ενδοσκόπηση, αλλά στην μελέτη εμπειρικών, αυθεντικών και εκτεταμένων γλωσσικών δεδομένων. Πράγματι, η ανάλυση στοιχείων που προσφέρουν τα *ηλεκτρονικά σώματα κειμένων* (ΗΣΚ), δηλαδή συλλογές μεγάλου αριθμού κειμενικών δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή, παρέχει πληροφορίες για τη χρήση της γλώσσας σε διάφορες περιστάσεις επικοινωνίας, ενώ είναι δυνατό να αποκαλύψει πτυχές της γλώσσας που δεν μπορούμε να αντιληφθούμε διαφορετικά (Sinclair 1991: 36). Με άλλα λόγια, η χρήση των ΗΣΚ επιτρέπει να

αποτυπώσουμε τη γλωσσική πραγμάτωση (performance linguistics) και όχι τη γλωσσική ικανότητα των ομιλητών (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 211). Στην κατεύθυνση αυτή, σημαντικά εργαλεία αποτελούν – μεταξύ άλλων - οι *συχνότητες εμφάνισης* λέξεων και φράσεων, ή η εύρεση των *συμφράσεων*. Ο κατάλογος με τα πλεονεκτήματα μιας γλωσσικής ανάλυσης που βασίζεται σε ΗΣΚ είναι μεγάλος και περιλαμβάνει - μεταξύ άλλων - τις έννοιες της *αυθεντικότητας* των γλωσσικών δεδομένων, ή της *αντικειμενικότητας* των δεδομένων και της επαρκούς παρατήρησης (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 15). Κυρίως, όμως, το βασικό πλεονέκτημα της χρήσης των ΗΣΚ στη γλωσσολογική έρευνα είναι ότι παρέχουν τη δυνατότητα *επανάληψης* των γλωσσολογικών αναλύσεων και της συνακόλουθης *επαλήθευσης* (ή διάψευσης) των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Τα στοιχεία αυτά, η επανάληψη των ερευνητικών διεργασιών και η επαλήθευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση κάθε επιστημονικής μελέτης. Με άλλα λόγια, η χρήση των ΗΣΚ επιτρέπει τη διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων, ενώ τα αποτελέσματα της έρευνας που διενεργείται με τη χρήση ΗΣΚ τίθενται στη δημόσια σφαίρα καθώς μπορούν να ελεγχθούν από άλλους ερευνητές που έχουν τη δυνατότητα να ακολουθήσουν την ίδια μέθοδο, και να επαληθευτούν ή να διαψευστούν από περισσότερα ή διαφορετικά δεδομένα.

Ωστόσο, κομβικής σημασίας για την έρευνα είναι το δίλημμα που τίθεται αναφορικά με το σημείο εκκίνησης και τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιούνται τα κειμενικά δεδομένα για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Σύμφωνα με την Tognini-Bonelli (2001: 65), διακρίνονται δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις, εκ των οποίων η μία καθοδηγείται από ΗΣΚ (corpus-driven) εν αντιθέσει προς την βασιζόμενη σε εμπειρικά δεδομένα προσέγγιση (corpus-based). Πιο συγκεκριμένα, η καθοδηγούμενη από ΗΣΚ έρευνα, στηρίζεται αποκλειστικά στα δεδομένα τα οποία προκύπτουν από την επεξεργασία των ΗΣΚ (*ibid.*: 84). Η προσέγγιση αυτή προϋποθέτει ΗΣΚ ιδιαίτερα μεγάλου όγκου, ενώ απορρίπτει κάθε προηγούμενη θεωρία ή θεωρητική γνώση - ακόμα και με τη μορφή οποιασδήποτε γλωσσικής επεξεργασίας ή επισημείωσης. Από την άλλη μεριά, μελέτες που βασίζονται σε ΗΣΚ λαμβάνουν ως αφετηρία μία προ-υπάρχουσα θεωρία και στηρίζονται σε δεδομένα που προκύπτουν από την ανάλυση και επεξεργασία των κειμενικών δεδομένων με στόχο τον έλεγχο, την εξήγηση ή την επαναδιατύπωση της αρχικής θεωρίας (*ibid.*: 65-71). Μάλιστα, όπως παρατηρούν οι McEnery, Xiao & Topo (2006), σε σύγκριση με την πιο παραδοσιακή μέθοδο που βασίζεται στην ενδοσκόπηση, η οποία απορρίπτει ή αγνοεί σε μεγάλο βαθμό τα στοιχεία που παρέχουν τα ΗΣΚ, η προσέγγιση που βασίζεται σε σώματα κειμένων – εν αντιθέσει προς εκείνη που καθοδηγείται από τα ΗΣΚ - δύναται να προσδώσει στην γλωσσολογική ανάλυση μεγαλύτερη αξιοπιστία, επειδή δεν απορρίπτει τη διαίσθηση του ομιλητή ενώ, ταυτόχρονα, δίνει σημασία και στα εμπειρικά δεδομένα²⁶.

26. Για πολλούς, βεβαίως, πρόκειται για ψευδο-δίλημμα, και απορρίπτουν τη διάκριση ως ξεπερασμένη

Από την άποψη αυτή, η μέθοδος της ενδοσκοπήσης και η χρήση των ΗΣΚ (corpus-based) αποτελούν συμπληρωματικές προσεγγίσεις. Άλλωστε, όπως έχει υποστηριχθεί “το κλειδί για τη χρήση δεδομένων που αντλούνται από τα ΗΣΚ είναι να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ της χρήσης των εμπειρικών δεδομένων και της διαίσθησης” (McEnery et al. 2006: 7)²⁷. Οι παρατηρήσεις αυτές είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στην περίπτωση της λεξικογραφικής εργασίας που στηρίζεται στα κειμενικά δεδομένα (corpus-based lexicography).

Συνοψίζοντας, στην παρούσα εργασία, χρησιμοποιούμε συνδυαστικά (αλλά και συμπληρωματικά) την μέθοδο της ενδοσκοπήσης, στηριζόμενοι στη γλωσσική διαίσθηση του φυσικού ομιλητή ως απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο της γλωσσολογικής έρευνας, εντούτοις, προτεραιότητα δίνεται στα εμπειρικά δεδομένα και την παρατήρηση της γλώσσας εν χρήσει για την εξαγωγή συμπερασμάτων, ακολουθώντας, επομένως, την προσέγγιση που βασίζεται σε ΗΣΚ. Εν τέλει, τα εμπειρικά δεδομένα της ανά χείρας έρευνας προσφέρονται όχι μόνο για την εξαγωγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων - εν προκειμένω, την ταξινόμηση και κωδικοποίηση των ρηματικών κατηγορημάτων - αλλά και για τον έλεγχο της κωδικοποίησης και την επικύρωση του τελικού γλωσσικού πόρου με μεθόδους και εργαλεία από τον χώρο της επεξεργασίας φυσικής γλώσσας.

3.2 Στάδια υλοποίησης της έρευνας

Αρχικά, επιχειρήσαμε τον προσδιορισμό του σημασιολογικού πεδίου στο οποίο εντάσσονται τα ρήματα της παρούσας έρευνας, παρουσιάζοντας τα κριτήρια βάσει των οποίων οριοθετήθηκε το εύρος του. Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε η επιλογή του γλωσσικού υλικού, δηλαδή των ρημάτων που αποτέλεσαν το αντικείμενο της έρευνας από ένα ΗΣΚ αναφοράς της Ελληνικής και άλλα έργα αναφοράς. Ακολούθως, καταρτίστηκε ΗΣΚ, ένα τμήμα του οποίου χρησιμοποιήθηκε για την αναζήτηση των ιδιοτήτων των ρηματικών κατηγορημάτων της έρευνας, καθώς επίσης και για την αξιολόγηση του τελικού λεξικού πόρου. Από τη μελέτη των κειμενικών δεδομένων, αναδείχθηκαν οι ιδιότητες των ρημάτων της έρευνας, οι οποίες συνετέλεσαν στην ταξινόμησή τους σε πίνακες ΛΓ. Τέλος, επιχειρήσαμε να προδιαγράψουμε τις πρακτικές εφαρμογές της παρούσας έρευνας με την δημιουργία μίας υπολογιστικής γραμματικής, αλλά και με την αξιοποίηση του λεξικού πόρου για την

(McEnery & Hardie 2012: 5-6). Ωστόσο, η σχετική συζήτηση δεν μας απασχολεί εδώ, καθώς εκείνο που θέλουμε να αναδειχθεί είναι η θέση την οποία κατέχει η γλωσσική διαίσθηση στην παρούσα έρευνα – παράλληλα με την αξιοποίηση των κειμενικών δεδομένων.

27. “The key to using corpus data is to find the balance between the use of corpus data and the use of one’s intuition” (McEnery et al. 2006: 7).

συντακτική και σημασιολογική ανάλυση κειμένου. Στις ενότητες που ακολουθούν, περιγράφονται λεπτομερώς τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την ολοκλήρωση της έρευνας.

3.2.1 Οριοθέτηση του σημασιολογικού πεδίου: περιορισμός της έρευνας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην εισαγωγή, αντικείμενο της παρούσας έρευνας αποτελούν τα πλήρη ρήματα της Ελληνικής που ανήκουν στο σημασιολογικό πεδίο *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ*. Στο σημείο αυτό κρίθηκε απαραίτητη ως πρώτο βήμα της έρευνας, η διασάφηση της έννοιας του *σημασιολογικού πεδίου* αφενός, και η οριοθέτηση, εν συνεχεία, του υπό εξέταση σημασιολογικού πεδίου των συναισθημάτων. Στον χώρο της σημασιολογίας, τα *σημασιολογικά* ή *εννοιολογικά πεδία* (αγγλ. *semantic fields*) ορίζονται ως οριοθετημένα σύνολα συναφών μεταξύ τους σημασιών. Πρόκειται για “σύνολα λεξημάτων οργανωμένα στο επίπεδο των σημασινομένων τα οποία χαρακτηρίζονται από κοινό παρονομαστή σημασίας και επιλέγονται βάσει κριτηρίων που καθορίζουν με ακρίβεια, αφενός μεν τις σχέσεις των μελών μεταξύ τους, αλλά και του εκάστοτε σημασιολογικού πεδίου με τα υπόλοιπα” (Lyons 1977: 250-261, 1995: 80). Υπό την έννοια αυτή, κάθε λέξημα μέσα σε ένα σημασιολογικό πεδίο καταλαμβάνει συγκεκριμένο και σαφώς οριοθετημένο χώρο εντός του πεδίου, ενώ συνδέεται με τα υπόλοιπα μέλη του συνόλου μέσω συγκεκριμένων σημασιολογικών σχέσεων. Ο χώρος αυτός συνιστά, τελικώς, την *έννοια* στην οποία το λέξημα αντιστοιχεί.

Με βάση την παραπάνω εννοιολόγηση, το σημασιολογικό πεδίο των συναισθημάτων αποτελεί σύνολο λεξημάτων με *κοινό παρονομαστή σημασίας* την έννοια *συναίσθημα*. Στο σημείο αυτό, και προκειμένου να ολοκληρωθεί η οριοθέτηση του πεδίου και η επιλογή των ρηματικών κατηγορημάτων που εντάσσονται σε αυτό, θα πρέπει να προσδιοριστούν με όσο γίνεται μεγαλύτερη σαφήνεια αφενός μεν ο *κοινός παρονομαστής σημασίας* - δηλαδή η έννοια *συναίσθημα* - αφετέρου δε τα *κριτήρια επιλογής* των μελών του πεδίου.

Ανατρέχοντας στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη (ΛΚΝ), η λέξη συναίσθημα ορίζεται ως “ευχάριστη ή δυσάρεστη *ψυχική κατάσταση* που προκαλείται από αισθήματα, παραστάσεις ή σκέψεις”. Αντίστοιχος ορισμός δίνεται και στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΛΝΕΓ) του Κέντρου Λεξικολογίας, σύμφωνα με τον οποίο το λήμμα *συναίσθημα* “η ιδιαίτερη ψυχική διάθεση στην οποία περιέρχεται κανείς από ποικίλες καταστάσεις, οι οποίες οφείλονται είτε σε εξωτερικά ερεθίσματα είτε σε λειτουργίες του οργανισμού”.

Στον χώρο της ψυχολογίας, ο όρος *συναίσθημα* χρησιμοποιείται για την κατασήμευση μίας έννοιας η οποία προσδιορίζεται ως μία σύνθετη ψυχική, νοητική και - ταυτοχρόνως – σωματική εμπειρία, και

αποτελεί φυσικό επακόλουθο της αλληλεπίδρασης του ατόμου με το περιβάλλον του (James 1884; Cannon 1927; Myers 2004). Υπό την έννοια αυτή, το συναίσθημα αποτελεί συνδυασμό *νοητικών καταστάσεων, ψυχοσωματικών εκφράσεων και βιολογικών αντιδράσεων* απέναντι σε ένα . Ωστόσο, το συναίσθημα δεν πρέπει να λαμβάνεται απλώς ως ερέθισμα των αισθητηρίων οργάνων αλλά – κυρίως - ως μία εσωτερική διεργασία, η οποία, όμως, σχεδόν πάντα εκφράζεται εξωτερικά στο πρόσωπο, στη φωνή, στη στάση του σώματος. Η έκφραση της εσωτερικής συναισθηματικής κατάστασης γίνεται αντιληπτή από μία σειρά αντιδράσεων και συμπεριφορών. Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια του *συναισθήματος* σηματοδοτεί μία σειρά από συνδεδεμένα, εξελισσόμενα σε μία ακολουθία γεγονότα, με σημείο εκκίνησης μία *αιτία*, και περιλαμβάνει συναισθηματικές *καταστάσεις, αλλαγές και μεταπτώσεις, παρορμήσεις για δράση και ανάλογες συμπεριφορές* οι οποίες έχουν συγκεκριμένο πάντοτε *στόχο* (Plutchik 2001)²⁸.

Ταυτόχρονα, για την καλύτερη κατανόηση των σχετικών φαινομένων, οι ψυχολογικές θεωρίες περί συναισθήματος δίνουν ορισμούς για καθένα από τα συναισθήματα, ή/και επιχειρούν τη διάκριση των συναισθημάτων σε κατηγορίες (Ekman 1992; Parrot 2001, Plutchik 2001). Έτσι, σε πρώτο επίπεδο, γίνεται η διάκριση ανάμεσα σε θετικά συναισθήματα και αρνητικά συναισθήματα. Επιπλέον, ως προς τη στόχευσή τους, τα συναισθήματα σχετίζονται με ένα αντικείμενο, ένα γεγονός, τη θέση του ατόμου στην κοινωνία (κοινωνικά συναισθήματα), ή και τον ίδιο το άνθρωπο (συναισθήματα αυτοαξιολόγησης). Σύμφωνα με την έρευνα, συναισθήματα όπως η *αγάπη*, η *χαρά*, η *έκπληξη*, ο *θυμός* και ο *φόβος*, είναι έμφυτα, και επομένως, θεωρούνται ως πρωταρχικά συναισθήματα ή βασικά. Αντιθέτως, συναισθήματα αυτά τα οποία μαθαίνουμε μέσω της εμπειρίας μας, όπως για παράδειγμα: *υπερηφάνεια, οργή, ντροπή, παραμέληση, συμπάθεια και φρίκη* αποτελούν τα δευτερεύοντα συναισθήματα.

Με βάση το εύρος και το βάθος της έννοιας του συναισθήματος, αλλά και τα χαρακτηριστικά των επιμέρους συναισθημάτων όπως ορίζονται στην επιστήμη της ψυχολογίας, μέρος της γλωσσολογικής έρευνας προσπαθεί να οριοθετήσει και να μελετήσει το λεξιλόγιο των συναισθημάτων. Στη βάση αυτή, το λεξιλόγιο των συναισθημάτων σηματοδοτεί έννοιες οι οποίες αναφέρονται σε σύνθετες διεργασίες που συνδέουν σωματικές αντιδράσεις σε κάποιο ερέθισμα, αλλά ταυτόχρονα και μία γνωστική λειτουργία ή αξιολογική στάση απέναντι στο ερέθισμα αυτό (Ortony et al. 1987, Ortony & Clore 1989). Έτσι, εκκινώντας από τη διαπίστωση ότι η έννοια *συναίσθημα* αναφέρεται σε διαφορετικές καταστάσεις, και ανατρέχοντας στις σημασίες των λέξεων, οι Ortony, Clore and Foss

28. “An emotion is not simply a feeling state. Emotion is a complex chain of loosely connected events that begins with a stimulus and includes feelings, psychological changes, impulses to action and specific, goal-directed behaviour. That is to say, feelings do not happen in isolation. They are responses to significant situations in an individual’s life, and often they motivate actions” (Plutchik 2001).

(1987) ορίζουν και ταξινομούν το σχετικό λεξιλόγιο της Αγγλικής²⁹ στις ακόλουθες κατηγορίες, ανάλογα με την κατάσταση την οποία σηματοδοτούν: *συναισθηματική κατάσταση* (affective state), *συναισθηματική κατάσταση-συμπεριφορά* (affective-behavioral condition), *συναισθηματική-νοητική κατάσταση* (affective-cognitive condition), *συμπεριφορά - νοητική κατάσταση* (behavioural-cognitive condition) και *νοητική κατάσταση* (cognitive condition). Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται λέξεις της Αγγλικής όπως το επίθετο *happy* (χαρούμενος, ευτυχισμένος), στη δεύτερη κατηγορία ταξινομούνται λέξεις όπως το επίθετο *affectionate* (στοργικός), ενώ η κατηγορία των λέξεων που δηλώνουν συναισθηματική-νοητική κατάσταση συγκροτείται από λέξεις όπως το επίθετο *pessimistic* (απαισιόδοξος). Ομοίως, λέξεις όπως τα επίθετα της αγγλικής *careful* (προσεκτικός) και *certain* (σίγουρος) ταξινομούνται στις κατηγορίες συμπεριφορά-νοητική κατάσταση και νοητική κατάσταση αντιστοίχως.

Επίσης, σε γλώσσες όπου ο όρος *sentiment* αναφέρεται τόσο στην έννοια *αίσθημα* όσο και στην έννοια *συναίσθημα*, γίνεται συζήτηση για τη διάκριση ανάμεσα στις δύο έννοιες, με στόχο την οριοθέτηση του εννοιολογικού πεδίου που η καθεμία ορίζει – δηλαδή, την οριοθέτηση των πεδίων *αίσθημα* και *συναίσθημα* - και, κατ' επέκταση, την ταξινόμηση λεξικών μονάδων στα παιδιά αυτά. Έτσι, η έννοια *αίσθημα* παραπέμπει σε καταστάσεις σχετικές με μία σωματική λειτουργία ή αντίδραση (*πονάω, κρυώνω, αηδιάζω*), ενώ το συναίσθημα σε μία διεργασία που αναφέρεται σε μία εσωτερική, ψυχολογική και - ενίοτε - νοητική διεργασία. Στις αναλύσεις αυτές καταδεικνύεται ότι η διαφορά στη σημασία αντανακλάται και στη συντακτική συμπεριφορά των κατηγορημάτων - γεγονός που οδηγεί τους ερευνητές στην υιοθέτηση *γλωσσικών και δομο-λειτουργικών κριτηρίων* για την ταξινόμηση των λεξημάτων στην ευρύτερη έννοια *συναίσθημα* (Anscombe 1995, Balibar-Mrabeti 1995). Σύμφωνα με την άποψη αυτή, τα ουσιαστικά που δηλώνουν αίσθημα διαφέρουν από τα δηλωτικά συναισθήματος ονοματικά κατηγορήματα ως προς τον αριθμό των ορισμάτων τους. Στον ίδιο άξονα, οι μαρτυρημένες λεξιλογικές συνάψεις τους με το υποστηρικτικό³⁰ ρήμα *avoir* (έχω), και τα ισοδύναμά του *éprouver* (αισθάνομαι, νιώθω), και *ressentir* (αισθάνομαι, νιώθω) αποτελούν κριτήριο για την υπαγωγή των ουσιαστικών στο σημασιολογικό πεδίο συναίσθημα. Έτσι, τα

29. Το λεξιλόγιο αυτό αριθμεί περίπου 500 λέξεις της αγγλικής.

30. Πρόκειται για απόδοση του αγγλικού όρου *support verb* (γαλλ. *verbe support*) (Harris 1964). Στη διεθνή βιβλιογραφία, χρησιμοποιούνται εναλλακτικά και οι όροι *light verb* (Abeillé 1988), *operator verb* (Danlos 1998), *delexical verb* (O'Keeffe et al. 2007). Στην ελληνόγλωσση βιβλιογραφία, οι όροι *υποστηρικτικά* (Σφέτσιου 2007), *επιβοηθητικά* (Λάμπρου 2000) ή *υποβοηθητικά* ρήματα, χρησιμοποιούνται ως απόδοση στην Ελληνική των αγγλικών όρων *support verbs* ή *light verbs*, και αναφέρονται σε κενά νοήματος ρήματα των οποίων ο ρόλος στην πρόταση είναι να ενεργοποιούν το ονοματικό κατηγορήμα προσδίδοντάς του χρόνο, πρόσωπο και αριθμό.

ουσιαστικά *curiosité, inquiétude* και *peur* αναλύονται ως δηλωτικά συναισθήματος ονοματικά κατηγορήματα καθώς εμφανίζονται σε δομές όπως:

(29) Max (a + éprouve + ressent) de la (curiosité + inquiétude)

Ο Μαξ (έχει + αισθάνεται + νιώθει) (περιέργεια + ανησυχία)

(30) Max (a peur + éprouve de la peur + ressent de la peur)

Ο Μαξ (έχει + νιώθει + αισθάνεται) φόβο

Αντίστοιχα, για την Ελληνική, η γραμματική κατηγορία των κατηγορικών ουσιαστικών που ανήκουν στο σημασιολογικό πεδίο του συναισθήματος, προσδιορίστηκε αρχικώς διαισθητικά (Pantazara et al. 2008, Fotoroulou et al 2009), καθορίστηκε όμως με κριτήρια λεξικογραμματικά. Έτσι, ένα ουσιαστικό *N* χαρακτηρίζεται ως δηλωτικό συναισθήματος (*Nsent*) υπό την προϋπόθεση ότι το σημασιολογικό φορτίο που φέρει ταυτίζεται με μία έννοια ψυχολογική: συναίσθημα, αίσθημα, ψυχολογική στάση, κατάσταση ή συμπεριφορά, ενώ συνεμφανίζονται με *υποστηρικτικά* ρήματα όπως τα *νιώθω* και *αισθάνομαι*, σε δομές με υποκείμενο υποχρεωτικά έμψυχο *NOhum*:

(31) (αισθάνομαι + νιώθω) θλίψη

Με βάση τους παραπάνω ορισμούς και διαπιστώσεις, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το σημασιολογικό πεδίο συναίσθημα συγκροτείται από λεξήματα με κοινό παρονομαστή σημασίας την έννοια *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ*, η οποία σηματοδοτεί περαιτέρω μία *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ*, μία *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ* ή, τέλος, μία *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ-ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ*. Στη βάση του ορισμού αυτού, ετέθησαν τα *κριτήρια επιλογής* των μελών του πεδίου, τα οποία παρουσιάζονται κατωτέρω.

3.2.2 Επιλογή του γλωσσικού υλικού

Μετά την οριοθέτηση του σημασιολογικού πεδίου, ακολούθησε η επιλογή του γλωσσικού υλικού, δηλαδή των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων. Ως σημείο αφετηρίας χρησιμοποιήθηκε ο Εθνικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ)³¹, ένα ΗΣΚ αναφοράς ~ 47Μ λέξεων, το οποίο έχει αναπτυχθεί στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου. Από τον ΕΘΕΓ εξήχθησαν με αυτόματο τρόπο τα λήμματα που φέρουν το γραμματικό χαρακτηριστικό του ρήματος (Vb)³². Τα υποψήφια ρήματα ελέγχθηκαν με χειρωνακτικό τρόπο με στόχο να επιλεγούν τελικώς εκείνα τα

31. <http://hnc.ilsp.gr>

32. Ο ΕΘΕΓ φέρει κατάλληλη επισημείωση στο επίπεδο της μορφοσύνταξης αλλά και πληροφορία για το λήμμα κάθε γραμματικού τύπου των κειμένων.

οποία συγκροτούν το γλωσσικό υλικό της έρευνας στη βάση, αρχικώς, της γλωσσικής διαίσθησης του ομιλητή. Στη συνέχεια, ορίσαμε τυπικά κριτήρια (*formal criteria*), τα οποία λαμβάνουν τη μορφή διαγνωστικών ελέγχων. Επικουρικά, στην όλη διαδικασία ελήφθησαν υπ' όψιν τα λεξικογραφικά *ερμηνεύματα* τα οποία επέτρεψαν τον περαιτέρω εμπλουτισμό του υλικού. Αναλυτικότερα, ένα ρηματικό κατηγορήμα *V* χαρακτηρίζεται ως *Vsent* αν μπορεί να αντικατασταθεί από τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- i. παράφραση αποτελούμενη από ένα από υποστηρικτικά ρήματα *νιώθω* και *αισθάνομαι*, ακολουθούμενα από ουσιαστικό που δηλώνει συναίσθημα (*Nsent*). Στην περίπτωση αυτή ισχύει:

$$N0 \text{ Vsent (E + N1) } =: N0 \text{ (νιώθω + αισθάνομαι) Nsent (E + Prep N1)}$$

Παράδειγμα:

(32)

α. Η Μαρία αγαπάει τους μαθητές της =

β. Η Μαρία αισθάνεται αγάπη για τους μαθητές της

- ii. παράφραση αποτελούμενη από το ρήμα *προκαλώ* ή *προξενώ* ακολουθούμενο από ουσιαστικό που δηλώνει συναίσθημα *Nsent* και προαιρετικό συμπλήρωμα *Prep N1*. Πρόκειται για αιτιακή δομή με αιτιακό επενεργητή (*opérateur causative*) ένα από τα ρήματα *προξενώ* ή *προκαλώ*, ο οποίος μπορεί να επενεργήσει στην βασική πρόταση *N1 Vsup Nsent*, με αποτέλεσμα το συμπλήρωμα του ρήματος *N1* να επανεγγραφεται ως *Prep N1* (Gross 1995). Στην περίπτωση αυτή ισχύει:

$$N0 \text{ Vsent N1: } N0 \text{ Vop \#N1 Vsup Nsent } =: N0 \text{ Vop Nsent Prep N1}$$

Παραδείγματος χάριν:

(33)

α. Ο Γιάννης φοβίζει τα παιδιά

β. Ο Γιάννης προκαλεί #τα παιδιά νιώθουν φόβο

γ. Ο Γιάννης προκαλεί φόβο στα παιδιά

- iii. παράφραση αποτελούμενη από το ρήμα *εκφράζω* και ένα δηλωτικό συναισθήματος ουσιαστικό. Στην περίπτωση αυτή ισχύει:

NO *Vsent* (E+N1)=: NO (εκφράζω+εκδηλώνω) *Nsent* (E+Prep N1)

Στην κατηγορία αυτή εμπίπτει, για παράδειγμα, το ρήμα *πανηγυρίζω*³³ (= εκδηλώνω ένα έντονο συναίσθημα χαράς ή ικανοποίησης, εξαιτίας ευτυχούς συμβάντος ή γεγονότος, εκφράζω με τρόπο υπερβολικό ένα έντονο συναίσθημα χαράς ή ικανοποίησης). Υπό την έννοια αυτή, το βασικό διαγνωστικό κριτήριο που χρησιμοποιήσαμε προκειμένου να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ένα ρήμα *V* αποτελεί δηλωτικό συναισθήματος κατηγορήμα *Vsent* είναι αυτό της *υποκαταστασιμότητας*, της δυνατότητας δηλαδή να υποκατασταθεί από μία περίφραση όπως περιγράφηκε στις περιπτώσεις (i) – (iii) παραπάνω.

Τέλος, εφαρμόζοντας το κριτήριο της *συνεπαγωγής*, ορίσαμε ότι ένα ρηματικό κατηγορήμα *V* χαρακτηρίζεται ως *Vsent* - με βάση, πάντα, το ερμηνευμα της σημασίας του ή μίας εκ των σημασιών του – εφόσον από τη δομή της απλής πρότασης υπονοείται ή συνεπάγεται συναίσθημα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτει, για παράδειγμα, το ρήμα *διασκεδάζω* (= 1α. ενεργώ ώστε να περνάω ευχάριστα, β. κάνω κάποιον να περνάει ευχάριστα, να διασκεδάζει)³⁴, η σημασία του οποίου συνεπάγεται συναίσθημα ευχαρίστησης. Με άλλα λόγια ισχύει:

NO *Vsent* (E+N1) → N1 (νιώθω+αισθάνομαι+προκαλώ+εκφράζω) *Nsent* (E+Prep NO)

Κατά τη διαδικασία επιλογής του υλικού με τη διενέργεια των ελέγχων, πλην της διαίσθησης, για περιπτώσεις απλές και προφανείς, ελήφθη υπ' όψιν και η διατύπωση των ερμηνευμάτων που δίνονται σε έργα αναφοράς για την απόδοση της σημασίας ή των σημασιών των σχετικών λημμάτων. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιήθηκαν το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (ΛΚΝ) του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, και το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΛΝΕΓ) του Κέντρου Λεξικολογίας. Παράλληλα, ορίσαμε ότι το ουσιαστικό *Nsent* το οποίο χρησιμοποιείται στα κριτήρια ανωτέρω, θα πρέπει να πληροί *τουλάχιστον μία* από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) είτε να ανήκει στην ετυμολογική οικογένεια του εκάστοτε ρήματος που ελέγχεται, και να έχει συναφή με αυτό σημασία

33. Σημασίες β. και γ. στο ΛΚΝ.

34. Βλ. σημασίες 1α. και β. στο ΛΚΝ και αντίστοιχα ερμηνεύματα.

(π.χ., φοβάμαι – φόβος), όπως φαίνεται στα παραδείγματα (32) - (33), είτε εναλλακτικά, (β) να αποτελεί ουσιαστικό το οποίο ανήκει σε μία από τις κατηγορίες συναισθήματος όπως ορίζονται στο πεδίο της ψυχολογίας. Για τον λόγο αυτό, ανατρέχαμε στα ταξινομικά σχήματα (Parrot 2001, Plutchik 1991, 2001), τα οποία περιλαμβάνουν έννοιες που πραγματώνονται μέσω ουσιαστικών, όπως για παράδειγμα: ανία (boredom), άγχος (anxiety), θαυμασμός (admiration), λύπη (sorrow), φόβος (fear). Να σημειωθεί εδώ, ότι πολύσημα λεξήματα καταχωρίζονται ως αυτόνομα λήμματα στο λεξικό. Έτσι, στο τελευταίο στάδιο, ακολούθησε η διάκριση των σημασιών – όπου χρειαζόταν - με βάση τη χρήση των υπό μελέτη λημμάτων σε κείμενα και με κριτήριο τη γλωσσική διαίσθηση:

(34) Η Άννα αγαπάει τον Πέτρο (νιώθει αγάπη)

(35) Η Άννα αγαπάει το καλό βιβλίο (=νιώθει ευχαρίστηση, της αρέσει).

Εν συνεχεία, η λίστα ρηματικών κατηγορημάτων που προέκυψε επικυρώθηκε ή/και συμπληρώθηκε περαιτέρω μέσω στοχευμένων αναζητήσεων σε έντυπα και ηλεκτρονικά έργα αναφοράς. Αρχικά, χρησιμοποιήθηκε ο σημασιολογικός θησαυρός της ελληνικής *Αντιλεξικό ή αλλιώς Ονομαστικόν της Νεοελληνικής Γλώσσης* (Βοσταντζόγλου 1962), από το οποίο εξήχθησαν με το χέρι όλα τα ρήματα και οι ρηματικές φράσεις που υπάγονται στη βασική έννοια *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ*. Στο πλαίσιο της ιεραρχικής οργάνωσης του λεξικού Βοσταντζόγλου, η έννοια *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ* περιλαμβάνει 57 έννοιες/εννοιολογικές κατηγορίες οι οποίες οργανώνονται σε σχήματα αντίθεσης. Οι ρηματικές σημασίες που αντιστοιχούν στις έννοιες αυτές λεξικοποιούνται μέσω 1168 ρημάτων και ρηματικών εκφράσεων. Ακολούθησε εκτεταμένος έλεγχος του corpus των γλωσσικών δεδομένων που προέκυψαν, και η διόρθωση με την κατάλληλη σηματοδότηση ή/και διαγραφή ρημάτων και ρηματικών τύπων που είναι παρωχημένοι και δεν χρησιμοποιούνται πλέον στην Νέα Ελληνική. Έτσι, εξαιρέθηκαν από τα δεδομένα της έρευνας ρήματα όπως, για παράδειγμα, τα *κατεξανίσταμαι*, *φρυάττω*, καθώς στόχος μας ήταν η περιγραφή της γλώσσας και των ιδιοτήτων της στη συγχρονία. Για τα παρωχημένα αυτά λήμματα αναζητήθηκε ο τύπος που χρησιμοποιείται στην Νέα Ελληνική, ο οποίος και προστέθηκε σε περίπτωση που δεν είχε ήδη εντοπιστεί. Έτσι, για παράδειγμα, το λήμμα *αιδούμαι* το οποίο βρέθηκε στο Λεξικό Βοσταντζόγλου, αντικαταστάθηκε από το ρήμα *ντρέπομαι*, το οποίο προστέθηκε στο γλωσσικό υλικό της έρευνας. Ομοίως, εξαιρέθηκαν από την παρούσα έρευνα και όσα ρήματα χρησιμοποιούνται με σημασία σχετική με το συναίσθημα, όμως συν-εμφανίζονται στα ΗΣΚ με άλλα στοιχεία (συνηθέστατα ονοματικά)³⁵ αποτελώντας *δεσμευμένες συνάψεις* (αγγλ. restricted collocations)

35. Οι δομές αυτές αποτελούν χωριστή ενότητα και δεν θα μας απασχολήσουν στην παρούσα έρευνα. Πρόκειται για λέξεις που τείνουν να συν-εμφανίζονται με ιδιαίτερα υψηλή συχνότητα δημιουργώντας τυπικούς λεξικούς συνδυασμούς. Σύμφωνα με τη Θώμου (2006: 30), οι δομές αυτές συνιστούν λεξιλογικές συνάψεις, οι οποίες “στο συνεχές της λεξικής παραγωγής καταλαμβάνουν τον ενδιάμεσο χώρο ανάμεσα στις αδέσμευτες φράσεις από τη μια και τις στερεότυπες φράσεις από την άλλη”.

(Moon 1998: 43). Παραδείγματα τέτοιων δεσμευμένων συνάψεων που εξαιρέθηκαν από την έρευνα είναι οι φράσεις: *υποδαυλίζω (τα μίση + τα πάθη)*, *υποκινώ (τα μίση + τα πάθη)*, *αναπτερώνω το ηθικό*. Αντιθέτως, διατηρήθηκαν στο σώμα γλωσσικών δεδομένων της έρευνας ρήματα τα οποία δεν είναι πολύ συχνά ή δεν απαντούν καθόλου στα σώματα κειμένων, εμφανίζονται ωστόσο με ιδιαίτερα υψηλή συχνότητα είτε στον προφορικό λόγο ή σε λογοτεχνικά κείμενα. Πρόκειται για ρήματα όπως – μεταξύ άλλων - *τα αγάλλομαι*, *αναθαυμάζω*.

Το γλωσσικό υλικό εμπλουτίστηκε περαιτέρω με την προσθήκη ρημάτων που εντοπίστηκαν στα λεξικά μέσω της αναζήτησης συνωνύμων ή αντιθέτων για τα ήδη επιλεγμένα ρηματικά κατηγορήματα. Η ανωτέρω διαδικασία, κατέληξε στην επιλογή 437 ρημάτων δηλωτικών συναισθήματος τα οποία, εν συνεχεία, μελετήθηκαν και ταξινομήθηκαν με βάση τις δομο-συντακτικές και σημασιολογικές τους ιδιότητες. Ο πλήρης κατάλογος των ρημάτων της έρευνας παρατίθεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV.

3.2.3 Τα Σώματα Κειμένων της έρευνας

Η μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων των Vsent - στηρίχθηκε στα εμπειρικά δεδομένα. Έτσι, για τους σκοπούς της έρευνας, χρησιμοποιήθηκαν δύο ΗΣΚ: (α) ο ΕΘΕΓ ως σταθμισμένο και γενικό ΗΣΚ αναφοράς της ελληνικής, το οποίο περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά δείγματα του γραπτού - ως επί το πλείστον - λόγου, και (β) ΗΣΚ το οποίο καταρτίστηκε ειδικά για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας από ετερογενείς πηγές, και χρησιμοποιήθηκε ως οδηγός για την ανάπτυξη της γραμματικής που αναπτύξαμε.

Ειδικότερα, στην πρώτη φάση της έρευνας, αξιοποιήσαμε τον ΕΘΕΓ με δύο τρόπους. Αρχικά, όπως ήδη αναφέρθηκε στην υπο-ενότητα 3.2.2, από τον ΕΘΕΓ αντλήθηκαν με αυτόματο τρόπο τα πρωτογενή δεδομένα (ρηματικά κατηγορήματα), εκ των οποίων επελέγησαν, τελικώς, με χειροκίνητο τρόπο μόνον όσα συνδέονται με το υπό μελέτη σημασιολογικό πεδίο. Αλλά και στη συνέχεια, η ειδική διεπαφή χρήστη στην οποία είναι οργανωμένος ο ΕΘΕΓ μας επέτρεψε τη μελέτη των επιλεγμένων ρηματικών κατηγορημάτων μέσα στο περιβάλλον τους, και την εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις συντακτικές και σημασιολογικές τους ιδιότητες, όπως θα δείξουμε στην ενότητα 4.

Παράλληλα, πέρα από τη χρήση του ΕΘΕΓ ως σώματος αναφοράς το οποίο είναι προσβάσιμο μόνον μέσω της διεπαφής χρήστη, κρίθηκε απαραίτητη η συγκρότηση ΗΣΚ. Στόχος ήταν ο έλεγχος της γλωσσικής πληροφορίας που κωδικοποιήθηκε στους πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής της ελληνικής με την εφαρμογή σε αυτό υπολογιστικής γραμματικής η οποία αναπτύχθηκε με βάση τους πίνακες. Για τον σκοπό αυτό, αρχικά εξήχθησαν με αυτόματο τρόπο από τον ΕΘΕΓ όλες οι προτάσεις οι οποίες περιέχουν κάποιο μορφολογικό τύπο των ρημάτων της έρευνας. Εν συνεχεία, αντλήθηκε υλικό με

χειροκίνητο τρόπο από ετερογενείς πηγές του διαδικτύου: ειδησεογραφικές πύλες, ιστολόγια, ιστοσελίδες που φιλοξενούν κύκλους συζητήσεων με συγκεκριμένα θέματα (forums). Το κειμενικό υλικό που συγκεντρώθηκε ανήκει σε διάφορα κειμενικά είδη όπως ειδήσεις, κείμενα έκφρασης γνώμης και επιστολές αναγνωστών σε διαδικτυακές εκδόσεις εφημερίδων, κείμενα life-style, και σχόλια χρηστών. Τέλος, έχοντας ως στόχο τον εμπλουτισμό του τελικού corpus της έρευνας με δείγματα προφορικού λόγου³⁶, αξιοποιήθηκε υποσύνολο ΗΣΚ (Μουκα et al. 2012, Giouli et al. 2013) το οποίο συγκροτείται από υπότιτλους ταινιών στην Ελληνική³⁷. Όπως αναφέρεται στο (Μουκα et al. 2012), τα κείμενα αυτά συγκεντρώθηκαν αρχικώς με στόχο την μεταφρασιολογική έρευνα και τη μελέτη του ρατσιστικού λόγου, ωστόσο, κρίθηκε ότι αποτελούν ιδανικό πόρο για τον σχολιασμό έκφρασης γνώμης, συναισθήματος, αξιολογήσεων και κρίσεων. Από την οπτική αυτή, ο σχολιασμός που έγινε ήταν εξ αρχής προσανατολισμένος (α) στη δυνατότητα εμπλουτισμού λεξικού πόρου με νέα λήμματα αλλά και (β) στη δημιουργία ενός ΗΣΚ ανάλυσης συναισθήματος (Μουκα et al. 2012). Το αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία σώματος κειμένων ανάπτυξης και ελέγχου το οποίο περιέχει σύγχρονα κειμενικά γένη που δεν αντιπροσωπεύονται στον ΕΘΕΓ. Ποσοτικά στοιχεία αναφορικά με τη σύσταση του ΗΣΚ της έρευνας δίνονται στον Πίνακα 1.

Κειμενικό είδος/προέλευση	Λέξεις
ΕΘΕΓ	105264
Ειδησεογραφικά Κείμενα	14605
Κείμενα έκφρασης Γνώμης	23413
Ιστολόγια	38619
Forums	42074
Ελληνικοί υπότιτλοι	29239
Σύνολο	253214

Πίνακας 1. Σύσταση του ΗΣΚ της έρευνας

3.2.4 Μελέτη των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων

Εν συνεχεία, μελετήσαμε τις λεξικο-συντακτικές ιδιότητες των υπό εξέταση ρημάτων, βασιζόμενοι στα εμπειρικά δεδομένα. Στην ανάλυση των δεδομένων εξετάσαμε το λεξιλογικό προφίλ των

36. Ή κείμενα τα οποία είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στον προφορικό λόγο.

37. Οι ελληνικοί υπότιτλοι ταινιών που χρησιμοποιήσαμε στην παρούσα έρευνα αποτελούν υποσύνολο του ΗΣΚ της διδακτορικής έρευνας (Μουκα 2014, Μουκα et al. 2015). Εν προκειμένω, αξιοποιήσαμε τμήμα της επισημείωσης που περιγράφεται στα (Μουκα et al. 2012; Giouli et al. 2013), και ειδικότερα, εκείνο που αναφέρεται στο συναίσθημα.

ρημάτων της έρευνας (Sinclair 1991, Stubbs 1996, Moon 1998, Hoey 2005), με βάση τις λεξικές αλλά κυρίως τις γραμματικές τους συνάψεις (collocation και colligation αντίστοιχα), τις λέξεις δηλαδή και τα γραμματικά δομικά σχήματα με τα οποία συν-εμφανίζονται με στατιστικά σημαντική συχνότητα (Γούτσος & Φραγκάκη 2015). Για την εύρεση των στατιστικά σημαντικών συνάψεων χρησιμοποιήθηκε το λεξικογραφικό περιβάλλον στο οποίο είναι ήδη οργανωμένος ο ΕΘΕΓ. Το περιβάλλον αυτό παρέχει στον χρήστη τη δυνατότητα πολλαπλών αναζητήσεων βάσει λέξης, λήμματος, γραμματικής κατηγορίας και συνδυασμούς αυτών. Η γλωσσολογική επισήμειωση (λεκτική ανάλυση, μορφοσυντακτική ανάλυση και λημματοποίηση) την οποία φέρει ο ΕΘΕΓ διευκολύνει τις εκάστοτε αναζητήσεις, οι οποίες είναι δυνατό να γίνονται στο σύνολο του ΗΣΚ ή σε τμήμα του. Το υποσύνολο επιλέγεται βάσει των παραμέτρων ταξινόμησης και επισήμειωσης που συνοδεύουν κάθε κείμενο. Με τον τρόπο αυτό, είναι δυνατόν να οριστούν υποσύνολα του ΗΣΚ, τα οποία συγκροτούν κείμενα που ανήκουν σε ορισμένο κειμενικό είδος, ή που έχουν εκδοθεί σε ορισμένη χρονολογία.

№	Κείμενο
29	"Νουίζω ότι κάθε πολίτης έχει αγανακτήσει , αν όχι απηδίασει, από την απαράδεκτη εικόνα που ε
30	ρ, καθώς ουκ ολίγες επιχειρήσεις είχαν αγανακτήσει από την αλαζονεία της Microsoft.
31	Αν έχετε αγανακτήσει από τη ζέστη και περιμένετε με λαχτάρα να δροσίσει
32	Και διέσρηξε τα ιμάτιά του αγανακτώντας από τη βλασφημία που άκουσαν τα αυτιά του.
33	ων, ενώ αναρωτήθηκε γιατί όσοι πολίτες αγανάκτησαν από τη διαφορετική άποψή τους δεν έκλεισαν την τη
34	Τότε που εκείνη αγανακτούσε από την πολλή κούραση.
35	Έχουν αγανακτήσει βλέποντας τους αρχηγούς των λαϊκών κομμάτων, που
36	Όταν βλέπω οδηγούς να αγανακτούν για το υποτιλιόρισμα που προκαλούν τα μαθητικά μπ
37	άξενο και αν ακουγεται, αν οι ΗΠΑ δεν αγανακτούσαν για αυτά τα θέματα επί προέδρου Κένεντι και αγανα
38	Με βάση όλα τα παραπάνω είναι να μην αγανακτείς για ό,τι συμβαίνει;
39	ρίζει ως την "έλλειψη της ικανότητας να αγανακτείς για τα εγκλήματα που έχει διαπράξει η πλευρά σου
40	χαλα κανέναν τι θα γίνει;" έλεγαν και αγανακτούσαν για την επέμβαση στην ιδιοκτησία τους.
41	μεγαλόσχημη εφημερίδα, από αυτές που " αγανάκτησαν " για τη χθεσινή επίμαχη φάση, ήταν η μόνη που απέ
42	Άκουσα ότι αγανακτήσατε για τη δημιουργία των ανωνύμων εταιρειών και για
43	τοχή στο Φεστιβάλ Πέτρας, ο Πήτερ Μπρουκ αγανακτεί για την απαράδεκτη υψηλή τιμή του εισιτηρίου («δε
44	«Χρόνια τώρα αγανακτούμε για την απίστευτη αισθητική ρύπανση που γίνεται σ
45	Κυρίως αγανακτώ γιατί προφυλακίσθηκα με κατηγορίες που δεν τεκμηρ
46	αφερθεί μία περίπτωση ενός Ζολιμιού που αγανάκτησε , γιατί θέωρησε κατώτερη την ποιότητα των ρούχων π
47	του στις άλλες ομάδες, πολλούς λόγους ν' αγανακτεί : - Δευτέρα, Τρίτη και Τετάρτη θα του λείψουν οι δ
48	ροί έχει φθάσει σε τέτοιο αδιέξοδο ώστε αγανάκτησε δημόσια και ο επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Πάντ
49	α τα άλλα, για τα οποία μεψιμοιρούμε, αγανακτούμε , διαμαρτυρούμαστε, βρίζουμε και λοιπά.
50	προς τον πολίτη - ο οποίος δυσφορεί και αγανακτεί διαπιστώνοντας την πλήρη κρατική ανεπάρκεια, αλλά
51	Εξοργίζομαι και αγανακτώ , διότι υπάρχουν Έλληνες που η κομματική τους τύφλ
52	Κύριοι συνάδελφοι, εγώ αγανακτώ , διότι αυτήν την ώρα συζητούμε ένα θέμα που δεν έ
53	αντί τους είχαν τα μπλόκα των τρακτέρ και αγανακτώ διπλά.
54	τοπικές τους κοινωνίες, τότε κυριολεκτικά αγανακτώ εγώ.
55	"Αγανακτώ", είπε.
56	ινε και άκουσα και εκρήξεις και ιερές αγανακτήσεις εκ μέρους του κυρίου Υπουργού για ορισμένες επικρ
57	Εκφράζεται με χειρονομίες, αγανακτεί , ενθουσιάζεται, γελάει από καρδιάς.

Εικόνα 2. Συμφραστικός πίνακας από τον ΕΘΕΓ

Η δυνατότητα ορισμού υποσυνόλων σωμάτων κειμένων κρίνεται χρήσιμη για την μελέτη του λεξιλογίου των συναισθημάτων καθώς επιτρέπει τον εντοπισμό υλικού καταλληλότερου για το εκάστοτε σημασιολογικό πεδίο – εν προκειμένω, με τον αποκλεισμό κειμένων από το θεματικό πεδίο ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ή με την επιλογή κειμένων που προέρχονται από τη Λογοτεχνία ή που φέρουν μεταδεδομένα προφορικού λόγου. Το αποτέλεσμα της εκάστοτε αναζήτησης είναι δείγματα

κειμένου που περιλαμβάνουν τα αντικείμενα της αναζήτησης, παρουσιάζονται στον χρήστη με τη μορφή ολόκληρων περιόδων, συμφραστικών πινάκων (concordances). Δείγμα συμφραστικού πίνακα από τον ΕΘΕΓ δίνεται στην (Εικόνα 2).

Εν συνεχεία, οι πίνακες που λάβαμε αναλύθηκαν και οργανώθηκαν κατά τρόπον ώστε να εξαχθεί για κάθε λήμμα το λεξιλογικό του προφίλ (Word Sketches) με τρόπο χειροκίνητο³⁸ ακολούθως προς καθιερωμένες πλέον πρακτικές της σύγχρονης λεξικογραφίας και της γλωσσολογίας σωματών κειμένων (Sinclair 1991, Hoey 1991, Stubbs 1996, Hoey 2005). Ως αποτέλεσμα της ανωτέρω διαδικασίας, κατέστη δυνατή η αναγνώριση και ομαδοποίηση των λεξικών αλλά και – κυριότατα – των γραμματικών συνάψεων. Αποτέλεσμα της όλης διαδικασίας ήταν η εύρεση των συντακτικών αλλά και των κατανομητικών ιδιοτήτων των ρημάτων της έρευνας.

Τέλος, η μελέτη των συντακτικών ιδιοτήτων και η αναγωγή των συντακτικών δομών σε σημασίες με την αντιστοίχιση του συνόλου των δομών (Sy) στις σχετικές σημασίες (Se), οδήγησε στην ανάλυση της σημασίας των ρημάτων. Επιπροσθέτως, η σημασιολογική ταξινόμηση των ρημάτων ολοκληρώθηκε στη βάση ταξινομικού σχήματος (Giouli & Fotopoulou 2012) το οποίο πλην των βασικών κατηγοριών συναισθήματος, λαμβάνει υπ' όψιν σημασιολογικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι απαραίτητα για την περιγραφή της σημασιολογικής κατηγορίας που εξετάζουμε. Εκτενής αναφορά τόσο στο ταξινομικό σχήμα όσο και στα αποτελέσματα της ταξινόμησης γίνεται στην ενότητα 5 της παρούσας εργασίας.

3.2.5 Κωδικοποίηση σε πίνακες Λεξικού-Γραμματικής

Στο επόμενο βήμα, ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση της γλωσσικής πληροφορίας σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο του ΛΓ, στη βάση - πάντοτε - των εμπειρικών δεδομένων. Η συστηματοποίηση των εκάστοτε κατηγορημάτων (ρηματικών, ονοματικών, επιθετικών αλλά και επιρρηματικών) βάσει των σημασιο-συντακτικών χαρακτηριστικών και μετασηματιστικών ιδιοτήτων που εμφανίζουν - οδηγεί στην ταξινόμησή τους σε πίνακες του ΛΓ βάσει της κοινής συντακτικής εμφάνισης των δομών στις οποίες εμφανίζονται και μιας κοινής καθοριστικής ιδιότητας η οποία αφορά τουλάχιστον σε ένα από τα ορίσματα των ρημάτων.

38. Κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας έρευνας, η διεπαφή του ΕΘΕΓ δεν προέβλεπε την εν λόγω λειτουργικότητα, η οποία ετέθη σε πιλοτική λειτουργία μόλις τον Ιούνιο 2020 για την διευκόλυνση της λεξικογραφικής εργασίας και της γλωσσολογικής έρευνας εν γένει.

Σε καθέναν από τους πίνακες ΛΓ, τα ρήματα εκτείνονται σε γραμμές, και τα σημασιοσυντακτικά τους χαρακτηριστικά ή οι ιδιότητες σε στήλες. Στην πρώτη γραμμή (κεφαλίδα) κάθε πίνακα παρατίθεται με τρόπο τυπικό η περιγραφή των επιμέρους σημασιο-συντακτικών στοιχείων (υποκείμενο, ρηματικό κατηγορήμα, παράγωγα κατηγορήματα, συμπληρώματα, κλπ.), καθώς επίσης και των ιδιοτήτων (μετασχηματισμοί ή σημασιολογικά χαρακτηριστικά, τα οποία περιγράφονται εκτενώς στις ενότητες 4 και 5 αντιστοίχως) που χαρακτηρίζουν προτάσεις με ανάλογη δομή. Στη διατομή των γραμμών και των στηλών τίθενται τα αριθμητικά σύμβολα «+» και «-»: το σύμβολο «+» δηλώνει ότι η ιδιότητα αυτή ισχύει για το συγκεκριμένο κατηγορήμα, ενώ αντιθέτως το δε σύμβολο «-» δηλώνει την απουσία της. Στην τελευταία στήλη του λεξικού, για κάθε εγγραφή του λεξικού παρατίθεται ένα απλό παράδειγμα το οποίο απεικονίζει την βασική δομή που χαρακτηρίζει το εκάστοτε λήμμα. Η αναπαράσταση των ιδιοτήτων των κατηγορημάτων στους πίνακες είναι δυαδική: ένα ρήμα έχει ή δεν έχει μία συγκεκριμένη ιδιότητα. Ωστόσο, αυτή η ιδανική απεικόνιση δεν προκύπτει πάντοτε με τρόπο αδιαμφισβήτητο, καθώς, συχνά, γλωσσική διαίσθηση και εμπειρικά δεδομένα αποκλίνουν. Στις περιπτώσεις αυτές, και σύμφωνα με τις αρχές του ακολουθούμενου μεθοδολογικού πλαισίου, ο κανόνας που ακολουθείται επιβάλλει την προτεραιότητα των εμπειρικών δεδομένων έναντι της γλωσσικής διαίσθησης. Πλην εξαιρέσεων, ο κανόνας αυτός ακολουθήθηκε και στην παρούσα έρευνα. Η περιγραφή των συντακτικών ιδιοτήτων της στοιχειώδους πρότασης, ολοκληρώνεται, τέλος, με την καταγραφή των μετασχηματισμών (transformational properties) στους οποίους δυνάμει μετέχουν τα υπό μελέτη κατηγορήματα. Τα γλωσσολογικά μοντέλα που προκύπτουν είναι εξαντλητικά – στο μέτρο του δυνατού – και παρουσιάζονται με συστηματικό και τυποποιημένο τρόπο. Η συστηματοποίηση των δεδομένων και η φορμαλιστική αναπαράσταση της γλωσσικής πληροφορίας κρίνονται απαραίτητα στοιχεία για την περιγραφή της γλώσσας και την αυτόματη ανάλυσή της.

Με τον ίδιο τρόπο, κωδικοποιήθηκαν και οι σημασιολογικές ιδιότητες των ρηματικών κατηγορημάτων της έρευνας σε πίνακες. Για λόγους συμβατότητας του τελικού πόρου με άλλους παρόμοιους, η σημασιολογική πληροφορία κωδικοποιήθηκε χωριστά, σε νέους πίνακες. Ωστόσο, η σύνδεση των πινάκων είναι εφικτή.

3.2.6 Εφαρμογές: υπολογιστική γραμματική

Στο τελευταίο στάδιο της έρευνας, προσπαθήσαμε να εξετάσουμε την δυνατότητα αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας στην επεξεργασία φυσικής γλώσσας. Έτσι, μετά την ανεύρεση του συνόλου των ιδιοτήτων που χαρακτηρίζουν τα εν λόγω ρηματικά κατηγορήματα και την κωδικοποίησή τους σε πίνακες του ΛΓ, ακολούθησε η μετατροπή των πινάκων σε κανόνες οι οποίοι περιγράφουν τη δομή της γλώσσας. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκαν τοπικές γραμματικές (local grammars), οι οποίες έχουν τη μορφή γράφων πεπερασμένων αυτομάτων. Ένα πεπερασμένο

αυτόματο (Finite State Automaton) αποτελεί την πλέον απλή υπολογιστική μηχανή, η οποία εφαρμόζεται σειριακά σε κείμενο με στόχο την αναγνώριση συμβολοσειρών (Roche & Schabes 1997: 4-5), οριζόμενη τυπικά ως ένα σύνολο $M(\Sigma, Q, i, F, E)$, όπου:

Σ είναι ένα πεπερασμένο σύνολο καταστάσεων,

Q είναι ένα πεπερασμένο σύνολο, το αλφάβητο,

$i \in Q$ είναι η αρχική κατάσταση,

$F \subseteq Q$ είναι το σύνολο των τελικών καταστάσεων, και

E είναι μία συνάρτηση αλλαγής κατάστασης (*transition function*) από μια κατάσταση X σε μια X' με βάση ένα σύμβολο εισόδου.

Η κατασκευή των γράφων με τη μορφή πεπερασμένων καταστάσεων ολοκληρώθηκε με τη βοήθεια ειδικής διεπαφής χρήστη, του εργαλείου διαχείρισης και επεξεργασίας ΗΣΚ UNITEX (Raumier 2016). Παράλληλα, με τον τρόπο αυτό, ικανοποιείται μία κρίσιμη απαίτηση της περιγραφικής διεργασίας, η οποία συνίσταται στη δυνατότητα επαλήθευσης (reproducibility) των ερευνητικών αποτελεσμάτων (Gross 1975, 1997, 1999). Με τη λογική αυτή, οι δομές που κωδικοποιήθηκαν στον υπολογιστικό πόρο ελέγχθηκαν σε ένα τμήμα του ΗΣΚ. Εκτενής αναφορά στην εν λόγω διαδικασία γίνεται στην ενότητα 6.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

4. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Σύμφωνα με τις αρχές του Λεξικού-Γραμματικής (ΛΓ), οι συντακτικές ιδιότητες της απλής πρότασης ορίζονται στη βάση του ρηματικού κατηγορήματος, και αφενός μεν απεικονίζουν την ορισματική δομή του (argument structure), αφετέρου δε περιλαμβάνουν τις κατανομητικές (distributional) και μετασχηματιστικές (transformational) ιδιότητες του κάθε ρήματος (Harris 1951, 1957, Gross 1975). Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζονται αναλυτικά οι λεξικο-συντακτικές ιδιότητες των ρημάτων οι οποίες προκύπτουν από τη συστηματοποίηση των εμπειρικών δεδομένων που αντλήθηκαν από τα Σώματα Κειμένων της έρευνας. Αρχικώς, θα παρουσιαστούν οι δομές στις οποίες εμφανίζονται τα υπό εξέταση ρήματα, ενώ, στη συνέχεια, θα περιγραφούν οι ιδιότητες κατανομής τους, δηλαδή τα είδη των ορισμάτων που δέχονται. Μεγάλο μέρος της συντακτικής ανάλυσης καταλαμβάνουν οι μετασχηματιστικές ιδιότητες, με την παράθεση δομών οι οποίες είναι σημασιολογικά ισοδύναμες με τις βασικές δομές. Η περιγραφή των *ιδιοτήτων* για κάθε ρήμα χωριστά είναι εξαντλητική και αποτυπώνεται με τρόπο συστηματικό και τυπικό σε πίνακες ΛΓ οι οποίοι αποτελούν τη βάση του υπολογιστικού λεξικού της ανά χειράς έρευνας. Στο τέλος της παρούσας ενότητας, θα δείξουμε πώς οι ιδιότητες αυτές συστηματοποιήθηκαν για την κατάρτιση πινάκων του ΛΓ.

4.1 Μορφοσυντακτικές επισημάνσεις

Πριν, όμως, προχωρήσουμε στην παρουσίαση των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων των υπό ανάλυση ρηματικών κατηγορημάτων, κρίνουμε απαραίτητη μία καταρχήν αναφορά σε χαρακτηριστικά τους που αφορούν στο επίπεδο της μορφολογίας, έχουν, όμως, σχέση με τις συντακτικές ιδιότητες που θα μας απασχολήσουν στις ενότητες που ακολουθούν. Πράγματι, η εξαντλητική περιγραφή και ανάλυση των λεξικών μονάδων στο επίπεδο της μορφολογίας δεν εμπίπτει στους στόχους της παρούσας εργασίας, καθώς οι γραμματικώς ορθοί μορφολογικοί τύποι των εν λόγω ρημάτων προβλέπονται ή/και περιγράφονται επαρκώς σε ειδικά ηλεκτρονικά μορφολογικά λεξικά (βλ. υπο-ενότητα 6.3.1). Εντούτοις, στο σημείο αυτό, κρίνεται απαραίτητη η αναφορά στη φωνή με την οποία εμφανίζονται τα εν λόγω ρήματα στη σχετική με το σημασιολογικό πεδίο σημασία, καθώς σηματοδοτεί τη μορφολογική διάκριση των καταλήξεων, και επομένως, τη λημματική μορφή των υπό ανάλυση ρημάτων. Επιπλέον, και με δεδομένο ότι η παρούσα εργασία

αποσκοπεί - πέραν της γλωσσικής περιγραφής και ανάλυσης – και στην υπολογιστική επεξεργασία κειμενικών δεδομένων, όπως θα δούμε στην ενότητα 6, είναι επί της ουσίας αναγκαία η οριοθέτηση των μορφολογικών τύπων οι οποίοι συνδέονται με τη χρήση/σημασία που εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο που μας απασχολεί. Τονίζουμε εδώ ότι η συζήτηση για τα χαρακτηριστικά αυτά ουδόλως υπονοεί ότι αυτά αποτελούν ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης ομάδας ρηματικών κατηγορημάτων και μόνον.

Η φωνή αποτελεί διάκριση που έχει σχέση με τη μορφολογία του ρήματος³⁹. Όπως διαπιστώνουμε, περίπου τα μισά ρήματα της έρευνας (συνολικά, 161 ρήματα) σχηματίζουν τύπους και στις δύο φωνές, ενεργητική και μεσοπαθητική, όπως για παράδειγμα τα: *αγαπώ - αγαπιέμαι, καταφρονώ - καταφρονούμαι, μισώ - μισούμαι, περιφρονώ - περιφρονούμαι, αγχώνω - αγχώνομαι, αιφνιδιάζω - αιφνιδιάζομαι, ανακουφίζω - ανακουφίζομαι, αναστατώνω - αναστατώνομαι, απελπίζω - απελπίζομαι, απογοητεύω - απογοητεύομαι, εκνευρίζω - εκνευρίζομαι, εκπλήσσω - εκπλήσσομαι*. Τα ρήματα αυτά εμφανίζουν τη δυνατότητα πραγμάτωσης των δύο φωνών (ενεργητικής και μεσοπαθητικής) στο μορφολογικό επίπεδο. Βεβαίως, ο έλεγχος για την ύπαρξη δομικής σχέσης που συνδέει προτάσεις ενεργητικής και παθητικής δομής θα συζητηθεί εκτενέστερα στην ενότητα περί μετασχηματιστικών ιδιοτήτων (βλ. υπο-ενότητα 4.3.3).

Επιπλέον, πολλά ρήματα της Ελληνικής σχηματίζουν μορφολογικούς τύπους μόνο στην ενεργητική ή μόνο στην μεσοπαθητική φωνή. Έτσι, συνολικά 129 από τα ρήματα της έρευνας εμφανίζουν μόνο *ενεργητική μορφολογία*. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν ρήματα όπως – μεταξύ άλλων - τα *αγαλλιάζω, αγανακτώ, αγωνιώ, αδημονώ, ανυπομονώ, ηρεμώ, ησυχάζω, θυμώνω, καλμάρω*. Παράλληλα, ρήματα όπως τα: *αγάλλομαι, αισχύνομαι, απεχθάνομαι, εμπιστεύομαι, εξάπτομαι, ερωτεύομαι, ευαρεστούμαι, ευσπλαχνίζομαι, εχθρεύομαι, καταντρέπομαι, ντρέπομαι, σιχαίνομαι, και σπλαχνίζομαι*, σχηματίζουν μόνο τύπους μεσοπαθητικής μορφολογίας, οι οποίοι δεν σηματοδοτούν παθητική διάθεση.

Τέλος, διαπιστώνουμε ότι ορισμένα από τα ρήματα της έρευνας συνδέονται με μία σχετική με το μελετώμενο σημασιολογικό πεδίο έννοια μόνο στη μία φωνή, είτε στην ενεργητική είτε – πιο συχνά - στη μεσοπαθητική. Μελετώντας τον συμπραστικό πίνακα για το κομβικό λήμμα *εξάπτω* στον ΕΘΕΓ, γίνεται φανερό ότι οι τύποι της μεσοπαθητικής φωνής του ρήματος και μόνον αυτοί έχουν σημασία σχετική με το συναίσθημα. Πράγματι, από τις 66 συνολικά εμφανίσεις του λήμματος στο σώμα αναφοράς, οι 44 αφορούν σε κλιτικούς τύπους με ενεργητική μορφολογία και οι 22 σε τύπους με παθητική μορφολογία - εκ των οποίων σχεδόν οι μισοί σηματοδοτούν μία χρήση/σημασία σχετική

39. Η μορφολογική διάκριση της φωνής έχει μόνο μερική αντιστοιχία με τη διάθεση (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005).

με το σημασιολογικό πεδίο ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ, όπως φαίνεται στα παραδείγματα από τον ΕΘΕΓ που ακολουθούν:

(36) Ηρεμήστε, μην εξάπτεσθε κ. υπουργέ (μην θυμώνετε)

(37) Σας άκουσα με ηρεμία, μην εξάπτεσθε (μην θυμώνετε)

Οι υπόλοιπες εμφανίσεις (τύποι της ενεργητικής φωνής και οι υπόλοιποι τύποι με μεσοπαθητική μορφολογία) δεν σηματοδοτούν μία χρήση/σημασία σχετική με το υπό εξέταση σημασιολογικό πεδίο. Επιπλέον, με τη βοήθεια του συμφραστικού πίνακα διαπιστώνουμε ότι η κομβική λέξη συνεμφανίζεται με τα ουσιαστικά *φαντασία* (30 συνολικά συνεμφανίσεις), *πάθη* (2), *περιέργεια* (2), *φιλοδοξίες* (2), *διάθεση* (1), *εμμονές* (1), *ενδιαφέρον* (1), *μίση* (1), *πνεύματα* (1), *συναίσθημα* (1), *φαντασιώσεις* (1), όπως φαίνεται στην Εικόνα 3.

3	ες είχαν αρχίσει να εξάπτονται ".
4	νοντες το μοντέλο είχε εξαφθεί
5	σα με ηρεμία και μην εξάπτεστε
6	καλλιεργήσουμε και να εξάψουμε
7	ψη τον είχαν πιάσει οι εξάψεις
8	τι ισχυρισμοί τέτοιοι εξάπτουν αντιαμερικανικές διαθέσεις, τότε... οι προθέσεις
9	ικανικό κλίμα που έχει εξαφθεί από την αμερικανονατοϊκή επίθεση στη Γιουγκοσλαβία
10	η σχέση, και σάμπως, εξημμένοι από το ακατόρθωτο, να ρίχνονταν πιο τυφλά και απο
11	αζαλισμένα στην αυλή, εξημμένα από τα γύρω έντομα και την ευωδιά των σύκων.
12	Οι εξημμένες γραφίδες αρκούνται να στηλιτεύσουν τους "αντιπάλου
13	αποθήκευση στοιχείων εξάπτει εδώ και αρκετά χρόνια την φαντασία των ανθρώπων τ
14	τα άτομα τα οποία εξάπτονταν ενεργειακά.
15	υ, εξάλλου, η Μαρίνα εξάπτεται ερωτικά μια φορά στην Αθήνα, στο δωμάτιο του Μηνά
16	Μην εξάπτεσθε κ. υπουργέ.
17	είχε τη δύναμη να τον εξάπτει και να τον μερδεύει.
18	γούσε να γελάνε, να εξάπτονται και να στριγγλίζουν - αλλά οι γονείς;
19	εταξύ άλλων, άρχισε να εξάπτει και τη φαντασία του μέσου οπαδού σας για το μέλλο
20	τους με αναφορές που εξάπτουν και κολακεύουν την εθνική συνείδηση.
21	άς, διατεταγμένος, μα εξημμένη κεφαλή, μα αγύρτης, μα ανεδαφικός φαφλατάς, και τ
22	Ήταν πολύ εξημμένη κι άρχισε να του διηγείται τι είχε συμβεί.
23	Ήταν πολύ εξημμένη κι άρχισε να του διηγείται τι είχε συμβεί.
24	δουλειά σου όταν έχεις εξάψεις να πλένεται και να φεύγει.
25	οίο διεγείρεται και εξάπτονται οι φιλοδοξίες τοπικών πολιτικών και άλλων παραγόν
26	πυρώνονται, τα μίση εξάπτονται οι έχθρες υποδαυλίζονται.
27	ζοντα να ηρεμήσει τα εξημμένα παλαιστινιακά πνεύματα ο Αραφάτ είχε διακριτικά ε
28	ο ότι το πνεύμα του εξημμένου πατριωτισμού" δεν θα κατανικήσει κι εδώ την πολιτ
29	ατευνάσει τα σημερινά εξημμένα πνεύματα που οι μεγαλόσχημες απόπειρες εξιλέωσης
30	είτε εν ηρεμία είτε εν εξάψει προκαλούμενα, εκπληρώνουν ισάξιο καθήκον προσερχό
31	ώστε να πείσει τους εξημμένους συνέδρους για το αναγκαίο των Ακημάκηδων.
32	, προφανώς για να μην εξάπτουν τα πνεύματα.
33	πριν από τους αγώνες εξάπτουν τα πνεύματα και αναπαράγουν τα φαινόμενα βίας μέσ
34	αράγει πολιτικούς που εξάπτουν τα πάθη, ο Ανδρέας Παπανδρέου πρέπει να είναι ανά
35	θεολόγων ότι η μουσική εξάπτει τα πάθη, οδήγησαν στο να επικρατήσει η άποψη ότι,
36	τας να διεγείρει και να εξάψει τη φαντασία του αναγνώστη.
37	εί γιατί ο νέος αιώνας εξάπτει τη φαντασία μας, καταγράφει παραδόσεις από όλο το
38	τα στοιχεία που άλλοτε εξήπταν τη φαντασία.
39	Το '89 εξήψε τη φαντασία των Ευρωπαίων, όχι μόνο του Καντ ή το

Εικόνα 3. Συμφραστικός πίνακας για το ρήμα εξάπτω

Είναι, βεβαίως, αξιοπρόσεκτο το γεγονός ότι τα περισσότερα από τα παραπάνω ονοματικά κατηγορήματα τα οποία έχουν τη λειτουργία συμπληρώματος του ρήματος ανήκουν στο

σημασιολογικό πεδίο συναίσθημα, και φέρουν το νοηματικό βάρος της παραγόμενης δομής. Υπό την έννοια αυτή, το ρήμα *εξάπτω* φαίνεται να εμφανίζει χαρακτηριστικά απολεξικοποιημένου ρήματος, λειτουργώντας ως υποστηρικτικό και όχι ως πλήρες, αμιγώς δηλωτικό συναισθήματος ρηματικό κατηγορημα. Τα παραδείγματα που ακολουθούν έχουν αντληθεί από τον ΕΘΕΓ:

(38) Η χώρα παράγει πολιτικούς που εξάπτουν τα πάθη (παθιάζουν)

(39) Οι ζωές τους μας εξάπτουν το ενδιαφέρον (προκαλούν το ενδιαφέρον)

(40) Τα μυστικά εξάπτουν την περιέργεια

(41) Οι λέξεις εξάπτουν τη φαντασία μας.

Στη χρήση αυτή, είναι συχνή και η παθητική σύνταξη:

(42) Στη μικρή αυτή γωνιά του πλανήτη τα μίση εξάπτονται

Η διαφορετική σημασία/χρήση έγινε, κατ' αρχάς, εμφανής μέσα από τα αυθεντικά κειμενικά δεδομένα, και εν συνεχεία, επικυρώθηκε περαιτέρω μέσω αναζητήσεων σε λεξικογραφικά έργα αναφοράς. Πράγματι, στο ΛΚΝ, το λήμμα *εξάπτομαι* φαίνεται να έχει δύο σημασίες: η πρώτη σημασία αφορά τόσο στους μορφολογικούς τύπους της ενεργητικής όσο και αυτούς της μεσοπαθητικής. Αντιθέτως, η μεσοπαθητική φωνή του ρήματος φαίνεται να έχει μία επιπλέον σημασία (*εξάπτω* = θυμώνω):

ε ξ ά π τ ω [eksápto] -
ο μ α ι P4 *α ό ρ. εξήψα, α πα ρ έ μ φ. εξάψει: 1. ενεργοποιώ κτ., το κάνω να εκδηλωθεί και να γίνει περισσότερο έντονο: ~ τη φαντασία / το θυμό κάποιου. Δημαγωγικές ενέργειες που εξάπτουν τα πολιτικά πάθη. 2. (παθ.) Θυμώνω και εκδηλώνω το θυμό μου με*

Ομοίως, τα αποτελέσματα της αναζήτησης στον ΕΘΕΓ για το λήμμα *αποστρέφω* μάς οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι τύποι της μεσοπαθητικής φωνής και μόνον αυτοί έχουν χρήση/σημασία η οποία είναι σχετική με το σημασιολογικό πεδίο συναίσθημα. Επιπλέον, από τα δεδομένα του πίνακα είναι προφανής και η συντακτική συμπεριφορά των μεσοπαθητικών τύπων του ρήματος.

Η διαπίστωση αυτή συνάδει και με την ληματογράφηση των τύπων *αποστρέφω* και *αποστρέφομαι* ως αυτόνομων άρθρων στο ΛΚΝ, ενώ μόνο ο τύπος της μεσοπαθητικής συνδέεται με σημασία σχετική με το σημασιολογικό πεδίο *συναίσθημα*:

αποστρέφομαι [apostréfome] Ρ α ό ρ. αποστράφηκα, απαρέμφ. αποστραφεί: απεχθάνομαι, αντιπαθώ κπ. ή κτ., αισθάνομαι αποστροφήγία κπ. ή γία κτ.: ~ τους υποκριτές / την υποκρισία. Τον ~ αυτόν τον άνθρωπο για τη χυδαιότητά του.

αποστρέφω [apostréfo] Ρ α ό ρ. απέστρεψα, απαρέμφ. αποστρέψει: κυρίως ~ το πρόσωπο / το βλέμμα από κπ. / από κτ., το στρέφω σε άλλη κατεύθυνση, σε ένδειξη περιφρόνησης,

Αποτελέσματα της αναζήτησης στον ΕΘΕΓ για το λήμμα *αποστρέφω* με τη μορφή συμφραστικού πίνακα δίνεται στην Εικόνα 4.

77	Αποστρέφονταν τις αγροτικές δουλειές και δεν έβαζε τα χέρια του
78	Αυτό, για όσους δεν αποστρέφονται τις επαναλήψεις, δεν είναι αναγκαστικά κακό.
79	ρχει ένας κόσμος, ο απλός κόσμος, που αποστρέφεται τις πολεμικές ιαχές και προτιμάει τις ειρηνικές μ
80	ύ από τη φύση του πράγματος οι μίζες αποστρέφονται τις αποδείξεις και κάθε δημοσιότητα;
81	Ο κόσμος αποστρέφεται τις ΗΠΑ
82	ση προς το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, αποστρέφουν το βλέμμα από την Αμερική.
83	Ο Μπάρνεϊ απέστρεψε το βλέμμα.
84	Απέστρεψε το βλέμμα.
85	ριστεπώνυμο πλήθος σκανδαλιζόμενο σχεδόν απέστρεψε το πρόσωπό του από τη μεγάλη παρέα των ευτραφών κ
86	την ώρα που οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις αποστρέφουν το βλέμμα, σπαταλώντας δυνάμεις για τη δημιουργία
87	Υπάρχει η στρατηγική να αποστρέφουμε το βλέμμα μας, να μη θέτουμε ερωτήματα, να ελπίζο
88	ως πολιτεία δεν μπορούμε να αποστρέψουμε το βλέμμα από τους ασθενείς συνανθρώπους μας, που
89	ης, όμως σαν πολιτεία δεν μπορούμε να αποστρέψουμε το βλέμμα από αυτούς τους συνανθρώπους μας, που ζ
90	ορτές και πανηγύρια τύπου Μιλένιουμ, αποστρέφοντας το πρόσωπο από τον κόσμο της δυστυχίας και της αν
91	Παρ' όλ' αυτά οι Ιάπωνες δεν απέστρεψαν το πρόσωπο από το νικητή.
92	αγνότητάς του, ο Ρεμπώ την προέβλεψε και απέστρεψε το βλέμμα, προτιμώντας να ζήσει το αβίωτο παρά να

Εικόνα 4. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα από τον ΕΘΕΓ για το λήμμα *αποστρέφω*

Ομοίως, η αναζήτηση στον ΕΘΕΓ για το λήμμα *αρπάζω* μάς οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι τύποι με ενεργητική μορφολογία έχουν χρήση/σημασία η οποία δεν εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο που μας απασχολεί, ενώ μόνο ένα υποσύνολο των τύπων της μεσοπαθητικής μορφολογίας έχουν τη σημασία *θυμώνω*, όπως φαίνεται στην Εικόνα 5. Με παρόμοιο τρόπο, στο ΛΚΝ ο μεσοπαθητικός τύπος *αρπάζομαι* δεν αποτελεί μεν αυτοτελές λήμμα, εμφανίζεται όμως σε μία από τις σημασίες του ληματικού τύπου *αρπάζω* να συνδέεται με τη σημασία *θυμώνω*.

Με βάση τα παραπάνω, οι μεσοπαθητικοί τύποι *αποστρέφομαι*, *αρπάζομαι*, και *εξάπτομαι*, και μόνον αυτοί, εντάσσονται ως αυτόνομα λήμματα στο λεξικογραφικό υλικό της παρούσας μελέτης. Με αντίστοιχο τρόπο, οι τύποι της μεσοπαθητικής φωνής *πλήττομαι*, *πρήζομαι* και *τσακίζομαι* δεν εμφανίζουν χρήσεις/σημασίες σχετικές με το σημασιολογικό πεδίο που εξετάζουμε. Επομένως, μόνο οι τύποι με την ενεργητική μορφολογία και μόνο στη σχετική χρήση των ρημάτων *πρήζω* και *τσακίζω*

εμπίπτουν στην παρούσα έρευνα. Για τα ρήματα αυτά, θα περιγραφούν μόνο οι δομές που αντιστοιχούν στις σχετικές χρήσεις.

446	παροιμία, εκ του κρασπέδου το ύφασμα, τον άρπαξαν λοιπόν και όπως ήταν με τα ρούχα και τα υποδήματα
447	η σιχαινόμενα όλο και πιο πολύ. Ποια λέξη άρπαξα λοιπόν, από τα παιδιά της δικής μου γειτονίας, π
448	ιωθεί ο νόμιμος αυτοκράτορας, δίχως να του αρπάξει μ' αυτό το πρόσχημα το θρόνο;
449	Μετά, αρπάχτηκε μ' έναν άλλον εκπρόσωπο του Τύπου, επειδή προφανώς
450	Έκανε να τον αρπάξει μα μπήκε στη μέση η Λίτσα. Άνναφε ένα φως στην π
451	ε αποδράσει και ο Ιρακινός Οράχα Μπαζίμ αρπάζοντας μάλιστα και το αυτόματο όπλο ενός αστυνομικού.
452	Άρπαξε μανιασμένος το παλικάρι που σκούπιζε το αίμα απ'
453	Κύματα θεόρατα ήταν που μας άρπαξαν μας χτύπησαν αλύπητα, για να καταλήξουμε στα ίδι
454	εξαίρεση τη λευτεριά των έξι εβδομάδων που άρπαξε με τη δική του εφευρετικότητα.
455	Άμέσως την άρπαξε με τα δόντια και είπα:
456	ος, όμως, το σκυλί, τα κατάφερε κι επέζησε. Άρπαξε με τα δυο χέρια το αλουμινένιο σταχυοδοχείο, το ξ
457	ν είδε τον κίνδυνο να πλησιάζει απειλητικά, άρπαξε με γείτονές του τους κουβάδες με το νερό και με κ
458	ι την εντύπωση του «Όσο κάτουμε και όσα αρπάζουμε με τις υψηλές αποδοχές μας» και αναφέρει μεταξύ ά
459	Όταν χτύπησε το τηλέφωνο, πετάχτηκε να το αρπάξει με ρεφλέξ καλύτερα κι από του..
460	Άρπάζοντας με ένα χέρι το σκαμνί και την προσωπογραφία μου,
461	πτερούγισε μαλακά, σύρριζα στο έδαφος, την άρπαξε με το ράμφος, τη σήκωσε, τη θανάτωσε καθώς έσκιζε
462	πήγαν χθες να τον δουν να προπονείται αρπάχτηκαν με τον Αναστασιάδη, ο οποίος δεν θέλει κόσμο στι
463	Έβαλα τα κλάματα και τότε εκείνος με άρπαξε με έβαλε στον τοίχο, μου έκανε σωματική έρευνα κ
464	ν αφήσει την ευκαιρία να πάει χαμένη και .. άρπαξε με ψυχή λιονταριού, και αυτή ένα χάλκινο!
465	καίκι ανοίχτηκε, πλεύρισε τη σημαδούρα, την άρπαξε με το γάντζο και περίμενε σινιάλο.
466	Τ' άκουσαν τελικά κι αυτοί και αρπάχτηκαν με τους αστυνομικούς με τη συνέχεια που προαναφέρ
467	ι η χαρτοπαιξία, είχε και το ελάττωμα ν' αρπάζεται με το τίποτα και να μην δέχεται κουβέντα από κανέ
468	ίτι, κοντά τα μεσάνυχτα, έτοιμος πάντα ν' αρπαχτεί με τη γυναίκα του, που χωρίς λόγο και αιτία, την
469	ηγωμένος, έφηβος με μουκλωτά μαλλιά που τ' άρπαξε με το ένα χέρι η πατρική μανία και με το μεγάλο ψ
470	ας του, της Καλαμάτας, και στο 57 (όταν αρπάχτηκε με τον Τόγια) ακολούθησε τον ίδιο δρόμο.
471	τερ διεκδίκησε τους ρόλους και σχεδόν τους άρπαξε με το σπαθί της.
472	εθνικές εκκαθαρίσεις, να περιφρουρήσει όσα άρπαξε με τα όπλα και ενδεχομένως να επιχειρήσει μια "ρε
473	ι οποίοι μετά από μικροπεριστατικά όπου αρπάχτηκαν με μεταφορείς και όσο πέρναγαν οι μέρες, όλο και
474	Η μητέρα κι ο πατέρας αρπάζονταν με το παραμικρό και χωρίς λόγο.
475	ψάρι πετάχτηκε δυο μέτρα πιο πέρα, ο γάτης άρπαξε με τα δόντια την άκρη της ουράς του και το έσυρε
476	μέσως με το πολεμικό πλοίο στη Μήλο και ν' αρπάξει με κάθε θυσία την Αφροδίτη.
477	(η ώρα είναι τρεισήμισι / μπερδεύτηκα κι αρπάχτηκα / με τη δική σου θύμηση / κι η ώρα είναι τρεισήμι
478	Σε αφηνιδιαστική επίθεση στο Δέλβινο άρπαξε μεγάλο αριθμό αλόγων και τα μετέφερε ασφαλώς στην

Εικόνα 5. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα του λ. αρπάζω

4.2 Συντακτικές ιδιότητες

Η ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων σε πίνακες ΛΓ γίνεται στη βάση των συντακτικών και σημασιολογικών τους ιδιοτήτων. Για τον σκοπό αυτό, η έρευνα αρχικά επικεντρώθηκε στην μελέτη των εμπειρικών δεδομένων και την αναγνώριση και συστηματοποίηση των επιτρεπτών συντακτικών δομών στις οποίες μετέχουν. Πρώτος στόχος, επομένως, ήταν η εύρεση της καθοριστικής δομής των ρημάτων *Vsent*, η οποία - σύμφωνα με την *αρχή της μέγιστης ορισματικής επέκτασης*⁴⁰ - περιλαμβάνει τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό συμπληρωμάτων τα οποία προβλέπονται από τη σημασία του και τα οποία δεν εκφράζονται με κλιτικές αντωνυμίες (Boons et al. 1976:165). Οι συντακτικές ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων περιγράφονται στη συνέχεια και

40. Βλ. υπο-ενότητα 2.1.

αφορούν στον καθορισμό της *ορισματικής δομής* τους⁴¹ και στην και στην αναγνώριση των κατανεμητικών και μετασηματικών τους ιδιοτήτων.

4.2.1 Η ορισματική δομή των *Vsent*

Με βάση τα εμπειρικά δεδομένα, καταλήγουμε σε μία πρώτη ταξινομική διάκριση των *Vsent* σε ρήματα τα οποία δεν δέχονται συμπλήρωμα (αμετάβατα), και σε εκείνα τα οποία απαιτούν την παρουσία συμπληρώματος προκειμένου να συμπληρωθεί η σημασία τους (*μεταβατικά*). Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται ρήματα τα οποία εμφανίζουν δομές της μορφής *NO V*. Πρόκειται για ρήματα όπως τα: *αγαλλιάζω, αγανακτώ, αγαναχτώ, αγωνιό, αδημονώ, αδιαφορώ, αισιοδοξώ, αισχύνομαι, αναγαλλιάζω, ανατρομάζω*⁴², *ανυπομονώ, ευαρεστούμαι, ευδαιμονώ, ευτυχώ, εφησυχάζω, καρδιοχτυπώ, κερώνω, κοκαλώνω, κρεπάρω*⁴³, *μαίνομαι, μπαϊλντίζω, ξεγνοιάζω, ξενοιάζω, ξεθυμώνω, πλήττω, σπαράζω, συμπάσχω, συνέρχομαι, υποφέρω, φοβούμαι, φρενιάζω, φρίττω, χολιάζω, και χολοσκάω*. Τα ρήματα αυτά μετέχουν σε δομές της μορφής:

(43) Οι πολίτες αγανακτούν

NO V

(44) Η Μαρία πλήττει⁴⁴

NO V

Στα παραδείγματα, με *NO* δηλώνεται το όρισμα σε θέση *υποκειμένου* του ρήματος ενώ το όρισμα σε θέση συμπληρώματος δηλώνεται ως *N1*⁴⁵.

41. Το υποκείμενο και τα συμπλήρωμα αποτελούν τους οργανικούς όρους (τα ορίσματα) του εκάστοτε κατηγορήματος, και συνιστούν την ορισματική δομή του.

42. Εν χρήσει σε λογοτεχνικά κείμενα.

43. Στο ΛΚΝ, κρεπάρω¹ στη σημασία 2.

44. Το ρήμα *πλήττω* εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο μόνο στην αμετάβατη χρήση του, ενώ ως μεταβατικό έχει διαφορετική σημασία:

(i) Η φορολογική πολιτική πλήττει τις οικογένειες με παιδιά

(ii) Τραγωδία έπληξε τη Νότια και νοτιοανατολική Ασία

45. Ως γνωστόν, στην Ελληνική, το υποκείμενο του ρήματος εκφέρεται πάντα σε πτώση ονομαστική, ενώ τα συμπλήρωμα των μεταβατικών ρημάτων σε πλάγια πτώση. Στις δομές που περιγράφουμε, εντούτοις, τα χαρακτηριστικά συμφωνίας και η πτώση των ορισμάτων του ρήματος (δηλαδή του υποκειμένου και των συμπληρωμάτων) εννοούνται και δεν απαιτείται ο συμβολισμός τους. Σημειώνονται όμως στη γραμματική που υλοποιήθηκε με τη βοήθεια των αυτομάτων πεπερασμένων καταστάσεων, και στις από αυτούς παραγόμενες Τοπικές Γραμματικές, όπως θα δείξουμε στην ενότητα 6.

Στη δεύτερη κατηγορία που φαίνεται να διαμορφώνεται εμπίπτουν ρήματα όπως – μεταξύ άλλων – τα: *αγαπώ, ανακουφίζω, αντιπαθώ, απογοητεύω, απεχθάνομαι, αποστρέφομαι, γοητεύω, εκφοβίζω, ενθουσιάζω, εχθρεύομαι, ζηλεύω, θαυμάζω, θλίβω, μισώ, ντροπιάζω, στενοχωρώ*. Το συμπλήρωμα των *Vsent* ρημάτων με μεταβατική χρήση είναι ονοματικό στοιχείο N1:

(45) Η Μαρία αγαπάει τα παιδιά

N0 V N1

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ωστόσο, παρουσιάζουν ρήματα τα οποία εμφανίζουν δομές άλλοτε μεταβατικές και άλλοτε αμετάβατες:

(46)

α. Ο Γιάννης θυμώνει τη Μαρία

N0 V N1

β. Η Μαρία θυμώνει

N0 V

(47)

α. Ο Γιάννης ηρεμεί το μωρό

N0 V N1

β. Το μωρό ηρεμεί

N0 V

Όπως θα δείξουμε και στη συνέχεια, οι προτάσεις 0α και (47)α συνδέονται με εκείνες στα παραδείγματα 0β και (47)β αντιστοίχως. Ικανοποιώντας την απαίτηση για την εύρεση της μέγιστης ορισματικής ακολουθίας, όπως αυτή ορίζεται από το μεθοδολογικό πλαίσιο που υιοθετούμε, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μεταβατική δομή *N0 V N1* αποτελεί και την καθοριστική δομή για τα ρήματα της κατηγορίας αυτής. Θα επιστρέψουμε, όμως, στα συγκεκριμένα ρήματα για τη σύνδεση των δύο δομών (μεταβατικής και αμετάβατης) στην υπο-ενότητα 4.2.3 στην οποία περιγράφονται οι μετασχηματιστικές ιδιότητες.

Τέλος, ένας μικρός αριθμός ρημάτων δέχεται εμπρόθετο συμπλήρωμα *Prep N1*, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (48):

(48) Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία

N0 V Prep N1

Συνοψίζοντας, με βάση τα εμπειρικά δεδομένα, διαπιστώνουμε εξ αρχής ότι τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα *Vsent* δεν αποτελούν μία συντακτικά ομοιογενή κατηγορία, καθώς οι απλές προτάσεις στις οποίες απαντούν αντιστοιχούν σε δομές της μορφής:

N0 V Prep N1

4.2.1.1. Εμπρόθετα συμπληρώματα: *Prep N1*, *Prep N2*

Ωστόσο, όπως παρατηρούμε, τα ρήματα της έρευνας με βασική δομή N0 V συνοδεύονται συχνά από δομή που εκφέρεται με μία πρόθεση (*Prep*) ακολουθούμενη από ονοματικό στοιχείο (*N1*). Οι δομές που προκύπτουν έχουν συνεπώς τη μορφή:

N0 V
N0 V N1
N0 V Prep N1

Προτάσεις από τον ΕΘΕΓ οι οποίες εμφανίζουν την δομή αυτή δίνονται στα παραδείγματα (49) – (50):

(49) Οι κυβερνώντες αγανακτούσαν με το θράσος των εμπρηστών

N0 V Prep N1

(50) Οι Μιλανέζοι αγωνιούν για την τύχη του θεάτρου

N0 V Prep N1

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονιστεί, ωστόσο, ότι - εκ πρώτης όψεως - οι προτάσεις στα παραδείγματα (49) – (50) φαίνεται ότι έχουν την ίδια δομή με την πρόταση στο παράδειγμα (48). Εντούτοις, στην τελική διαμόρφωση των πινάκων θα ληφθούν υπ' όψιν και οι κατανομητικές και μετασημασιολογικές ιδιότητες, οι οποίες θα παρουσιαστούν στις επόμενες ενότητες.

Επιπλέον, ρήματα με μεταβατική χρήση τα οποία εμφανίζονται σε απλές προτάσεις της μορφής *N0 V N1* συνοδεύονται επίσης από δομές με πρόθεση (*Prep*) και συμπλήρωμα (*N2*). Οι προτάσεις αυτές αντιστοιχούν σε δομές της μορφής:

N0 V N1 Prep N2

Παραδείγματα ρημάτων που εμφανίζουν τη μεταβατική χρήση και συνοδεύονται από δομές Prep N2 παρατίθενται κατωτέρω:

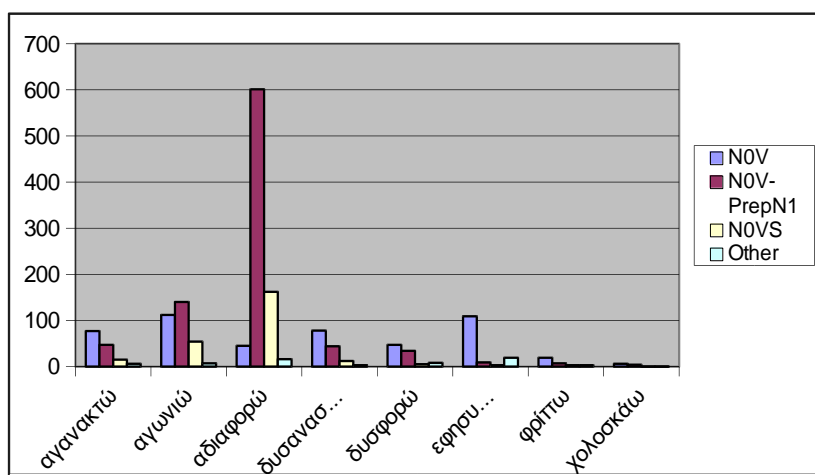
(51) Ο ηθοποιός γοητεύει το κοινό με την ερμηνεία του

N0 V N1 Prep N2

(52) Ο Μιχάλης τρόμαξε τα παιδιά με τις φωνές του

N0 V N1 Prep N2

Το πρώτο ζήτημα που ανακύπτει αφορά στη θέση που κάθε μία από τις προθετικές δομές *Prep N1* και *Prep N2* κατέχει μέσα στην απλή πρόταση. Με άλλα λόγια, το ερώτημα που τίθεται είναι αν οι δομές αυτές αποτελούν *συμπληρώματα* τα οποία – σε αντίθεση με τους προσδιορισμούς - αποτελούν μέρος της καθοριστικής δομής των ρημάτων *Vsent* σύμφωνα με την αρχή της μέγιστης ορισματικής επέκτασης. Το δεύτερο ζήτημα - εφόσον η συνθήκη αυτή ισχύει και οι εμπρόθετες δομές αποτελούν συμπληρώματα - αφορά στον τρόπο με τον οποίο δύναται να παρασταθεί τελικώς με τρόπο τυπικό η ορισματική δομή των *Vsent*.

Πίνακας 2. Η σύνταξη των ρημάτων: ευρήματα από τον ΕΘΕΓ

Αρχικά, ο έλεγχος των εμπειρικών δεδομένων μάς οδηγεί στη διαπίστωση ότι η συχνότητα συν-εμφάνισης των *Vsent* ρημάτων με εμπρόθετα συμπληρώματα είναι ιδιαίτερα υψηλή στο σώμα κειμένων της έρευνας. Μάλιστα, ίδιος ο Gross (1981: 13) δίνοντας προτεραιότητα στα εμπειρικά

δεδομένα, συμπεριλαμβάνει τα συμπληρώματα με πρόθεση στην περιγραφή των ρημάτων της Γαλλικής βασιζόμενος – μεταξύ άλλων – και σε δεδομένα που αντλούνται από τα κείμενα⁴⁶.

Ενδεικτικά, στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται αποσπάσματα από τα στατιστικά στοιχεία που αντλήσαμε από τον ΕΘΕΓ για τα ρήματα *αγωνιώ, αδιαφορώ, δυσανασχετώ, δυσφορώ, εφησυχάζω, φρίττω* και *χολοσκάω*. Στον πίνακα, ως *NOV* δηλώνεται η αμετάβατη χρήση, ως *NOVPrepN1* σημειώνεται η χρήση με συμπλήρωμα δομή ακολουθούμενη από πρόθεση και ονομαστικό στοιχείο, ενώ δομές με δευτερεύουσα πρόταση σημειώνονται ως *NOVS*. Άλλες λιγότερο συχνές δομές σημειώνονται ως *Other*. Όπως μπορεί κανείς να διαπιστώσει από τον πίνακα, η δομή με πρόθεση *NO V Prep N1* είναι σε ορισμένες περιπτώσεις εξίσου - αν όχι περισσότερο – συχνή από τη βασική δομή *NO V*.

Η δυσκολία διάκρισης των εμπρόθετων δομών που αποτελούν συμπληρώματα από τους προσδιορισμούς απασχόλησε το μεθοδολογικό πρότυπο του ΛΓ (Boons et al. 1976: 192-198, Gross 1981: 12), καθώς η φραστική δομή ενός ρήματος και ο αριθμός των αποδεκτών συμπληρωμάτων του εξαρτάται από τη σημασία του. Υιοθετώντας μεθόδους της παραδοσιακής γραμματικής, το μοντέλο τυποποιεί μια σειρά από ερωτήσεις εν είδει διαγνωστικών ελέγχων, που καταδεικνύουν όχι μόνο τη λειτουργία των εμπρόθετων δομών μέσα στην πρόταση, αλλά και τον βαθμό στον οποίο αυτές είναι απαραίτητες για τη συμπλήρωση της σημασίας του ρήματος. Οι ερωτήσεις αυτές έχουν την ακόλουθη μορφή για τη Γαλλική:

Prep (qui + quoi) + comment NO V Ω?

Prep (qui + quoi) + où NO V Ω?

Στα παραδείγματα (53) και (54) από τους (Gross 1981: 12) και (Boons et al. 1976: 192), οι προθετικές δομές στην απάντηση (A) αναγνωρίζονται ως συμπληρώματα των ρημάτων με τη βοήθεια ελέγχων οι οποίοι λαμβάνουν τη μορφή ερώτησης (E):

(53)

E: Ou Max passera-t-il ?

A : a sa maison.

46. « ... nombreux verbes se construisent avec ces trois types de compléments. L'impression est ambiguë, elle proviendrait à la fois de la lecture de textes et de la connaissance du lexique » (Gross 1981: 13).

(54)

E: (De quoi + comment) Jean est-il mort ?

A : de faim.

Εφαρμόζοντας τους ελέγχους αυτούς στην ελληνική, ισχύουν τα παρακάτω:

(55)

E: Με τι αγανακτούν οι πολίτες;

A : με την οικονομική πολιτική.

(56)

E: Για ποιον αδιαφορούν οι αγορές;

A : για τον μέσο πολίτη

Επιβεβαιώνεται, επομένως, η διαπίστωση ότι ορισμένα ρήματα χρειάζονται συμπλήρωση με επιρρηματικές έννοιες (Boons et al. 1976:192, Guillet & Leclère 1992, Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 620), όπως ο *τόπος*, η *αναφορά*, η *προέλευση*, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (57) και (58)⁴⁷.

(57) Ο Γιάννης πηγαίνει στον κινηματογράφο

NO V Prep N1*place*

(58) Το χταπόδι δεν βγαίνει εύκολα από τη φωλιά του

NO V Prep N1*source*

Στη θεώρηση αυτή, οι προθετικές φράσεις *στον κινηματογράφο* και *από τη φωλιά του* συνιστούν συμπληρώματα των ρημάτων *πηγαίνει* και *βγαίνει* αντιστοίχως. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, το συμπλήρωμα στις παραπάνω περιπτώσεις συνδέεται με το ρήμα με μία πρόθεση, αποτελώντας εμπρόθετο συμπλήρωμα, το οποίο “πρέπει να διακρίνεται από τον εμπρόθετο προσδιορισμό, καθώς ανήκει στο σθένος του ρήματος, δηλαδή προβλέπεται κατά κάποιον τρόπο από τη σημασία του – σε αντίθεση με τον προσδιορισμό που αποτελεί *ελεύθερη προσθήκη*”. Υπό την έννοια αυτή, αναγνωρίζεται η έννοια της *διαβάθμισης της μεταβατικότητας* (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 610), όπου εκτός από τα κατεξοχήν μεταβατικά και τα κατεξοχήν αμετάβατα ρήματα, προβλέπεται μία ενδιάμεση κατηγορία ρημάτων τα οποία συνδυάζονται με ένα λιγότερο *πρωτοτυπικό συμπλήρωμα*. Για παράδειγμα, η δομή των ρηματικών κατηγορημάτων κίνησης περιλαμβάνει τα προαιρετικά

47. Τα παραδείγματα από το (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005).

συμπληρώματα που αναλαμβάνουν ορισμένο σημασιολογικό περιεχόμενο, όπως το *σημείο εκκίνησης*, το *σημείο τερματισμού*, ή το *μέσο*.

Στην ίδια διαπίστωση καταλήγει και η ανάλυση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων της Γαλλικής (Gross 1975: 170)⁴⁸, σύμφωνα με την οποία οι προτάσεις (59) και (60) παράγονται από την πρόταση στο παράδειγμα (61) μέσω της λειτουργίας μετασχηματισμών.

(59) Pierre agace Paul (E + de ses remarques)

(60) Pierre amuse Pierre (E + par ses remarques)

(61) Les remarques de Pierre (agacent + amusent) Paul

Αντίστοιχες δομές απαντούν και στα ρήματα της Ελληνικής τα οποία εμφανίζουν δομή NO V N1:

(62) Ο Γιάννης ενοχλεί τα παιδιά (E + με τα σχόλιά του)

(63) Ο Γιάννης ενθουσιάζει τα παιδιά (E + με τα σχόλιά του)

(64) Τα σχόλια του Γιάννη (ενοχλούν + ενθουσιάζουν) τα παιδιά

Η ιδιότητα αυτή ισχύει ελαφρώς διαφοροποιημένη για τα ρήματα *αγανακτώ*, *αγωνιώ*, *αισιοδοξώ*, *αισχύνομαι*, *ανυπομονώ*, *δυσανασχετώ*, *δυσφορώ*, *επαίρομαι*, *ευελπιστώ*, *εφησυχάζω*, *καρδιοχτυπώ*, *ντρέπομαι*, *πλαντάζω*, *φρενιάζω* με αμετάβλητη χρήση της μορφής NO V (E + Prep N1), στα οποία η ισοδυναμία ισχύει με αιτιακή δομή:

(65)

α. Ο Γιάννης αγανακτεί (E + με τη συμπεριφορά της Μαρίας)

β. Η συμπεριφορά της Μαρίας κάνει τον Γιάννη να αγανακτεί

Επομένως, οι προθετικές φράσεις *Prep N1* και *Prep N2* αποτελούν *συμπλήρωμα* των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων *Vsent*, το οποίο, όμως, είναι προαιρετικό υπό την έννοια ότι η απουσία του δεν οδηγεί στη δημιουργία μη αποδεκτών προτάσεων όπως φαίνεται και στα παραδείγματα (66) – (69):

(66) Οι κυβερνώντες αγανακτούσαν (E + με το θράσος των εμπρηστών)

48. «Nous avons amorcé l'étude des compléments indirects facultatifs Prép N2 qui viennent s'ajouter à N1... D'autres compléments sont possibles, par exemple en de et par» (Gross 1975: 170).

(67) Οι Μιλανέζοι αγωνιούν (E + για την τύχη του θεάτρου)

(68) Ο ηθοποιός απογοητεύει το κοινό (E + με την ερμηνεία του)

(69) Ο Μιχάλης τρώμαξε τα παιδιά (E + με τις φωνές του)

Επιπλέον, όπως θα δείξουμε στις 4.2.2 και 4.2.3 στην συνέχεια, το συμπλήρωμα με πρόθεση συνδέεται κατά τρόπο συστηματικό με μία σειρά από ιδιότητες των εν λόγω ρημάτων – κατανομητικές (επιλογής) και μετασχηματιστικές. Επιγραμματικά, αναφέρουμε εδώ ότι το κάθε ρήμα επιλέγει το είδος της πρόθεσης Prep του συμπληρώματος, ενώ οι δομές *Prep N1* και *Prep N2* συνδέονται με την μετασχηματιστική ιδιότητα της αναδόμησης. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την αρχή της μέγιστης ορισματικής επέκτασης, οι δομές των απλών προτάσεων στις οποίες απαντούν τα εν λόγω ρηματικά κατηγορήματα μπορούν να παρασταθούν ως εξής:

N0 V (E + Prep N1)

N0 V N1 (E + Prep N2)

N0 V Prep N1

Οι ανωτέρω δομές θα αποτελέσουν τη βάση για τον τελικό καθορισμό των πινάκων ΛΓ στους οποίους θα ταξινομηθούν τα *Vsent*. Στις ενότητες που ακολουθούν εξειδικεύονται περαιτέρω οι ιδιότητες κατανομής των *Vsent* ρημάτων, δηλαδή τα είδη των ορισμάτων που μπορούν να δεχτούν τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent* μέσα σε μια πρόταση, καθώς επίσης και οι λοιπές ιδιότητες βάσει των οποίων θα ολοκληρωθεί η τελική τους ταξινόμηση.

4.2.2 Ιδιότητες κατανομής

Η έννοια του *σημασιολογικού κατηγορήματος* (semantic predicate) όπως προτάθηκε από τον (Gross 1981) συνδέεται άρρηκτα με τη διαδικασία της *επιλογής* (γαλλ. *sélection*) που το κατηγορήμα επιβάλλει στις λέξεις που εμφανίζονται στο περιβάλλον του. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, για ένα ρηματικό κατηγορήμα *V* το οποίο – επί παραδείγματι – μετέχει σε απλές προτάσεις με δομή *N0 V N1*, τα ουσιαστικά τα οποία μπορούν να τεθούν στη θέση των ορισμάτων του *N0* και *N1* υπόκεινται σε περιορισμούς (Gross 1981: 9). Οι περιορισμοί αυτοί συνιστούν τις *ιδιότητες κατανομής* ή *κατανομητικές ιδιότητες* (distributional properties) των κατηγορημάτων, και διακρίνονται περαιτέρω σε μορφο-συντακτικούς και συντακτικο-σημασιολογικούς. Οι μορφο-συντακτικοί περιορισμοί αφορούν στις συντακτικές και γραμματικές κατηγορίες καθώς επίσης και στα μορφοσυντακτικά χαρακτηριστικά τα οποία δύνανται να φέρουν τα ορίσματα των κατηγορημάτων προκειμένου για την παραγωγή γραμματικών προτάσεων, όπως, για παράδειγμα *Ουσιαστικό υποχρεωτικά στον πληθυντικό αριθμό (Npl)* ή ουσιαστικό ή δευτερεύουσα πρόταση σε θέση συμπληρώματος όπως φαίνεται στα παραδείγματα (70) και (71) αντιστοίχως:

(70) Ο πρωθυπουργός απαρίθμησε (τις νομοθετικές πρωτοβουλίες + *τη νομοθετική πρωτοβουλία)

(71) το Πεκίνο επιθυμούσε (την επιστροφή του + να επιστρέψει + *ότι θα επιστρέψει)

Αντίθετα, οι σημασιο-συντακτικοί περιορισμοί αναφέρονται στη σημασιολογική ταξινόμηση των ορισμάτων μιας πρότασης ανάλογα με τη σημασία τους, όπως για παράδειγμα ουσιαστικό που δηλώνει οντότητα έμψυχη και ανθρώπινη (*Nhum*), άψυχο ουσιαστικό (*N-hum*), αφηρημένη έννοια *Nabstr*, ουσιαστικό που αναφέρεται σε μέρος του σώματος (*Npc*), ή σε τόπο (*Nloc*).

(72) (Ο Γιάννης + *η σιωπή) μιλάει στην Μαρία

(73) Ο Γιάννης τρώει (ένα μήλο + *μία ιδιότητα)

Η μελέτη και συστηματοποίηση των κατανομητικών ιδιοτήτων των λεξικών μονάδων (εν προκειμένω των ρημάτων) αποσκοπεί στην πληρέστερη περιγραφή των δομών στις οποίες αυτά μετέχουν. Στις ενότητες που ακολουθούν θα παρουσιαστούν πρώτα οι ιδιότητες κατανομής που αναφέρονται στους σημασιο-συντακτικούς περιορισμούς των ορισμάτων *N0* και *N1*, και ακολούθως, θα αναφερθούν οι λοιποί συντακτικοί περιορισμοί.

4.2.1.1. Έμφυχα και μη-Έμφυχα ουσιαστικά

Εν προκειμένω, τα ρηματικά κατηγορήματα της παρούσας έρευνας εμφανίζουν στην ορισματική τους δομή ένα τουλάχιστον ουσιαστικό το οποίο είναι υποχρεωτικά έμφυχο⁴⁹ και συμβολίζεται ως (Nhum):

(74) (Ο Γιάννης + *η καρέκλα) αγωνιά

(N0hum + *N0-hum) V

(75) (Ο Γιάννης + *Η πέτρα) θαυμάζει τον πίνακα

(N0hum + *N0-hum) V N1

(76) Ο θόρυβος εκνευρίζει (τον Πέτρο + *το δέντρο)

N0 V (N1hum + *N1-hum)

(77) Ο Γιάννης αρέσει (στη Μαρία + *στο βιβλίο)

N0 V Prep (N1hum + *N1-hum)

Από τα παραδείγματα (74) – (77) παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι δεν παρατηρείται ομοιομορφία ως προς τη θέση (υποκείμενο – αντικείμενο) την οποία καταλαμβάνει το ονοματικό στοιχείο *Nhum*. Παρατηρούνται, όμως, κανονικότητες στην κατανομή, οι οποίες – σε ένα πρώτο επίπεδο – βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με τις συντακτικές δομές. Πράγματι, το υποχρεωτικά έμφυχο ονοματικό στοιχείο (Nhum) καταλαμβάνει τη θέση του υποκειμένου (N0hum) στις προτάσεις με δομές του τύπου *N0 V (Prep N1)*, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (74). Με ανάλογο τρόπο, το *Nhum* καταλαμβάνει τη θέση του *συμπληρώματος της πρόθεσης (N1hum)* σε δομές της μορφής *N0 V Prep N1* (77). Τα πράγματα φαίνεται να περιπλέκονται στην περίπτωση ρημάτων τα οποία απαντούν σε απλές προτάσεις της μορφής *N0 V N1* (μεταβατικές δομές). Πράγματι, το υποχρεωτικά έμφυχο ονοματικό στοιχείο βρίσκεται σε θέση υποκειμένου (N0hum) ρημάτων όπως τα *αγαπώ, θαυμάζω, μισώ*, ενώ σε ρήματα όπως τα *εκνευρίζω και γοητεύω* καταλαμβάνει τη θέση του αντικειμένου (N1hum), όπως φαίνεται και από τα παραδείγματα (75) και (76) αντιστοίχως.

Με βάση τα παραπάνω, οι δομές στις οποίες απαντούν τα ρηματικά κατηγορήματα εξειδικεύονται περαιτέρω, και η συντακτική λειτουργία την οποία επιτελεί το *περιοριστικό ή υποχρεωτικά έμφυχο ουσιαστικό* αποτελεί κριτήριο περαιτέρω διάκρισης των μεταβατικών *Vsent* ανάλογα με τη

49. Σύμφωνα με το πρότυπο της θεωρίας των τάξεων αντικειμένων (Gross, G.M. 1994) τα ουσιαστικά αυτά ανήκουν στην τάξη των έμφυχων ουσιαστικών.

συντακτική θέση στην οποία αυτό πραγματώνεται. Ως εκ τούτου, η τυπολογία των ρηματικών κατηγορημάτων που μελετάμε διαμορφώνεται με βάση την ορισματική δομή των κατηγορημάτων ως εξής:

N0hum V (E + Prep N1)

N0hum V N1

N0 V N1hum

N0 V Prep N1hum

Η διάκριση αυτή των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων έχει προταθεί και από προηγούμενες έρευνες για διαφορετικές γλώσσες στο πλαίσιο όχι μόνο του ακολουθούμενου προτύπου (Gross 1987, Antonίου 1984), αλλά και άλλων συντακτικών θεωριών, όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο της μετασχηματιστικής σύνταξης (Belletti & Rizzi 1987). Η παρούσα ερευνητική εργασία, προτείνει μία ακόμα κατηγορία στην προϋπάρχουσα τυπολογία, η οποία αφορά στα ρηματικά κατηγορήματα με μη υποχρεωτικό εμπρόθετο συμπλήρωμα, και μελετά τις σχετικές ιδιότητες των ρημάτων που υπάγονται σε αυτή. Επιπλέον, πέραν του ορίσματος (Nhum) η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται και στο όρισμα που δεν υπόκειται στον εν λόγω σημασιολογικό περιορισμό, και το οποίο αποτελεί ονοματικό στοιχείο μη περιοριστικό (Nnr) σε θέση αντικειμένου ή υποκειμένου, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (78) και (79) αντιστοίχως:

(78) Η Άννα βαριέται (τον Πέτρο + το μάθημα)

(79) (Ο θόρυβος + ο Πέτρος) ενοχλεί την Άννα

Τέλος, ορισμένα ρήματα της υπό εξέταση σημασιολογικής κατηγορίας - ανάλογα με τη σημασία τους - επιβάλλουν περαιτέρω περιορισμούς επιλογής *ταυτόχρονα* και στα δύο ορίσματα (υποκείμενο και αντικείμενο). Πρόκειται για τα ρήματα *ευγνωμονώ*, *ευσπλαχνίζομαι*, *ευχαριστώ*, *καταντρέπομαι*, *ντρέπομαι*, *σπλαχνίζομαι*, *συμπονώ* και *ψυχοπονώ*. Έτσι, στο παράδειγμα (80) παρακάτω, το ρήμα *ευγνωμονώ* επιλέγει ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο Nhum όχι μόνο στη θέση του υποκειμένου (N0hum), αλλά επίσης και στη θέση του αντικειμένου (N1hum):

(80) Η Άννα ευγνωμονεί (τον Πέτρο + *το σπίτι)

Αντιθέτως, ρήματα όπως το *πανηγυρίζω* δέχονται ως συμπλήρωμα ονοματικό στοιχείο N-hum:

(81) Η Άννα πανηγύρισε (*τον Πέτρο + τη νίκη)

4.2.1.2. Ουσιαστικά που δηλώνουν μέρος του σώματος

Σε κάποιες περιπτώσεις, η απλή πρόταση με *Vsent* περιλαμβάνει ένα ουσιαστικό, το οποίο, σύμφωνα με το μοντέλο των τάξεων αντικειμένων (Gross 1994), ανήκει στην τάξη «μέρος του σώματος» και δηλώνονται ως *Nrc*. Με τη βοήθεια εκτεταμένων αναζητήσεων στα σώματα κειμένων, εντοπίσαμε τα ακόλουθα ονοματικά κατηγορήματα τα οποία ανήκουν στην τάξη *Nrc* και συνεμφανίζονται με τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα: *μυαλό, καρδιά, κεφάλι, ψυχή, ηθικό, και νεύρα*. Ανάλογα με το ρήμα, το ονοματικό στοιχείο *Nrc* μπορεί να καταλαμβάνει είτε τη θέση N0 είτε τη θέση N1 στην εκάστοτε δομή. Η συνεμφάνιση αυτών των ουσιαστικών με τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα είναι συχνή στα κειμενικά δεδομένα (σε σχέση με άλλα ρήματα), ενώ, σχεδόν πάντοτε ακολουθούνται από ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο *Nhum*. Στις προτάσεις που εμφανίζουν τη δομή αυτή, το *Nhum* πραγματώνεται σε πτώση γενική και προσδιορίζει το *Nrc*. Επομένως, παρατηρούνται δομές της μορφής N Ngen όπου N=:*Nrc* και Ngen=:*Nhum*.

(82) Η ψυχή της Μαρίας υποφέρει

(83) Η ενοχή βασανίζει την ψυχή του Γιάννη

Αναλύοντας περαιτέρω τις προτάσεις αυτές, διαπιστώνουμε ότι είναι δυνατή η απαλοιφή του *Nrc* από το ονοματικό στοιχείο *Nrc Nhum_{gen}*. Στις περιπτώσεις αυτές, το ονοματικό στοιχείο *Nhum* εκφέρεται σε ονοματική ή αιτιατική – ανάλογα με τη θέση που καταλαμβάνει μέσα στην απλή πρόταση (Υποκείμενο – Αντικείμενο). Έτσι, οι προτάσεις α και β στο παράδειγμα (84) είναι σημασιολογικά ισοδύναμες::

(84)

- α. Η ενοχή βασανίζει την ψυχή του Γιάννη =
- β. Η ενοχή βασανίζει τον Γιάννη

Στις περιπτώσεις αυτές, ισχύει, με άλλα λόγια, η ακόλουθη σχέση:

$$Nrc Nhum_{gen} = Nhum$$

Όπως είναι γνωστό από τη βιβλιογραφία (Boons et al 1976: 258 - 261, Leclère 1978: 68-69, Lamiroy 2003, μεταξύ άλλων), τα ουσιαστικά που ανήκουν στην τάξη αντικειμένων *Nrc* εισάγουν στην

πρόταση ένα επιπλέον όρισμα⁵⁰ το οποίο δεν προβλέπεται από την ορισματική δομή του ρήματος. Στην περίπτωση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων, η παρουσία του επιπλέον ορίσματος είναι δυνατή όταν το *Nrc* βρίσκεται σε θέση αντικειμένου του ρήματος ενώ, ταυτόχρονα, το *Nhum* έχει αντικατασταθεί από αδύνατο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας (*Ppn*), όπως φαίνεται και στο παράδειγμα (85):

(85)

- α. Ο Γιάννης κάλμαρε τα νεύρα της *Μαρίας* =
- β. Ο Γιάννης κάλμαρε τα νεύρα της =
- γ. Ο Γιάννης της κάλμαρε τα νεύρα.

Η τελική δομή έχει τη μορφή:

NO Ppn V Nrc

4.2.1.3. Η ιδιότητα το (γεγονός + E) Ρότι

Αντί του μη περιοριστικού ουσιαστικού σε θέση υποκειμένου (*NOnr*) εμφανίζεται δομή η οποία αποτελείται από ένα ουσιαστικό επενεργητή (*Nop*)⁵¹ που συμπληρώνεται από δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση. Οι δομές αυτές λειτουργούν ως υποκείμενο των ρημάτων με μεταβατική χρήση και υποχρεωτικά έμψυχο αντικείμενο (*N1hum*). Μάλιστα, η μελέτη των εμπειρικών δεδομένων καταδεικνύει ότι μία σειρά από ουσιαστικά δύνανται να χρησιμοποιηθούν στις δομές αυτές ως *Nop*, όπως για παράδειγμα: το γεγονός ότι, η ιδέα να, η άποψη ότι, η σκέψη να, η απόφαση να. Πρόκειται για την ιδιότητα:

NOnr =: Nop (Ρότι + Pνα)

⁵⁰ Γενικά, η παρουσία εξωτερικού ορίσματος είναι δυνατή μόνον όταν το όρισμα αυτό αναφέρεται σε έμψυχη οντότητα (*Nhum*).

51. Προτείνουμε τον όρο ουσιαστικό επενεργητής κατ' αντιστοιχίαν προς την έννοια του ρήματος επενεργητή της αιτίας (*Nop*) όπως το κάνω σε αιτιακή χρήση/σημασία, που εισάγει ένα ακόμα όρισμα στην απλή πρόταση. Τηρουμένων των αναλογιών, και τα ουσιαστικά αυτά εισάγουν μία δευτερεύουσα πρόταση, η οποία εν προκειμένω, προσδιορίζει ή εξειδικεύει το περιεχόμενο του ουσιαστικού, το οποίο, όπως θα δούμε και στην ενότητα 6, αποτελεί την αιτία της συναισθηματικής κατάστασης. Από αυτά, κάποια είναι ταυτοχρόνως και ονοματικά κατηγορήματα (*noun predicates*), και, επομένως, δέχονται περαιτέρω ορίσματα.

Για παράδειγμα:

(86) Το (γεγονός + Ε) ότι ήρθες χαροποίησε τον Γιάννη

(87) Το (γεγονός + Ε) ότι έφυγες λύπησε τον Γιάννη

(88) (Το + Η ιδέα) να πάμε εκδρομή ενθουσίασε τα παιδιά.

Παρατηρώντας τα παραδείγματα (86) – (88), διαπιστώνουμε κατ' αρχάς ότι κάθε ένα από τα ουσιαστικά *Νορ* επιβάλλει περιορισμούς στη δευτερεύουσα πρόταση που ακολουθεί. Επί παραδείγματι, το ουσιαστικό *γεγονός* συμπληρώνεται από πρόταση *Ρότι*, ενώ το ουσιαστικό *ιδέα* δέχεται πρόταση *Ρνα*. Για λόγους πληρότητας της επιχειρούμενης συντακτικής περιγραφής και με στόχο την επεξεργασία των κειμενικών δεδομένων στη συνέχεια, προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε τα ουσιαστικά με την ημιαυτόματη επεξεργασία των κειμενικών δεδομένων. Ο κατάλογος των *Νορ* *Ρcomp* δομών που προέκυψε χρησιμοποιήθηκε ως επιπρόσθετος υποστηρικτικός γλωσσικός πόρος κατά την ανάπτυξη των τοπικών γραμματικών (βλ. ενότητα 6), και παρατίθεται αυτούσιος στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V στο τέλος της εργασίας.

Ακολούθως, η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι το *Νορ* συχνά παραλείπεται, οπότε το υποκείμενο εμφανίζει τη δομή έναρθρης δευτερεύουσας πρότασης. Σύμφωνα με τους (Κλαίρη & Μπαμπινιώτη 2005: 357-358), οι δομές αυτές συνδέονται με το φαινόμενο της *ονοματοποίησης*, κατά την οποία ένα στοιχείο που δεν ανήκει στην κατηγορία του ονόματος, όπως για παράδειγμα, μια ολόκληρη πρόταση, χάρη στην πρόταξη του ουδετέρου οριστικού άρθρου *το* εμφανίζεται σε συντακτικό περιβάλλον στο οποίο εμφανίζεται ένα όνομα. Έτσι, η πρόταση στο παράδειγμα (89) χρησιμοποιείται σε θέση υποκειμένου του ρήματος *φοβίζει* στην πρόταση (90) που ακολουθεί μέσω της λειτουργίας του μηχανισμού της *συντακτικής ονοματοποίησης*⁵²:

(89) Οι τιμές θα αυξηθούν εξαιτίας της κρίσης του πετρελαίου.

(90) Το ότι οι τιμές θα αυξηθούν εξαιτίας της κρίσης του πετρελαίου φοβίζει την κυβέρνηση

Σε αντιδιαστολή, η *λεξιλογική ονοματοποίηση*, η οποία εξυπηρετεί τη δημιουργία ονομάτων με λεξιλογικά μέσα, κατά την οποία ο ομιλητής επιλέγει αντί του ρήματος το ονοματικό παράγωγό του:

(91) Η επικείμενη αύξηση των τιμών εξαιτίας της κρίσης του πετρελαίου φοβίζει την κυβέρνηση

52. Τα παραδείγματα από τους (Κλαίρη & Μπαμπινιώτη 2005: 357).

Εφόσον οι προτάσεις (90) και (91) είναι σημασιολογικά ισοδύναμες, η ιδιότητα λαμβάνει τη μορφή που ακολουθεί:

N0nr=: det Pcomp

4.2.1.4. Συμπληρωματικές προτάσεις σε θέση ορίσματος

Τα *Vsent* που απαντούν σε δομές με δύο ορίσματα σε απλές προτάσεις της μορφής N0hum V N1, με ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο σε θέση υποκειμένου και μη περιοριστικό αντικείμενο N1, μπορούν αντί της αιτιατικής να δέχονται δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση σε θέση αντικείμενου. Η εν λόγω ιδιότητα παριστάνεται κατά τρόπο φορμαλιστικό ως ακολούθως:

N1=: Pcomp

Τα εν λόγω ρήματα δέχονται ως συμπλήρωμα δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση η οποία εισάγεται με διάφορους δείκτες, ανάλογα με την τροπικότητα που εκφράζει η δευτερεύουσα αυτή πρόταση. Κάθε κατηγορήμα *Vsent* επιλέγει τη δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση που συμπληρώνει τη σημασία του. Ειδικότερα, κατηγορήματα όπως τα *απεχθάνομαι*, *απολαμβάνω*, *βαριέμαι*, *γουστάρω*, *καμαρώνω*, *λυπάμαι*, *μισώ*, *ντρέπομαι*, *σιχαίνομαι*, *τρέμω*, *φοβάμαι*, *χαίρομαι*, όπως φαίνεται και στα παραδείγματα (92) - (94) που ακολουθούν, συμπληρώνονται με προτάσεις που εισάγονται με το *να* (*Pna*):

(92)

- α. Ο Γιάννης βαριέται το διάβασμα
- β. Ο Γιάννης βαριέται να διαβάσει

(93)

- α. Ο Γιάννης φοβάται τη μοναξιά
- β. Ο Γιάννης φοβάται να μένει μόνος του

(94)

- α. Ο Γιάννης ντρέπεται τον Νίκο
- β. Ο Γιάννης ντρέπεται να μιλήσει στον Νίκο.

Η ιδιότητα, επομένως, εξειδικεύεται ως ακολούθως:

N1=: Ρνα

Άλλα ρήματα όπως, για παράδειγμα, τα *φοβάμαι* και *χαίρομαι* δέχονται – εναλλακτικά - ως συμπλήρωμα δευτερεύουσα πρόταση η οποία εισάγεται με το *που* (Ρπου):

(95) Ο Γιάννης χάρηκε *που* είδε τη Μαρία.

Για τα ρήματα αυτά, η ιδιότητα ισχύει ως εξής:

N1=: Ρπου

Αντιθέτως, τα ρήματα που εκφράζουν φόβο απαντούν και σε δομές με δευτερεύουσα ενδοιαστική πρόταση η οποία εισάγεται με τους συνδέσμους *μην* και *μήπως*:

(96) Ο Γιάννης φοβάται *μήπως* μείνει μόνος του.

Στις περιπτώσεις αυτές ισχύει:

N1=: Ρ(μην+μήπως)

Εναλλακτικά, τα ρήματα αυτά έχουν συμπλήρωμα δευτερεύουσα πρόταση η οποία εισάγεται με τους ειδικούς συνδέσμους *ότι* και *πως*:

(97) Ο Γιάννης φοβάται (*ότι* + *πως*) θα αναγκαστεί να φύγει.

Η ιδιότητα, επομένως, λαμβάνει τη μορφή:

N1=: Ρ(ότι+πως)

Επιπλέον, κάποια από τα ρήματα της έρευνας εμφανίζουν τη δυνατότητα να συμπληρώνονται και με τα δύο είδη προτάσεων (δηλαδή με συμπληρωματική πρόταση αλλά και με δευτερεύουσα ενδοιαστική πρόταση):

(98) Η Μαρία φοβάται να μιλήσει

(99) Η Μαρία φοβάται μήπως μιλήσει ο Γιάννης

Εντούτοις, μια πιο προσεκτική ματιά στα δεδομένα δείχνει ότι η σύνταξη αυτή σηματοδοτεί μία μικρή αλλά υπαρκτή μετατόπιση στη σημασία του ρήματος. Για παράδειγμα, το ρήμα *φοβάμαι* στο παράδειγμα (97) παραπάνω φέρει σημασία η οποία συνδέεται μεν με το σημασιολογικό πεδίο συναίσθημα⁵³, είναι όμως διαφορετική από τη σημασία που εκφράζεται στο (98). Ομοίως, μικρή μετατόπιση, αλλά μέσα στο σημασιολογικό πεδίο, παρατηρείται και στο παράδειγμα (99)⁵⁴. Για τον λόγο αυτό, οι συντακτικά και σημασιολογικά διακριτές χρήσεις των εν λόγω ρημάτων καταχωρίζονται και κωδικοποιούνται στην παρούσα εργασία ως διαφορετικά λήμματα σε διαφορετικούς πίνακες.

Ομοίως, τα ρήματα που εμφανίζουν την αμετάβατη χρήση και δομή της μορφή Ν0 V (E+Prep N1) *αδημονώ*, *ανυπομονώ*, *απαυδώ*, *ευελπιστώ* επίσης δέχονται δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση Ρνα σε θέση συμπληρώματος:

(100) Οι εργάτες αδημονούν να πιάσουν δουλειά

(101) Οι φίλαθλοι ανυπομονούν να δουν έναν συναρπαστικό αγώνα

(102) Οι υπεύθυνοι έχουν απαυδήσει να αντιμετωπίζουν τις υποθέσεις

Επιπλέον, συμπληρωματικές προτάσεις με *Ρπου*, *Ρμήπως*, *Ρότι*, είναι εξίσου δυνατόν να απαντούν με τα ρήματα αυτά:

(103) Οι αρχές τρέμουν μήπως επαναληφθούν οι καταστροφές του 2000

Αντιθέτως, ρήματα όπως τα *αγριεύω*, *αγχώνω*, *ανακουφίζω*, *αναστατώνω*, *βασανίζω*, *ερεθίζω*, *εξοργίζω*, *θλίβω*, *θορυβώ*, *κολακεύω*, *κουράζω*, *λυπώ*, *πειράζω*, *πληγώνω*, *στενοχωρώ*, *συγκινώ*, *ταράζω*, *τρελαίνω*, *τσατίζω*, *φοβίζω*, *χαροποιώ*, τα οποία απαντούν σε δομές με δύο ορίσματα σε

53. Πρβλ. στο ΛΚΝ, στο λήμμα *φοβάμαι* σημειώνεται η σημασία 3. έχω την υποψία, την αίσθηση ή τη βεβαιότητα, όμως η έννοια του φόβου εξακολουθεί να υπάρχει.

54. Πρβλ. ΛΚΝ, στο λήμμα *φοβάμαι* σημειώνεται η σημασία 2. ανησυχώ για κπ. ή για κτ.: Έχω μέρες να τον δω και ~ μην / μήπως έπαθε τίποτα. ~ για το μέλλον αυτού του παιδιού.

απλές προτάσεις της μορφής N0 V N1hum (με μη περιοριστικό υποκείμενο N0nr και έμψυχο N1hum σε θέση αντικειμένου), δέχονται τη δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση σε θέση υποκειμένου, συνιστώντας απρόσωπες δομές. Η χρήση της δευτερεύουσας πρότασης είναι πιο συχνή σε παθητικές δομές:

(104)

- α. Τον αγχώνει που αργήσαμε
- β. Έχει αγχωθεί που αργήσαμε

Επομένως, πολλά ρήματα της παρούσας έρευνας απαντούν σε απρόσωπη σύνταξη, εμφανίζοντας έτσι ιδιαιτερότητες ως προς τον συμφωνία ρηματικού προσώπου και του υποκειμένου:

(105) Τον ανησυχεί που δεν μαθαίνει νέα της

(106) Αρέσει στον Γιάννη να διαβάζει

Η δομή σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η ακόλουθη⁵⁵:

N0 V N1 όπου N0 =: Pcomp

N0 V Prep N1 όπου N0 =: Pcomp

Με βάση όσα παρουσιάστηκαν προηγουμένως, η απρόσωπη αυτή σύνταξη είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με προσωπική δομή, στην οποία τη θέση της δευτερεύουσας πρότασης καταλαμβάνει ένα ουσιαστικό *V-n* το οποίο προέρχεται από το ρήμα της δευτερεύουσας πρότασης:

(107) (Το διάβασμα + να διαβάζει) αρέσει στον Γιάννη⁵⁶

55. Οι αντίστοιχες δομές της Γαλλικής είναι N =: ViΩ και N0 =: V Ω όπου με ViΩ συμβολίζεται φράση με απαρέμφατο (Boons et al 1976 : 171, 228-229), και περιγράφουν προτάσεις όπως:

Manger des œufs dégoute Marie

V1 Ω V N1

56. Η απλή πρόταση είναι πιο φυσική με διαφορετική σειρά των όρων της:

Αρέσει στον Γιάννη να διαβάζει =

Του αρέσει να διαβάζει

(108) (η απουσία της + που λείπει) στενοχωρεί τον Γιάννη⁵⁷

Από τη σκοπιά της λειτουργικής γραμματικής, η απρόσωπη σύνταξη χρησιμοποιείται για τη δήλωση διαφορετικών προοπτικών του μηνύματος (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 679-681). Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, η διαφορά ανάμεσα στην απρόσωπη σύνταξη και στις προτάσεις με λεξικό (ονοματικό) υποκείμενο (το διάβασμα, ότι λείπει) έγκειται στην αλλαγή της προοπτικής του μηνύματος. Με τη χρήση της απρόσωπης σύνταξης, ο ομιλητής τοποθετεί “σε δεύτερη μοίρα τον μετέχοντα που δηλώνεται από το υποκείμενο της προσωπικής σύνταξης ... και η απρόσωπη σύνταξη πληροί την ίδια επικοινωνιακή λειτουργία με την παθητικοποίηση”. Εν προκειμένω, ο μετέχων αυτός πραγματώνεται συντακτικά ως το μη περιοριστικό όρισμα το οποίο δηλώνει την *αιτία-πηγή* του συναισθήματος.

Η ιδιότητα των ρηματικών κατηγορημάτων να μετέχουν σε προσωπικές και απρόσωπες δομές (με τις συνεπαγόμενες λειτουργικές διαφοροποιήσεις), όμως, δεν αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό όλων των *Vsent*. Η συστηματική δε εξέταση των εμπειρικών δεδομένων αποδεικνύει ότι τα ρήματα τα οποία εμφανίζουν την ιδιότητα αυτή έχουν και άλλες κοινές ιδιότητες⁵⁸, και, ως εκ τούτου, έχουν κωδικοποιηθεί σε συγκεκριμένους πίνακες.

4.2.1.5. Επιλογή της πρόθεσης *Prep*

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα *Vsent* χωρίς άμεσο συμπλήρωμα σε αιτιατική, δέχονται συμπλήρωμα με πρόθεση *Prep* N1, η παρουσία του οποίου στην πρόταση είναι προαιρετική. Επομένως, πρόκειται για δομές της μορφής N0 V (E + *Prep* N1). Ωστόσο, παρατηρούμε ότι κάθε ρήμα επιλέγει την πρόθεση με την οποία εισάγεται το προθετικό αυτό συμπλήρωμα. Επομένως, η συμπερίληψη του εν λόγω συμπληρώματος στην ορισματική δομή των ρημάτων της κατηγορίας αυτής κρίθηκε απαραίτητη καθώς προσδιορίζει τις κατανομικές ιδιότητες του ρηματικού κατηγορήματος. Πράγματι, η πρόθεση που συμπληρώνει τη σημασία του εκάστοτε ρήματος φαίνεται ότι υπόκειται σε περιορισμούς επιλογής, τους οποίους επιβάλλει το κάθε ρήμα.

(109) Ο Γιάννης έφριξε (E + με όσα άκουσε +*για όσα άκουσε)

57. Η απλή πρόταση είναι πιο φυσική με διαφορετική σειρά των όρων της:

Στενοχωρεί τον Γιάννη που λείπει =

Τον στενοχωρεί που λείπει

58. Την ιδιότητα αυτή έχουν μόνο τα ρήματα στους πίνακες SV4 και SV5, τους οποίους θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια (βλ. ενότητες 4.2.4.4 και 4.2.4.5).

(110) Οι πολίτες αγανακτούν (E + με τα νέα μέτρα +*για τα νέα μέτρα)

Από την άλλη, και τα ρήματα τα οποία μετέχουν σε δομές του τύπου N0 V Prep N1 επίσης επιβάλλουν περιορισμούς στην επιλογή της πρόθεσης. Εδώ κατά κανόνα, απαντά η πρόθεση σε:

(111) Η Μαρία αρέσει στον Γιάννη.

4.2.1.6. Δομές με υποστηρικτικό ρήμα και όνομα

Σύμφωνα με το θεωρητικό πρότυπο (Harris 1964), ο μετασχηματισμός της ονοματοποίησης συνδέει δύο προτάσεις ($P \rightarrow P$) εκ των οποίων η πρώτη έχει ως πυρήνα ένα πλήρες ρήμα (V), ενώ η δεύτερη αποτελεί δομή αποτελούμενη από ένα κενό σημασίας ρήμα και ονοματικό κατηγορήμα. Το ονοματικό αυτό κατηγορήμα αποτελεί παράγωγο ουσιαστικό μορφολογικά και σημασιολογικά συνδεδεμένο με το πλήρες ρήμα της πρώτης πρότασης και συμβολίζεται ως *V-n*. Οι δύο προτάσεις έχουν τη μορφή (Gross 1975: 109):

John walked → *John took a walk*

Ρήματα κενά νοήματος (όπως το ρήμα *κάνω*) των οποίων μοναδικός ρόλος στην πρόταση είναι να ενεργοποιούν το ονοματικό κατηγορήμα προσδίδοντάς του χρόνο, πρόσωπο και αριθμό, αναφέρονται στην ελληνόγλωσση βιβλιογραφία ως *υποστηρικτικά* (Σφέτσιου 2007) ή *επιβοηθητικά* (Φωτοπούλου 1988, 1993, Λάμπρου 2000) ρήματα (*Vsup*). Η έρευνα που αφορά στα δηλωτικά συναισθήματος ονοματικά κατηγορήματα (*Nsent*) και η συστηματοποίησή τους με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο του Λεξικού – Γραμματικής (Pantazara et al. 2008, Moustaki et al. 2008, Fotoroulou et al. 2009) έχει αναδείξει τους πιθανούς συνδυασμούς με απολεξικοποιημένα ρήματα, στη βάση σημασιο-συντακτικών κριτηρίων. Αυτά λειτουργούν ως *υποστηρικτικά* ρήματα μέσα στο υπό εξέταση σημασιολογικό πεδίο, τα οποία παρέχουν τις σημασιολογικές αποχρώσεις που αφορούν στις ρηματικές κατηγορίες *ποιόν ενεργείας* και *τροπικότητα*. Να σημειωθεί ότι κάθε ονοματικό κατηγορήμα επιλέγει ένα ή περισσότερα υποστηρικτικά ρήματα με τα οποία μπορεί να συνδυαστεί και να δημιουργήσει τις ρηματικές περιφράσεις. Στην ανά χείρας έρευνα, περιοριστήκαμε στην παράθεση των δομών με υποστηρικτικό ρήμα το οποίο δεν επηρεάζει τις κατηγορίες *ποιόν ενεργείας* και *τροπικότητα*. Εστίασαμε, επομένως, στους μετασχηματισμούς που συνδέουν τις *Vsup* δομές με τις δομές με πλήρες ρήμα (απλή πρόταση). Με τον τρόπο αυτό, περιοριστήκαμε στις δομές με τα

N0 V Ω <-> N0 Vsup N-n Ω

Vsup νιώθω, αισθάνομαι και έχω. Μάλιστα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η εν λόγω ιδιότητα χρησιμοποιήθηκε ως κριτήριο οριοθέτησης του σημασιολογικού πεδίου και επιλογής των ρηματικών κατηγορημάτων. Στόχο της κωδικοποίησης αποτελεί, τελικώς, η σύνδεση των ρηματικών δομών της παρούσας έρευνας, με τις ονοματικές δομές και τις δομές των πολυλεκτικών εκφράσεων. Η ιδιότητα, επομένως, που κωδικοποιήθηκε δηλώνεται με τρόπο τυπικό ως ακολούθως:

Υπό το πρίσμα αυτό, η μελέτη της ονοματοποίησης συνίσταται στην ανάλυση του μετασχηματισμού μίας πρότασης σε άλλη η οποία περιλαμβάνει υποστηρικτικό ρήμα (*Vsup*) και κατηγορηματικό ουσιαστικό (*Npred*). Όπως φαίνεται στα παραδείγματα (112) – (114), κάθε πλήρες ρήμα αντιστοιχεί σε δομή με *Vsup* διαφορετικής μορφής, ανάλογα με την βασική δομή στην οποία μετέχει.

(112)

- α. Η Άννα αγανακτεί =
- β. Η Άννα (αισθάνεται + νιώθει) αγανάκτηση

(113)

- α. Η Άννα αγαπάει τον Πέτρο =
- β. Η Άννα νιώθει αγάπη για τον Πέτρο

(114)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν την Άννα =
- β. Η Άννα (έχει + νιώθει) άγχος για τις εξετάσεις

Όπως φαίνεται και στους πίνακες (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι), τα ρήματα κάθε κατηγορίας συστηματικά εμφανίζουν ή δεν εμφανίζουν την εν λόγω ιδιότητα. Τέλος, κάθε ονοματικό κατηγορημα *V-n* φαίνεται ότι επιλέγει διαφορετική πρόθεση από την οποία εξαρτάται το όρισμα *Nhum*.

4.2.3 Μετασχηματιστικές ιδιότητες

Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι μετασχηματιστικές ιδιότητες των *Vsent* που αφορούν στη σχέση μεταξύ δομών οι οποίες είναι σημασιολογικά ισοδύναμες αλλά και μορφο-φωνολογικά συγγενείς (Gross 1975: 27). Η σύνδεση προτάσεων μέσω μετασχηματιστικών σχέσεων αποσκοπεί σε μια πιο οικονομική περιγραφή των δομών (Gross 1975: 29), ενώ ταυτόχρονα, καθιστά δυνατή την αναγνώρισή τους μέσα στο κείμενο και τη συνακόλουθη σύνδεση της/μιας μετασχηματιστικής δομής με την βασική δομή του εκάστοτε ρήματος (Gross 1990).

4.2.3.1. Μη πλήρεις ορισματικές δομές

Η μελέτη των εμπειρικών δεδομένων, ωστόσο, κατέδειξε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, το υποχρεωτικό συμπλήρωμα N1 ή Prep N1 των ρημάτων με δομή *N0 V N1* ή *N0 V Prep N1*, δεν πραγματώνεται πάντοτε. Στην περίπτωση αυτή, έχουμε μη πλήρεις ορισματικές δομές (*sous-structures*). Σύμφωνα με το ακολουθούμενο μοντέλο, πρόκειται για δομές του τύπου *N0 V* οι οποίες προκύπτουν από τη μεταβατική δομή *N0 V N1* ως αποτέλεσμα της λειτουργίας του μετασχηματισμού απαλοιφής του συμπληρώματος N1 (Boons et al. 1976: 63).

Παραδείγματα:

(115)

- α. Η Άννα βαριέται (τον Πέτρο + τα μαθηματικά)
- β. Η Άννα βαριέται *E*

(116)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν τον Πέτρο
- β. Οι εξετάσεις αγχώνουν *E*.

Οι προτάσεις (115)β και (116)β παραπάνω προκύπτουν από τις (115)α και (116)α αντιστοίχως με λειτουργία του μετασχηματισμού απαλοιφής του αντικειμένου N0.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις η αμετάβατη χρήση των ρημάτων σηματοδοτεί μία πιο γενική χρήση/σημασία (Dubois 1967)⁵⁹. Πράγματι, μία μη πλήρης ορισματική δομή δύναται να σηματοδοτεί αλλαγή στη σημασία ενός ρήματος, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα με το ρήμα *πετάω* με τη μεταβατική και την αμετάβατη χρήση του:

(117) Ο Γιάννης πετάει τα σκουπίδια → μεταβατική χρήση/σημασία

(118) Το πουλί πετάει → αμετάβατη χρήση/σημασία.

Βεβαίως, κάτι τέτοιο δεν ισχύει για τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent*, καθώς η πρωτοτυπική σημασία ρημάτων όπως *βαριέμαι* και *αγχώνω* και στις δύο χρήσεις τους (μεταβατική – αμετάβατη) εξακολουθεί να εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο της έρευνας. Η γενική χρήση, όμως, εντοπίζεται στο συμπλήρωμα, είτε αυτό είναι υποχρεωτικά έμψυχο (N1_{hum}) είτε μη περιοριστικό (N1_{nr}). Στις

59. Αναφορά από το (Gross 1974).

περιπτώσεις αυτές, η οντότητα που δηλώνει το N1hum όσο και η οντότητα που δηλώνει το N1nr γίνεται αντιληπτές ως μία κατηγορία αόριστη ή γενικευτική και – ως εξ τούτου μη-εκπεφρασμένη.

Ωστόσο, η λειτουργία του μετασχηματισμού απαλοιφής του συμπληρώματος N1 δεν είναι δυνατή για ορισμένα ρηματικά κατηγορήματα, καθώς οδηγεί στην παραγωγή μη αποδεκτών προτάσεων:

(119) Η Άννα αντιπαθεί (*E + τον Γιώργο + τα μαθηματικά).

4.2.3.2. Μετασχηματισμός παθητικοποίησης

Τα περισσότερα ρήματα της παρούσας έρευνας με ενεργητική μορφολογία απαντούν σε απλές προτάσεις με δομή *NO V N1 Ω*. Η ενεργητική δομή μπορεί να μετατραπεί σε δομή στην οποία το ρήμα έχει μεσοπαθητική μορφολογία⁶⁰. Οι δύο δομές - ενεργητική και μεσοπαθητική - συνδέονται μέσω του μετασχηματισμού της παθητικοποίησης (Harris 1954, 1957), και είναι σημασιολογικά ισοδύναμες, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (120) και (121).

(120)

- α. Το κοινό λάτρεψε την ταινία =
N0hum V N1
- β. Η ταινία λατρεύτηκε από το κοινό
N1 V-mp Prep N0hum

(121)

- α. Η κυβέρνηση απογοήτευσε τους πολίτες =
N0 V N1hum
- β. Οι πολίτες απογοητεύθηκαν από την κυβέρνηση
N1hum V-mp Prep N0

Ο μετασχηματισμός της παθητικοποίησης ως ιδιότητα στο επίπεδο του λεξικού, επιτρέπει σε ρήματα μεταβατικά (τα οποία δυνάμει επιβάλλουν περιορισμούς στο υποκείμενο ή/και στα συμπληρώματά τους) να μετέχουν πλέον σε δομές στις οποίες το αντικείμενο της ενεργητικής εμφανίζεται σε θέση υποκειμένου της παθητικής (σε ονομαστική), και - προαιρετικά – το υποκείμενο της ενεργητικής εμφανίζεται σε θέση συμπληρώματος προθετικής φράσης που εισάγεται – συνηθέστατα - με την πρόθεση *από*. Οι περιορισμοί επιλογής που επιβάλλει το ρήμα στα ορίσματά του στην μεταβατική

60. Μέσω του προθετικού συμπληρώματος *Prep NO* της παθητικής δομής δηλώνεται ο *Δράστης* (Agent) ή η *Αιτία* (Cause) της ενέργειας. Οι έννοιες αυτές αντιστοιχούν, ωστόσο, σε σημασιολογικής υψής αναλύσεις τις οποίες θα παρουσιάσουμε στην ενότητα 5.

σύνταξη, εμφανίζονται και εδώ αλλά με αντίθετη διάταξη. Έτσι, το υποχρεωτικά έμψυχο υποκείμενο N0hum της ενεργητικής δομής στο παράδειγμα (120)α, απαντά ως συμπλήρωμα της πρόθεσης στη δομή Prep N0hum στην παθητική σύνταξη (120)β.

Σύμφωνα με την παραδοσιακή γραμματική, ο μετασχηματισμός της παθητικοποίησης σηματοδοτεί την αλλαγή στη διάθεση ενός μεταβατικού ρήματος από την ενεργητική στην παθητική με αντίστοιχη χρήση της μεσοπαθητικής φωνής αντί της ενεργητικής και με επακόλουθο την αλλαγή των συντακτικών λειτουργιών των μετεχόντων. Ακολούθως, τα μεταβατικά ρήματα συνδυάζονται στην ενεργητική διάθεση με τον *δράστη* ή με την *αιτία* σε λειτουργία υποκειμένου. Στην παθητική δομή, ο δράστης ή η αιτία δηλώνεται από ένα προθετικό συμπλήρωμα με την πρόθεση *από*⁶¹. Αντιθέτως, στην παρούσα εργασία, αντικείμενο της έρευνας αποτελεί η περιγραφή των δομών και η σύνδεση σημασιολογικά ισοδύναμων προτάσεων με τη μορφή μετασχηματισμού του τύπου S <-> S (Harris 1957: 325), και όχι η ανάλυση με βάση τους σημασιολογικούς ρόλους που αναθέτουν τα ρήματα στα ορίσματά τους ή η ανάλυση του τρόπου παραγωγής των δομών.

Επομένως, στην φάση της αναγνώρισης και σύνδεσης των δομών, το κριτήριο για την κωδικοποίηση της ιδιότητας αυτής στα ρήματα *Vsent* υπήρξε καθαρά δομικό, και συνίσταται στη δυνατότητα σχηματισμού των δύο προτάσεων (ενεργητικής και παθητικής) και τη σημασιολογική ισοδυναμία τους. Η ικανή και αναγκαία συνθήκη αυτή συνοψίζεται ως ακολούθως:

<p>N0hum V N1 <-> N1 V-mp Prep N0hum</p> <p>N0 V N1hum <-> N1hum V-mp Prep N0</p>

Η δυνατότητα παραγωγής των δύο δομών ελέγχθηκε πρώτα με βάση τη διαίσθηση και την εφαρμογή των ανωτέρω στα δεδομένα, επικυρώθηκε, όμως, στη συνέχεια και στα σώματα κειμένων. Έτσι, η ιδιότητα του μετασχηματισμού της παθητικοποίησης επιβεβαιώθηκε για ρήματα όπως τα *αγαπώ, εκτιμώ, λατρεύω, μισώ, ανακουφίζω, αναστατώνω, απογοητεύω, βασανίζω, δυσαρεστώ, εκνευρίζω*, και άλλα. Αναφορικά με τα ρηματικά κατηγορήματα που δηλώνουν συναίσθημα, μία πρώτη παρατήρηση είναι ότι δεν εμφανίζουν όλα παθητικές δομές. Όμως, όπως θα δούμε και στη συνέχεια,

61. Σύμφωνα με την ανάλυση των (Zribi-Hertz 1982, Belleli&Rizzi 1988) για τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα, η παθητικοποίηση είναι επιθετική και όχι συντακτική, καθώς δομές με μη θεματικά υποκείμενα – όπως αυτές στις οποίες μετέχουν τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα - δεν παθητικοποιούνται συντακτικά.

η δυνατότητα η μη παθητικοποίησης ενός ρήματος εξαρτάται εν πολλοίς από τη βασική δομή της απλής πρότασης.

Επιπλέον, φαίνεται ότι το κάθε ρήμα επιβάλλει περιορισμούς στην επιλογή της πρόθεσης στην παθητική δομή. Στην ελληνική, χρησιμοποιούνται οι προθέσεις *με* και *από*:

(122)

- α. Η Άννα απογοήτευσε τον Πέτρο =
- β. Ο Πέτρος απογοητεύτηκε από την Άννα

(123)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν τον Γιάννη =
- β. Ο Γιάννης αγχώνεται (με + *από) τις εξετάσεις

Ο περιορισμός επιλογής που επιβάλλει το κάθε ρήμα στην πρόθεση της παθητικής δομής καταγράφεται με τη μορφή ιδιοτήτων στους πίνακες του ΛΓ:

Prep =: από
Prep =: με

4.2.3.3. Δύο συντάξεις χωρίς αλλαγή φωνής (*Neutralité*)

Στην υπο-ενότητα 4.2 έγινε αναφορά στην μορφολογία των υπό εξέταση ρηματικών κατηγορημάτων. Μία πρώτη διαπίστωση υπήρξε ότι ένας σχετικά περιορισμένος αριθμός ρημάτων *Vsent* εμφανίζει τόσο ενεργητική όσο και μεσοπαθητική μορφολογία, ενώ τα *Vsent* – στην συντριπτική τους πλειονότητα – είναι ρήματα τα οποία εμφανίζουν μόνο ενεργητική μορφολογία, και κάποια μόνο μεσοπαθητική. Όπως έχει ήδη επισημανθεί στην βιβλιογραφία (Antoniou, 1984) και επικυρώνεται από τα δεδομένα – κάποια από τα ρήματα τα οποία απαντούν μόνο με ενεργητική μορφολογία, έχουν την ιδιότητα να εμφανίζουν διπλή σύνταξη, μεταβατική και αμετάβατη, χωρίς αλλαγή φωνής:

(124)

- α. Η Άννα θύμωσε τον Πέτρο =
- β. Ο Πέτρος θύμωσε

(125)

- α. Η απάντηση νευρίασε τη Μαρία =
- β. Η Μαρία νευρίασε

Επομένως, έχουμε να κάνουμε με ρήματα τα οποία εμφανίζουν ουδέτερη μορφολογία, ενώ η χρήση

N0 V N1hum <-> N1hum V (E + Prep N0)

τους ως μεταβατικά και αμετάβατα αντιστοιχεί στην ενεργητική και την παθητική διάθεση⁶², γεγονός που επικυρώνεται περαιτέρω μέσω μίας σειράς διαγνωστικών ελέγχων. Ειδικότερα, η εν λόγω ιδιότητα της *μορφολογικής ουδετερότητας σε συνδυασμό με την εναλλαγή μεταβατικότητας* (γαλλ. *neutralité*), συνεπάγεται την αλλαγή της θέσης των ορισμάτων (υποκειμένου – συμπληρώματος) (Boons et al. 1976: 68-120). Πράγματι, το ονοματικό στοιχείο (N1), το οποίο – σημειωτέον - ανήκει στη σημασιολογική κατηγορία έμψυχο (N1hum)⁶³, στην μεταβατική δομή, καταλαμβάνει τη θέση του αντικειμένου. Αντιθέτως, στην αμετάβατη δομή, το N1hum απαντά σε θέση υποκειμένου. Αντιθέτως, το μη περιοριστικό υποκείμενο της μεταβατικής δομής (N0nr) καταλαμβάνει τη θέση του συμπληρώματος προθετικής φράσης στην αμετάβατη σύνταξη, η δε παρουσία του δεν είναι υποχρεωτική για την αποδεκτότητα της πρότασης. Η εν λόγω ιδιότητα παριστάνεται με τρόπο τυπικό ως ακολούθως:

Η ιδιότητα αυτή επιβεβαιώθηκε για κατηγορήματα όπως τα *αγριεύω, αηδιάζω, ανατριχιάζω, ανησυχώ, γαληνεύω, διασκεδάζω, ηρεμώ, θυμώνω, καλμάρω, κατατρομάζω, μελαγχολώ, νευριάζω, τρομάζω, φρικάρω*. Με βάση τα παραπάνω, η πρόταση (126)β αποτελεί τη συντακτική εναλλαγή (αμετάβατη δομή) της βασικής δομής (126)α, στην οποία, επιπλέον, παρατηρούμε ότι το ρήμα συμπληρώνεται με δευτερεύουσα πρόταση.

(126)

- α. Το ενδεχόμενο οι ταραχές να επεκταθούν ανησυχεί την κυβέρνηση =

62. Σύμφωνα με τους Κλαίρη & Μπαμπινιώτη (2005: 671-673) πρόκειται για τα λεγόμενα μεταβιβαστικά ρήματα τα οποία δηλώνουν μία δράση με την οποία συνδέεται μόνον ένας από τους μετέχοντες (ο Δέκτης ή Βιώνων). Σε αντίθεση με τα εργασιακά ρήματα, τα οποία στη μεταβατική τους χρήση συνδέονται με δύο μετέχοντες, τον Δράστη και τον Δέκτη (*ibid* : 668-667) και έχουν – ως εκ τούτου – ως βασική σύνταξη τη μεταβατική, για τα μεταβιβαστικά ρήματα ως βασική σύνταξη λαμβάνεται η αμετάβατη ως “πιο συχνή και επειδή είναι δυνατή σε περισσότερα περιβάλλοντα” (*ibid* : 672).

63. Και στην δομή αυτή συμβολίζεται με τον ίδιο τρόπο, δηλ. ως *N1hum*, ενώ η αλλαγή της συντακτικής λειτουργίας από αντικείμενο σε υποκείμενο δηλώνεται με την αλλαγή στη σειρά των συντακτικών όρων.

β. Η κυβέρνηση ανησυχεί μήπως οι ταραχές επεκταθούν

Επομένως, η εν λόγω ιδιότητα δύναται να παρασταθεί με έναν πιο γενικό τρόπο:

N1hum V Ω

4.2.3.4. Αιτιακές δομές

Η απλή πρόταση με κάποια από τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent*, μπορεί να αναλυθεί σε δομή με αιτιακό ρήμα (αιτιακή δομή). Η αιτιακή δομή⁶⁴, η οποία είναι *σημασιολογικά ισοδύναμη με την απλή πρόταση*⁶⁵ των εν λόγω ρημάτων, περιλαμβάνει ένα ρήμα-επενεργητή (Vop), ενώ η τελική μορφή της αποτελεί συνάρτηση της βασικής δομής του εκάστοτε ρήματος. Με τον όρο επενεργητής της αιτίας (opérateur causatif) ή - για συντομία - ρήμα-επενεργητής (Vop), σε αντιδιαστολή προς τον όρο υποστηρικτικό ρήμα (Vsup), δηλώνεται ένα ρηματικό κατηγορήμα το οποίο έχει αιτιακή σημασία και εισάγει ένα επιπλέον όρισμα (Giry-Schneider 1987: 168). 28. Σύμφωνα με τον Gross (1981, 23-25) τα ρήματα *faire* (κάνω), *rendre* (καθιστώ), *mettre* (βάζω), και *laisser* (αφήνω) χρησιμοποιούνται ως επενεργητές οι οποίοι επενεργούν σε διάφορες ρηματικές δομές αυξάνοντας τα ορίσματα του ρήματος της βασικής πρότασης με ρήματα όπως το *être* κατά ένα (*ibid* : 24), όπως φαίνεται στο παράδειγμα 66.

(127)

α. Max met AND Luc est en rage =

β. Max met en rage Luc =

γ. Max enrage Luc.

64. Η *αιτιακή δομή* (causative construction), εν γένει, αποτελεί γλωσσική έκφραση η οποία υποδηλώνει μία σύνθετη κατάσταση που αποτελείται από δύο γεγονότα (Comrie 1989: 165-166, Song 2001: 256-259): (i) ένα γεγονός το οποίο αποτελεί έναυσμα/αιτία μέσω του οποίου ένας *δράστης* προκαλεί ένα άλλο γεγονός, και (ii) το γεγονός αυτό καθαυτό, το οποίο περιγράφει μία *ενέργεια* ή μία κατάσταση που προκύπτει ως αποτέλεσμα της ως άνω *αιτίας*.

65. Γενικά, οι δομές με αιτιακό ρήμα εισάγουν έναν έμμεσο δράστη, ο οποίος προκαλεί τη δράση χωρίς να την εκτελεί ο ίδιος (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 579). Ο έμμεσος δράστης στην περίπτωση των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων, αντίθετα με άλλα, εμφανίζεται στην ορισματική δομή της πυρηνικής πρότασης. Οι περιπτώσεις αυτές, όμως, δεν μελετώνται εδώ.

66. Τα παραδείγματα από το (Gross 1981).

Από την αρχική μελέτη των κειμενικών δεδομένων, διαπιστώσαμε την χρήση των ρημάτων της έρευνας με αιτιακές δομές. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώθηκε, ωστόσο, και μέσω *στοχευμένων* αναζητήσεων στον ΕΘΕΓ. Παράδειγμα των αναζητήσεων και των αποτελεσμάτων που πήραμε φαίνεται στην Εικόνα 6.

A/A	
1	ροοπτική μιας τέτοιας εξέλιξης δίκαια θα μας έκανε να ανησυχούμε
2	Δεν κάνει να ανησυχήσουν οι γονείς σου".
3	Τα πρώτα 18 λεπτά της Βαρέζε έκαναν πολλούς να ανησυχήσουν γιατί παραήταν δυνατή η α
4	χθες στη Βουλή, μέσα από ένα περιστατικό που έκανε πολλούς να ανησυχούν αν και χαρακτηρίστηκε τυχαί
5	Αυτή η ασάφεια έκανε την Αθήνα να ανησυχεί μήπως, μέσω των MEDA, διοχ
6	συμβιβασμό και έφυγε συμβιβασμένος, ότι δεν έκανε τίποτα για να ανησυχήσει τους κατέχοντες, για να
7	ει ήδη να βαραίνουν και στις δύο πλευρές, κάνοντας τους Ευρωπαίους να ανησυχούν πολύ περισσότερο από
8	ταβίβαση της εθνικής εξουσίας είναι αυτό που κάνει τους εθνικιστές να ανησυχούν , λέει ο ηγέτης του
9	l ankiety) και όχι οι πολιτικοί υπολογισμοί κάνουν τους Αθηναίους να ανησυχούν για την αποτελεσματικ
10	τις εγκαταστάσεις του Μπενετάρτου, το Μάρτιο, κάνει τους κατοίκους να ανησυχούν
11	ορεία προς ένα νέο τεχνολογικό περιβάλλον κάνοντας τους γονείς να ανησυχούν

Εικόνα 6. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα για το ρήμα ανησυχώ

Ειδικότερα, όσον αφορά στα ρήματα που επιλέγουν υποκείμενο υποχρεωτικά έμψυχο (N0hum),

N0hum V Prep N1 <-> N1 Vor N0hum να V

όπως τα *αγανακτώ, αγαλλιάζω, δυσανασχετώ, εξάπτομαι, εφησυχάζω, καρδιοχτυτώ, κοκαλώνω, ντρέπομαι, πλαντάζω, υποφέρω, φρενιάζω*, η απλή πρόταση της μορφής N0hum V Prep N1 είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με αιτιακή δομή στην οποία το N1 καταλαμβάνει τη θέση του υποκειμένου του Vor, ενώ το N0hum τίθεται σε θέση συμπληρώματος του Vor (αντικείμενο). Ταυτόχρονα, το N0hum εννοείται και ως υποκείμενο του Vsent, το οποίο εκφέρεται στην υποτακτική έγκλιση. Η σχέση, επομένως, που συνδέει την απλή πρόταση με την αιτιακή δομή παριστάνεται ως ακολούθως:

Έτσι, για παράδειγμα, η αιτιακή δομή στο (128)α είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με την απλή πρόταση στο (128)β:

(128)

- α. Η κατάσταση κάνει τους πολίτες να αγανακτούν =
- β. Οι πολίτες αγανακτούν με την κατάσταση.

Ομοίως, η μεταβατική δομή των *Vsent* με συμπλήρωμα ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (*N1hum*) της μορφής *N0 V N1hum* επίσης ισοδυναμεί με αιτιακή δομή, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (129) και 0. Στην αιτιακή δομή, το συμπλήρωμα *N1hum* είναι συμπλήρωμα του *Vop* και ταυτόχρονα εννοείται ως υποκείμενο του *Vsent* το οποίο εκφέρεται στην υποτακτική έγκλιση:

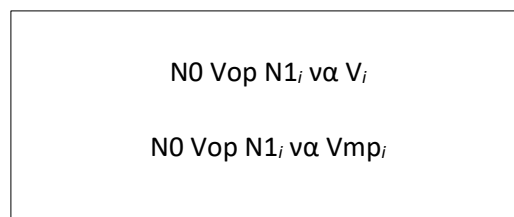
(129)

- α. Η αδιαφορία κάνει τον Πέτρο_i να εξοργίζεται_i =
- β. Η αδιαφορία εξοργίζει τον Πέτρο_i.

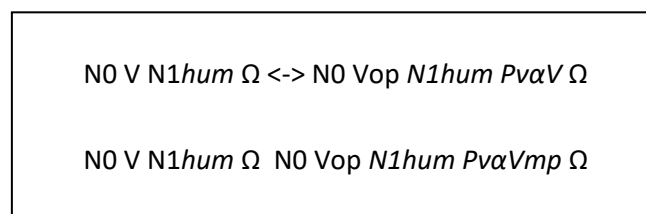
(130)

- α. Η Άννα κάνει τον Πέτρο_i να τρομάζει_i =
- β. Η Άννα τρομάζει τον Πέτρο_i.

Η διαφορά ανάμεσα στα (129) και 0 έγκειται στο ότι ρήματα που έχουν και τις δύο μορφολογίες (ενεργητική – μεσοπαθητική), όπως για παράδειγμα το *εξοργίζω*, στην αιτιακή δομή απαντούν με τη μεσοπαθητική μορφολογία. Επομένως, διακρίνουμε δύο είδη τελικών δομών:

Η σχέση που συνδέει τις απλές προτάσεις με τις αιτιακές δομές παριστάνεται με τρόπο τυπικό ως εξής:

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το ουσιαστικό σε θέση υποκειμένου *N0nr* της αρχικής μεταβατικής δομής είναι μη περιοριστικό. Στο σημείο αυτό, θελήσαμε να ελέγξουμε, με βάση τα δεδομένα, αν η εν λόγω ιδιότητα των *Vsent* ισχύει και στην περίπτωση που το υποκείμενο της πρότασης είναι ονοματικό στοιχείο έμψυχο (*Nhum*). Η αναζήτηση στα σώματα κειμένων της παρούσας έρευνας αλλά και σε δεδομένα που αντλήθηκαν από το διαδίκτυο απέδωσε προτάσεις

μέσω των οποίων αποδεικνύεται ότι η αιτιακή δομή είναι αποδεκτή, ανεξάρτητα από την κατανομή του υποκειμένου (N0hum, NO-hum):

(131) (Τα νέα για τη φορολογία + τα παιδιά) μας έκαναν να θυμώσουμε

(132) (Μία ισοπαλία + Ο Γιάννης) δεν θα με έκανε να στενοχωρηθώ.

Αντίθετα, τόσο η μεταβατική δομή των Vsent με υποκείμενο ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (N0hum) και μη περιοριστικό αντικείμενο της μορφής N0hum V N1, όσο και η δομή με συμπλήρωμα πρόθεση ακολουθούμενη από ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (Prep N1hum) της μορφής NO V Prep N1hum δεν αναλύονται σε αιτιακή δομή:

(133)

α. Η Μαρία απεχθάνεται (το διάβασμα + τον Νίκο)

β. (*Το διάβασμα + *Ο Νίκος) κάνουν την Μαρία να απεχθάνεται

(134)

α. Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία

β. *Ο Γιάννης κάνει τη Μαρία να αρέσει.

Είναι, επομένως, προφανές ότι η δυνατότητα ανάλυσης της βασικής δομής σε αιτιακή δομή δεν ισχύει ομοιόμορφα για όλα τα ρήματα του σημασιολογικού πεδίου, ενώ οι παραγόμενες δομές διαφέρουν ανάλογα με το ρήμα.

4.2.3.5. Αλληλοπάθεια – συμμετρικές δομές

Κάποια από τα μεταβατικά ρήματα της συγκεκριμένης κατηγορίας με όνομα σε θέση υποκειμένου N0hum συμμετέχουν επίσης σε δομές που δηλώνουν αλληλοπάθεια. Πρόκειται για τα ρήματα *αγαπώ*, *αντιπαθώ*, *μισώ*, *συμπαθώ* και *χωνεύω*⁶⁷ τα οποία είναι εγγενώς αλληλοπαθητικά ρήματα (Κασσωτάκη 2003, 2004). Η αλληλοπάθεια εκφράζεται μέσω της μεσοπαθητικής φωνής του ρήματος στον πληθυντικό αριθμό (Holton et al. 1997: 483):

(135) Η Άννα και ο Πέτρος αγαπιούνται

(136) Η Άννα και ο Πέτρος μισιούνται.

67. Το ρήμα *χωνεύω* λαμβάνεται στη σχετική με το συναίσθημα σημασία του (βλ. σημασία 4β στο ΛΚΝ).

Η αλληλοπάθεια εκφράζεται μέσω συμμετρικών δομών. Από τα ρήματα της έρευνας, μόνο τα *αρπάζομαι* και *συμπάσχω* απαντούν σε καθαρές συμμετρικές δομές, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (137). Από την πρόταση α. στο (137) προκύπτουν τόσο η β. όσο και η γ. Η μετατόπιση του όρου N1 της δομής α. σε θέση υποκειμένου στην πρόταση γ. δεν επιφέρει διαφοροποίηση στη σημασία της πρότασης αυτής. Προηγούμενη έρευνα για τις συμμετρικές δομές (Pantazara 2003: 161) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρόθεση *με* δύναται να εναλλάσσεται με δομή που απαρτίζεται από το επίρρημα *μαζί* ακολουθούμενο από την πρόθεση *με*. Η διαπίστωση αυτή, ωστόσο, δεν επαληθεύτηκε από τα εμπειρικά δεδομένα της έρευνας, παρά μόνο στην περίπτωση που ο όρος N1 πραγματώνεται ως αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας:

(137)

- α. Ο πολιτικός αρπάχτηκε με τον δημοσιογράφο =
- β. Ο πολιτικός αρπάχτηκε με τον δημοσιογράφο και ο δημοσιογράφος αρπάχτηκε με τον πολιτικό =
- γ. Ο δημοσιογράφος αρπάχτηκε (*μαζί με τον δημοσιογράφο +μαζί του)

Είναι προφανές ότι για να είναι γραμματική η πρόταση στο γ. τα δύο ονοματικά στοιχεία N0 και N1 πρέπει είναι υποχρεωτικά N_{hum} όπως επιβάλλει η βασική σύνταξη του ρήματος.

Δομικά, τα εγγενώς αλληλοπαθητικά ρήματα *αγαπώ*, *μισώ*, *συμπαθώ*, και *αρπάζομαι* απαντούν σε συμμετρικές δομές της μορφής N0pl Vmp με N1:

(138)

- α. Εμείς αγαπιόμαστε με τη Μιράντα =
- β. Εγώ αγαπώ τη Μιράντα και η Μιράντα αγαπάει εμένα.

Η πρόταση α. στο παράδειγμα (138) παραπάνω θεωρείται συμμετρική (Boons et al. 1976: 207), υπό την έννοια ότι το ονοματικό στοιχείο N1 που ακολουθεί την πρόθεση, δομικά επέχει θέση συμπληρώματος, ενώ παρατηρείται μία σχέση συμμετρίας μεταξύ του υποκειμένου του ρήματος N0 και του αντικειμένου του N1.

Εναλλακτικά, και για την ενίσχυση της αλληλοπάθειας χρησιμοποιούνται προσδιορισμοί (Holton et al. 1997: 484, Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 666), φαινόμενο το οποίο παρατηρείται επίσης και στην περίπτωση των ρηματικών κατηγορημάτων της παρούσας έρευνας:

(139) Η Άννα και ο Πέτρος αγαπούν ο ένας τον άλλον

(140) Η Άννα και ο Πέτρος μισούν ο ένας τον άλλον

4.2.3.6. Μετασχηματισμός αναδόμησης (*Restructuration*)

Μία από τις βασικές ιδιότητες των ρηματικών κατηγορημάτων *Vsent* είναι ότι απαντούν σε σημασιολογικά ισοδύναμες δομές οι οποίες συνδέονται μέσω του μετασχηματισμού αναδόμησης (*restructuration*) (Guillet & Leclère 1981). Διακρίνονται δύο περιπτώσεις: (α) ρήματα τα οποία επιτρέπουν τη λειτουργία μετασχηματισμού *αναδόμησης του συμπληρώματος N1*, και (β) ρήματα που επιτρέπουν τη λειτουργία μετασχηματισμού *αναδόμησης του υποκειμένου N0*. Τα δύο είδη αναδόμησης αναφέρονται χωριστά γιατί σηματοδοτούν διακριτές δομές και λειτουργούν με διαφορετικό τρόπο, καθώς στη δεύτερη περίπτωση έχουμε και έναν δευτερεύοντα μετασχηματισμό.

Ειδικότερα, ρήματα των οποίων η δομή περιγράφεται ως *N0hum V N1* επιτρέπουν *μετασχηματισμό αναδόμησης του συμπληρώματος N1*. Στα ρήματα αυτά, το μη περιοριστικό ονοματικό στοιχείο *Npr* σε θέση συμπληρώματος λαμβάνει συχνά την μορφή σύνθετης ονοματικής φράσης της μορφής [*Na-acc Nb-gen*]. Η δομή αυτή ενίοτε ισοδυναμεί με δομή της μορφής [*Nb-acc_i Na-acc PROposs_i*] χωρίς να τροποποιείται η σημασία της πρότασης. Να σημειωθεί ότι στη δεύτερη δομή, το συμπλήρωμα *Prep Na-acc PROposs_i* μπορεί να απαλειφθεί, ενώ - όταν αυτό πραγματώνεται - τα *Nb-acc_i* και *PROposs_i* συν-αναφέρονται. Η τελευταία αυτή ιδιότητα συμβολίζεται με τη παράθεση του ίδιου δείκτη (*i*) τόσο στο ονοματικό στοιχείο *Na-acc* που προηγείται, όσο και στην κτητική αντωνυμία *PROposs*. Οι δομές, επομένως λαμβάνουν τη μορφή:

N0hum V [Na-acc Nb-ge] <-> N0hum V [Nb-acc_i] [Prep Nb-acc PROposs_i].

Για παράδειγμα:

(141)

- α. Ο Γιάννης θαυμάζει το κουράγιο της Μαρίας =
- β. Ο Γιάννης θαυμάζει τη Μαρία για το κουράγιο της.

Η ιδιότητα αυτή παρατηρείται και στα αντίστοιχα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της γαλλικής (Gross 1975: 50)⁶⁸:

(142)

- α. Luc estime le courage de Max =
- β. Luc estime Max pour son courage

68. Η αντίστοιχη δομή της Γαλλικής είναι *N0hum V [Na de Nb]*.

Αντιστοίχως, ρήματα *Vsent* με δομή N0 V N1hum επιτρέπουν *μετασχηματισμό αναδόμησης του υποκειμένου NO*, το οποίο είναι μη περιοριστικό ονοματικό στοιχείο Nnr, όταν το υποκείμενο NO λαμβάνει τη μορφή σύνθετης ονοματικής φράσης της μορφής [Na-nom] [Nb-gen]. Στις περιπτώσεις αυτές, η πρόταση η οποία έχει τελικώς τη δομή [Na-nom Nb-gen] V N1hum ισοδυναμεί με δομή της μορφής [Nb-nom] V N1hum [Prep Na-acc PROposs_i]. Και εδώ ισχύει ότι στη δεύτερη δομή, το συμπλήρωμα [Prep Na-acc PROposs_i] μπορεί να ελλείπει, ενώ - όταν αυτό πραγματώνεται στην πρόταση - τα [Nb-acc_i] και [PROposs_i] συν-αναφέρονται. Οι προτάσεις α και β στο παράδειγμα (143) είναι ενδεικτικές:

(143)

- α. Η πρόταση της Άννας ενθουσίασε τον Πέτρο =
- β. Η Άννα_i ενθουσίασε τον Πέτρο με την πρότασή (της_i + *του)

Οι δομές, επομένως, μπορούν να παρασταθούν ως ακολούθως:

[Na-nom Nb-gen] V N1hum <-> Nb-nom_i V N1hum (E + Prep Na-acc PROposs_i)

Με βάση το παράδειγμα (143), προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- (i) ο μετασχηματισμός της αναδόμησης του υποκειμένου λειτουργεί συνδυαστικά με τον μετασχηματισμό της μετάθεσης (permutation) μίας ονοματικής φράσης από μία θέση στην πρόταση σε άλλη - εν προκειμένω, από τη θέση του υποκειμένου στη θέση συμπληρώματος,
- (ii) στη δομή που προκύπτει, εμφανίζεται η κτητική αντωνυμία PROposs_i; η οποία φέρει τον ίδιο δείκτη *i* με το ονοματικό στοιχείο Na που προηγείται, γεγονός που υποδεικνύει ότι οι δύο εκφράσεις έχουν το ίδιο αντικείμενο αναφοράς, ενώ
- (iii) ο μετασχηματισμός της αναδόμησης του υποκειμένου (όπως και αυτός του υποκειμένου) είναι επιτρεπτός μόνο στο όρισμα που είναι μη περιοριστικό.

Ομοίως, η ιδιότητα της αναδόμησης του υποκειμένου ισχύει και για τα αντίστοιχα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της γαλλικής, ενώ, και εδώ, η κτητική αντωνυμία PROposs_i φέρει τον ίδιο δείκτη (*i*) με το ονοματικό στοιχείο Na που προηγείται (Gross 1975: 170), όπως φαίνεται στα ακόλουθα παραδείγματα⁶⁹:

69. Τηρουμένων των αναλογιών, οι δομές που συμμετέχουν στη σχέση (η οποία παραμένει ίδια) είναι της μορφής: [Na de Nb] V N1hum =: Nb_i V N1hum Prep PROposs_i Na.

(144)

- α. Les remarques de Pierre (agacent + amusent) Paul =
- β. Pierre (agace + amuse) Paul avec ses remarques.

4.2.3.7. *Εναλλαγή δοτικής (Dative alternation)*

Τα ρήματα *αρέσω* και *γουστάρω* (καθώς επίσης και τα παράγωγά τους) εκτός από τη δομή με εμπρόθετο συμπλήρωμα *N0 V Prep N1hum*, απαντούν και σε δομές στις οποίες το συμπλήρωμα εκφέρεται σε γενική. Οι δύο δομές είναι σημασιολογικά ισοδύναμες, και επομένως ισχύει η ακόλουθη σχέση:

N0 V Prep N1hum <-> N0 V N1hum-gen

Πρόκειται για δομές όπως αυτές στο παράδειγμα (145):

(145)

- α. Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία =
- β. Ο Γιάννης αρέσει της Μαρίας.

Να σημειωθεί ότι η ιδιότητα αυτή παρατηρείται και σε ρήματα δηλωτικά συναισθήματος άλλων γλωσσών, όπως για παράδειγμα της Ιταλικής (Belletti & Rizzi 1998), ενώ συνδέεται και με την ιδιότητα της αντωνυμιοποίησης, καθώς, “η γενική χρησιμοποιείται κυρίως με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας και, λιγότερο, με τα ονόματα των έμψυχων όντων” (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 624).

4.2.3.8. *Αντωνυμιοποίηση (κλιτικοποίηση)*

Σύμφωνα με τον Gross (1986: 50), η αντωνυμιοποίηση ορίζεται ως μία διαδικασία κατά την οποία ορισμένα *μορφήματα*, τα οποία ονομάζει βασικές αντωνυμίες, τοποθετούνται σε θέσεις ουσιαστικών. Στην παρούσα έρευνα, εξετάζουμε την αντωνυμιοποίηση που αφορά στα ονοματικά σύνολα τα οποία κατέχουν συντακτικά τη θέση συμπληρώματος. Όπως θα δείξουμε, για κάθε ρηματική κατηγορία, ο μηχανισμός αντωνυμιοποίησης λειτουργεί με τρόπο διαφορετικό. Έτσι, το συμπλήρωμα N1 των ρημάτων με μεταβατική σύνταξη της μορφής *N0hum V N1* και *N0 V N1hum* μπορεί να αντικατασταθεί από αντωνυμικό τύπο, ο οποίος φέρει χαρακτηριστικά συμφωνίας (γένος,

αριθμό και πτώση) που συμφωνούν με το ονοματικό στοιχείο N1, όπως φαίνεται στα παραδείγματα που ακολουθούν:

(146)

- α. Η Μαρία *σιχαίνεται τα* Αγγλικά_i
- β. Η Μαρία *τα*_i *σιχαίνεται*.

(147)

- α. Ο θόρυβος *ενοχλεί την* Μαρία_i
- β. Ο θόρυβος *την*_i *ενοχλεί*.

Αντιθέτως, στην περίπτωση των ρημάτων με δομή N0 V Prep N1hum, η οποία – όπως αναφέρθηκε παραπάνω - ισοδυναμεί με δομή της μορφής N0 V N1hum-gen, ο αδύναμος τύπος της αντωνυμίας συμφωνεί μεν κατά γένος και αριθμό με το ουσιαστικό στο οποίο αναφέρεται (και το οποίο αντικαθιστά), εκφέρεται, όμως, σε πτώση γενική, όπως φαίνεται στα παραδείγματα:

(148)

- α. Ο Γιάννης *αρέσει της* Μαρίας_i
- β. Ο Γιάννης *της*_i *αρέσει*

Όπως και παραπάνω στις συμμετρικές δομές (βλ. υπο-ενότητα 3.3.5), και στις δομές N0hum V Prep N1 στις οποίες Prep=:με, η πρόθεση *με* δύναται να εναλλάσσεται με δομή που απαρτίζεται από το επίρρημα *μαζί* ακολουθούμενο από την πρόθεση *με* όταν ο όρος N1 πραγματώνεται ως αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας (κλιτικοποίηση). Στην περίπτωση αυτή, το N1 είναι ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο N0hum:

(149)

- α. Ο Γιάννης *αγανακτεί* (με τον Πέτρο_i + με την κατάσταση)
- β. Ο Γιάννης *αγανακτεί* (μαζί του_i + *μαζί της)

Ομοίως, η ιδιότητα αυτή ισχύει και για τα τις δομές που προέρχονται από τον μετασχηματισμό της εναλλαγής N0 V N1hum <-> N1hum V με N0, από τον μετασχηματισμό της παθητικοποίησης, καθώς επίσης και σε δομές με μετοχή παθητικού παρακειμένου των ρημάτων *Vsent* όπως φαίνεται στα παραδείγματα (150) - (152). Η παρουσία του αδύνατου τύπου της προσωπικής αντωνυμίας σε θέση συμπληρώματος της εμπρόθετης δομής επιβάλλει σε αυτές τις περιπτώσεις τη μετατροπή της εν λόγω δομής σε δομή με το επίρρημα *μαζί*:

(150)

- α. Ο Γιάννης θύμωσε με την Μαρία_i
- β. Ο Γιάννης θύμωσε μαζί της_i

(151)

- α. Η Μαρία ενθουσίασε τον Γιάννη =
- β. Ο Γιάννης ενθουσιάστηκε με την Μαρία_i =
- β. Ο Γιάννης είναι ενθουσιασμένος μαζί της_i

(152)

- α. Ο Γιάννης ερωτεύτηκε τη Μαρία =
- β. Ο Γιάννης είναι ερωτευμένος με την Μαρία_i =
- γ. Ο Γιάννης είναι ερωτευμένος μαζί της_i

Να σημειωθεί ότι η ιδιότητα αυτή δεν αφορά μόνο στα ρήματα του υπό εξέταση σημασιολογικού πεδίου, αλλά και σε άλλα ρηματικά κατηγορήματα που ανήκουν σε διαφορετικά σημασιολογικά πεδία:

(153)

- α. Ο Γιάννης συζήτησε με την Μαρία_i =
- β. Ο Γιάννης συζήτησε μαζί της_i

Πρόκειται, επομένως, για μία ιδιότητα που αφορά περισσότερο στην πρόθεση και στις σημασιολογικά ισοδύναμες εναλλακτικές της δομές, έχει, όμως κωδικοποιηθεί συστηματικά στα ρήματα της παρούσας έρευνας.

Επιπλέον, τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent*, όπως και άλλα ρήματα εμφανίζονται σε δομές με *κλιτική επανάληψη*, στις οποίες απαντούν ταυτόχρονα τόσο το αντικείμενο ως πλήρες ονοματικό στοιχείο όσο και ο αδύνατος τύπος της προσωπικής αντωνυμίας (Holton et al. 1997: 194). Έτσι, οι προτάσεις (154) – 0 έχουν την ακόλουθη μορφή:

(154) Η Μαρία τα σιχαίνεται τα Αγγλικά

(155) Ο θόρυβος τον ενοχλεί τον Παύλο.

Στα ρήματα με δομή *N0 V Prep N1*, η κλιτική επανάληψη οδηγεί σε αποδεκτές προτάσεις μόνον όταν το συμπλήρωμα πραγματώνεται με τη μορφή του ονόματος σε γενική:

(156)

- α. *Ο Γιάννης της αρέσει στη Μαρία

β. Ο Γιάννης της αρέσει της Μαρίας.

Στην πραγματικότητα, πρόκειται για ιδιότητα η οποία δεν αποτελεί ιδιοσυγκρασιακό στοιχείο ή εγγενές χαρακτηριστικό κάποιων ρηματικών κατηγορημάτων. Αντιθέτως, πρόκειται για φαινόμενο το οποίο απαντά δυνάμει σε κάθε πρόταση με ένα ή περισσότερα συμπληρώματα. Ωστόσο, η καταγραφή όλων των δομών και ιδιοτήτων στους πίνακες, επιτρέπει τη διάκριση μεταξύ αποδεκτών και μη αποδεκτών προτάσεων όπως φαίνεται στο παράδειγμα (156). Τελικώς, η καταγραφή όλων των ιδιοτήτων στους πίνακες ΛΓ, θα διευκολύνει την υπολογιστική μοντελοποίηση της γλώσσας, όπως και την τελική υλοποίηση του σχετικού γράφου, προκειμένου να περιγραφούν με ακρίβεια οι δομές με αντωνυμική επανάληψη, όπως θα δούμε στην ενότητα 6. Τελικώς, ζητούμενο αποτελεί η ταυτοποίηση και αναγνώριση προτάσεων όπως αυτές που ακολουθούν:

(157)

- α. (E + δεν) τον αγαπάει τον Αντώνη η Μαρία
- β. (E + δεν) τον αγαπάει η Μαρία τον Αντώνη
- γ. Η Μαρία (E + δεν) τον αγαπάει τον Αντώνη
- δ. Η Μαρία τον Αντώνη (E + δεν) τον αγαπάει
- ε. τον Αντώνη (E + δεν) τον αγαπάει η Μαρία
- στ. τον Αντώνη η Μαρία (E + δεν) τον αγαπάει

4.2.3.9. Μετασχηματισμός απαλοιφής συστατικού [z x]

Σύμφωνα με το ακολουθούμενο πρότυπο, για την περιγραφή της Γαλλικής έχει προταθεί ο μετασχηματιστικός κανόνας της απαλοιφής μίας πρόθεσης προκειμένου να ερμηνευθεί η σημασιολογική ισοδυναμία προτάσεων όπως οι α και β στο παράδειγμα (158) παρακάτω, και η παραγωγή της δεύτερης από την πρώτη (Gross 1974: 69):

(158)

- α. Paul est content de ce que Marie vient
- β. Paul est content que Marie vient.

Το φαινόμενο αυτό περιγράφεται τυπικά ως σχέση ισοδυναμίας μεταξύ της πρόθεσης και του κενού συνόλου ($Prep = E$) σε συγκεκριμένο περιβάλλον (Boons et al. 1976: 66). Την εν λόγω ιδιότητα εμφανίζουν ρήματα τα οποία δέχονται τόσο συμπληρώματα προθετικά όσο και ονοματικά (compléments prépositionnels et non-prépositionnels). Σύμφωνα με την άποψη αυτή, στα ρηματικά

κατηγορήματα δεν υφίσταται μετασχηματισμός απαλοιφής κάποιου στοιχείου, όταν πρόκειται για διαφορετικές χρήσεις/σημασίες των ρημάτων. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις στις οποίες το συμπλήρωμα (επιρρηματικό ή ονοματικό) εκφράζει κάποια επιρρηματική σημασία σχετική με την σημασία *τόπος*, όπως στο παράδειγμα (159):

(159) Pierre fouille (E + dans) ses poches

Ομοίως, στα υπό εξέταση ρηματικά κατηγορήματα, θεωρούμε ότι ισχύει η ιδιότητα απαλοιφής της πρόθεσης, καθώς το συμπλήρωμα (είτε είναι προθετική φράση είτε ονοματικό στοιχείο) εκφράζει τελικώς επιρρηματική σημασία σχετική με την *αιτία* ή *αναφορά*:

(160)

- α. Η Γαλλία θρηνεί⁷⁰ για τους 129 νεκρούς
- β. Η Γαλλία θρηνεί τους 129 νεκρούς

4.2.3.10. Ονοματοποίηση (*Nominalisation*)

Στις ενότητες που προηγήθηκαν, η γλωσσική περιγραφή επικεντρώθηκε στην καταγραφή των δομών στις οποίες απαντούν τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent*, καθώς και στη συστηματική συσχέτιση σημασιολογικά ισοδύναμων προτάσεων, ενώ ταυτόχρονα, σηματοδοτήθηκαν οι μη αποδεκτές ρηματικές δομές. Ωστόσο, το υιοθετούμενο μεθοδολογικό μοντέλο προβλέπει μετασχηματισμούς οι οποίοι συνδέουν δομές με κατηγορήματα που ανήκουν στο ίδιο μεν σημασιολογικό πεδίο, αλλά σε διαφορετική γραμματική κατηγορία. Έτσι, τα κατηγορήματα που μελετώνται κάθε φορά και τα οποία ανήκουν σε συγκεκριμένη γραμματική κατηγορία, συνδέονται με κατηγορήματα άλλων γραμματικών κατηγοριών τα οποία προκύπτουν μέσω σχέσεων παραγωγικής μορφολογίας. Συνεπώς, στο πλαίσιο της ανάλυσης και συστηματοποίησης των ρηματικών κατηγορημάτων που δηλώνουν συναίσθημα, κρίθηκε επιβεβλημένη η σύνδεση των ρηματικών δομών με δομές με τα παράγωγά τους ουσιαστικά και επίθετα. Η μελέτη και σύνδεση των σημασιολογικά ισοδύναμων δομών και μετασχηματισμών, δηλαδή των ρηματικών περιφράσεων με απολεξικοποιημένο ρήμα και του μετασχηματισμού της *ονοματοποίησης* θα περιγραφεί στις ενότητες που ακολουθούν.

70. Πρβλ. ΛΚΝ σημ. 2. εκφράζω βαθύτατο ψυχικό πόνο.

4.2.3.11. *Ισοδύναμα ονοματικά σύνολα*

Στο πλαίσιο της μετασχηματιστικής γραμματικής του Harris (1957 : 325, 327-330), ανάλογα με τα είδη των προτάσεων ή δομών που εμπλέκονται, ορίζονται οι ακόλουθες κατηγορίες μετασχηματισμών:

- i. $S \leftrightarrow S$, όπου με S δηλώνονται κύριες προτάσεις. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί ο μετασχηματισμός παθητικοποίησης,
- ii. $S \leftrightarrow S_1$, όπου με S συμβολίζεται μία κύρια πρόταση και με S_1 μία πρόταση η οποία εισάγεται με προτασιακό δείκτη (αγγλ. sentential marker). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της κατηγορίας μετασχηματισμών αποτελούν οι ερωτηματικές προτάσεις (αγγλ. wh-sentences), και
- iii. $S \leftrightarrow N$, όπου με S δηλώνεται μία κύρια πρόταση και με N ένα ουσιαστικό, το οποίο με τη σειρά του μπορεί να καταλαμβάνει τη θέση ορίσματος μίας άλλης πρότασης. Ο εν λόγω μετασχηματισμός επιτυγχάνεται με τη χρήση των κατάλληλων μορφημάτων.

Επίσης, ο (Gross 1990: 49) σημειώνει την ύπαρξη μετασχηματισμών που συνδέουν τα ρήματα με τα μορφολογικά συγγενή τους κατηγορικά ονόματα:

(161)

- α. Ce parasite détruit la végétation =
- β. Ce parasite est un destructeur de la végétation.

Όπως φαίνεται από το παράδειγμα (161), οι δομές με κατηγορικά ονόματα εμφανίζονται σε δομές με υποστηρικτικά ρήματα. Ωστόσο, τα κατηγορικά ονόματα εμφανίζονται συχνά χωρίς το υποστηρικτικό τους ρήμα διατηρώντας όχι μόνο τη σημασία της απλής πρότασης αλλά και τα ορίσματα του ρήματος (Laporte et al. 2009: 174). Έτσι, στο παράδειγμα 0, η πρόταση α. με το υποστηρικτικό ρήμα είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με την ονοματική δομή στο β.71:

(162)

- α. Nous avons acquis une bonne connaissance du domaine
- β. Notre bonne connaissance du domaine

71. Τα παραδείγματα από το (Laporte et al. 2009).

Το ίδιο παρατηρείται και στην περίπτωση των δηλωτικών συναισθήματος κατηγορημάτων. Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, μελετήσαμε τις ονοματικές δομές [Na Nb-gen] στις οποίες το Na αποτελεί κατηγορικό όνομα *Nsent* το οποίο παράγεται από το ρήμα (V-n) σε σχέση με τις ρηματικές δομές N0 V Ω. Η έρευνα επικεντρώνεται στη σχέση που υφίσταται μεταξύ της απλής πρότασης με *Vsent* και του ονοματικού συνόλου [Na Nb-gen]. Με άλλα λόγια, ελέγχθηκε η κατανομή των ορισμάτων της ρηματικής δομής σε σχέση με τα Na και Nb:

N0 V Ω <-> [Na Nb-gen]

Στις περιπτώσεις αυτές, το ονοματικό στοιχείο *Na* συμπίπτει με το υποχρεωτικά έμφυχο ουσιαστικό (Nhum), είτε αυτό καταλαμβάνει τη θέση του υποκειμένου (N0hum), όπως γίνεται αντιληπτό στα παραδείγματα (163) - (165) παρακάτω, είτε απαντά σε θέση αντικειμένου (N1hum) της απλής πρότασης, όπως φαίνεται στην πρόταση (166):

(163)

- α. Οι πολίτες αγανακτούν (E + με τα μέτρα)
- β. Η αγανάκτηση των πολιτών

(164)

- α. Η Άννα αγωνιά (E+ για το μέλλον)
- β. Η αγωνία της Άννας (E + για το μέλλον)

(165)

- α. Η Άννα αγαπάει τον Πέτρο
- β. Η αγάπη της Άννας (E + για τον Πέτρο)

(166)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν τη Μαρία
- β. Το άγχος της Μαρίας για τις εξετάσεις

Επομένως, στις περιπτώσεις αυτές, η απλή πρόταση με VSent και μία δομή V-n και γενική συνδέονται μέσω των παρακάτω σχέσεων:

N0hum V (E + Prep N1) <-> Det V-n N0hum-ge
N0hum V N1 <-> Det V-n N0hum-ge (E + Prep N1)
N0 V N1hum <-> V-n N1hum-ge (E + Prep N0)

Ωστόσο, όταν στην θέση του Na να απαντά το μη περιοριστικό όρισμα Nnr καταλαμβάνοντας είτε τη θέση υποκειμένου είτε του αντικειμένου, τότε η σημασία του Nhum γίνεται αντιληπτή ως πιο γενική (οι άνθρωποι, ο κόσμος, κλπ) και δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένες και οντότητες:

(167)

- α. Οι άνθρωποι φρίττουν με τον πόλεμο =
- β. Η φρίκη του πολέμου

(168)

- α. Οι άνθρωποι αγαπούν την πατρίδα =
- β. Η αγάπη της πατρίδας

(169)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν (E + τη Μαρία) =
- β. Το άγχος των εξετάσεων.

Όπως και προηγουμένως, οι σχέσεις που συνδέουν τις απλές προτάσεις με τις ονοματικές δομές με γενική απεικονίζονται ως εξής:

N0hum V (E + Prep N1) <-> Det V-n N0nr-ge E
N0hum V N1 <-> Det V-n N0nr-ge E
N0 V N1hum <-> V-n N1nr-ge (E + Prep N0)

Με τον τρόπο αυτό, γίνεται διάκριση με βάση το εάν η γενική της ονοματικής δομής είναι γενική υποκειμενική ή γενική αντικειμενική ή εάν εκφράζει άλλη επιρρηματική σχέση.

Όλες οι ιδιότητες που περιγράφηκαν παραπάνω περιλαμβάνονται στους πίνακες ΛΓ (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι). Συνοπτικός κατάλογος των ιδιοτήτων αυτών με πληροφορία για τους πίνακες στους οποίους έχουν χρησιμοποιηθεί δίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

4.2.3.12. Δομές με υποστηρικτικό ρήμα και επίθετο

Η απλή πρόταση με ρηματικό κατηγορημα *Vsent* είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με ρηματική περίφραση αποτελούμενη από υποστηρικτικό ρήμα *Vsup* και επίθετο (*V-a*) το οποίο συνδέεται μορφολογικά με το *Vsent*, και δηλώνει συναίσθημα (*Asent*). Όπως και στις δομές με ουσιαστικό, περιοριστήκαμε στην παράθεση δομών *Vsup V-a*, όταν το *Vsup* δεν επηρεάζει τις κατηγορίες *ποιόν ενεργείας* και *τροπικότητα*, και στην κωδικοποίηση των μετασχηματισμών που συνδέουν τις δομές *Vsup V-a* με τις δομές με πλήρες ρήμα. Να σημειωθεί ότι - με βάση τα εμπειρικά δεδομένα - τα ρήματα που δυνάμει μετέχουν σε δομές αυτής της μορφής είναι πολύ περισσότερα. Στην παρούσα εργασία, ωστόσο, ως υποστηρικτικά ελήφθησαν μόνο τα *νιώθω*, *αισθάνομαι* και *είμαι*, καθώς τα υπόλοιπα ρήματα επηρεάζουν την τροπικότητα ή τον βαθμό γεγονοτικότητα της πρότασης η οποία ακολουθεί. Επίσης, οι δομές αυτές σχετίζονται με τον μετασχηματισμό της παθητικοποίησης. Η σχέση που συνδέει τις απλές προτάσεις με δομές με επίθετο *V-a* είναι η ακόλουθη:

$$NO V \Omega \leftrightarrow NO Vsup V-a \Omega$$

Η τυπολογία των *V-a* παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Από την άποψη της μορφής, τα επίθετα τα οποία συνδέθηκαν με τα ρήματα περιγράφονται σχηματικά ως εξής:

-a =: -μένος	λυπώ – λυπημένος αγχώνω - αγχωμένος
-a =: -ος	ανησυχώ – ανήσυχος ηρεμώ - ήρεμος
-a =: -ερός	ανησυχώ – ανησυχητικός λυπώ - λυπητερός
-a =: -ικός	αγχώνω – αγχωτικός διασκεδάζω - διασκεδαστικός

Πίνακας 3. Επίθετα *V-a*

Όπως είναι αναμενόμενο, οι δομές με υποστηρικτικό ρήμα και επίθετο που δηλώνουν συναίσθημα διαφέρουν αναλόγως της μορφολογίας τους και της συνεπαγόμενης – τις περισσότερες φορές - σημασίας τους.

(170)

- α. Ο Γιάννης είναι ανήσυχος = Ο Γιάννης νιώθει ανησυχία
- β. Η κατάσταση είναι ανησυχητική = Η κατάσταση προκαλεί ανησυχία

Ένα από τα βασικά θέματα που ερευνήθηκαν είναι η αντιστοίχιση της κατανομής των ορισμάτων ενός πλήρους ρήματος *Vsent* και μίας δομής με *Vsup* και *V-a*. Το ενδιαφέρον εστιάζεται στη συντακτική θέση των ορισμάτων σε κάθε μία από τις ανωτέρω δομές. Πιο συγκεκριμένα, μελετήθηκε το υποχρεωτικά έμψυχο συμπλήρωμα *Nhum* και η συντακτική θέση *N0* και *N1* την οποία αυτό καταλαμβάνει. Από τη μελέτη αυτή, προέκυψε ότι κάθε κατηγορία ρημάτων *Vsent* αντιστοιχεί σε ορισμένη δομή με *Vsup* και παράγωγο επίθετο *V-a*.

Η βασική δομή με *Vsent* είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με μία δομή με *V-a*, και η σχέση τους εικονίζεται ως:

$$N0 V \Omega \leftrightarrow N0 Vsup V-a \Omega$$

Για παράδειγμα:

(171)

- α. Ο Γιάννης αγανακτεί =
- β. Ο Γιάννης (είναι+νιώθει) αγανακτισμένος

(172)

- α. Ο Γιάννης ερωτεύεται τη Μαρία =
- β. Ο Γιάννης είναι ερωτευμένος (E + με τη Μαρία)

(173)

- α. Η λύση ικανοποιεί τη Μαρία =
- β. Η Μαρία είναι ικανοποιημένη (E + με τη λύση).

Ανάλογα με το ρήμα και τη βασική του δομή, η παραπάνω γενική ιδιότητα μπορεί να εξειδικεύει περισσότερο τις κατανομητικές ιδιότητες των ρημάτων:

$N0_{hum} V \Omega \leftrightarrow N0_{hum} V_{sup} V-a \Omega$

$N0 V N1_{hum} \leftrightarrow N1_{hum} V_{sup} V-a (E + Prep N0)$

Στις δομές με επίθετο V-a εμφανίζεται – προαιρετικά – εμπρόθετη φράση που εισάγεται με μία από τις προθέσεις *με, ή από*. Ταυτόχρονα, το μη περιοριστικό ονοματικό στοιχείο N0 της αρχικής δομής καταλαμβάνει τώρα τη θέση του συμπληρώματος της πρόθεσης. Όταν το ονοματικό στοιχείο το οποίο συμπληρώνει την πρόθεση *με* στις δομές που φαίνονται στο παράδειγμα (174) είναι έμψυχο (Nhum), τότε μπορεί να αντικατασταθεί από αδύνατο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας. Στην περίπτωση αυτή, αντί για την πρόθεση *με* απαντάται το επίρρημα *μαζί*.

(174)

- α. Ο Γιάννης είναι ενθουσιασμένος (από τις εξελίξεις + με τη Μαρία) =
- β. Ο Γιάννης είναι ενθουσιασμένος (*από αυτές + μαζί της)

(175) Η Μαρία (έμεινε + φαίνεται + δείχνει) ικανοποιημένη από τις υπηρεσίες τους

Για κάποια ρήματα της παραπάνω κατηγορίας, ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$N1 \text{ είμαι } V-a (Prep N0) \leftrightarrow N1 P_{pn} \text{ είμαι } V-a$

Η σχέση αυτή συνδέει τις προτάσεις β και γ, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (176) που ακολουθεί:

(176)

- α. Ο Γιάννης συμπαθεί τη Μαρία =
- β. Η Μαρία είναι συμπαθής (E + στον Γιάννη) =
- γ. Η Μαρία του είναι συμπαθής.

Όλες οι ιδιότητες που κωδικοποιήθηκαν στους πίνακες των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων παρατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III στο τέλος της διατριβής.

4.2.4 Ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων

Vsent σε πίνακες Λεξικού-Γραμματικής

Στη συνέχεια, τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent* ταξινομούνται σε πίνακες που ορίστηκαν βάσει των προαναφερθέντων σημασιο-συντακτικών χαρακτηριστικών και μετασχηματιστικών ιδιοτήτων τους. Συνολικά ορίστηκαν 5 πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής (ΛΓ), καθένας εκ των οποίων περιλαμβάνει ρηματικά κατηγορήματα με κοινή καθοριστική δομή και ένα σύνολο συντακτικών ιδιοτήτων. Για κάθε ρήμα σημείο αφετηρίας αναγνωρίστηκε η καθοριστική του δομή. Στις ενότητες που ακολουθούν θα περιγράψουμε κάθε πίνακα χωριστά. Ο σχολιασμός αφορά στη καθοριστική τους δομή, καθώς επίσης και στις βασικές ιδιότητες οι οποίες καθιστούν την εκάστοτε κατηγορία αυτόνομη και διακριτή. Με τον τρόπο αυτόν, αιτιολογείται η τυπολογία ρημάτων στην οποία καταλήξαμε. Η βασική δομή και οι ιδιότητες κωδικοποιήθηκαν σύμφωνα με το μοντέλο στους τελικούς πίνακες. Οι ίδιοι οι πίνακες παρατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι στο τέλος της διατριβής.

4.2.3.1. Πίνακας SV1

Ο Πίνακας SV1 περιλαμβάνει ρήματα δηλωτικά συναισθήματος των οποίων μέγιστη ορισματική δομή απαρτίζεται από ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (N0hum) σε θέση υποκειμένου και εμπρόθετο συμπλήρωμα μη υποχρεωτικό. Η δομή αυτή περιγράφεται ως ακολούθως:

N0hum V (E + Prep N1)

Συνολικά, ταξινομήθηκαν 67 ρηματικά κατηγορήματα, εκ των οποίων τα περισσότερα – πενήντα πέντε (55) στον αριθμό - απαντούν μόνο στην ενεργητική φωνή (ενεργητική μορφολογία ρήματος), όπως για παράδειγμα τα: *αγαλλιάζω, αγανακτώ, αγαναχτώ, αγωνιώ, αδημονώ, αδιαφορώ, αισιοδοξώ, αναγαλλιάζω, ανατρομάζω, ανυπομονώ, βράζω, δυστυχώ, λυσσω⁷², λυσσω⁷³, ξεθυμώνω, πλήττω, υποφέρω, φρίττω, χολιάζω, χολοσκάω*. Μόλις δεκαπέντε (15) ρήματα της κατηγορίας αυτής εμφανίζουν μόνο μεσοπαθητική μορφολογία (αποθετικά ρήματα): *αισχύνομαι, αρπάζομαι*,

72. Με τη σημ. καταλαμβάνομαι από παράφορη οργή (βλ. σημ. 2, ΛΝΕΓ).

73. Με τη σημ. εκδηλώνω έντονη επιθυμία (βλ. σημ. 4, ΛΝΕΓ).

εξανίσταμαι, εξάπτομαι, επαίρομαι, ευαρεστούμαι, λυπάμαι, λυπούμαι, μαίνομαι, ντρέπομαι, περηφανεύομαι, σεμνύνομαι, συνέρχομαι, υπερηφανεύομαι, φοβούμαι.

(177) Οι πολίτες αγανακτούν (E + με την κατάσταση)

(178) Ο Γιάννης αγωνιά (E + για την έκβαση της υπόθεσης)

Συνολικά, 31 συντακτικές και κατανομικές ιδιότητες περιγράφουν τις δομές και το περιβάλλον όπου απαντούν τα ρήματα της κατηγορίας αυτής. Μία ιδιότητα των ρημάτων αυτών (η οποία χρησιμοποιήθηκε και ως καθοριστική) είναι ότι η βασική δομή ισοδυναμεί με αιτιακή δομή με το ρήμα *κάνω*, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (179).

(179)

α. Οι πολίτες αγανακτούν με την κατάσταση =

β. Η κατάσταση κάνει τους πολίτες να αγανακτούν.

Οι υπόλοιπες ιδιότητες αφορούν στην κατανομή της πρόθεσης *Prep* (με, για, από), στους περιορισμούς επιλογής αναφορικά με την συμπληρωματική πρόταση *Pcomp* (Pνα, Pπου), καθώς επίσης και στις ισοδύναμες δομές με *Vsup* και κατηγορικό ουσιαστικό (V-n) ή επίθετο (V-a) (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III).

4.2.3.2. Πίνακας SV2

Η ορισματική δομή του πίνακα SV2⁷⁴ απλή πρόταση με *υποκείμενο υποχρεωτικά έμφυχο (N0hum)* και συμπλήρωμα μη περιοριστικό (N1nr):

N0hum V N1nr

74. Ο πίνακας SV2 παρουσιάζει κάποιες ομοιότητες με τους πίνακες 32GH και 32GR₂ της (Voskaki 2013: 81). Ωστόσο, στον πίνακα 32GH ταξινομούνται τόσο τα ρήματα με δομή N0 V N1, όπου N0=: Nhum αλλά και N0=: N-hum:

(i) Ο Άλκης αγαπάει τη Ρέα

(ii) Οι τύψεις βαρύνουν την ψυχή του Άλκη.

Επίσης, στον πίνακα 32GR₂ έχουν ταξινομηθεί ρήματα με δομή N0 V N1_{rés}, όπου με N1_{rés(idual)} συμβολίζεται ουσιαστικό το οποίο δεν ανήκει στις γνωστές σημασιολογικές κατηγορίες, όπως, για παράδειγμα, το ρήμα *περιφρονώ* (ibid: 89):

- (180) Ο Γιάννης θαυμάζει (τη Μαρία + τον πίνακα)
- (181) Ο Γιάννης σιχαίνεται (τον Πέτρο + την υποκρισία).

Στον πίνακα αυτόν ταξινομούνται τα μεταβατικά ρήματα και πολλά από τα λεγόμενα ψευδοαμετάβαρα ρήματα, βασική ιδιότητα των οποίων είναι η δυνατότητα να εμφανίζουν *μη πλήρεις ορισματικές δομές (sous-structures)*. Η ιδιότητα αυτή, ωστόσο, δεν είναι κοινή για όλα τα ρήματα του πίνακα:

- (182) Ο Γιάννης ζηλεύει (E + τη Μαρία)
- (183) Ο Γιάννης αντιπαθεί (*E + την Μαρία).

Εναλλακτικά, τα ρήματα της κατηγορίας αυτής δέχονται συμπληρωματική πρόταση σε θέση συμπληρώματος:

- (184) Ο Γιάννης σιχαίνεται την αδικία
- (185) Ο Γιάννης σιχαίνεται να βλέπει αδικίες.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις για την ορισματική δομή και τα είδη των ορισμάτων των εν λόγω ρηματικών κατηγορημάτων μάς οδήγησε στην υιοθέτηση του παρακάτω συμβολισμού για την καθοριστική δομή της απλής πρότασης:

NOhum V Ω

Πέραν της καθοριστικής δομής, όμως, η εν λόγω κατηγορία ρημάτων χαρακτηρίζεται μοναδικά από ένα *σύνολο συντακτικών ιδιοτήτων* (συνολικά 28) που την καθιστούν σαφώς διακριτή από τις λοιπές κατηγορίες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων. Πιο συγκεκριμένα, τα κατηγορήματα που ταξινομούνται στον πίνακα SV2 εμφανίζουν την ιδιότητα αναδόμησης του αντικειμένου (Guillet & Leclère 1981), η οποία περιγράφηκε αναλυτικά στην υπο-ενότητα 4.2.3.6:

- (186)
- α. Ο Γιάννης ζηλεύει τα πλούτη της Μαρίας =
- β. Ο Γιάννης ζηλεύει τη Μαρία για τα πλούτη της

(iii) Ο Άλκης περιφρονεί τη (Ρέα + τη δόξα + τα χρήματα).

Όπως σημειώνεται, για τα ρήματα αυτά απαιτείται περαιτέρω έρευνα (ibid : 89).

(187)

- α. Ο Γιάννης αντιπαθεί τον χαρακτήρα της Μαρίας =
- β. Ο Γιάννης αντιπαθεί τη Μαρία για τον χαρακτήρα της.

Επιπροσθέτως, ο μετασχηματισμός της *παθητικοποίησης* (τη λειτουργία του οποίου περιγράψαμε στην υπο-ενότητα 4.2.3.2) αποτελεί ιδιότητα ρημάτων του πίνακα SV2 όπως είναι τα *αγαπώ*, *αντιπαθώ*, *λατρεύω*, *μισώ*, και *συμπαθώ*:

(188)

- α. Ο συνθέτης αγαπήθηκε από κοινό και κριτικούς =
- β. Κοινό και κριτικοί αγάπησαν τον συνθέτη.

Επίσης, ρήματα όπως τα *αγαπώ* και *συμπαθώ* απαντούν στην μεσοπαθητική φωνή σε δομές χωρίς συμπλήρωμα ή με προθετικό συμπλήρωμα με την πρόθεση *με* και ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (Nhum) οι οποίες είναι σημασιολογικά ισοδύναμες με συμμετρικές δομές ή με αλληλοπαθητικές δομές (βλ. υπο-ενότητα 4.2.3.5) όπως φαίνεται στα παραδείγματα:

(189)

- α. Εγώ και η Μιράντα αγαπιόμαστε =
- β. Εμείς αγαπιόμαστε με τη Μιράντα =
- γ. Εγώ αγαπώ τη Μιράντα και η Μιράντα αγαπάει εμένα.

Κατά τη διαδικασία ανεύρεσης των δομών και ιδιοτήτων και της συνακόλουθης ταξινόμησης των ρημάτων σε πίνακες, προβληματιστήκαμε αναφορικά με τα ρήματα *φοβάμαι*, *βαριέμαι*, *θρηνώ*, *ντρέπομαι*, και *τρέμω*, καθώς αυτά δέχονται ως συμπλήρωμα είτε όνομα σε αιτιατική, είτε δομή με πρόθεση *Prep N1*, χωρίς η διαφορετική σύνταξη να επιφέρει διαφοροποίηση στη σημασία των προτάσεων (Kordoni 2001). Πράγματι, όπως γίνεται εμφανές από τα παραδείγματα που ακολουθούν, οι προτάσεις (190) και (191) αν και έχουν διαφορετική δομή, εντούτοις είναι σημασιολογικά ισοδύναμες, με το N0 σε θέση υποκειμένου να δηλώνει την οντότητα που βιώνει το συναίσθημα, ενώ η *αιτία* που το προκαλεί εκφράζεται μέσω του N1 το οποίο είτε εμφανίζεται ως άμεσο συστατικό της πρότασης στη δομή N0 V N1, είτε ως συμπλήρωμα της πρόθεσης, στη δομή N0 V PrepN1.

(190) Ο Γιάννης φοβάται τις καταιγίδες

N0hum V N1

(191) Ο Γιάννης φοβάται με τις καταιγίδες

N0hum V PrepN1

Ο προβληματισμός αφορά στην εύρεση της *μέγιστης ορισματικής δομής* η οποία θα μας οδηγήσει στην υπαγωγή του ρήματος στον κατάλληλο πίνακα, καθώς τελικό ζητούμενο είναι η ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων σε πίνακες οι οποίοι ορίζουν σύνολα *ομοιογενή* ως προς τις ιδιότητες που εμφανίζουν. Υπό το πρίσμα αυτό, δύο ήταν οι πιθανές λύσεις, τις οποίες και εξετάσαμε ως ακολούθως:

- (i) Μία πιθανή λύση θα ήταν να δεχτούμε ως βασική την αμετάβατη χρήση των ρημάτων με το εμπρόθετο συμπλήρωμα να χρησιμοποιείται για την δήλωση της αιτίας, δηλαδή τη δομή *NO V (E + PrepN1)*. Στην περίπτωση αυτή, η εναλλακτική δομή *NO V N1* μπορεί να αναλυθεί ως παραγόμενη από τη βασική με τη λειτουργία του μετασχηματισμού απαλοιφής της πρόθεσης [*z x*].
- (ii) Εναλλακτικά, θα πρέπει να δεχτούμε ότι τα εξεταζόμενα ρήματα έχουν ως ορισματική τη δομή *NO V N1*, περίπτωση στην οποία η αμετάβατη δομή με την προθετική φράση θα πρέπει να αιτιολογηθεί.

Μία πρώτη παρατήρηση, ωστόσο, είναι ότι η εμπρόθετη δομή δεν φαίνεται να είναι το ίδιο αποδεκτή με όλα τα συμπληρώματα. Ειδικότερα, η χρήση του εμπρόθετου συμπληρώματος κρίνεται αποδεκτή στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το συμπλήρωμα *N1* αποτελεί όνομα μη έμψυχο *N-hum* και μόνο σε αυτές. Αντιθέτως, η αποδεκτότητα των δομών τελεί υπό αίρεση όταν το συμπλήρωμα *N1* δηλώνει έμψυχο ουσιαστικό *Nhum*:

(192) Ο Γιάννης φοβάται (τον πατέρα του + τις αστραπές)

(193) Ο Γιάννης φοβάται (*με τον πατέρα του + με τις αστραπές).

Όπως γίνεται αντιληπτό και από τα παραδείγματα που ακολουθούν, η παρατήρηση αυτή ισχύει σχεδόν για το σύνολο των ρηματικών κατηγορημάτων με μεταβατική και αμετάβατη με εμπρόθετο μη υποχρεωτικό συμπλήρωμα δομή, δηλαδή για τα ρήματα *φοβάμαι*, *θρηνώ*, *ντρέπομαι*, και *τρέμω*:

(194) Ο Γιάννης τρέμει (την Άννα + το σκοτάδι + την ιδέα να μείνει μόνος του)

(195) Ο Γιάννης τρέμει (*στον πατέρα του + στο σκοτάδι + στην ιδέα να μείνει μόνος του).

Στον αντίποδα, το ρήμα *βαριέμαι* επιτρέπει το εμπρόθετο συμπλήρωμα όταν στη δομή εμφανίζεται όνομα υποχρεωτικά έμψυχο *Nhum*, ενώ η χρήση του εμπρόθετου συμπληρώματος κρίνεται μειωμένης αποδεκτότητας στις περιπτώσεις στις οποίες το συμπλήρωμα *N1* αποτελεί όνομα μη έμψυχο:

(196) Ο Γιάννης βαριέται (την Μαρία + το βιβλίο)

(197) Ο Γιάννης βαριέται (με την Μαρία + ?με το βιβλίο).

Αυτός ο περιορισμός, όμως, δεν ισχύει για τα ρήματα με την αμετάβατη δομή που έχουν συστηματοποιηθεί στον πίνακα SV1:

(198) Ο Γιάννης αγανακτεί (με τα μέτρα + με την Μαρία).

Αντιθέτως, τα ρήματα με τη μεταβατική δομή επιβάλλουν παρόμοιους περιορισμούς, ενώ επίσης δέχονται ως προαιρετικό συμπλήρωμα δομή Prep N2:

(199) Ο Γιάννης ντρέπεται (Ε + την Ελένη + *το σπίτι) (Ε + για ό,τι συνέβη)

(200) Ο Γιάννης λυπάται (Ε + την Μαρία + *ό,τι συνέβη) (για την Μαρία + για ό,τι συνέβη).

Με βάση τα παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η βασική δομή των εν λόγω ρημάτων είναι η μεταβατική, ενώ οι δομές με εμπρόθετο συμπλήρωμα προέρχονται από συνδυαστική λειτουργία του κανόνα σχηματισμού μίας μη πλήρους ορισματικής δομής, τη στιγμή που πραγματώνεται ένα συμπλήρωμα το οποίο φέρει επιρρηματική σημασία κατά το πρότυπο των ρημάτων μετάβασης (Boons et al. 1976: 66-67).

Τέλος, μία ακόμα βασική ιδιότητα των ρημάτων που ταξινομήθηκαν στον πίνακα SV2 αποτελεί η δυνατότητα να δέχονται ως συμπλήρωμα δευτερεύουσα πρόταση η οποία εισάγεται με το να:

(201) Ο Γιάννης βαριέται να κουνηθεί.

N0hum V Pνα

(202) Ο Γιάννης φοβάται να μιλήσει.

N0hum V Pνα

Στον πίνακα αυτόν έχουν ταξινομηθεί συνολικά 66 ρηματικά κατηγορήματα. Από αυτά, κάποια έχουν μόνο μεσοπαθητική μορφολογία (αποθετικά), όπως: *απεχθάνομαι, αποστρέφομαι, αρέσκομαι, βαριέμαι, εμπιστεύομαι, ερωτεύομαι, ευσπλαχνίζομαι, εχθρεύομαι, ηδονίζομαι, καταντρέπομαι, καταχαίρομαι, καταχαίρομαι, λυπάμαι, νοιάζομαι, ντρέπομαι, σέβομαι, σιχαίνομαι, συμμερίζομαι⁷⁵, σπλαχνίζομαι, φοβάμαι, χαίρομαι, και χαίρομαι*. Τα περισσότερα ρήματα που ταξινομούνται στον

75. Με τη σημ. λυπάμαι ή χαίρομαι μαζί με κάποιον κατανοώντας τους λόγους που προκαλούν τα αρνητικά ή θετικά συναισθήματά του (βλ. σημ. 1, ΛΚΝ).

πίνακα SV2 έχουν μόνο ενεργητική μορφολογία (αποθαυμάζω, απολαμβάνω, εκτιμώ, ευγνωμονώ, ζηλεύω, θαυμάζω, καμαρώνω, καταφρονώ, λατρεύω, μισώ, μπουχτίζω, νοσταλγώ, οικτρώ, περιφρονώ, ποθώ, πονάω, συμπαθώ, συμπονώ, τρέμω, φθονώ, και άλλα). Τέλος, ορισμένα ρήματα εμφανίζουν και τις δύο μορφολογίες, όπως για παράδειγμα τα: αγαπώ⁷⁶, αγαπώ⁷⁷, αντιπαθώ, ευχαριστώ, μισώ, και άλλα, ενώ το ρήμα αυτοθαυμάζομαι εμφανίζει μόνο την παθητική δομή ως εγγενώς αυτοπαθητικό ρήμα.

4.2.3.3. Πίνακας SV3

Στον πίνακα SV3 ταξινομούνται ρήματα τα οποία τα οποία δέχονται ονοματικό στοιχείο μη περιοριστικό σε θέση υποκειμένου (N0nr) και ονοματικό συμπλήρωμα υποχρεωτικά έμψυχο (N1hum). Η βασική τους, όμως, ιδιότητα συνίσταται στο γεγονός ότι ενώ είναι κατεχοχόν μεταβατικά, εντούτοις εμφανίζουν και αμετάβατη σύνταξη χωρίς αλλαγή φωνής (neutralité) (βλ. υπο-ενότητα 4.2.3.3). Σύμφωνα με την αρχή της μέγιστης ορισματικής ακολουθίας (Boons et al. 1976: 68-70), ως βασική σημειώνεται η μεταβατική δομή, στην οποία πραγματώνονται όλα τα ορίσματα, και η οποία είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με την αμετάβατη δομή. Στη μεταβατική χρήση τους, το υποχρεωτικά έμψυχο συμπλήρωμα (Nhum) καταλαμβάνει τη θέση του αντικειμένου, ενώ στην αμετάβατη λαμβάνει τη θέση του υποκειμένου:

(203)

- α. Ο Γιάννης ηρέμησε την Μαρία =
- β. Η Μαρία ηρέμησε

(204)

- α. Ο Γιάννης θυμώνει την Μαρία =
- β. Η Μαρία θυμώνει.

Σε προηγούμενη έρευνα (Antonίου 1984), τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της εν λόγω κατηγορίας ταξινομούνται στον ίδιο πίνακα με τα τυπικώς μεταβατικά ρηματικά κατηγορήματα. Αντιθέτως, στην παρούσα μελέτη, προκρίθηκε η επιλογή να δημιουργηθεί αυτοτελής πίνακας, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία θεωρήθηκε αυτόνομη και διακριτή από τις λοιπές, με γνώμονα τη βασική ιδιότητα των ρημάτων αυτών, η οποία δηλώνεται στον πίνακα ως εξής:

76. Στη σημ. αισθάνομαι αγάπη, π.χ. Η Μαρία αγαπάει τον Γιάννη

77. Στη σημ. μου αρέσει πολύ κάτι, π.χ. Η Μαρία αγαπά την καλή μουσική

Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω ιδιότητα, ενώ δεν χαρακτηρίζει άλλη ομάδα ρημάτων του συγκεκριμένου σημασιολογικού πεδίου, φαίνεται ότι είναι παρούσα και σε μία σειρά άλλων κατηγορημάτων, τα οποία σημαίνουν αίσθηση, γνώση ή άλλες δραστηριότητες των έμψυχων όντων (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 672)⁷⁸. Επιπροσθέτως, τα ρήματα της εν λόγω κατηγορίας χαρακτηρίζονται από ιδιότητες – κατανομητικές και μετασχηματιστικές – τις οποίες δεν έχουν τα ρήματα των λοιπών κατηγοριών. Πράγματι, σε αρκετές περιπτώσεις, στην αμετάβλητη σύνταξη (η οποία αντιστοιχεί προς την παθητική σύνταξη, αλλά χωρίς να συνοδεύεται από αλλαγή φωνής), το μη περιοριστικό υποκείμενο εμφανίζεται ως συμπλήρωμα πρόθεσης. Το προθετικό συμπλήρωμα αυτό εισάγεται με την πρόθεση *με*, ή/και – λιγότερο συχνά – με την πρόθεση *από*:

(205)

- α. Ο Γιάννης διασκεδάζει την Άννα =
- β. Η Άννα διασκεδάζει με τον Γιάννη.

(206)

- α. Οι φωνές τρόμαξαν την Μαρία =
- β. Η Μαρία τρόμαξε (από + με) τις φωνές.

Οι ιδιότητες *Prep =: για και Prep =: με* εξειδικεύουν την πρόθεση την οποία επιλέγει κάθε ρήμα, και σημειώνονται στον πίνακα με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν.

Συνολικά στον πίνακα SV3 ταξινομούνται 47 ρήματα, τα οποία στο σύνολό τους εμφανίζουν μόνο ενεργητική μορφολογία. Πρόκειται για ρήματα όπως τα: *αγριεύω, αηδιάζω, αλαφιάζω, ανάβω, ανατριχιάζω*⁷⁹, *ανησυχώ, αρρωσταίνω, βαραίνω, γαληνεύω, γλυκαίνω, ηρεμώ, ησυχάζω, θυμώνω, καλμάρω, κατατρομάζω, λαχταρίζω, μαλακώνω, νευριάζω, σαστίζω, σκάω, σκυλιάζω, τρομάζω, φουντώνω, φουσκώνω, φρικάρω, χαλαρώνω*, και άλλα. Εν όλω, 22 ιδιότητες στον πίνακα περιγράφουν τις δομές και τις συντακτικές και κατανομητικές τους ιδιότητες.

78. Τα ρήματα που εμφανίζουν την ιδιότητα αυτή ονομάζονται μεταβιβαστικά ρήματα (βλ. και υπο-ενότητα 4.2.3.3).

79. Στη σημ. 2 καταλαμβάνομαι από συναίσθημα έντονης αποστροφής (ΛΝΕΓ).

4.2.3.4. Πίνακας SV4

Στον πίνακα SV4 ταξινομούνται ρήματα με μέγιστη ορισματική δομή N0nr V N1hum (E + Prep N2), η οποία περιλαμβάνει ένα ονοματικό στοιχείο μη περιοριστικό σε θέση υποκειμένου (N0nr) και ονοματικό συμπλήρωμα υποχρεωτικά έμψυχο σε θέση αντικειμένου (N1hum). Η πρόταση δέχεται εμπρόθετο συμπλήρωμα μη υποχρεωτικό. Πρόκειται, επομένως, για ρήματα μεταβατικά, οι βασικές ιδιότητες των οποίων συνοψίζονται στα ακόλουθα: (α) δυνατότητα σχηματισμού παθητικών δομών, (β) δυνατότητα παρουσίας δευτερεύουσας πρότασης Ρνα σε θέση υποκειμένου του ρήματος της πρότασης, (γ) ύπαρξη σημασιολογικά ισοδύναμης παράφρασης η οποία σχηματίζεται με την χρήση της μετοχής παθητικού παρακειμένου ή/και του μορφολογικά παραγόμενου επιθέτου⁸⁰, και (δ) μετασχηματισμό αναδόμησης του υποκειμένου⁸¹.

Σε αντίθεση με την προηγούμενη κατηγορία ρημάτων, τα ρήματα που υπάγονται στον πίνακα SV4 έχουν ενεργητική μορφολογία, σχηματίζουν όμως και τύπους μεσοπαθητικής φωνής οι οποίοι απαντούν σε αμετάβατες δομές της μορφής N1 V-mp Prep N0 (βλ. υπο-ενότητα 4.2.3.2) παραπάνω. Η δυνατότητα παθητικοποίησης μέσω της οποίας συνδέεται η ενεργητική με την παθητική δομή συνιστά την καθοριστική ιδιότητα του πίνακα:

N1hum V-mp Prep N0nr

Επιπλέον, κάθε ρήμα επιλέγει την πρόθεση Prep της παθητικής δομής N1 V-mp Prep N0:

80. Αντίστοιχες είναι και οι βασικές ιδιότητες των ρημάτων της γαλλικής που υπάγονται στον πίνακα 4 (Gross 1975): (α) η δυνατότητα παρουσίας/εμφάνισης δευτερεύουσας πρότασης ή παρεμφάτου σε θέση υποκειμένου του ρήματος της πρότασης, και (β) η ύπαρξη σημασιολογικά ισοδύναμης παράφρασης η οποία σχηματίζεται με την χρήση της μετοχής παθητικού παρακειμένου ή/και του μορφολογικά παραγόμενου επιθέτου όπως φαίνεται στο παράδειγμα. Η πρώτη ιδιότητα, μάλιστα, συνιστά και την καθοριστική ιδιότητα του πίνακα:

(Qu' il vienne + de venir) ennue Paul

81 . Ο πίνακας SV4 παρουσιάζει εν μέρει μόνον ομοιότητες με τον πίνακα 38GR₂ της Ελληνικής (Voskaki 2013: 100), ως προς βασική δομή N0 V N1 (E + Prep N2) και την μετασχηματιστική ιδιότητα αναδόμησης του υποκειμένου. Η τελευταία, μάλιστα, λαμβάνεται και ως καθοριστική ιδιότητα του πίνακα. Ωστόσο, τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της Ελληνικής δεν είναι δυνατόν να υπαχθούν στον πίνακα 38GR₂ καθώς το άμεσο συμπλήρωμα N1σε θέση αντικειμένου του εν λόγω πίνακα ορίζεται ως Nrés(idual), δηλαδή ως ουσιαστικό που δεν ανήκει σε κάποια από τις σημασιολογικές κατηγορίες Nhum, N-hum, Npc. Επιπλέον, μία σειρά από ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων δεν αφορούν τα ρήματα αυτά.

(207)

- α. Η απάντηση ενόχλησε τους μετόχους =
- β. Οι μέτοχοι ενοχλήθηκαν (από + *με) την απάντηση

(208)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν τον Γιάννη =
- β. Ο Γιάννης αγχώνεται (*από + με) τις εξετάσεις.

Ωστόσο, ορισμένα ρήματα επιλέγουν περισσότερες της μίας προθέσεις στις δομές αυτές:

(209) Οι μέτοχοι ικανοποιήθηκαν (από + με) την αγορά

(210) Ο Πέτρος αιφνιδιάστηκε (από + με) την πρόταση.

Επίσης, η μέγιστη ορισματική δομή ισοδυναμεί με δομή στην οποία έχει λειτουργήσει ο μετασχηματισμός αναδόμησης του υποκειμένου. Στις περιπτώσεις αυτές, η παθητική δομή είναι αποδεκτή στην περίπτωση προτάσεων οι οποίες περιλαμβάνουν ήδη μετασχηματισμό αναδόμησης. Πράγματι, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (211), οι προτάσεις α. και β. συνδέονται μέσω του μετασχηματισμού αναδόμησης του υποκειμένου, ενώ οι β. και γ. συνδέονται μέσω του μετασχηματισμού της παθητικοποίησης:

(211)

- α. Ο Γιάννης αιφνιδιάζει τον Πέτρο με την πρότασή του
- β. Η πρόταση του Γιάννη αιφνιδιάζει τον Πέτρο
- β. Ο Πέτρος αιφνιδιάστηκε από την πρόταση του Γιάννη.

Εντούτοις, δεν ισχύει το ίδιο για τις προτάσεις όπως αυτή στο παράδειγμα (212)β. Η πρόταση αυτή συνδέεται με την (212)α μέσω του μετασχηματισμού της αναδόμησης του υποκειμένου. Ωστόσο, η παθητική δομή (212)γ που προέρχεται από την δομή με αναδόμηση κρίνεται μη αποδεκτή.

(212)

- α. Ο Γιάννης αιφνιδιάζει τον Πέτρο με την πρότασή του =
- β. Η πρόταση του Γιάννη αιφνιδιάζει τον Πέτρο =
- γ. *Ο Πέτρος αιφνιδιάστηκε από τον Γιάννη με την πρότασή του

Επιπλέον, τα ρήματα Vsent του παρόντος πίνακα δέχονται ως υποκείμενο δευτερεύουσα πρόταση Ρνα:

(213) Τον αγχώνει να μιλάει μπροστά σε κοινό

Συνηθέστατα, όταν τη θέση του υποκειμένου καταλαμβάνει δευτερεύουσα πρόταση, το άμεσο αντικείμενο εκφέρεται με τον αδύνατο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας. Έτσι, η πρόταση στο παράδειγμα (213) είναι πιο φυσική από την πρόταση που ακολουθεί:

(214) Αγχώνει τον Πέτρο να μιλάει μπροστά σε κοινό

Συχνότατα δε, η δευτερεύουσα συμπληρωματική πρόταση σε θέση υποκειμένου συνοδεύεται από προσδιοριστή (οριστικό άρθρο):

(215) Το να μιλάει μπροστά σε κοινό αγχώνει τον Πέτρο

Μία άλλη ιδιότητα των ρημάτων της κατηγορίας αυτής συνίσταται στη σημασιολογική ισοδυναμία της βασικής τους δομής με παράφραση αποτελούμενη από υποστηρικτικό ρήμα Vsup και μορφολογικά συνδεδεμένο επίθετο V-a ή όνομα V-n. Ειδικότερα, οι δομές με Vsup και ουσιαστικό V-n έχουν τη μορφή:

(216)

- α. Οι εξετάσεις αγχώνουν τον Πέτρο =
- β. Ο Πέτρος (έχει + νιώθει + αισθάνεται) άγχος για τις εξετάσεις

(217)

- α. Η ανάμνηση του περιστατικού ανακουφίζει τον Πέτρο =
- β. Ο Πέτρος (νιώθει + αισθάνεται) ανακούφιση (με + στην ανάμνηση του περιστατικού)

Στις δομές με υποστηρικτικό ρήμα Vsup και V-n εισάγεται – προαιρετικά – εμπρόθετη φράση με μία από τις προθέσεις *με*, *από* ή *σε*. Σε θέση συμπληρώματος της πρόθεσης εμφανίζεται το μη περιοριστικό ονοματικό στοιχείο της αρχικής δομής N0. Επιπλέον, στις περιπτώσεις αυτές, ως Vsup χρησιμοποιούνται τα ρήματα *έχω*, *νιώθω*, και *αισθάνομαι*.

Επίσης, η απλή πρόταση με τα ρήματα της κατηγορίας αυτής είναι σημασιολογικά ισοδύναμη με προτάσεις οι οποίες έχουν δομή αποτελούμενη από υποστηρικτικό ρήμα Vsup και επίθετο μορφολογικά συνδεδεμένο με το βασικό ρήμα (V-a), οι οποίες έχουν τη μορφή:

(218) Ο Γιάννης (είναι + νιώθει + αισθάνεται) αγχωμένος (E + με τις εξετάσεις)

Όπως και στη Γαλλική (Gross 1975: 170), ο μετασχηματισμός της αναδόμησης (restructuration) του υποκειμένου ο οποίος λειτουργεί συνδυαστικά με τον μετασχηματισμό της μετάθεσης (permutation) μίας ονοματικής φράσης από μία θέση στην πρόταση σε άλλη, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη σύνδεση των σημασιολογικά ισοδύναμων παραφράσεων. Αυτό φαίνεται στα ακόλουθα παραδείγματα:

(219)

- α. Η πράξη του Γιάννη συγκίνησε τη Μαρία
- β. Ο Γιάννης συγκίνησε τη Μαρία με την πράξη του

Ορισμένα ρήματα του συγκεκριμένου πίνακα (SV4) συμμετέχουν σε δομές με δύο συμπληρώματα: ένα ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (N1hum) και ένα εμπρόθετο (μη υποχρεωτικό) συμπλήρωμα που εισάγεται με την πρόθεση *από*. Σε αυτά τα ρήματα, το NO της ενεργητικής δομής δεν πραγματώνεται στην παθητική (ως ποιητικό αίτιο):

(220)

- α. Η πρόταση θα ανακουφίσει τους πολίτες *από το βάρος*
- β. Οι πολίτες θα ανακουφιστούν *από το βάρος* (E + * από την πρόταση)

Τα ρήματα και αυτής της κατηγορίας τείνουν να σχηματίζουν μη πλήρεις ορισματικές δομές, σε μία πιο γενικευτική χρήση κατά την οποία δεν πραγματώνεται το υποχρεωτικά έμψυχο συμπλήρωμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το μη εκπεφρασμένο συμπλήρωμα εκλαμβάνεται ως μία οντότητα γενική (generic entity):

(221) είχε πάντα την ικανότητα να εκπλήσσει (ενν. τους ανθρώπους)

Συνολικά, 178 ρήματα ταξινομήθηκαν στον πίνακα SV4, όπως για παράδειγμα – μεταξύ άλλων - τα: *αγριεύω, αγχώνω, αιφνιδιάζω, αλαφιάζω, ανακουφίζω, αναστατώνω, αναταράζω, αναταράσσω, ανεβάζω, απελπίζω, απογοητεύω, δυσαρεστώ, εκνευρίζω, εκπλήσσω, εκπλήττω, εκφοβίζω, ενθουσιάζω, ενοχλώ, εντυπωσιάζω, εξοργίζω, θλίβω, ικανοποιώ, καταντροπιάζω, καταπικραίνω, καταπλήσσω, καταστενοχωρώ, κατενθουσιάζω, λαχταρώ, λυπώ, ντροπιάζω, ξαναεκνευρίζω, ξαναεκπλήσσω, ξαναεξοργίζω, ξαφνιάζω, οργίζω, πανικοβάλλω, πληγώνω, σοκάρω, στενοχωρώ, συγκινώ, συγκλονίζω, συγχύζω, ταραζώ, τέρπω, τρομοκρατώ, τσαντίζω, τσατίζω, φαρμακώνω, φοβίζω, φουρκίζω, χαροποιώ και άλλα. Η συντακτική συμπεριφορά των ρημάτων αυτών περιγράφηκε μέσω 29 ιδιοτήτων.*

4.2.3.5. Πίνακας SV5

Στον πίνακα SV5 ταξινομούνται ρήματα με δομή *N0 V Prep N1*, στην οποία το *N1* είναι υποχρεωτικά έμψυχο (*N1hum*), όπως φαίνεται στο παράδειγμα (222).

(222) Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία
N0 V Prep N1hum

Η καθοριστική ιδιότητα των ρηματικών κατηγορημάτων της εν λόγω κατηγορίας, ωστόσο, είναι η δυνατότητα να απαντούν και σε εναλλακτικές, σημασιολογικά ισοδύναμες, δομές στις οποίες αντί του εμπρόθετου συμπληρώματος (*Prep N1hum*) το *N1hum* τίθεται σε πτώση γενική. Στις περιπτώσεις αυτές, η δομή λαμβάνει τη μορφή:

VO V N1hum_{ge}

Παραδείγματος χάριν:

(223) Ο Γιάννης αρέσει της Μαρίας

Οι μετασχηματισμοί της κλιτικοποίησης και της κλιτικής επανάληψης (*clitic doubling*) ως μηχανισμοί κειμενικής συνοχής και συνεκτικότητας έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ισοδύναμων σημασιολογικά προτάσεων της μορφής, ιδιότητα η οποία επίσης ισχύει για τα ρήματα της κατηγορίας:

(224)
α. Ο Γιάννης τής αρέσει =:
β. Ο Γιάννης τής αρέσει της Μαρίας

Συνολικά, τα ακόλουθα ρήματα ταξινομήθηκαν στον πίνακα SV5: *αρέσω, γουστάρω, καλαρέσω, καλαρέσω, καλοαρέσω, κοστίζω, λείπω*⁸², *πολυαρέσω, πολυαρέσω, πολυγουστάρω, στοιχίζω*. Η περιγραφή των εν λόγω ρημάτων επιτελέσθηκε με τη βοήθεια 15 ιδιοτήτων.

82. Στη σημ. *αισθάνομαι έντονα την απουσία ή έλλειψη* (βλ. και σημ. 12 στο ΛΚΝ).

4.2.5 Συμπεράσματα

Στη παρούσα ενότητα, παρουσιάστηκαν οι βασικές δομές στις οποίες μετέχουν τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα (Vsent) καθώς επίσης και οι συντακτικές και κατανομητικές τους ιδιότητες. Η παράθεση δομών και ιδιοτήτων στηρίχθηκε στα εμπειρικά δεδομένα σε συνδυασμό με την γλωσσική διαίσθηση του φυσικού ομιλητή. Η ταξινόμηση των ρημάτων με βάση τα σημασιο-συντακτικά χαρακτηριστικά δεν διαφέρει στα βασικά της σημεία από προηγούμενες μελέτες για τα ρήματα του σημασιολογικού πεδίου. Μελετώντας τα ορίσματα που πλαισιώνουν τα υπό εξέταση ρηματικά κατηγορούμενα και τις συντακτικο-σημασιολογικές τους ιδιότητες, εντοπίζουμε κανονικότητες, γεγονός που μας επιτρέπει την ταξινόμησή τους σε επιμέρους κατηγορίες με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά. Η περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων θα οδηγήσει στην συστηματοποίηση και άλλων ιδιοτήτων των εν λόγω ρημάτων και την συνακόλουθη ολοκλήρωση των σχετικών πινάκων του ΛΓ. Οι ιδιότητες αυτές, και η συνακόλουθη κατηγοριοποίηση, είναι αμιγώς σημασιολογικής υφής και παρουσιάζονται στην ενότητα 5.

Παρόλα αυτά, οι διαγνωστικοί έλεγχοι που διενεργήθηκαν για την αναγνώριση των βασικών συμπληρωμάτων επιβεβαιώνουν την άποψη (Gross 1994: 4) ότι πολλά χαρακτηριστικά είναι περισσότερο λεξικά, ενώ τείνουν να αφορούν μάλλον σε μεμονωμένα ρήματα ή μικρές κατηγορίες ρημάτων, παρά σε ευρύτερες σημασιολογικές κατηγορίες⁸³. Πράγματι, πολλά από τα χαρακτηριστικά των ρηματικών κατηγορημάτων Vsent αφορούν στις λεξικές συνάψεις που μαρτυρούν την προτίμησή τους να συνεμφανίζονται με συγκεκριμένα λεξήματα τα οποία – συνηθέστατα – ανήκουν σε συγκεκριμένες τάξεις αντικειμένων. Με βάση την ταξινόμηση που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώνουμε ότι τα υπό εξέταση ρήματα αποτελούν μία – εν πρώτοις - σημασιολογικά ομοιογενή κατηγορία, όμως, δεν ακολουθούν ένα ενιαίο πρότυπο ως προς τον αριθμό και το είδος των ορισμάτων (υποκείμενο – αντικείμενο) που τα συμπληρώνουν. Επιπλέον, στους πίνακες που ορίστηκαν, θα μπορούσαν να υπαχθούν και άλλα ρήματα, γεγονός το οποίο ισχύει και στην περίπτωση των ρημάτων της Γαλλικής (Gross 1975). Η υπόθεση εργασίας, επομένως, είναι, ότι υπάρχει κάποια άλλη συνισταμένη σημασίας η οποία και επηρεάζει την ορισματική δομή των ρημάτων.

Η ολοκλήρωση της ταξινόμησης των ρημάτων στον άξονα της σημασίας και η σύνδεση της σημασίας με συντακτικές δομές και ιδιότητες, σε συνδυασμό μάλιστα και με τα μορφολογικά συνδεόμενα ουσιαστικά (V-n) και επίθετα (V-a) θα οδηγήσει στην δημιουργία μίας γραμματικής των

83. “...tests ... are highly lexical and tend to apply more to individual verbs or small groups than to broad semantic classes” (Gross 1994: 4).

συναισθημάτων κατά την εννοιολόγηση του Gross (1995). Στην επόμενη ενότητα θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα από την προβολή της σύνταξης στη σημασία.

5. ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Η ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

The complete meaning of a word is always contextual, and no study of meaning apart from context can be taken seriously.

Firth, 1935:37

Στη προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκαν οι συντακτικές ιδιότητες των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων. Η έμφαση δόθηκε στην περιγραφή των δομών και των κατανεμητικών και μετασχηματιστικών ιδιοτήτων που κατά περίπτωση ισχύουν για την παραγωγή αποδεκτών προτάσεων. Σύμφωνα με το ακολουθούμενο μοντέλο, ομάδες κατηγορημάτων με κοινές συντακτικές ιδιότητες και ιδιότητες κατανομής ταξινομούνται σε κοινούς πίνακες. Στις ενότητες που ακολουθούν θα ολοκληρωθεί η μελέτη των υπό εξέταση ρηματικών κατηγορημάτων με στόχο τη δόμηση της σημασίας τους. Στόχος, με άλλα λόγια, είναι η αναπαράσταση της ρηματικής σημασίας κατά τρόπον ώστε να αποδίδονται όλες οι πτυχές της. Στο πλαίσιο αυτό, η σημασιολογική ανάλυση εκτείνεται σε τρεις άξονες. Στον πρώτο άξονα, και σε συνέχεια των συντακτικών ιδιοτήτων, η σημασία ορίζεται ως συνισταμένη των συντακτικών και των κατανεμητικών ιδιοτήτων (περιορισμών επιλογής), με εστίαση στην επίλυση της λεξικής αμφισημίας. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, αξιοποιήσαμε την ανάλυση του σημασιολογικού κατηγορήματος (Gross 1981), προκειμένου για την ανάλυση της σημασίας των απλών προτάσεων με ρήματα δηλωτικών συναισθήματος *Vsent*. Σύμφωνα, με την ανάλυση αυτή (Gross 1981: 16) υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των ορισμάτων των κατηγορημάτων και της σημασίας της βασικής δομής (σημασίας μέσα σε συγκεκριμένο). Τέλος, στον τρίτο άξονα, και μετά την εμπέδωση του σημασιολογικού πεδίου *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ*, η αναπαράσταση της σημασίας επιχειρείται με την ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων της έρευνας σε επιμέρους σημασιολογικές κατηγορίες, οι οποίες ορίζουν την ευρύτερη κατηγορία *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ*.

5.1 Κατανομή και σημασία

Όπως έχει ήδη αναφερθεί (βλ. υπο-ενότητα 2.1 ανωτέρω), κομβικό σημείο της γραμματικής του Z.S.Harris, είναι η έννοια της *κατανομής*. Λέξεις με *παρόμοια σημασία* τείνουν να εμφανίζονται με παρόμοια συμφραζόμενα (distributional hypothesis of meaning). Κατ' επέκταση, κατηγορήματα με παρόμοια σημασία επιβάλλουν κοινούς συντακτικούς ή/και σημασιολογικούς περιορισμούς ή

περιορισμούς επιλογής (selectional restrictions) στα ορίσματά τους. Η ιδέα αυτή έχει τις ρίζες της σε παλαιότερες γλωσσολογικές μελέτες (Firth 1957) αλλά και στη φιλοσοφία της γλώσσας (Wittgenstein 1953), ενώ αποδόθηκε με τον πλέον χαρακτηριστικό τρόπο μέσω της διάσημης πλέον ρήσης του Firth “*you shall know a word by the company it keeps*”. Να σημειωθεί εδώ, ότι ακόμα και σε σύγχρονες ποσοτικές προσεγγίσεις στην απόδοση σημασίας, η βασική ιδέα των κατανεμητικών σημασιολογικών μοντέλων (distributional semantic models) αφορά στην αναπαράσταση της λεξικής σημασίας βάσει του συγκεκριμένου (context) στο οποίο απαντά μία λέξη (formal distributional semantics). Για παράδειγμα, ρηματικά κατηγορήματα όπως, για παράδειγμα, τα *τρώω*, *καταβροχθίζω*, με δύο ορίσματα σε λειτουργία υποκειμένου και αμέσου αντικειμένου, επιλέγουν σε θέση υποκειμένου ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο (*NOhum*), ενώ σε θέση αντικειμένου ονοματικό στοιχείο το οποίο σημαίνει κάτι φαγώσιμο:

$$\exists e, x, y \text{ Eating } e \wedge \text{Agent } e, x \wedge \text{Edible}(e, y).$$

Ομοίως, επίθετα όπως τα *λευκός*, *κίτρινος*, *κόκκινος*, κ.λπ., με τη σημασία που αναφέρεται σε χρώμα μπορούν να προσδιορίζουν φυσικά αντικείμενα, αλλά όχι αφηρημένες έννοιες.

Στην ενότητα 4 διαπιστώσαμε ότι τα ρήματα της παρούσας έρευνας, αν και έχουν κοινό παρονομαστή σημασίας της έννοια ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ, εντούτοις, δεν εμφανίζουν ομοιομορφία αναφορικά με τις συντακτικές και κατανεμητικές τους ιδιότητες, με αποτέλεσμα την ταξινόμησή τους σε διαφορετικούς πίνακες του ΛΓ. Στις ενότητες που ακολουθούν θα εστιάσουμε περαιτέρω στην ανάλυση της σημασίας τους με γνώμονα, αρχικά, τις διαφορές τους ως προς τη δομή των ορισμάτων τους. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, θα επιχειρήσουμε την περαιτέρω ανάλυση της σημασίας τους και την ταξινόμησή τους σε σημασιολογικές κατηγορίες εντός του σημασιολογικού πεδίου.

5.1.1 Άρση της σημασιολογικής αμφισημίας

Στη σύγχρονη λεξικογραφική θεωρία και πρακτική, η λεξική σημασία αντιμετωπίζεται ως αφαίρεση που προκύπτει από τις χρήσεις ενός λεξήματος σε σώματα κειμένων (Kilgarriff 1997: 91)⁸⁴. Συχνά, μία λεξική μονάδα αντιστοιχεί σε περισσότερες της μίας χρήσεις/σημασίες. Ως εκ τούτου, η σχέση μεταξύ μορφής και σημασίας δεν είναι σχέση 1:1, ενώ χαρακτηρίζεται από ασυμμετρία. Εκδήλωση της ασυμμετρίας αυτής μεταξύ μορφής και σημασίας αποτελεί το φαινόμενο της *πολυσημίας* (Cruse

84. “Word senses are simply undefined unless there is some underlying rationale for clustering, some context which classifies some distinctions as worth making and others as not worth making” (Kilgarriff 1997: 107)

1986: 80, Μότσιου 1994: 164). Με τον όρο *πολυσημία*, αναφερόμαστε στο φαινόμενο κατά το οποίο μία λεξική μονάδα αντιστοιχεί σε περισσότερες της μίας σημασίες, γεγονός το οποίο σύμφωνα με τον Cruse (1986: 80)⁸⁵ οδηγεί σε λεξική/σημασιολογική αμφισημία.

Στη συνέχεια, η έρευνα επικεντρώνεται στα ρήματα της έρευνας τα οποία εμφανίζουν το φαινόμενο της πολυσημίας και στην άρση της λεξικής αμφισημίας. Από τον έλεγχο των κειμενικών δεδομένων διαπιστώθηκε ότι τα ακόλουθα ρήματα έχουν περισσότερες της μίας χρήσεις/σημασίες⁸⁶: *αγριεύω, ανάβω, ανακουφίζω, αναστατώνω, ανεβάζω, αρπάζομαι (αρπάζω), βασανίζω, δηλητηριάζω*⁸⁷, *διεγείρω, δονώ, εκτιμώ, ενοχλώ, εξάπτω, ερεθίζω, ζεματίζω*⁸⁸, *θαμπώνω, θλίβω, θορυβώ, ικανοποιώ, καλοβλέπω, καρδιοχτυπώ, καταθασανίζω, κατευνάω, κερώνω, κοκαλώνω, κουράζω, κουφαίνω, κρεπάρω, λατρεύω, λείπω, λυσσάω, λυτρώνω, μαίνομαι, μαρμαρώνω, μπουχτίζω, πειράζω, πετρώνω, πλαντάζω, πληγώνω, πλήττω, πονάω, προσβάλλω, σκάω, σκιάζω, σκοτίζω, σπαράζω, τρέμω, συντριβώ, σφάζω, τρελαίνω, τσακίζω, στοιχίζω.*

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμφωνα με τις αρχές του μεθοδολογικού πλαισίου που ακολουθούμε, ρήματα με περισσότερες της μίας χρήσεις ταξινομούνται ως αυτόνομα λήμματα σε διαφορετικούς πίνακες ΛΓ⁸⁹. Επομένως, αναμένουμε ότι η λεξική αμφισημία για ένα ρήμα με δύο ή περισσότερες χρήσεις/σημασίες είναι δυνατό να αίρεται υπό την προϋπόθεση ότι για κάθε χρήση/σημασία το ρήμα έχει κωδικοποιηθεί στον αντίστοιχο πίνακα – καθένας εκ των οποίων ορίζεται από διαφορετικές ιδιότητες - συντακτικές και κατανομητικές. Το ζητούμενο, επομένως, είναι να διαπιστωθεί εάν η ταξινόμηση των ρημάτων της παρούσας έρευνας στους πίνακες αποτελεί ικανή συνθήκη για τη διάκριση των σημασιών, αλλά και σε ποιο βαθμό οι συντακτικές και κατανομητικές τους ιδιότητες επαρκούν, τελικώς, για την άρση της αμφισημίας και την αναγνώριση των ρημάτων ως δηλωτικών συναισθήματος.

85. Σύμφωνα με την άποψη του Cruse, η έννοια της πολυσημίας δεν ορίζει μία διχοτομία μεταξύ λέξεων πολύσημων και μη πολύσημων, αλλά ένα συνεχές στις άκρες του οποίου τοποθετούνται λεξικές μονάδες με μία σημασία από τη μία και περισσότερες της μίας σημασίες στην άλλη (όπως για παράδειγμα η λέξη *bank* στην αγγλική). Στο ενδιάμεσο βρίσκονται λέξεις με μία σημασία, η οποία, ωστόσο έχει περισσότερες από μία αναφορά, όπως για παράδειγμα η λέξη *teacher* στην αγγλική, που αναφέρεται τόσο στο αρσενικό *δάσκαλος* όσο και στο θηλυκό *δασκάλα*.

86. Το αποτέλεσμα του ελέγχου επικυρώθηκε και με την αναζήτηση των τύπων σε λεξικούς πόρους αναφοράς (λεξικά).

87. Πρβλ. στο ΛΚΝ, το λήμμα *δηλητηριάζω* στη σημ. 4β *στενοχωρώ, πικραίνω* κτ. υπερβολικά· *φαρμακώνω*3β.

88. Πρβλ. στο ΛΚΝ, το λήμμα *ζεματίζω* στη σημ. 1γ. *προξενώ* σε κτ. *μεγάλη και ξαφνική στενοχώρια, θλίψη*: Τους ζεμάτισε η αλήθεια, τους έτσουξε. Με ζεμάτισαν τα λόγια του, με πίκραναν.

89. "Ένα ρήμα ταξινομείται σε τόσους πίνακες όσες χρήσεις έχει" (Leclère 2002).

Με τη βοήθεια των εμπειρικών δεδομένων, διαπιστώσαμε ότι οι συντακτικές ιδιότητες, δηλαδή η ορισματική δομή και οι μετασχηματιστικές ιδιότητες, είναι αρκετές για την άρση της λεξικής/σημασιολογικής αμφισημίας στα ρήματα *αρπάζομαι*, *θορυβώ*, *κερώνω*, *κοκαλώνω*, *κρεπάρω*, *μαρμαρώνω*, *πετρώνω*, *πλήττω*, και *στοιχίζω* του παραπάνω καταλόγου. Για παράδειγμα, το ρήμα *πλήττω* με τη σημασία *νιώθω πλήξη*, *ανία*, *βαριέμαι*⁹⁰ απαντά σε απλές προτάσεις με αμετάβλητη δομή της μορφής N0hum V (E + Prep N1), ενώ προτάσεις με δομή N0 V N1 έχουν σημασία που δεν εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ. Επομένως, η διαφορετική ορισματική δομή παραπέμπει σε άλλη σημασία, όπως φαίνεται και στα παραδείγματα (225) και (226)α. Κατ' επέκταση, συντακτικές ιδιότητες (που σχετίζονται με τη βασική δομή), όπως αυτή της παθητικοποίησης, επίσης σηματοδοτούν μία σημασία διαφορετική (παράδειγμα (226)β):

(225) Ο Νίκος πλήττει

N0 V

(226)

α. Σαρωτικοί άνεμοι έπληξαν την Αττική =

N0 V N1

β. Η Αττική επλήγη από σαρωτικούς ανέμους.

Ωστόσο, οι συντακτικές ιδιότητες δεν αποτελούν πάντα στοιχείο διαφοροποίησης προκειμένου για την άρση της σημασιολογικής αμφισημίας. Έτσι, σε ρήματα όπως τα *αγριεύω*, *ανάβω*, *αναστατώνω*, *ερεθίζω*, *θλίβω*, οι περιορισμοί επιλογής μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου για τη διάκριση των σημασιών. Έτσι, για παράδειγμα, μία απλή πρόταση με το ρήμα *αναστατώνω* αντιστοιχεί σε χρήση/σημασία σχετική με το σημασιολογικό πεδίο που μελετούμε, μόνον όταν το συμπλήρωμα σε θέση αντικειμένου N1 είναι έμψυχο (*N1hum*) - και μόνον τότε:

(227) Ο Γιάννης αναστάτωσε το δωμάτιο

N0 V N1-hum

(228) Τα άσχημα νέα αναστάτωσαν τους κατοίκους.

N0 V N1hum

Τέλος, για ρήματα όπως τα *ανακουφίζω* και *θαμπώνω*, η βασική δομή της απλής πρότασης και οι περιορισμοί κατανομής δεν οδηγούν στην άρση της σημασιολογικής αμφισημίας ανάμεσα στις προτάσεις (229)α και (230)α. Και εδώ, ωστόσο, οι δύο χρήσεις/σημασίες φαίνεται ότι συνδέονται με

90. Πρβλ. ΛΚΝ λήμμα *πλήττω*¹, σημ. 1.

διαφορετικές συντακτικές ιδιότητες (μετασχηματισμούς) όπως φαίνεται από τα παραδείγματα (229)β και (230)β.

(229)

- α. Το φως θάμπωσε τον Γιάννη⁹¹
N0 V N1hum
- β. *Ο Γιάννης είναι θαμπωμένος από το φως

(230)

- α. Η Μαρία θάμπωσε τον Γιάννη με την ομορφιά της.⁹²
N0 V N1hum
- β. Ο Γιάννης είναι θαμπωμένος από την ομορφιά της Μαρίας.

Όπως παρατηρούμε, στα πολύσημα ρήματα της έρευνας, η σχετική με την έννοια ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ χρήση τους αποτελεί ταυτόχρονα και μία σημασία μεταφορική. Πράγματι, η μεταφορά, ως μηχανισμός επέκτασης της σημασίας μίας λέξης, συνδέεται με την πολυσημία σηματοδοτώντας τη μετάβαση από μία βασική σημασία σε μία άλλη, μεταφορική (Lyons 1977: 103), ενώ παρέχει τη δυνατότητα να κατανοήσουμε μία έννοια μέσω μίας άλλης (Lakoff & Johnson 1980: 5). Βεβαίως, η μεταφορική σημασία για το συγχρονικό γλωσσικό αίσθημα δεν είναι πάντοτε δευτερογενής και παράγωγη, και συχνά εκλαμβάνεται και αυτή ως κυριολεκτική (Μότσιου 1994: 131). Σύμφωνα με την (Antonίου 1984: 178 - 179), η διάκριση ανάμεσα στην κυριολεκτική και τη μεταφορική χρήση των εν λόγω πολύσημων ρηματικών κατηγορημάτων αντιστοιχεί στη διχοτομία ανάμεσα σε ρήματα με συγκεκριμένη αναφορά (γαλλ. *verbes concrets*) και σε ρήματα με αφηρημένη αναφορά (γαλλ. *verbes abstraits*). Καθώς στη σχετική με το ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ χρήση τους τα ρήματα αυτά έχουν αφηρημένη αναφορά (γαλλ. *verbes abstraits*), η ιδιότητα *Vconcret* κωδικοποιήθηκε στους πίνακες του ΛΓ με την παράθεση του συμβόλου πλην (-) προκειμένου για τη δήλωση της σημασίας τους ως μεταφορικής⁹³.

91. Πρβλ. ΛΚΝ λήμμα θαμπώνω σημ. 2 μειώνω την όραση κάποιου.

92. Πρβλ. ΛΚΝ λήμμα θαμπώνω σημ. 3 προκαλώ έντονη έκπληξη, θαυμασμό.

93. Το φαινόμενο της μεταφοράς σχετίζεται όχι μόνο με την πολυσημία, αλλά και με το φαινόμενο της μετωνυμίας, και της συνεκδοχής αλλά και της μεταβολής της σημασίας και της ανανέωσης του λεξιλογίου. Ταυτόχρονα, το φαινόμενο της παγίωσης στη γλώσσα – ιδιαίτερα συχνό και στο σημασιολογικό πεδίο ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ, όπου συναντάμε εκφράσεις όπως *τα θάψω μαύρα, πέφτω από τα σύννεφα* – έχει άμεση σχέση με τη μεταφορά. Από μία άλλη σκοπιά, η μεταφορά ως σχήμα λόγου χρησιμοποιείται ως μηχανισμός πειθούς ή ρητορικό σχήμα (rhetorical device), ενώ, τέλος, μπορεί να αναλυθεί και ως εννοιακή διεργασία. Σε αυτά, θα πρέπει να προστεθεί και η υπολογιστική προσέγγιση στην αναγνώριση του μεταφορικού λόγου σε κείμενα στο

5.1.2 Κατανομή και λεξική παράθεση

Στο πλαίσιο του μοντέλου που ακολουθούμε, οι λεξικές μονάδες με τις οποίες είναι δυνατό να συν-εμφανίζεται ένα κατηγορήμα αποκαλύπτουν όψεις της χρήσης/σημασίας του (Balibar-Mrabti 1995: 89-93, Fotoroulou et al. 2009: 83-99). Υπό την έννοια αυτή, απαιτείται ο εντοπισμός τους μέσα σε κειμενικά δεδομένα και η παράθεσή τους (στους πίνακες) με τη μορφή ιδιοτήτων. Αυτές οι ιδιότητες που περιγράφουν τους λεξικούς συνδυασμούς (αγγλ. combinatorial properties) των μελετώμενων κατηγορημάτων είναι δυνατόν να ανευρεθούν μέσω της μελέτης των λεξικών παραθεμάτων τους. Συνεπώς, οι ιδιότητες κατανομής εξεταζόμενες στο επίπεδο της λέξης συμπίπτουν με τις λεξικές συνάψεις ή – ορθότερα – με τα λεξικά παραθέματα των λέξεων που ερευνώνται.

Η έννοια της λεξικής παράθεσης (collocation) έχει απασχολήσει την έρευνα για περισσότερο από μισό αιώνα. Ως τεχνικός όρος, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά προκειμένου να σηματοδοτήσει λεξικούς συνδυασμούς που αποτελούνται από δύο (ή περισσότερες) λεξικές μονάδες οι οποίες συστηματικά συν-εμφανίζονται σε σώματα κειμένων και μάλιστα σε συγκεκριμένη απόσταση μεταξύ τους (Firth 1957: 194). Πράγματι, στο πλαίσιο αυτό, η παράθεση ορίζεται ως μια “σχέση συνήθους συν-εμφάνισης μεταξύ λέξεων (λημμάτων ή μορφολογικών τύπων). Όπως εύστοχα επισημαίνει ο Evert (2005: 16), υπάρχουν δύο προσεγγίσεις στην έννοια της παράθεσης: αφενός μεν, η προσέγγιση που εστιάζει σε συνδυασμούς λέξεων οι οποίοι χαρακτηρίζονται από το φαινόμενο της λεξικοποίησης (lexicalization) ορίζοντας ένα συνεχές μεταξύ παγιωμένων εκφράσεων ή ιδιωτισμών και ημι-παγιωμένων ή ελεύθερων φράσεων (Evert 2005: 16-18)⁹⁴, αφετέρου δε, η στατιστική και κατανομητική προσέγγιση (distributional approach). Σύμφωνα με τον Evert (2005: 16), η κατανομητική προσέγγιση στην έννοια της παράθεσης την καθιστά βασικό εργαλείο στη σύγχρονη λεξικογραφική πρακτική. Πράγματι, η οριοθέτηση της σημασίας της εκάστοτε κομβικής λέξης είναι δυνατή μέσα στο περιβάλλον στο οποίο η λέξη αυτή χρησιμοποιείται (Firth 1957: 194)⁹⁵. Με άλλα λόγια, οι σημασίες μίας λέξης γίνονται αντιληπτές μέσα από τις “διάφορες παραθέσεις στις οποίες εντοπίζεται η συγκεκριμένη λέξη στις πραγματώσεις λόγου” (Σαριδάκης 2010: 115).

επίπεδο της λέξης, της φράσης και της πρότασης. Ως εκ τούτου, ένα τόσο σύνθετο φαινόμενο δεν μπορεί να αναλυθεί στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, και συνεπώς, περιοριζόμαστε μόνο στην άρση της σημασιολογικής αμφισημίας και στην κωδικοποίηση της μεταφορικής χρήσης με τον τρόπο που αναφέραμε.

94. Με ανάλογο τρόπο, και στην Ελληνική, οι όροι λεξικές συνάψεις (Μπακάκου-Ορφανού 2005), λεξιλογικές συνάψεις (Θώμου 2006), συμφράσεις (Ξυδόπουλος 2007), έχουν χρησιμοποιηθεί προκειμένου να σηματοδοτηθεί ένα “συνεχές λεξικών συνδέσεων που αρχίζει από την ελεύθερη φράση και καταλήγει στους ιδιωτισμούς” (Μπακάκου-Ορφανού 2005).

95. “I propose to bring forward as a technical term, meaning by collocation, and apply the test of collocability” (Firth 1957: 194).

Στο πλαίσιο αυτό, εντοπίσαμε λεξικά παραθέματα στους συμφραστικούς πίνακες που εξήχθησαν για τα ρηματικά κατηγορήματα *Vsent* μέσω στοχευμένων αναζητήσεων στον ΕΘΕΓ και της ειδικής διεπαφής χρήστη, σε ένα εύρος 5:5, δηλαδή, πέντε λέξεων πριν και πέντε λέξεων μετά την κομβική λέξη⁹⁶. Το εύρος αυτό επιλέχθηκε για δύο λόγους. Καταρχάς, δεν μας ενδιέφεραν τυχαίες συν-εμφανίσεις, αλλά λέξεις οι οποίες βρίσκονται σε θέση συντακτικού ορίσματος (Υποκειμένου, Αντικειμένου, Επιρρηματικού προσδιορισμού). Καθώς η Ελληνική είναι μία γλώσσα χαρακτηριστικό της οποίας είναι η σχετικά ελεύθερη σειρά όρων (*free word order language*), για την “απόφαση με μεταβατικά ρήματα και αντικείμενο σε αιτιατική είναι δυνατοί όλοι οι συνδυασμοί των βασικών όρων της πρότασης” (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης 2005: 696). Επομένως, τα ορίσματα του εκάστοτε ρήματος είναι δυνατό να εμφανίζονται πριν ή μετά το ρήμα. Ακολουθώντας, επιπλέον, ευρετικές διαδικασίες (*heuristics*), διαπιστώσαμε ότι οι λεξικές μονάδες που αναζητούσαμε εντοπίζονται συνηθέστατα εντός του προαναφερθέντος εύρους. Επιπλέον, οι αναζητήσεις (*queries*) που πραγματοποιήθηκαν στον ΕΘΕΓ για καθένα από τα *Vsent* ως κομβική λέξη και συγκεκριμένη γραμματική κατηγορία (*Ουσιαστικό, Επίρρημα, Πρόθεση*) στα δεξιά ή αριστερά του εκάστοτε *Vsent*⁹⁷, φάνηκε ότι αποδίδει στο εύρος που αναφέραμε παραπάνω. Έτσι, όπως είδαμε στην ενότητα 4, η απλή πρόταση με *Vsent* περιλαμβάνει συχνά ένα ονοματικό κατηγορήμα το οποίο δηλώνει μέρος του σώματος (*Npc*) ή είναι συνώνυμο της λέξης *ύπαρξη*, ενώ η όλη δομή είναι ισοδύναμη με δομή στην οποία το *Npc* απαλείφεται και αντικαθίσταται από το έμψυχο ονοματικό στοιχείο, όπως φαίνεται στις προτάσεις (231)β και (232)β. Τόσο οι δομές, όσο και οι συγκεκριμένες λεξικές μονάδες που ανήκουν στην σημασιολογική κατηγορία *Npc* αναδείχθηκαν μέσα από τη μελέτη των παραθεμάτων.

(231)

- α. Ο Γιάννης κάλμαρε⁹⁸ (τα νεύρα + * το αυτί) της Μαρίας =
- β. Ο Γιάννης κάλμαρε τη Μαρία

(232)

- α. Η ενοχή βασανίζει⁹⁹ (την ψυχή + την σκληροειδή απόφυση) του Γιάννη =
- β. Η ενοχή βασανίζει τον Γιάννη.

96. Πρόκειται για το μεγαλύτερο δυνατό εύρος το οποίο επιτρέπει η διεπαφή του ΕΘΕΓ.

97. Πρόκειται για αναζητήσεις της μορφής γραμματική κατηγορία+*Vsent* ή *Vsent*+γραμματική κατηγορία σε ένα εύρος 5:5, όπου η γραμματική κατηγορία μπορεί να είναι ουσιαστικό ή επίρρημα, και το *Vsent* καθένα από τα ρήματα της έρευνας.

98. Πρβλ. λήμμα *καλμάρω* στη σημ. 1: ηρεμώ κάποιον, τον κάνω να ξαναβρεί την ψυχική του ηρεμία στο ΛΚΝ.

99. Πρβλ. στο ΛΚΝ, το λήμμα *βασανίζω* στη σημ. 1: κάνω κάποιον να υποφέρει, υποβάλλω σε στενοχώριες

Βεβαίως, οι λέξεις *μυαλό, καρδιά, κεφάλι, και νεύρα* συνδυαζόμενα με τα *Vsent* ρηματικά κατηγορήματα δεν αντιστοιχούν στα συγκεκριμένα ουσιαστικά αλλά σε πιο γενικές ή αφηρημένες έννοιες, σε αντιστοιχία με τα ουσιαστικά *ψυχή και ηθικό*. Επομένως, από τις δύο χρήσεις/σημασίες που φέρει για παράδειγμα το ρήμα *πληγώνω*, η σχετική με το σημασιολογικό πεδίο *ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ* σημασία κινείται στον χώρο των αφηρημένων ιδεών, σε αντιδιαστολή με μία άλλη σημασία η οποία κινείται στον χώρο των συγκεκριμένων και απτών οντοτήτων (Antonίου 1984: 33-35). Για τα ρήματα αυτά, κωδικοποιήθηκε στους πίνακες του ΛΓ η ιδιότητα *Vconcret* προκειμένου για τη σηματοδότηση της διάκρισης κυριολεκτικό – μεταφορικό. Το αποτέλεσμα της εργασίας είναι ο προσδιορισμός της σημασιολογικής προτίμησης (semantic preference) που εμφανίζουν τα ρηματικά κατηγορήματα της έρευνας, δηλαδή τον προσδιορισμό της τάσης τους να συνεμφανίζονται με λέξεις από ένα συγκεκριμένο σημασιολογικό πεδίο (Stubbs 2001: 65), (Baker 2006: 86-87).

Εξάλλου, μελετώντας τους συμφραστικούς πίνακες καθενός από τα ρήματα της έρευνας, παρατηρούμε ότι, πολύ συχνά, τα *Vsent* ρηματικά κατηγορήματα συν-εμφανίζονται με συγκεκριμένες λεξικές μονάδες που ανήκουν στη γραμματική κατηγορία επίρρημα. Πράγματι, τα *Vsent* προσδιορίζονται σχετικά συχνά από ποσοδεικτικό επίρρημα (πολύ, λίγο, κάπως). Ωστόσο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επιρρήματα που τείνουν να συν-εμφανίζονται με τα ρήματα της έρευνας, και τα οποία δεν είναι συχνά στα κείμενα. Πρόκειται για τα ρήματα τα επιρρήματα *αφόρητα, βαθύτατα, παγερά, παράφορα, και τρομερά*. Για να διαπιστώσουμε, επομένως, τη συμπεριφορά των εν λόγω επιρρημάτων εν χρήσει, πραγματοποιήσαμε νέες αναζητήσεις στον ΕΘΕΓ που εκκινούν από τα επιρρήματα αυτά. Παρατηρώντας τις σημασιολογικές προτιμήσεις των ίδιων των επιρρημάτων, συμπεραίνουμε ότι, στο περιβάλλον των εν λόγω επιρρημάτων, εμφανίζονται ιδιαίτερα συχνά τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα – και μάλιστα εκείνα τα οποία έχουν αρνητική σημασία, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.

A/A	
1	παρά ιπποδρομίες ή ποδόσφαιρο και έπληττε αφόρητα
2	ευτικά: τον αναστατώνουν ή τον μελαγχολούν αφόρητα
3	Στη σχολή όμως πλήττει αφόρητα
4	το δέρμα στο κεφάλι και το λαιμό, πονούσα αφόρητα
5	Βαριέμαι αφόρητα "
6	ους <i>garpers</i> , που αναμένει ακρόαση, θορυβεί αφόρητα
7	άλλους τομείς της δημόσιας ζωής, που όζουν αφόρητα ..
8	ενδώσει ποτέ μόνο και μόνο επειδή πιέζετε αφόρητα
9	ελληνικό κινηματογράφο πρέπει να ζηλεύουν αφόρητα
10	Η σκηνή της λείπει αφόρητα
11	Ήτοι τα ακόμη πιο αφόρητα
12	αθύτερου προβληματισμού και συχνά βαριόταν αφόρητα
13	Τις βαριόταν αφόρητα
14	Για κάτι που πονά αφόρητα
15	ματα τοκογλυφίας που καθημερινά τον πίεζαν αφόρητα αλλά και για το διοικητή του Τμήματος Ασφαλείας
16	τακτης ανάγκης, οι καταστάσεις μας πιέζουν αφόρητα αλλά τι να κάνουμε;
17	Ουάσιγκτον (διά της Μαγδαληνής της) πίεσε αφόρητα (άλλοι λένε ότι εξεβίαζε ωμά) την ελληνική κυβέρνη
18	ο ζήτημα του κράτους που δεν είναι μόνο το αφόρητα αντικειμενικό πρόβλημα της αποκρατικοποίησης.
19	Γυρίζω πτώμα, η πλάτη μου με πονά αφόρητα από την ορθοστασία και το τρέξιμο, τελικά, λέω, α
20	ία του αμυντικού βραχίονα, γιατί πιέζονται αφόρητα από το NATO.
21	πλησιάζει πολύ αφόρητα πολύ

Πίνακας 4. Απόσπασμα συμφραστικού πίνακα από τον ΕΘΕΓ για τον γραμματικό τύπο *αφόρητα*

Ως εκ τούτου, και παρόλο που τα επιρρήματα εν γένει δεν αποτελούν συμπληρώματα των ρηματικών κατηγορημάτων, και, επομένως, δεν συμπεριλαμβάνονται στις συντακτικές και μετασχηματιστικές ιδιότητες, ωστόσο, κωδικοποιήθηκαν στους πίνακες (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι) ως ιδιότητες που αποτυπώνουν τους δυνατούς λεξικούς συνδυασμούς συμπληρώνοντας την αναπαράσταση των ρημάτων (βλ. Πίνακας 5).

1	NP = N/num	NP = (f ψυχή + η καρδιά)	NP = (το πνεύμα + το μισό)	NP	<ENT>Verb	πολύ-λογονόμοια+επιλω-πτερόφωρα	αφόρητα	παιχνερά	Example
2	+	+	-	-	αγαλιάζω	+	-	-	(H Άννα + H ψυχή της Άννας) αγαλιάζει (E + από χαρά)
52	+	+	-	-	ξεθαρρεύω	+	-	-	H Άννα ξεθαρρεύει
53	+	-	-	-	ξεθυμώνω	+	-	-	H Άννα ξεθυμωσε
54	+	+	-	-	ξενουιάζω	+	-	-	H Άννα ξενουιάζει από τα μαθήματα
55	+	-	-	-	περηφανεύομαι	+	-	-	H Άννα περηφανεύεται για το κατόρθωμά της
56	+	-	-	-	πήζω	+	-	-	H Άννα πήζει από τη μοναξιά
57	+	+	-	-	πλαντάζω	+	-	-	H Άννα πλάνταζε στο κλάμα
58	+	-	-	-	πλήττω	+	+	-	H Άννα πλήττει αφόρητα με τον Πέτρο
59	+	-	-	-	σεμνύνομαι	-	-	-	H πατρίδα σεμνύνεται για τα άγια τέκνα της
60	+	+	-	-	σπαράζω	+	-	-	H Άννα σπαράζει με τις φωνές του Πέτρου
61	+	+	-	-	σπαρτάρω	-	-	-	H Άννα σπαρτάρει για τον Γιάννη
62	+	+	-	-	συμπάσχω	+	-	-	H Άννα συμπάσχει με τον Πέτρο
63	+	+	-	-	συνέρχομαι	+	-	-	H Άννα συνέρχεται από την έκπληξη

Πίνακας 5. Οι λεξικές συνάψεις ως ιδιότητες στους πίνακες

Ωστόσο, η οριοθέτηση της σημασίας ενός κατηγορήματος μέσω των συνάψεων είναι ένα πρώτο βήμα, ωστόσο, αποτελεί, τελικώς, αφαίρεση στο συνταγματικό επίπεδο, καθώς δεν συνδέεται άμεσα με την εννοιολογική συνάφεια των λέξεων ή τη “συνάφεια των ιδεών στη σημασία τους” (Firth 1957: 196). Στις ενότητες που ακολουθούν, θα προσπαθήσουμε να οριοθετήσουμε τη σημασία των ρηματικών κατηγορημάτων *Vsent* όπως αυτή προκύπτει από τον συνδυασμό συντακτικών ιδιοτήτων και των λοιπών ιδιοτήτων κατατομής, οι οποίες αποτυπώνονται στους πίνακες.

5.1.3 Ορισματική δομή και δομή γεγονότος

Σύμφωνα με το ακολουθούμενο πρότυπο, η σημασία κάθε ρήματος διακρίνεται με βάση την καθοριστική δομή του και τις κατανομικές και μετασχηματιστικές του ιδιότητες. Επομένως, οι συντακτικές ιδιότητες και οι ιδιότητες κατανομής, συνδυαζόμενες, παράγουν τη σημασία των γλωσσικών δεδομένων, και – υπό την έννοια αυτή - τα (ρηματικά) κατηγορήματα τα οποία ταξινομούνται σε έναν πίνακα ΛΓ χαρακτηρίζονται από σημασιολογική ομοιογένεια (Gross 1975). Για τον λόγο αυτό, προχωρήσαμε στην προβολή της ορισματικής δομής στη σημασία του υποδηλούμενου γεγονότος. Στη βάση της διαπίστωσης αυτής, το λογικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι κάθε ένας από τους πίνακες στους οποίους καταλήξαμε στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας

ορίζει μία ομάδα ρηματικών κατηγορημάτων *Vsent* η οποία από την άποψη της σημασίας είναι ομοιογενής.

Σύμφωνα με τους (Levin & Rappaport 1995), (Rappaport-Hovav & Levin 1998), (Levin 1999), η ρηματική σημασία συγκροτείται από δύο στοιχεία: τη λεξική σημασία¹⁰⁰ και το *γεγονοτικό σχήμα* (event schema) ή τη δομή του γεγονότος (event structure) το οποίο δηλώνουν. Το γεγονόςικό σχήμα αποτελεί προέκταση της ορισματικής δομής του ρηματικού κατηγορήματος. Στην βάση, επομένως, της προσέγγισης ότι ορισματική δομή και δομή γεγονότος (event structure) βρίσκονται σε σχέση αμοιβαίας αλληλεξάρτησης, θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε τις σημασιολογικές αποχρώσεις των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, τα ρήματα της παρούσας μελέτης δηλώνουν μία κατάσταση ή – γενικότερα - ένα γεγονός το οποίο σχετίζεται με ένα συναίσθημα (EMOTION EVENT). Με βάση τα παραπάνω, πλην της σημασίας που έχει σχέση με το συναίσθημα, τα υπό εξέταση ρηματικά κατηγορήματα φέρουν επίσης μία δευτερεύουσα σημασία οι οποία αφορά στη δομή του γεγονότος και αντικατοπτρίζεται στην ορισματική τους δομή. Πράγματι, ελέγχοντας τη σημασία των ρημάτων των πινάκων, διακρίνουμε ότι υπάρχουν σημασιολογικές διαφοροποιήσεις οι οποίες υπαγορεύονται από την ορισματική δομή και τις ιδιότητες κατανομής των εν λόγω ρημάτων. Τελικώς, κάθε μία από τις πέντε κατηγορίες στις οποίες ταξινομούνται τα δηλωτικά συναισθήματος *Vsent* αντιστοιχεί σε ένα διακριτό γεγονόςικό σχήμα, η σημασία του οποίου προστίθεται στην λεξική σημασία κάθε ρήματος. Έτσι, η βασική δομή των ρημάτων που ταξινομούνται στον πίνακα SV1 σηματοδοτεί ένα συναίσθημα το οποίο βιώνει το υποκείμενο N0hum, και το οποίο να οφείλεται ή να μην οφείλεται σε μία εξωτερική αιτία που το προκαλεί. Αντιθέτως, τα ρήματα του πίνακα SV2 σηματοδοτούν ένα συναίσθημα το οποίο βιώνει το υποκείμενο N0hum και είτε απευθύνεται στο αντικείμενο N1 ή οφείλεται σε αυτό, όπως φαίνεται και από τις παραφράσεις των βασικών δομών στα παραδείγματα (233) και (234). Υπό την έννοια αυτή, το συμπλήρωμα N1 αποτελεί τον αποδέκτη της συναισθηματικής κατάστασης την οποία βιώνει το υποκείμενο N0hum.

(233)

- α. ο Γιάννης αγωνιά (*E* + για τις εξελίξεις) =
- β. ο Γιάννης νιώθει αγωνία (*E* + για τις εξελίξεις)

(234)

- α. Ο Γιάννης αγαπά τη Μαρία =
- β. ο Γιάννης νιώθει αγάπη και η αγάπη κατευθύνεται στη Μαρία

100. Η λεξική σημασία διακρίνει ένα συγκεκριμένο ρήμα από τα υπόλοιπα που ανήκουν στην ίδια με αυτό σημασιολογική ομάδα.

Ταυτόχρονα, η σημασία των υπό εξέταση ρημάτων φαίνεται ότι είναι καθοριστική και για το είδος των συντακτικών εναλλαγών στις οποίες αυτά μετέχουν. Σύμφωνα με τα ευρήματα της ενότητας 4, τα δηλωτικά συναισθήματος κατηγορήματα *Vsent* συμμετέχουν σε τρεις συντακτικές εναλλαγές: (α) μεταβιαστική εναλλαγή (causative alternation), (β) παθητική εναλλαγή (passive alternation) και εναλλαγή δοτικής (dative alternation). Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται ρήματα τα οποία ταξινομούνται στον πίνακα SV3. Όπως ήδη αναφέρθηκε, βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω ρημάτων είναι το γεγονός ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μεταβιαστικές και αμετάβιατες δομές, συχνά χωρίς αλλαγή μορφολογίας, ενώ στο επίπεδο της σημασίας, η μεταβιαστική εναλλαγή συνδέεται με την έννοια *αλλαγή κατάστασης* (Dowty 1991). Επιπροσθέτως, η μεταβιαστική δομή δηλώνει την αιτία που προκαλεί το συναίσθημα:

(235)

- α. Ο Γιάννης θύμωσε τον Κώστα =
- β. Ο Γιάννης έκανε τον Κώστα να θυμώσει

Τα ρήματα, επομένως, αυτής της κατηγορίας περιγράφουν μία κατάσταση που εμπίπτει στο σημασιολογικό πεδίο ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ με την οποία συνδέεται μόνο το αντικείμενο της μεταβιαστικής δομής και το υποκείμενο της αμετάβιατης, ενώ το υποκείμενο της μεταβιαστικής εμφανίζεται ως η *αιτία* (Cause) του δηλούμενου συναισθήματος. Ομοίως, *αλλαγή κατάστασης* εκφράζουν και τα ρήματα που ταξινομήθηκαν στον πίνακα SV4. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στην ενότητα 4, η βασική πρόταση στην οποία απαντούν ισοδυναμεί σημασιολογικά με αιτιακή δομή στην οποία το ρήμα *Vsent* βρίσκεται στην παθητική:

(236)

- α. Ο Κώστας ξάφνιασε την Μαρία =
- β. Ο Κώστας έκανε τη Μαρία_i να ξαφνιαστεί_i

Η αντίστοιχη ανάλυση για τα ρήματα της Αγγλικής με αντικείμενο υποχρεωτικά έμψυχο και δευτερεύουσα πρόταση σε θέση υποκειμένου (Salkoff 2002: 97-147) καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι τα ρήματα που ερευνήθηκαν σηματοδοτούν αλλαγή κατάστασης, η οποία ορίζεται περαιτέρω ως αλλαγή συναισθηματικής κατάστασης (change in mental state) εν αντιθέσει με την έννοια της αλλαγής φυσικής κατάστασης (change in physical state). Οι σημασίες αυτές κωδικοποιούνται ως ιδιότητες M και P αντιστοίχως στους πίνακες ΛΓ της Αγγλικής¹⁰¹.

101. Η εν λόγω έρευνα δεν περιλαμβάνει μόνο τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα της αγγλικής, αλλά όλα τα

Τέλος, τα ελληνικά ρήματα *Vsent* που ταξινομήθηκαν στον πίνακα SV5 με βασική δομή N0 V Prep N1hum εκφράζουν ένα συναίσθημα που βιώνει το αντικείμενο της απλής πρότασης N1hum, και απευθύνεται στο υποκείμενο το οποίο αποτελεί τον αποδέκτη ή στόχο (Target) του δηλούμενου συναισθήματος.

Με βάση τα παραπάνω, τα ρήματα της ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα, ορίζουν πέντε (5) τύπους γεγονότων. Αν τώρα, συνυπολογίσουμε και την ορισματική δομή που αντιστοιχεί σε κάθε τύπο γεγονότων, καταλήγουμε στη σχηματοποίηση που παρουσιάζεται στον Πίνακας 6. Η δομή γεγονότος αντιστοιχεί στη σημασία των ρημάτων, και δείχνει ότι κάθε πίνακας παρουσιάζει σημασιολογική ομοιογένεια.

Πίνακας	Ορισματική δομή	Τύπος γεγονότος	Παραδείγματα
SV1	N0hum V (E + Prep N1)	N0hum V (E + Cause)	αγανακτώ
SV2	N0hum V N1	N0hum V (E + Target)	αγαπώ, ζηλεύω
SV3	N1hum V	V N1hum → M	ηρεμώ, θυμώνω
SV4	N0 V N1hum <-> N1hum Vpp Prep N0	Cause V N1hum → M	αγχώνω
SV5	N0 V Prep N1hum	Target V N1hum → dative	αρέσω

Πίνακας 6. Αντιστοίχιση ορισματικής δομής και δομή γεγονότος

5.1.4 Ιδιότητες κατανομής και οι μετέχοντες στο γεγονός

Στην συνέχεια, θα ολοκληρώσουμε την περιγραφή της σημασίας των κατηγορημάτων *Vsent* με βάση τα ορίσματα που τα πλαισιώνουν και τη σημασία του καθενός από αυτά. Όπως είδαμε και στην προηγούμενη ενότητα, τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα *Vsent* εμπλέκουν έναν μετέχοντα υποχρεωτικά έμπυχο που δηλώνει τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ (*Experiencer*), την οντότητα

κατηγορήματα που εμφανίζουν τη δομή με δευτερεύουσα πρόταση σε θέση υποκειμένου.

δηλαδή που βιώνει το συναίσθημα, η οποία καταλαμβάνει είτε τη θέση του υποκειμένου ή του αντικειμένου (Belletti & Rizzi 1988). Στις δομές που εξετάσαμε, ο ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ δηλώνεται από το υποχρεωτικά έμψυχο ονομαστικό στοιχείο N0hum και N1hum της στοιχειώδους πρότασης.

Σε παλαιότερες αναλύσεις για τα ρήματα της Γαλλικής (Ruwet 1972, 1995b) η λειτουργία αυτή, η οποία επιτελείται είτε από το υποκείμενο της πρότασης (237) είτε από το αντικείμενό της (238) καλείται *ψυχολογικός τόπος (psychological location)*. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η οντότητα που βιώνει ένα συναίσθημα δεν νοείται ως ΔΡΑΣΤΗΣ, αλλά ως τόπος/σημείο στο οποίο εδράζει το συναίσθημα. Τα παραδείγματα που ακολουθούν είναι από το (Ruwet 1972):

- (237) Pierre méprise les femmes.
Ο Πέτρος περιφρονεί τις γυναίκες.
- (238) Les femmes dégoûtent Pierre.
Οι γυναίκες αηδιάζουν τον Πέτρο.

Πλην του υποχρεωτικά έμψυχου μετέχοντα που δηλώνει τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ, τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα Vsent εμπλέκουν και ένα ΘΕΜΑ (THEME), την οντότητα, δηλαδή, προς την οποία κατευθύνεται το συναίσθημα (στόχος του συναισθήματος). Το ΘΕΜΑ πραγματώνεται στη συντακτική θέση του αντικειμένου των μεταβατικών ρημάτων της κατηγορίας SV2, ενώ η παρουσία του είναι κάποιες φορές προαιρετική:

- (239) Ο Γιάννης.SUBJ.EXP ζηλεύει (E + τη Μαρία.OBJ.THEME)

Επιπλέον, κάποιες δομές εμφανίζουν όρισμα το οποίο δηλώνει την ΠΗΓΗ ή ΑΙΤΙΑ (SOURCE or CAUSE) του δηλούμενου συναισθήματος. Όπως θα δείξουμε στη συνέχεια, οι επιμέρους δομές μέσω των οποίων εκφράζεται η ΑΙΤΙΑ διαφέρουν - ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει το κάθε ρήμα. Ειδικότερα, όπως είδαμε στην ενότητα 4, η βασική δομή N0 V (E + Prep N1) ρημάτων της κατηγορίας SV1 ισοδυναμεί σημασιολογικά με αιτιακή σύνταξη, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (240) και (241). Από την ερμηνεία αυτή, επομένως, συνεπάγεται ότι στις προτάσεις (240)α και (241)α, το υποχρεωτικά έμψυχο υποκείμενο N0hum εκφράζει τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ του δηλούμενου συναισθήματος, ενώ στη δομή με πρόθεση και όνομα (Prep N1) όταν αυτή πραγματώνεται, το N1 γίνεται αντιληπτό ως ΑΙΤΙΑ του συναισθήματος που δηλώνει το Vsent:

- (240)
- α. Η Μαρία.SUBJ.EXP αγανακτεί με (τον Πέτρο.CAUSE + το θράσος του Πέτρου) =
 - β. (Ο Πέτρος + το θράσος του) κάνει τη Μαρία να αγανακτεί
- (241)
- α. Η Μαρία.SUBJ.EXP έφριξε με το θέαμα.CAUSE =
 - β. Το θέαμα κάνει την Μαρία να φρίττει

Ομοίως, η ρηματική σημασία των κατηγορημάτων που ταξινομήθηκαν στους πίνακες SV3 και SV4 συμπληρώνεται μέσω του υποχρεωτικά έμψυχου ουσιαστικού (N1hum) το οποίο καταλαμβάνει τη θέση του αντικειμένου της στοιχειώδους πρότασης, ενώ το υποκείμενο πραγματώνεται από ουσιαστικό μη περιοριστικό *Nnr*. Και εδώ, η δυνατότητα μετατροπής της βασικής δομής NO V N1 σε αιτιακή σύνταξη αποδεικνύει ότι το N0hum πραγματώνει την οντότητα η οποία αποτελεί την αιτία του δηλούμενου συναισθήματος, όπως φαίνεται και από τα παραδείγματα (242) και (243) που ακολουθούν. Πράγματι, στις δομές (242)α και (243)α το ονοματικό στοιχείο σε θέση αντικειμένου N1hum αποτελεί τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ, ενώ το NO εκφράζει την ΑΙΤΙΑ του συναισθήματος που δηλώνει το Vsent:

(242)

- α. (Τα παιδιά + Οι φωνές).SUBJ.CAUSE νευρίασαν τη Μαρία.OBJ.EXP =
- β. (Τα παιδιά + Οι φωνές) έκαναν τη Μαρία να νευριάσει

(243)

- α. (Ο Γιάννης + Η κατάσταση).SUBJ.CAUSE στενοχωρεί την Μαρία.OBJ.EXP =
- β. (Ο Γιάννης + Η κατάσταση) κάνει την Μαρία να στενοχωριέται.

Σύμφωνα με την ανάλυση του Gross (1975), όταν στη θέση του μη περιοριστικού υποκειμένου N0nr εμφανίζεται μη έμψυχο ουσιαστικό NO-hum, τότε αυτό εκλαμβάνεται ως μη ενεργό, δηλαδή ως υποκείμενο το οποίο δεν προβαίνει στην επιτέλεση της ενέργειας που δηλώνει το ρήμα. Αντιθέτως, όταν τη θέση αυτή καταλαμβάνει ουσιαστικό έμψυχο N0hum, τότε αυτό μπορεί να εκληφθεί είτε ως ενεργό είτε ως μη ενεργό. Η διάκριση αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη διαφορετική ερμηνεία των προτάσεων στις οποίες εμφανίζονται τα N0hum και NO-hum. Η παραπάνω διαπίστωση ισχύει και για τα ρήματα της παρούσας έρευνας, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (244) και (245).

(244) Ο θόρυβος ενοχλεί τη Μαρία

(245) Ο Γιάννης ενοχλεί τη Μαρία

Πράγματι, το μη έμψυχο υποκείμενο NO-hum *ο θόρυβος* στην πρόταση (244) είναι *μη ενεργό*. Η ερμηνεία αυτή δεν ισχύει για την πρόταση (245), στην οποία το έμψυχο υποκείμενο N0hum *Ο Γιάννης* επιδέχεται διττή ερμηνεία, είτε ως ενεργό είτε ως μη ενεργό. Στην περίπτωση αυτή, οι ερμηνείες που μπορεί να λάβει η πρόταση είναι οι ακόλουθες:

- (i) Ο Γιάννης ενεργεί και ενοχλεί τη Μαρία
- (ii) Κάτι στην συμπεριφορά του Γιάννη κάνει τη Μαρία να ενοχλείται

Μέσω της διπλής αυτής ερμηνείας καταδεικνύεται ότι το εν λόγω όρισμα - ανεξάρτητα από τη σημασιολογική κατηγορία στην οποία μπορεί να ανήκει το όνομα που καταλαμβάνει τη θέση αυτή - δεν μπορεί να είναι ο ΔΡΑΣΤΗΣ αλλά η ΑΙΤΙΑ του δηλούμενου συναισθήματος¹⁰².

Όπως δείχθηκε στην ενότητα 4, η δυνατότητα μετατροπής μίας μεταβατικής δομής σε αιτιακή δομή δεν είναι αποδεκτή στις περιπτώσεις των μεταβατικών ρημάτων του πίνακα SV2, καθώς και των ρημάτων με δοτική εναλλαγή του πίνακα SV5, όπως φαίνεται και στα ακόλουθα παραδείγματα:

(246)

- α. Ο εξερευνητής μισούσε τα ταξίδια
- β. *Τα ταξίδια έκαναν τον εξερευνητή να μισεί

(247)

- α. Το παιχνίδι_{SUBJ.THEME} αρέσει στη Μαρία_{OBJ.EXP}
- β. *Το παιχνίδι κάνει τη Μαρία να της αρέσει

Να σημειωθεί εδώ ότι η δυνατότητα αιτιακής σύνταξης δεν αποκλείεται με τα ρήματα αυτά, εντούτοις, έχει διαφορετική μορφή και - κυρίως - η αιτιακή δομή και η βασική πρόταση δεν είναι σημασιολογικά ισοδύναμες. Στις περιπτώσεις αυτές, το N1 αποτελεί την οντότητα προς την οποία κατευθύνεται το συναίσθημα, αναλαμβάνοντας τον σημασιολογικό ρόλο ΘΕΜΑ.

(248)

- α. Ο Γιάννης_{SUBJ.EXP} αγαπά την Μαρία_{OBJ.THEME} ≠
- β. Ο Γιάννης κάνει τη Μαρία να αγαπά (*E + τα ζώα)

(249)

- α. Ο Γιάννης_{SUBJ.EXP} ντρέπεται την Ελένη_{OBJ.THEME} ≠
- β. Η Ελένη κάνει τον Γιάννη να ντρέπεται

102. Το θέμα αυτό έχει απασχολήσει την έρευνα στον χώρο της μετασχηματιστικής σύνταξης, χωρίς αποτελέσματα. Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα με αντικείμενο έμφυχο δεν εμφανίζουν παθητικοποίηση και οι δομές με παθητική μορφολογία συνιστούν αυτό που ονομάζεται επιθετική παθητικοποίηση (Belletti & Rizzi 1988). Στον αντίποδα βρίσκεται η άποψη ότι κάποια από τα ρήματα της Αγγλικής δέχονται μετέχοντα με τον σημασιολογικό ρόλο δραστή (agentive psych verbs) ενώ άλλα όχι (non-agentive psych verbs). Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα τα οποία δέχονται την ύπαρξη δράστη επιτρέπουν την παθητικοποίηση, ενώ τα άλλα εμφανίζουν επιθετική παθητικοποίηση (Grimshaw 1990). Στο ενδιάμεσο, έχει υποστηριχθεί ότι τα ρήματα που μας απασχολούν επιτρέπουν μεν ρηματική παθητικοποίηση, όμως χωρίς να προϋποθέτουν απαραίτητα την ύπαρξη δράστη αλλά ενός έμμεσου αιτίου (Pesetsky 1987, Pesetsky 1995) – άποψη την οποία υιοθετούμε και εμείς για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

Συνοψίζοντας, τα ρηματικά κατηγορήματα Vsent δηλώνουν μία κατάσταση ή ένα γεγονός (EMOTION EVENT) το οποίο βιώνεται από μία οντότητα η οποία καλείται ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ. Επίσης, η δηλούμενη κατάσταση ή το γεγονός απευθύνεται σε μία οντότητα, η οποία καλείται ΘΕΜΑ, και αποτελεί τον στόχο του συναισθήματος (EMOTION TARGET), ή/και προκαλείται από μία άλλη οντότητα¹⁰³ η οποία καλείται ΑΙΤΙΑ ή ΠΗΓΗ του συναισθήματος. Με βάση, λοιπόν, τον παραπάνω ορισμό, διακρίνουμε τρεις τύπους σχετικών με το συναίσθημα γεγονότων (EMOTION EVENT) ανάλογα με το είδος και τον αριθμό μετεχόντων. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα ρηματικά κατηγορήματα τα οποία έχουν ταξινομηθεί στον πίνακα SV1 και τα οποία εμπλέκουν τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ και προαιρετικά την ΑΙΤΙΑ ή ΠΗΓΗ του συναισθήματος. Στη δεύτερη κατηγορία εμπίπτουν τα ρηματικά κατηγορήματα τα οποία έχουν ταξινομηθεί στους πίνακες SV3 και SV4 και τα οποία εμπλέκουν τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ και υποχρεωτικά (ως εγγενή συνιστώσα) την ΑΙΤΙΑ ή ΠΗΓΗ του συναισθήματος. Τέλος, στην τρίτη κατηγορία ανήκουν τα ρηματικά κατηγορήματα τα οποία έχουν ταξινομηθεί στον πίνακες SV2 και SV5 και τα οποία εμπλέκουν τον ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ και το ΘΕΜΑ ή ΣΤΟΧΟ του συναισθήματος, ενώ η ΑΙΤΙΑ ή ΠΗΓΗ του συναισθήματος δεν πραγματώνεται καθώς δεν εντοπίζεται εκτός του ΦΟΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ. Η διάκριση αυτή απεικονίζεται στον Πίνακα 7.

Πίνακας	Ορισματική δομή	Δομή γεγονότος
SV1	N0hum V (E + Prep N1)	N0hum V (E + Cause)
SV2	N0hum V N1	N0hum V (E + Target)
SV3	N1hum V	V N1hum → M
SV4	N0 V N1hum =: N1hum Vpp Prep N0	Cause V N1hum → M
SV5	N0 V Prep N1hum	Target V N1hum → dative

Πίνακας 7. Τύποι γεγονότων σχετικών με το συναίσθημα

Η ανωτέρω διάκριση σε τύπους γεγονότων, μας παραπέμπει στη ταξινόμηση των ονοματικών κατηγορημάτων ανάλογα με τη συντακτική τους συμπεριφορά η οποία βρίσκεται σε άμεση αλληλεξάρτηση με το είδος του συναισθήματος που δηλώνουν (ενδογενή - εξωγενή) (βλ. ενότητα 3). Η διάκριση των ρηματικών κατηγορημάτων με βάση τον τύπο γεγονότος όπως προτάθηκε παραπάνω, συμπίπτει σε κάποιο βαθμό – όχι, όμως, απόλυτα - με τη διάκριση των ονομάτων ανάλογα με δηλούμενο συναίσθημα σε ενδογενή και εξωγενή ή ενεργά και προκαλούμενα. Πράγματι, ρηματικά κατηγορήματα τα οποία ανάγονται σε ή σηματοδοτούν ένα συναίσθημα, έχουν, τελικώς, διαφορετική σημασία ανάλογα με τον τύπο γεγονότος που δηλώνουν. Η σημασία εν τέλει

103. ή κατάσταση

διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο γεγονότος το οποίο δηλώνουν, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (251) και (251).

(250) Η Μαρία φοβάται

(251) Ο Γιάννης φόβισε τη Μαρία

Πράγματι, ενώ η βασική σημασία και των δύο ρηματικών κατηγορημάτων *φοβίζω* και *φοβάμαι* παραπέμπουν στην έννοια *φόβος*, το μεν αμετάβατο ρήμα περιγράφει ένα απλό γεγονός της μορφής:

[x FEEL [y <STATE>]]

Αντιθέτως, το ρήμα με μεταβατική δομή περιγράφει ένα σύνθετο γεγονός το οποίο όπως δείξαμε παραπάνω σηματοδοτεί αλλαγή κατάστασης και μπορεί να παρασταθεί ως ακολούθως:

[[x ACT] CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]

Ομοίως, τα ρήματα *χαίρομαι* και *χαροποιώ* τα οποία συνδέονται με την έννοια *χαρά*:

(252) Ο Γιάννης χάρηκε με το νέο

(253) Το νέο χαροποίησε τον Γιάννη

Εν κατακλείδι, η σημασιολογική ανάλυση με την αναγνώριση του γεγονοτικού σχήματος και την αντιστοίχιση των συντακτικών ορισμάτων του ρηματικού κατηγορήματος με σημασίες συντελεί καταρχάς στην αναπαράσταση της σημασίας μέσω της αντιστοίχισης δομών με τις λειτουργίες που επιτελούν μέσα στη βασική πρόταση. Η σχετική πληροφορία κωδικοποιήθηκε στους πίνακες του ΛΓ ως ιδιότητες που αντιστοιχίζουν τους περιορισμούς επιλογής (N0hum, N1hum) με τις λειτουργίες αυτές.

5.1.5 Δομές με N0hum

Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα 4, ορισμένα ρήματα της υπό εξέταση σημασιολογικής κατηγορίας - ανάλογα με τη σημασία τους - επιβάλλουν περαιτέρω περιορισμούς επιλογής ταυτόχρονα και στα δύο ορίσματα (υποκείμενο και αντικείμενο). Έτσι, στα παραδείγματα (254) και (255), τα ρήματα

ευγνωμονώ και ντρέπομαι επιλέγουν ονοματικό στοιχείο υποχρεωτικά έμψυχο Nhum, τόσο στη θέση του Υποκειμένου όσο και στη θέση του Αντικειμένου:

(254) Η Άννα ευγνωμονεί (τον Πέτρο + *το σπίτι)

(255) Ο Γιάννης ντρέπεται (την Ελένη + *το βιβλίο).

Αντιθέτως, ρήματα όπως το *πανηγυρίζω* δέχονται ως συμπλήρωμα ονοματικό στοιχείο το οποίο είναι μη έμψυχο (-hum):

(256) Η Άννα πανηγύρισε (*τον Πέτρο + τη νίκη)

Υπό την έννοια αυτή, τα ρήματα *ευγνωμονώ*, και *ντρέπομαι* μπορούν να νοηθούν ως καταστάσεις που εμπλέκουν έμψυχα, ανθρώπινα ορίσματα, ενώ, αντιθέτως, ρήματα όπως το *πανηγυρίζω* εμπλέκουν οντότητες από τις οποίες η μία είναι υποχρεωτικά έμψυχη, ενώ η άλλη μη έμψυχη. Επομένως, παρά την ομοιότητα στο επίπεδο της σύνταξης, οι κατανομητικές ιδιότητες των υπό εξέταση ρηματικών κατηγορημάτων σκιαγραφούν σημασιολογικές διακρίσεις εντός των σημασιολογικών κατηγοριών.

5.2 Σημασιολογική ταξινόμηση των Vsent

Η αναπαράσταση της σημασίας των ρηματικών κατηγορημάτων Vsent ολοκληρώθηκε μέσω της ταξινόμησής τους σε επιμέρους σημασιολογικές τάξεις. Για τον λόγο αυτό, ορίστηκε ένα ταξινομικό σχήμα οι εννοιολογικές κατηγορίες του οποίου αποδίδουν τα χαρακτηριστικά του δηλούμενου συναισθήματος, επιτρέποντας την δόμηση του σημασιολογικού πεδίου των συναισθημάτων και την σχηματοποίηση της σημασιολογικής διάκρισης μεταξύ ρημάτων όπως, για παράδειγμα, *φοβάμαι*, *αγωνιώ*, *πανικοβάλλομαι*, και *τρομάζω*. Στόχος, επομένως, ήταν ο ορισμός ενός παραμετροποιημένου ταξινομικού σχήματος το οποίο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αναπαράσταση της σημασίας των μελετώμενων ρηματικών κατηγορημάτων με τρόπο αποδοτικό.

Στον άξονα αυτό, πραγματοποιήθηκε η μελέτη υπάρχοντων ταξινομικών σχημάτων τα οποία βασίζονται σε ψυχολογικής υφής κριτήρια. Από τα σχήματα αυτά, υιοθετήσαμε ένα σχήμα του οποίου την εγκυρότητα και πληρότητα ελέγξαμε στη βάση των εμπειρικών δεδομένων. Στις ενότητες που ακολουθούν, περιγράψουμε συνοπτικά τα ταξινομικά σχήματα που ελήφθησαν υπ' όψιν, καθώς επίσης και την ταξινομία στην οποία καταλήξαμε για τη σημασιολογική αναπαράσταση του γλωσσικού υλικού της έρευνας.

5.2.1 Παραμετροποιημένο ταξινομικό σχήμα

Η μελέτη των συναισθημάτων αποτελεί ιδιαίτερο πεδίο έρευνας το οποίο έχει απασχολήσει επιστημονικούς τομείς όπως η ψυχολογία, η φιλοσοφία, η κοινωνιολογία, η βιολογία – μεταξύ άλλων. Εντούτοις, δεν υπάρχει ακόμα μια κοινά αποδεκτή βάση αναφοράς των συναισθηματικών κατηγοριών. Παράλληλα, έρευνες – τόσο από τον χώρο της ψυχολογίας αλλά και της γλωσσικής τεχνολογίας - περιγράφουν το συναίσθημα ως ένα σύνολο δύο ή περισσότερων διαστάσεων. Οι πιο συνηθισμένες διαστάσεις που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή του συναισθήματος είναι η *πολικότητα* (polarity) και η *ένταση* ή *σθένος* (strength). Στην κατεύθυνση αυτή, οι Polanyi & Zaenen (2006) μελετούν την πολικότητα που εγγενώς εκφράζουν (prior polarity) λέξεις και εκφράσεις στον άξονα θετικό – αρνητικό, καθώς επίσης και την ένταση (strength) του δηλούμενου συναισθήματος. Στόχος είναι η δημιουργία μοντέλου που περιγράφει τη μεταβολή των διαστάσεων αυτών που οφείλεται στο συγκείμενο. Αντιστοίχως, οι Neviarouskaya et al. (2010), στηρίχθηκαν στη Θεωρία εκτίμησης/αξιολόγησης (Appraisal Theory) που διατύπωσαν οι Martin & White (2005) και προτείνουν ένα ταξινομικό σχήμα για την επισημείωση¹⁰⁴ εκφράσεων που δηλώνουν συναίσθημα. Το σχήμα έχει τη μορφή ζευγών χαρακτηριστικών-τιμών (attribute-value pairs), αρθρώνεται σε τρία (3) επίπεδα. Στο ανώτερο επίπεδο του σχήματος, το χαρακτηριστικό *polarity* δύναται να λάβει μία από τις τιμές positive (θετικό), negative (αρνητικό), και neutral (ουδέτερο). Στο επόμενο επίπεδο, το σχήμα προβλέπει τα χαρακτηριστικά affect (συναίσθημα), judgment (κρίση/γνώμη) και appreciation (αξιολόγηση/εκτίμηση). Στο σχήμα αυτό, το χαρακτηριστικό affect λαμβάνει ως τιμή, στο τελευταίο επίπεδο, το είδος του δηλούμενου συναισθήματος.

Λαμβάνοντας υπόψιν τόσο τις βασικές κατηγορίες συναισθήματος, όσο και τις παραμέτρους οι οποίες προσδιορίζουν το συναίσθημα, δημιουργήσαμε ένα ταξινομικό σχήμα (Giouli & Fotoroulou 2012) το οποίο ξεκινά από μία αδρομερή κατηγοριοποίηση και καταλήγει σε μία πιο λεπτομερή ταξινόμηση, ενώ συμπληρώνεται από όψεις της σημασίας οι οποίες περιγράφουν το σημασιολογικό εύρος των μελετώμενων ρηματικών κατηγορημάτων. Υπό την έννοια αυτή, το ταξινομικό σχήμα είναι παραμετροποιημένο κατά τρόπον ώστε να περιγράφεται σε όλη την ένταση και έκταση η δηλούμενη σημασία. Για να ελέγξουμε την επάρκεια του σχήματος και την δυνατότητα εφαρμογής του σε κειμενικά δεδομένα, το ταξινομικό σχήμα εφαρμόστηκε σε πιλοτική επισημείωση (Mouka et al.

104. Με τον όρο επισημείωση (annotation) ουσιαστικά αναφερόμαστε στη διαδικασία προσθήκης κατάλληλων ετικετών σε τμήματα των κειμενικών δεδομένων. Οι ετικέτες αυτές αφορούν κάθε φορά σε ένα επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης (μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία). Η επισημείωση πραγματοποιείται σε κειμενικά δεδομένα με τη χρήση ειδικού λογισμικού και στη βάση ενός ορισμένου σχήματος επισημείωσης

2012), με αποτέλεσμα τον περαιτέρω εμπλουτισμό του (Giouli et al. 2013). Στις ενότητες που ακολουθούν (5.2.1.1 - 5.2.1.3) περιγράφουμε το σχήμα όπως τελικώς εφαρμόστηκε και επεκτάθηκε (Mouka et al. 2012, Giouli et al. 2013). Οι παράμετροι αυτές αξιοποιήθηκαν στα ρήματα της έρευνας.

5.2.1.1. Πολικότητα συναισθήματος (*Polarity*)

Στον χώρο της ψυχολογίας, και με βάση συμπεριφορές, ανθρώπινα χαρακτηριστικά και αντιδράσεις, τα συναισθήματα γίνονται αντιληπτά ως αντίθετα που καταλαμβάνουν τους πόλους ενός συνεχούς (Plutchik 1991: 42)¹⁰⁵. Έτσι, στο πρώτο επίπεδο περιγραφής της λεξικής σημασίας, η πολικότητα (polarity ή orientation) αναφέρεται στη θετική ή αρνητική χροιά του συναισθήματος. Πράγματι, μιλάμε για ζεύγη αντίθετων συναισθημάτων, όπως *χαρά – λύπη, αγάπη – μίσος*. Ωστόσο, από τον έλεγχο των δεδομένων της έρευνας, διαπιστώσαμε ότι κάποιες φορές, τουλάχιστον για την Ελληνική, σε συναισθήματα όπως η *έκπληξη*, η πολικότητα του δηλούμενου συναισθήματος γίνεται αντιληπτή μόνο με βάση το λεξικό περιβάλλον (ευχάριστη έκπληξη – δυσάρεστη έκπληξη), ενώ σε άλλες περιπτώσεις, όπως στην *ανία*, δεν γίνεται καθόλου αντιληπτή. Με βάση τη διαπίστωση αυτή, η πολικότητα ενός συναισθήματος στο σχήμα επισημείωσης που δημιουργήσαμε προβλέπεται ως υποχρεωτικό χαρακτηριστικό και λαμβάνει μία από τις παρακάτω τιμές: *θετικό* (positive), *αρνητικό* (negative), *ουδέτερο* (neutral) και *αμφίσημο* (ambiguous). Γίνεται, επομένως, φανερό ότι δεν μιλάμε μόνο για πολικότητα στο δίπολο *αρνητικό – θετικό* αλλά μάλλον για ένα συνεχές, το οποίο ορίζεται ως άξονας με τις τιμές *αρνητικό – θετικό* στα δύο άκρα, και ενδιάμεσως τις τιμές *αμφίσημο* και *ουδέτερο*. Στον άξονα αυτό τοποθετούνται τα δηλωτικά συναισθήματος ρηματικά κατηγορήματα ανάλογα με τη σημασία τους.

5.2.1.2. Τύπος συναισθήματος (*Type*)

Ψυχολογικές θεωρήσεις του συναισθήματος, υποστηρίζουν ότι κάποια συναισθήματα είναι πιο βασικά από άλλα, και συνεπώς αναμένεται να είναι καθολικά για όλες τις ανθρώπινες γλώσσες (Parrott 2001: 12). Η αναγνώριση των βασικών συναισθημάτων στηρίζεται σε συγκεκριμένα λειτουργικά και φυσιολογικά κριτήρια, όπως, για παράδειγμα εκφράσεις του προσώπου (facial expressions), ή η λειτουργία του εγκεφάλου ως αντίδραση σε συγκεκριμένα ερεθίσματα. Ωστόσο, δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των ερευνητών αναφορικά με τον αριθμό και τα είδη των βασικών συναισθημάτων. Στην κατεύθυνση αυτή, ο Ekman (1992: 550-553) αναγνωρίζει την ύπαρξη έξι βασικών συναισθημάτων: *anger* (θυμός), *disgust* (αηδία), *fear* (φόβος), *happiness* (χαρά), *sadness*

105. Primary emotions may be conceptualized in terms of polar attitudes (Plutchik 1991:42).

(λύπη), *surprise* (έκπληξη). Μία δενδρική ταξινόμηση των συναισθημάτων σε μία ιεραρχία τριών επιπέδων ξεκινάει από τις λέξεις που δηλώνουν συναίσθημα στην Αγγλική (πρώτο επίπεδο ανάλυσης), και προτείνει τα εξής βασικά (primary) συναισθήματα (Parrott 2001: 34): *love* (αγάπη), *joy* (χαρά), *surprise* (έκπληξη), *anger* (θυμός), *sadness* (λύπη), και *fear* (φόβος). Στο ανώτερο επίπεδο, τα βασικά συναισθήματα ταξινομούνται στις γενικές κατηγορίες *positive emotion* (θετικό συναίσθημα) και *negative emotion* (αρνητικό συναίσθημα). Στην παρούσα εργασία, και καθοδηγούμενοι από τα δεδομένα μας, υιοθετήσαμε αρχικά ένα ευρύτερο τυπολογικό μοντέλο (Plutchik 1991, 2001) που ορίζει τα εξής οκτώ βασικά συναισθήματα: *anger* (θυμός), *anticipation* (αναμονή), *joy* (χαρά), *trust* (εμπιστοσύνη)¹⁰⁶, *fear* (φόβος), *surprise* (έκπληξη), *sadness* (λύπη), και *disgust* (αηδία). Τα βασικά αυτά συναισθήματα βρίσκονται στο μέσον ενός συνεχούς στα άκρα του οποίου τοποθετούνται συναισθήματα που διαφοροποιούνται από το βασικό ως προς την ένταση. Επί παραδείγματι, στο μοντέλο Plutchik, το συναίσθημα *θυμός* (*anger*) βρίσκεται στο μέσον των συναισθημάτων *rage* (οργή) και *annoyance* (ενόχληση).

5.2.1.3. Σθένος συναισθήματος (*Strength*)

Τέλος, μία τρίτη διάσταση στην οποία μπορούμε να περιγράψουμε ένα συναίσθημα είναι αυτή της *έντασης* - όρος της Ψυχολογίας ο οποίος αφορά στην ενεργοποίηση του βαθμού στον οποίο ο ΦΟΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ βιώνει το συναίσθημα. Η ένταση με την οποία βιώνεται το συναίσθημα γίνεται συχνά αντιληπτή από την ανθρώπινη συμπεριφορά και τις περιγραφές των ατομικών χαρακτηριστικών, αλλά, κυρίως από τις φυσιολογικές και οργανικές αντιδράσεις απέναντι στα ερεθίσματα που προκαλούν το συναίσθημα. Πράγματι, μπορεί κάποιος να βιώσει ένα συναίσθημα σε διαφορετικούς βαθμούς έντασης (Plutchick 1991: 52). Αλλά και αντιστρόφως: το ίδιο συναίσθημα δεν το βιώνουμε πάντα με την ίδια ένταση – γεγονός που αποτυπώνεται και στη γλώσσα με τη διάκριση ανάμεσα στον φόβο και τον τρόμο, ή μεταξύ θυμού και οργής. Επομένως, στο σχήμα επισημείωσης προβλέφθηκε το υποχρεωτικό χαρακτηριστικό *ένταση* ή *σθένος συναισθήματος* (*Strength*)¹⁰⁷. Πιθανές τιμές του εν λόγω χαρακτηριστικού είναι οι ακόλουθες: *χαμηλό* (*low*), *μέτριο* (*medium*), *υψηλό* (*high*).

106. Στις πρώτες απόπειρες σημασιολογικής ανάλυσης του λεξιλογίου, χρησιμοποιήσαμε την ετικέτα *acceptance* (*αποδοχή*), η οποία στο μοντέλο Plutchik τοποθετείται ως υπερβολή του συναισθήματος *trust*. Ωστόσο, στην τελική ταξινόμηση, επαναφέραμε την ετικέτα *trust* λόγω της αδυναμίας υπαγωγής στη σημασιολογική αυτή κατηγορία *acceptance* λέξεων που εκφράζουν το συναίσθημα *admiration* (*θαυμασμός*). Στο τελικό σχήμα επισημείωσης, οι τρεις σημασίες (*acceptance*, *trust*, *admiration*) αναπαρίστανται ανεξάρτητα η μία από την άλλη.

107. Επιλέξαμε τον όρο *Strength* έναντι των όρων της Αγγλικής *intensity*, *arousal*, *emotional energy* – μεταξύ άλλων (*ibid* :52).

5.2.1.4. Εγκυρότητα ταξινομικού σχήματος

Η εργασία της επισημείωσης στο επίπεδο της σημασίας είναι εργασία δύσκολη, και η επικύρωσή της από περισσότερους του ενός επισημειωτές είναι απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα εγκυρότητα. Στην αρχή της έρευνας ορίσαμε ένα πρώτο ταξινομικό σχήμα στη βάση ψυχολογικών θεωρήσεων και ορισμών, το οποίο εν συνεχεία ελέγχθηκε ως προς την πληρότητα και την ακρίβειά του μέσω της εφαρμογής του σε δύο πειράματα επισημείωσης κειμενικών δεδομένων. Και στις δύο περιπτώσεις, η επισημείωση αφορούσε (α) στον εντοπισμό, μέσα σε κείμενα, των λέξεων και εκφράσεων που δηλώνουν συναίσθημα ή συναισθηματική κατάσταση, και (β) στον χαρακτηρισμό τους με βάση το ταξινομικό σχήμα. Να σημειωθεί ότι η στόχευση στα εν λόγω πειράματα δεν περιορίστηκε στα ρηματικά κατηγορήματα, καθώς επισημειώθηκαν όλες οι λέξεις και εκφράσεις στα κείμενα οι οποίες δηλώνουν συναίσθημα ανεξάρτητα από τη γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκουν. Και αυτό, διότι ο ορισμός ενός ταξινομικού σχήματος δεν θα είχε γενική ισχύ ή θα παρουσίαζε – ενδεχομένως - ελλείψεις αν περιοριζόμαστε στη μελέτη μόνο μίας γραμματικής κατηγορίας. Τελικώς, στο ταξινομικό σχήμα, θα πρέπει να μπορούν να υπαχθούν επίσης ουσιαστικά, επίθετα και επιρρήματα, και ενδεχομένως, φράσεις ή και ολόκληρες προτάσεις. Αποτέλεσμα της επισημείωσης ήταν ο εμπλουτισμός του αρχικού ταξινομικού σχήματος και ο ορισμός ενός ολοκληρωμένου σχήματος για την επισημείωση συναισθήματος (Giouli et al. 2013).

Στο πρώτο πείραμα, το αρχικό ταξινομικό σχήμα, το οποίο ορίσαμε στο πλαίσιο της έρευνας υπό τη μορφή σχήματος επισημείωσης συναισθήματος, υιοθετήθηκε για την επισημείωση ΗΣΚ το οποίο συγκροτείται από ελληνικούς υπότιτλους ταινιών¹⁰⁸ (Mouka et al. 2012). Η επισημείωση ολοκληρώθηκε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση, καταρτίστηκαν οι προδιαγραφές (οδηγίες) επισημείωσης στη βάση του αρχικού ταξινομικού σχήματος. Εν συνεχεία, το κειμενικό υλικό επισημειώθηκε από τρεις (3) φυσικούς ομιλητές με βάση τις οδηγίες αυτές. Για την περαιτέρω επεξεργασία των δύσκολων και αμφίσημων περιπτώσεων, δόθηκε η δυνατότητα στους επισημειωτές να χρησιμοποιούν για το χαρακτηριστικό σθένος, πέρα από τις τιμές *low* (χαμηλό), *medium* (μέτριο) και *high* (υψηλό), την τιμή *uncertain* (αβέβαιο), ούτως ώστε να αποδίδονται τιμές μόνο στις περιπτώσεις για τις οποίες οι επισημειωτές είναι σίγουροι. Με τον τρόπο αυτό, εντοπίζονται δύσκολες ή αμφίσημες περιπτώσεις, οι οποίες και ελέγχθηκαν σε επόμενο στάδιο. Επίσης, για το

108. Οι ελληνικοί υπότιτλοι ταινιών που χρησιμοποιήσαμε στην παρούσα έρευνα αποτελούν υποσύνολο του ΗΣΚ της διδακτορικής έρευνας (Mouka 2014, Mouka et al. 2015). Τα κειμενικά δεδομένα αυτά φέρουν έντονο συναισθηματικό φορτίο, και για τον λόγο αυτό κρίθηκαν κατάλληλα για την επισημείωση συναισθήματος. Η εργασία επισημείωσης και τα αποτελέσματα που πήραμε περιγράφεται στα (Mouka et al. 2012 και Giouli et al. 2013). Τα αποτελέσματα που δίνονται στη συνέχεια, αφορούν στο σκέλος της επισημείωσης που αφορά στην αναγνώριση συναισθήματος σε κείμενο, και μόνον αυτή.

χαρακτηριστικό *Type* ορίστηκε επιπλέον η τιμή *Λοιπά (Other)*: η τιμή αυτή αποδόθηκε σε όσες από τις προς επισημείωση εκφράσεις κρίθηκε ότι η υπαγωγή τους σε μία από τις κατηγορίες που ορίστηκαν ήταν δύσκολη.

Ωστόσο, η χειροκίνητη επισημείωση δεδομένων, υποκρύπτει συχνά τον κίνδυνο του λάθους. Τα σφάλματα οφείλονται όχι μόνο στον ανθρώπινο παράγοντα και στο πώς ο κάθε επισημειωτής κατανοεί τις οδηγίες επισημείωσης (Artstein & Poesio 2008: 557) ή στην κόπωση και τις αστοχίες της στιγμής, αλλά και στις αδυναμίες και τα κενά του ίδιου του σχήματος επισημείωσης και των συνοδών οδηγιών. Με στόχο τον εντοπισμό των ενδεχόμενων σφαλμάτων και αδυναμιών, είναι, επομένως, σκόπιμο να υπολογίζεται το ποσοστό της συμφωνίας μεταξύ των επισημειωτών (*inter-annotator agreement*). Έτσι, το αποτέλεσμα της επεξεργασίας αποτέλεσε αντικείμενο σύγκρισης. Για τον υπολογισμό του ποσοστού συμφωνίας τους, υιοθετήσαμε τη μετρική *K coefficient* (Carletta 1996), η οποία αποτελεί παραλλαγή της μετρικής Cohen's κ (Cohen 1960, στο Artstein & Poesio 2008: 555-556), ενώ κρίνεται κατάλληλη για το είδος της επισημείωσης (Artstein & Poesio 2008: 586-589).

Να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι η μετρική Cohen's *kappa coefficient* (κ) υπολογίζει τη συμφωνία μεταξύ δύο επισημειωτών που ταξινομούν έναν συγκεκριμένο αριθμό αντικειμένων σε αλληλο-αποκλειόμενες κατηγορίες. Η μετρική υπολογίζει την πιθανότητα η συμφωνία κατά την ανάθεση των κατηγοριών να οφείλεται στην τύχη, και υπολογίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο:

$$\kappa = \frac{p_o - p_e}{1 - p_e}$$

Στον παραπάνω τύπο, με p_o συμβολίζεται το ποσοστό συμφωνίας (σχετική παρατηρούμενη συμφωνία) μεταξύ των επισημειωτών όπως προκύπτει από τα δεδομένα (*observed agreement*), ενώ p_e είναι η πιθανότητα τυχαίας συμφωνίας. Η συμφωνία p_o είναι ίση με το ποσοστό ακρίβειας (*agg. accuracy*) που υπολογίζεται με βάση τα πραγματικά δεδομένα, ενώ η πιθανότητα p_e να συμφωνούν οι επισημειωτές κατά τύχη προκύπτει με τον υπολογισμό για κάθε επισημειωτή της πιθανότητας να αποδίδει τις κατηγορίες κατά τύχη. Σε περίπτωση απόλυτης συμφωνίας, τότε $\kappa = 1$, ενώ σε περίπτωση τυχαίας συμφωνίας $\kappa = 0$. Στην περίπτωση κατά την οποία η ασυμφωνία είναι απόλυτη, και συνεπώς, χειρότερη και από την τυχαία ασυμφωνία, τότε η συνισταμένη κ λαμβάνει αρνητική τιμή, οπότε $\kappa = -1$.

Παρά το γεγονός ότι η μετρική Cohen's κ θεωρείται κατάλληλη για τον υπολογισμό της (α)συμφωνίας που επιτυγχάνεται σε διάφορα είδη επισημείωσης, ωστόσο, παρουσιάζει εγγενείς αδυναμίες. Ένα από τα προβλήματα έγκειται στην αδυναμία υπολογισμού της συμφωνίας όταν οι επισημειωτές είναι περισσότεροι από δύο. Επιπλέον, ο υπολογισμός της συμφωνίας με τη μετρική Cohen's κ έχει νόημα

όταν ο αριθμός των προς επισημείωση δεδομένων είναι γνωστός και ο ίδιος για όλους τους συμμετέχοντες στην επισημείωση – γεγονός που δεν ίσχυε στην παρούσα εργασία. Μία σειρά από παραλλαγές της δίνουν λύση στα προβλήματα αυτά. Για τον λόγο αυτό, επιλέξαμε παραλλαγή της εν λόγω μετρικής (Carletta 1996: 253) η οποία υπολογίζει την συμφωνία μεταξύ περισσότερων επισημειωτών πρώτα ανά ζεύγη, και, εν συνεχεία, στο σύνολο των ζευγών. Επιπλέον, στην παραλλαγή αυτή γίνεται η διάκριση μεταξύ ενός έμπειρου (expert) και δύο ή περισσότερων μη έμπειρων (naive) επισημειωτών. Η συμφωνία προκύπτει υπολογίζοντας ανά ζεύγη τις p_o και p_e ως τα ποσοστά συμφωνίας και την πιθανότητα συμφωνίας μεταξύ του έμπειρου και ενός εκ των μη έμπειρων επισημειωτών αντιστοίχως. Στην παρούσα εργασία, ως έμπειρος ορίστηκε ο επισημειωτής ο οποίος είχε αναγνωρίσει όλα (ή τα περισσότερα) δηλωτικά συναισθήματος κατηγορήματα.

Στο πλαίσιο της επισημείωσης, υπολογίσαμε το ποσοστό συμφωνίας ανά επίπεδο σημασιολογικής πληροφορίας σε υποσύνολο των επισημειωμένων κειμένων (Mouka et al. 2012, Giouli et al. 2013). Τελικώς, όταν λαμβάνεται υπόψιν μόνο η κατηγορία *Πολικότητα (Polarity)*, το συνολικό ποσοστό συμφωνίας μεταξύ των επισημειωτών είναι 0.86, ενώ δεν υπερβαίνει το 0.67 στο χαρακτηριστικό *Είδος Συναισθήματος (Type)*. Όπως ήταν αναμενόμενο, η επισημείωση αναφορικά με το χαρακτηριστικό *Intensity* φαίνεται ότι παρουσιάζει δυσκολίες, καθώς το ποσοστό συμφωνίας μειώνεται σημαντικά (0.55). Αυτό σημαίνει, πρακτικά, ότι η ταξινόμηση ως προς τα χαρακτηριστικά *Πολικότητα* και *Είδος* συναισθήματος μπορεί να πραγματοποιηθεί με σχετική ασφάλεια – κάτι που δεν συμβαίνει για το χαρακτηριστικό *Ένταση*.

Πέραν, όμως, των ποσοτικών αποτελεσμάτων, πραγματοποιήθηκε λεπτομερής επισκόπηση των περιπτώσεων στις οποίες υπήρξε ασυμφωνία (Giouli et al. 2013), με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων αλλά και τον εντοπισμό περιπτώσεων που προβλημάτισαν το σύνολο των επισημειωτών. Η ποιοτική αυτή ανάλυση αποτέλεσε τη βάση για την ταξινόμηση των ρηματικών κατηγορημάτων σε σημασιολογικές κατηγορίες, αλλά ταυτόχρονα και την αφετηρία για την αναθεώρηση του ταξινομικού σχήματος κατά τρόπον ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί στα δεδομένα της Ελληνικής. Κατά την διαδικασία επανελέγχου, πράγματι, διαπιστώθηκε ότι σημαντικός αριθμός κατηγορημάτων δεν ήταν δυνατό να υπαχθεί στις ανωτέρω βασικές κατηγορίες. Τα κατηγορήματα αυτά, συγκεντρώθηκαν και μελετήθηκαν ενδελεχώς. Το αποτέλεσμα ήταν ο προσδιορισμός επιπλέον κατηγοριών στη βάση ομοιοτήτων μεταξύ των κατηγορημάτων, όπως: *αγάπη* (love), *μίσος* (hate), *απογοήτευση* (disappointment), *αδιαφορία* (indifference), *ευγνωμοσύνη* (gratitude), *ικανοποίηση* (satisfaction), *ντροπή* (embarrassment), *φθόνος* (envy), *σεβασμός* (respect), και η διεύρυνση του αρχικού ταξινομικού σχήματος στο επίπεδο *Type* (Giouli et al. 2013). Ακολούθως, στη δεύτερη φάση επισημείωσης, πραγματοποιήθηκε η διόρθωση του ΗΣΚ στη βάση των ασυμφωνιών που εντοπίστηκαν (adjudication).

Στο δεύτερο πείραμα, επαναλάβουμε την επισημείωση στο ΗΣΚ της έρευνας (Giouli & Fotoroulou 2014a, Giouli & Fotoroulou 2014b) στη βάση του εμπλουτισμένου σχήματος (Giouli et al. 2013). Σε αντίθεση με το προηγούμενο πείραμα, ο στόχος εξειδικεύτηκε περισσότερο, και ορίστηκε ως διευρυμένη άσκηση άρσης της σημασιολογικής αμφισημίας (Word sense disambiguation task) με την ανάθεση στα δηλωτικά συναισθήματος κατηγορήματα ετικετών που αντιστοιχούν στη σημασία τους. Ταυτόχρονα, και για τον καλύτερο δυνατό ορισμό κατηγοριών στις οποίες σημειώθηκε ασυμφωνία μεταξύ των επισημειωτών της προηγούμενης φάσης οι προδιαγραφές εμπλουτίστηκαν με τους ορισμούς των τύπων συναισθημάτων (Plutchik 1991, 2001). Το τελικό ταξινομικό σχήμα για τα ρήματα της Ελληνικής περιλαμβάνει ως κατηγορίες τα βασικά συναισθήματα *anger* (θυμός), με παραλλαγές τα *annoyance* (ενόχληση) και *rage* (οργή), *fear* (φόβος), με παραλλαγές τα *apprehension* (ανησυχία)¹⁰⁹ και *terror* (τρόμος), *sadness* (λύπη) ως το μέσο στο δίπολο *pensiveness* (έννοια) και *grief* (θλίψη), *surprise* (έκπληξη), *anticipation* (αναμονή), ενώ το βασικό συναίσθημα *trust* (εμπιστοσύνη), ελήφθη ως κατηγορία διακριτή από τα *acceptance* (αποδοχή), και *admiration* (θαυμασμός), τα οποία στο αρχικό μοντέλο αποτελούν τα άκρα του. Επιπλέον, στο σχήμα εντάχθηκαν και ορίστηκαν ως ξεχωριστοί τύποι συναισθήματος και οι κατηγορίες *calmness*¹¹⁰ (ηρεμία) και *boredom* (ανία), οι οποίες στο μοντέλο Plutchik αποτελούν παραλλαγές των βασικών συναισθημάτων *joy* και *disgust* αντιστοίχως. Ταυτόχρονα, αναγνωρίσαμε και εντάξαμε στο σχήμα κατηγορίες που ορίζουν δευτερεύοντα συναισθήματα, ή συναισθήματα που αποτελούν τη σύνθεση δύο βασικών (Plutchik 1991, 2001). Έτσι, προστέθηκαν οι κατηγορίες *hope* (ελπίδα) ως συνδυασμός των *anticipation* και *trust*, *love* (αγάπη) ως σύνθεση των *joy* και *trust*, *hate* (μίσος) ως σύνθεση των *anger* και *disgust*, *envy* (ζήλεια) ως συνισταμένη των *sadness* και *anger*, και *shame* (ντροπή) ως συνάρτηση των *fear* και *disgust*. Τέλος, για την ανάλυση όλων των δεδομένων της Ελληνικής, προστέθηκαν οι κατηγορίες *respect* (σεβασμός), *disappointment* (απογοήτευση), και *gratitude* (ευγνωμοσύνη), προκειμένου για τη σημασιολογική ταξινόμηση λέξεων των οποίων η υπαγωγή σε μία από τις προηγούμενες κατηγορίες ήταν αδύνατη. Συνολικά χρησιμοποιήσαμε 20 τύπους συναισθήματος.

Η επισημείωση πραγματοποιήθηκε μόνο από τη γράφουσα. Στο τέλος της διαδικασίας, συγκεντρώθηκαν όλες επισημειωμένες λέξεις και επιλύθηκαν τυχόν ασυνέπειες. Τελικώς, οι τιμές που αποδόθηκαν σε κάθε ρήμα ως προς τα χαρακτηριστικά Polarity, Type, και Intensity, κωδικοποιήθηκαν ως ιδιότητες στους πίνακες ΛΓ, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που σημειώθηκαν και οι συντακτικές, μετασχηματιστικές και κατανομικές ιδιότητες. Παράδειγμα της κωδικοποίησης των ρημάτων με

109. Οι όροι στην Αγγλική από το μοντέλο Plutchik. Η απόδοσή τους στην Ελληνική νομίζουμε ότι αντιστοιχεί στο περιεχόμενο του δηλούμενου συναισθήματος.

110. serenity στο μοντέλο Plutchik.

βάση τη σημασία τους παρατίθεται στον Πίνακα 8. Στην ενότητα που ακολουθεί, θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της σημασιολογικής ταξινόμησης.

NO =: Experiencer	<ENT>Verb	V 'concret'	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	intensity-Low	intensity-Medim	intensity-high	type-Anger	type-Boredom	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Shame	Prep NI =: από Cause	Prep NI =: για Cause	Prep NI =: με Cause
+	αγαλλιάζω	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+
+	αγανακτώ	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+
+	αγωνιώ	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
+	αισχύνομαι	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-
+	αναγαλλιάζω	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+	ανατρομάζω	+	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+
+	αφηνιάζω	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+
+	βράζω	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-
+	εξάπτομαι	+	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+
+	λυπάμαι	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
+	μαίνομαι	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
+	ντρέπομαι	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-

Πίνακας 8. Η κωδικοποίηση των σημασιολογικών ιδιοτήτων

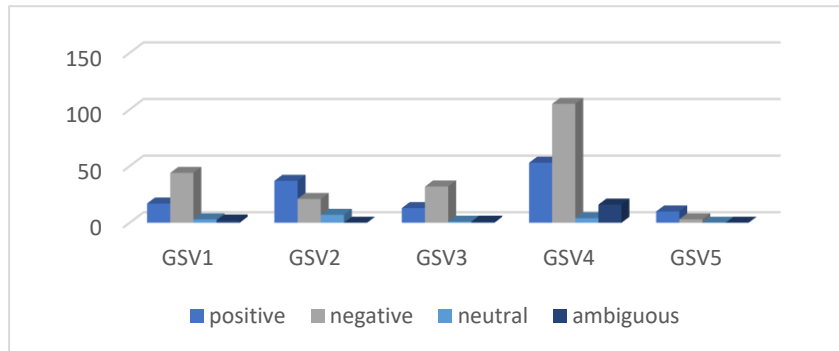
5.2.2 Αποτελέσματα σημασιολογικής ταξινόμησης

Σε γενικές γραμμές, αποδείχτηκε ότι η απόδοση τιμών για το χαρακτηριστικό *Πολικότητα* ολοκληρώθηκε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, καθώς τόσο η διαίσθηση του φυσικού ομιλητή όσο και οι ορισμοί σε λεξικά βοήθησαν σημαντικά. Αρκετά ρηματικά κατηγορήματα (130 συνολικά) φέρουν την τιμή *Θετικό (Positive)* για το χαρακτηριστικό *Polarity*, όπως για παράδειγμα: *ευαρεστούμαι, ευδαιμονώ, ευτυχώ, εφησυχάζω, αγαπώ, απολαμβάνω, εκτιμώ, ευγνωμονώ, θαυμάζω, καμαρώνω, λατρεύω, συμπαθώ, γαληνεύω, διασκεδάζω, ηρεμώ, καλμάρω, γοητεύω, ευφραίνω, ευχαριστώ, ικανοποιώ, ξετρελαίνω, τέρπω, χαροποιώ.*

Αντιθέτως, η τιμή *Αρνητικό (Negative)* δόθηκε σε ρηματικά κατηγορήματα όπως: *αγανακτώ, αγωνιώ, αισχύνομαι, δυστυχώ, λυπάμαι, μαίνομαι, αντιπαθώ, απεχθάνομαι, αποστρέφομαι, ζηλεύω, μισώ, ντρέπομαι, σιχαίνομαι, αγριεύω, αηδιάζω, θυμώνω, νευριάζω, σκυλιάζω, τρομάζω, φρικάρω, αγχώνω, αναστατώνω, απογοητεύω, δυσαρρεστώ, εξοργίζω, εκφοβίζω, θλίβω, ντροπιάζω, σοκάρω. Συνολικά, 205 ρήματα έλαβαν την τιμή *Αρνητικό*.*

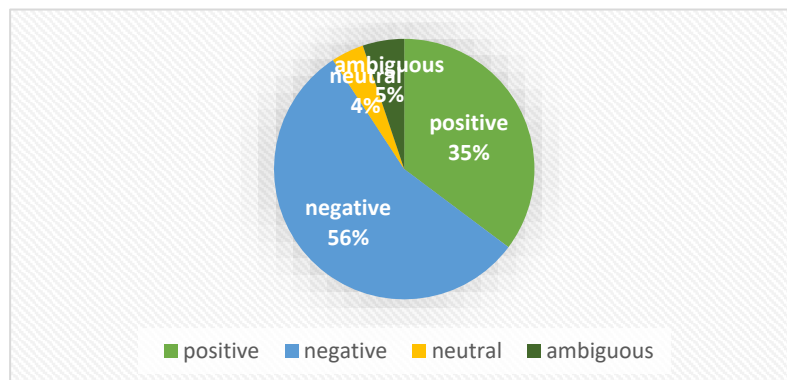
Στο ενδιάμεσο αυτών των δύο κατηγοριών, βρίσκονται ρήματα τα οποία δέχονται την τιμή *Ουδέτερο (Neutral)* και *Αμφίσημο (Ambiguous)* για το εν λόγω χαρακτηριστικό (συνολικά 15 και 19 ρήματα αντιστοίχως). Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται ρήματα όπως για παράδειγμα τα *πλήττω, βαριέμαι,*

ανυπομονώ, νοσταλγώ και ξενίζω. ενώ το ρήμα *εκπλήσσω* λαμβάνει το χαρακτηριστικό καθώς, όπως αναφέραμε, πολύ συχνά συντάσσεται με τα επιρρήματα *θετικά*, και *αρνητικά* για την περαιτέρω απόδοση της πολικότητας. Η κατανομή των ρημάτων με τις τιμές για το χαρακτηριστικό *Πολικότητα* ανά πίνακα ΛΓ φαίνεται στην Εικόνα 7. Όπως φαίνεται, στους περισσότερους πίνακες, τα περισσότερα ρήματα έχουν λάβει το χαρακτηριστικό *Αρνητικό*.

Εικόνα 7. Κατανομή στους πίνακες των ρημάτων ως προς τις τιμές για *Πολικότητα*

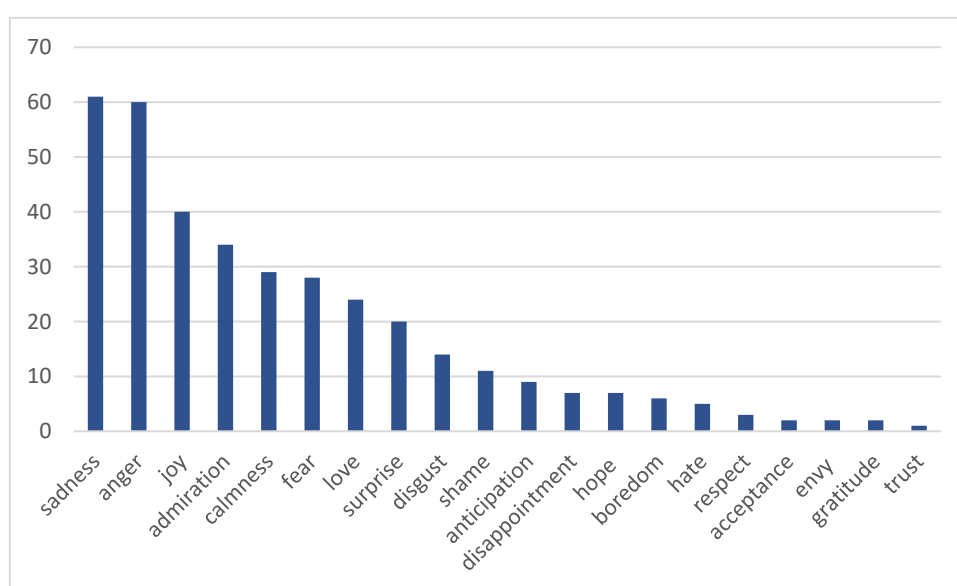
Ανεξάρτητα από τους πίνακες, πάντως, είναι εμφανές ότι περισσότερα από τα μισά ρήματα της έρευνας (56%) έχουν αρνητική σημασία (βλ. Εικόνα 8). Αν μάλιστα λάβουμε υπ' όψιν ότι τα περισσότερα συναισθήματα του σχήματος είναι καταρχήν ¹¹¹ θετικά (*joy, trust, acceptance, admiration, calmness, hope, love, respect, gratitude*) έναντι των αρνητικών (*anger, fear, sadness, disgust, hate, shame, envy, disappointment*), θεωρούμε ότι έχουμε μία πρώτη ένδειξη ότι η γλώσσα έχει περισσότερες λέξεις για να δηλώσει τα αρνητικά συναισθήματα, προκειμένου να τα εκφράσει αναζητώντας λύση. Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για να καταλήξουμε σε ασφαλή συμπεράσματα είναι η μελέτη και των λοιπών γραμματικών κατηγοριών (ουσιαστικού, επιθέτου και επιρρήματος) τόσο των μονολεκτικών όσο και των πολυλεκτικών.

Εικόνα 8. Κατανομή των ρημάτων με βάση τις τιμές για *Πολικότητα*

111. Λέμε καταρχήν, έχοντας υπ' όψιν λέξεις όπως επί παραδείγματι το ουσιαστικό *χαιρεκακία* το οποίο ανήκει μεν στην κατηγορία *joy*, ωστόσο έχει αρνητική σημασία.

Στο επόμενο επίπεδο, η ταξινόμηση των ρημάτων της έρευνας ως προς τον τύπο του δηλούμενου συναισθήματος είχε ένα αυξημένο επίπεδο δυσκολίας. Σε συνέχεια της διαπίστωσης παραπάνω για την Πολικότητα, βλέπουμε και εδώ (Εικόνα 9) ότι ένας μεγάλος αριθμός ρημάτων φαίνεται ότι δηλώνει δύο αρνητικά συναισθήματα (*sadness* και *anger*), ενώ στην τελευταία θέση έρχονται τα θετικά (*gratitude*, και *trust*). Ρήματα δηλωτικά των θετικών συναισθημάτων *joy*, *admiration*, *calmness* και *love* είναι σχετικά συχνά, όπως επίσης και το ρήμα *fear*. Όπως θα δείξουμε στη συνέχεια, τα ρήματα αυτά διαφοροποιούνται στη σημασία μέσω της διάστασης Ένταση αλλά και του τύπου γεγονότος.

Εικόνα 9. Κατανομή των ρημάτων ανά είδος συναισθήματος

Πιο δύσκολη αποδείχτηκε η ταξινόμηση ως προς το χαρακτηριστικό Σθένος. Η προεπιλεγμένη τιμή (default value) είναι η ουδέτερη αξιολόγηση μέτριο (medium), η οποία αποδίδεται σε ένα ρήμα υπό την προϋπόθεση ότι:

- δεν έχει ενσωματωμένο δείκτη έντασης (Mathieu, 2000), δηλαδή δεν μπορεί σε μία πρόταση να συνοδεύεται από ποσοδείκτη (ή – άλλως - επίρρημα που λειτουργεί ως ενδείκτης της έντασης του συναισθήματος), καθώς η συν-εμφάνισή τους οδηγεί σε προτάσεις οι οποίες κρίνονται από τους ομιλητές ως μη αποδεκτές (ή ως προτάσεις αμφίβολης αποδεκτότητας):

(257) Ο Γιάννης φοβάται πολύ το σκοτάδι

(258) *Ο Γιάννης τρέμει πολύ το σκοτάδι.

- το ερμηνευμά του σε λεξικά περιέχει λεκτικά στοιχεία που υποδεικνύουν την ένταση της λεξικής σημασίας, όπως για παράδειγμα “έντονο συναίσθημα”. Έτσι, για παράδειγμα στο λήμμα *συμπαθώ* βρίσκουμε τον ακόλουθο ορισμό:

συμπαθώ [simbaθó] [P10.9α](#) : ANT αντιπαθώ. 1. αισθάνομαι συμπάθεια για κπ., τρέφω για κπ. θετικά συναισθήματα, τα οποία όμως δεν τα χαρακτηρίζει η ένταση της αγάπης:

Είναι, επομένως, προφανές, ότι μέσω των παραμέτρων αυτών, σχηματοποιείται η διαφορά στο σημασιολογικό επίπεδο μεταξύ ρημάτων τα οποία έχουν ως κοινό παρονομαστή σημασίας το ίδιο είδος συναισθήματος, διαφέρουν όμως ως προς την έντασή του. Αν συνδυάσουμε και το είδος γεγονότος, μπορούμε να σχηματοποιήσουμε τη διαφορά στη σημασία ανάμεσα στα ρήματα *ανησυχώ*, *φοβάμαι*, *τρέμω*, *φοβίζω* και *πανικοβάλλω*, τα οποία ταξινομούνται στην κατηγορία *φόβος*, ωστόσο η σημασιολογική τους απόκλιση δηλώνεται μέσω της ανάθεσης της κατάλληλης τιμής στο καθένα για τα χαρακτηριστικά που αναφέραμε.

5.2.3 Το σημασιολογικό πεδίο: σύνδεση με επίθετα και ουσιαστικά

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στους πίνακες του ΛΓ και για κάθε ρηματικό κατηγορήμα, έχουν προστεθεί τα ετυμολογικά συγγενή κατηγορήματα που εμπίπτουν στις γραμματικές κατηγορίες *Ουσιαστικό (Nsent)* και *Επίθετο (Asent)*. Βασική προϋπόθεση για την συμπερίληψη των *Nsent* και *Asent* είναι, όπως είναι αναμενόμενο, άλλωστε, ο κοινός παρονομαστής σημασίας που παραπέμπει στο ίδιο συναίσθημα. Για παράδειγμα, στο ρήμα *πλήττω* προσθέσαμε στον πίνακα το σημασιολογικά συγγενές ουσιαστικό *πλήξη* καθώς επίσης και το επίθετο *πληκτικός*. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι, ενώ η σχέση ανάμεσα σε ρήμα και ουσιαστικό (εφόσον το τελευταίο πραγματώνεται γλωσσικά) είναι μία σχέση 1:1, δεν συμβαίνει το ίδιο και με τις γραμματικές κατηγορίες ρήμα και επίθετο. Έτσι, για παράδειγμα, το ρήμα *αντιπαθώ* συνδέεται σε μία σχέση 1:1 με το ουσιαστικό *αντιπάθεια*, αλλά και με τα επίθετα *αντιπαθής* και *αντιπαθητικός* (σχέση 1:2).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι για λόγους πρακτικούς, που σχετίζονται με την επεξεργασία των δεδομένων και τη μετατροπή τους σε γράφους, τα επίθετα σημειώνονται στους πίνακες σε χωριστές στήλες, οι οποίες χαρακτηρίζονται με βάση τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της

κατάληξής τους (βλ. Πίνακας 9). Επιπλέον, αποφασίσαμε να εντάξουμε στους πίνακες, εκτός από τα μορφολογικώς συνδεόμενα επίθετα, και τις μετοχές σε *-μένος* ως λήμματα που ανήκουν στην γραμματική κατηγορία του επιθέτου. Σύμφωνα με προσεγγίσεις στην προβληματική που σχετίζεται με τον σχηματισμό της μεσοπαθητικής μετοχής των ρημάτων, οι μετοχές σε *-μένος* δεν αποτελούν μέρος του ρηματικού κλιτικού συστήματος (Theorphanorouli-Kontou 1983-84: 80, (Lascaratou & Philipaki-Warburton 1983-84: 100-101, Βασιλάκη 1989: 192, μεταξύ άλλων). Πράγματι, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αναλύσεις, “η παραγωγή των μεσοπαθητικών μετοχών της περίφρασης *είμαι + -μένος* γίνεται από το λεξικό και δεν αποτελεί μέρος του κλιτικού παραδείγματος” (Φιλιππάκη-Warburton 1983-84: 100-101). Η παρατήρηση αυτή ισχύει, κυρίως, για ρήματα που είτε δεν διαθέτουν μεσοπαθητική μορφολογία ή – όταν διαθέτουν – “η μεσοπαθητική μορφολογία ορίζεται με ιδιότητες που την αποδεσμεύουν τόσο από το συντακτικό δίπτυχο μεταβατικότητα-παθητικοποίηση όσο και από τη μορφολογική παραγωγή *-μαι,-μένος*” (Βασιλάκη 1989: 192 στο Τζεβελέκου 2000 : 258-259). Μάλιστα, σύμφωνα με την ανάλυση αυτή (*ibid*: 261), οι μετοχές κάποιων κατηγορημάτων – μεταξύ των οποίων και τα καταστασιακά, στα οποία ανήκουν τα δηλωτικά συναισθήματος κατηγορήματα, έχουν πλην της βασικής, και μία νέα σημασία - αυτή της αλλαγής κατάστασης. Αυτό σημαίνει ότι αποτελούν αυτόνομα λήμματα, τα οποία, λόγω μορφολογίας εντάσσουμε στη γραμματική κατηγορία του επιθέτου. Έτσι, στο ρήμα *ντρέπομαι* προσθέσαμε το ουσιαστικό *ντροπή*, ενώ για την γραμματική κατηγορία επίθετο έχουν περιληφθεί περισσότερα του ενός λήμματα: *ντροπιασμένος, ντροπαλός, και ντροπιαστικός* (βλ. Πίνακας 9).

<ENT>Verb	V 'concret'	<ENT>Noun	-a =: μένος	-a =: ής	-a =: ητικός	-a =: ετικός	-a =: ητός	-a =: *τός
αγαπώ	+	αγάπη	αγαπημένος	-	-	-	αγαπητός	-
αγαπώ	+	αγάπη	αγαπημένος	-	-	-	-	-
αντιπαθώ	+	αντιπάθεια	-	αντιπαθής	αντιπαθητικός	-	-	-
απεχθάνομαι	+	απέχθεια	-	απεχθής	-	-	-	-
απολαμβάνω	+	απόλαυση	-	-	απολαυστικός	-	-	-
βαριέμαι	+	βαρεμάρα	-	-	-	-	-	βαρετός
ερωτεύομαι	+	έρωτας	ερωτευμένος	-	-	-	-	-
ευχαριστώ	+	ευχαρίστηση	-	-	-	-	-	ευχάριστος
θαυμάζω	+	θαυμασμός	-	-	-	-	-	θαυμαστός

Πίνακας 9. Σύνδεση των ρημάτων με ουσιαστικά και επίθετα

	<ENT>Verb	<ENT>Noun	-a =: μένος	-a =: ος	-a =: ώδης	-a =: υός	V 'concret'	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	intensity-Low	intensity-Medim	intensity-high	type-Anger	type-Boredom	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Shame	Prep NI =: από Cause	Prep NI =: για Cause
αγαλλιάζω	αγαλλίαση	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
αγανακτώ	αγανάκτηση	αγανακτισμένος	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+
αγωνιώ	αγωνία	-	εναγωνίος	αγωνιώδης	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
αισχύνομαι	-	-	αισχρός	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
αναγαλλιάζω	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ανατρομάζω	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+
αφηνιάζω	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-
βράζω	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-
εξάπτομαι	έξαψη	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
λυπάμαι	λύπη	λυπημένος	λυπητερός	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+
μαίνομαι	μανία	μανιασμένος	μανιώδης	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ντρέπομαι	ντροπή	ντροπιασμένος	ντροπαλός	-	ντροπιαστικός	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
πλήττω	πλήξη	-	-	-	πληκτικός	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-

Πίνακας 10. Σημασιολογική ταξινόμηση ρημάτων, ουσιαστικών και επιθέτων

Τελικώς, με τον τρόπο αυτό, είναι εφικτή η κωδικοποίηση των σημασιολογικών ιδιοτήτων των κατηγορημάτων τα οποία εμπίπτουν στο σημασιολογικό πεδίο ανεξαρτήτως γραμματικής κατηγορίας, όπως φαίνεται στον Πίνακα 10. Πράγματι, στους πίνακες με την σημασιολογική πληροφορία, οι ιδιότητες που κωδικοποιούνται αφορούν όχι μόνο στο ρήμα, αλλά και στα ουσιαστικά και στα επίθετα.

5.3 Συμπεράσματα

Στη παρούσα ενότητα ολοκληρώθηκε η συστηματική μελέτη των σημασιολογικών ιδιοτήτων των *Vsent* ρηματικών κατηγορημάτων με απώτερο στόχο την αναπαράσταση τη ρηματικής σημασίας. Σημείο αφετηρίας της σημασιολογικής ανάλυσης είναι οι συντακτικές και κατανομητικές ιδιότητες που κωδικοποιούνται στους πίνακες ΛΓ, οι οποίες μεταγράφηκαν καταλλήλως λαμβάνοντας τη μορφή σημασιολογικών ιδιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο επίπεδο, η αναπαράσταση της ρηματικής σημασίας είναι εφικτή με την καταγραφή των βασικών λεξικών συνάψεων για καθένα από τα *Vsent* κατηγορήματα, με έμφαση σε εκείνες που αποτελούν κριτήρια για την άρση της αμφισημίας. Παράλληλα, για κάθε πίνακα ορίστηκε ο τύπος γεγονότος ο οποίος χαρακτηρίζει όλα τα ρήματα που συστηματοποιούνται σε αυτόν. Ταυτόχρονα, ολοκληρώθηκε η αντιστοίχιση των όρων της βασικής πρότασης με τους μετέχοντες στο δηλούμενο γεγονός. Ταυτόχρονα, επιχειρήθηκε η ταξινόμηση των *Vsent* στον άξονα της σημασίας βάσει λεξικών σημασιολογικών χαρακτηριστικών, σε τρεις άξονες: (α) *πολικότητα* δηλούμενου συναισθήματος, (β) *είδος συναισθήματος*, και (γ) *ένταση* συναισθήματος. Σε κάθε ρήμα αποδόθηκαν τιμές για το χαρακτηριστικό *πολικότητα* (θετικό – αρνητικό συναίσθημα) και το χαρακτηριστικό *ένταση ή σθένος* με πιθανές τιμές: *low, medium, high, uncertain*. Με τον τρόπο αυτό, διαμορφώθηκε ένα ταξινομικό πλαίσιο για το σημασιολογικό πεδίο

των συναισθημάτων, το οποίο είναι διαβαθμίσιμο, καθώς ξεκινάει από σχετικά αδρομερείς κατηγορίες, όπως είναι η πολικότητα και η ένταση του δηλούμενου συναισθήματος, για να καταλήξει σταδιακά σε ένα πιο λεπτομερές περιγραφικό πλαίσιο. Όλες οι παραπάνω πληροφορίες κωδικοποιήθηκαν ως ιδιότητες των ρημάτων στους πίνακες ΛΓ. Για λόγους συμβατότητας των πινάκων της έρευνας με άλλους πίνακες της Ελληνικής αλλά και των λοιπών γλωσσών, αλλά και για την καλύτερη εποπτεία, η σημασιολογική πληροφορία δίνεται σε χωριστούς πίνακες, οι οποίοι παρατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΜΕΡΟΣ IV ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

6. ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Μία θεωρία έχει ως μόνη εναλλακτική να είναι σωστή ή όχι. Ένα μοντέλο έχει μια τρίτη πιθανότητα – μπορεί να είναι σωστό αλλά άσχετο.

Manfred Eigen

Στο τελευταίο στάδιο της ανά χείρας εργασίας, διερευνήσαμε την δυνατότητα αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας στο πλαίσιο πρακτικών εφαρμογών. Στον άξονα αυτό, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε προτείνει την υλοποίηση μίας υπολογιστικής γραμματικής στη βάση των ιδιοτήτων που κωδικοποιήθηκαν. Η στόχευση της εργασίας είναι διττή: αφενός μεν εξυπηρετεί την ανάγκη ελέγχου των αποτελεσμάτων της έρευνας και της τελικής κωδικοποίησης που πραγματοποιήθηκε στη βάση πραγματικών δεδομένων, αφετέρου δε αποσκοπεί στην δημιουργία γλωσσικού πόρου (γραμματικής), ο οποίος θα μπορεί είτε να ενσωματωθεί σε διάφορες εφαρμογές επεξεργασίας φυσικής γλώσσας. Ειδικότερα, η περιγραφή των λεξικών και συντακτικών ιδιοτήτων γλωσσικών δεδομένων στη βάση εμπειρικών δεδομένων υπόκειται σε έλεγχο με σκοπό να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο τα ερευνητικά δεδομένα είναι επαληθεύσιμα. Η απαίτηση για αξιολόγηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσω της αναπαραγωγής των ερευνητικών δεδομένων (reproducibility) είχε τεθεί εξ αρχής από το μεθοδολογικό μοντέλο του ΛΓ (Gross 1975, 1997, 1999)¹¹². Η απαίτηση αυτή, η οποία για πρώτη φορά εισάγεται στην επιστήμη της γλωσσολογίας, θέτει στο επίκεντρο της έρευνας τη συστηματική παρατήρηση των δεδομένων κατά τρόπον ώστε τα αποτελέσματα της έρευνας να μπορούν να αναπαραχθούν στο πλαίσιο μελλοντικών ερευνών¹¹³. Εντούτοις, η αξιολόγηση των γλωσσικών δεδομένων που προκύπτουν κατέστη μόλις προσφάτως εφικτή, με τη βοήθεια των σωμάτων κειμένων και των εύρωστων μεθόδων και υπολογιστικών εργαλείων τα οποία χρησιμοποιούνται στον χώρο της Υπολογιστικής Γλωσσολογίας και της Επεξεργασίας Φυσικής Γλώσσας. Στο πλαίσιο αυτό, χρησιμοποιήσαμε τους πίνακες του ΛΓ για την κατασκευή υπολογιστικής γραμματικής η οποία αποτελείται από ένα σύνολο επιμέρους

112. ...empirical evaluation of linguistic facts must be REPRODUCIBLE, a condition met in all hard sciences, but practically unknown in linguistics (Gross 1999: 233).

113. But grammarians operating at the level of sentences seem to be interested only in elaborating general rules and do so without performing any sort of systematic observation and without a methodological accumulation of sentence forms to be used by further generations of scientists (Gross 1997: 329).

γραμματικών, κάθε μία εκ των οποίων περιγράφει όλες τις πιθανές δομές στις οποίες μπορεί να εμφανίζεται ένα ρηματικό κατηγορημα.

Στις ενότητες που ακολουθούν θα αναφερθούμε διεξοδικά στην έννοια των υπολογιστικών γραμματικών εξειδικεύοντας περαιτέρω στην έννοια των τοπικών γραμματικών. Επιπροσθέτως, θα παρουσιαστεί αναλυτικά η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την δημιουργία εύρωστων τοπικών γραμματικών στη βάση της γλωσσικής πληροφορίας των πινάκων. Στην κατεύθυνση αυτή, περιγράφονται τα εργαλεία που αξιοποιήθηκαν, οι δευτερεύοντες πόροι τους οποίους αναπτύξαμε, καθώς επίσης και τα γλωσσικά φαινόμενα τα οποία καλύπτει η γραμματική μας. Οι τοπικές γραμματικές που δημιουργήθηκαν καλύπτουν πρωτίστως το επίπεδο της σύνταξης, παρέχοντας επιφανειακή συντακτική ανάλυση, η οποία – εν αντιθέσει προς την πλήρη σύνταξη η οποία ενδέχεται να περιλαμβάνει και εξαρτήσεις – είναι αρκετή για εφαρμογές που στηρίζονται στη σημασιολογική ανάλυση. Στην κατεύθυνση αυτή, περιγράφουμε ένα σενάριο αξιοποίησης της γραμματικής και της συντακτικής ανάλυσης στη σημασιολογική ανάλυση κειμένων.

6.1 Συντακτική ανάλυση και επεξεργασία φυσικής γλώσσας

Η κωδικοποίηση των συντακτικών ιδιοτήτων των ρημάτων – πέρα από το θεωρητικό ενδιαφέρον για τον ερευνητή γλωσσολόγο – έχει και άμεση πρακτική εφαρμογή σε υπολογιστικές εφαρμογές που ενσωματώνουν γλωσσική επεξεργασία και ειδικότερα συντακτική ανάλυση. Η ανάπτυξη υπολογιστικών λεξικών υπό τη μορφή πινάκων σύμφωνα με τον φορμαλισμό του ΛΓ, αποσκοπεί πρωτίστως στην ενσωμάτωσή τους σε ποικίλες εφαρμογές επεξεργασίας φυσικής γλώσσας, είτε με τη μορφή τοπικών γραμματικών είτε με τη μορφή συντακτικών λεξικών που περιλαμβάνουν πληροφορία για τα πλαίσια υποκατηγοριοποίησης των κατηγορημάτων (Gardent et al. 2005).

Στο πλαίσιο αυτό, η συντακτική ανάλυση αποτελεί διεργασία η οποία λαμβάνει στην είσοδό της κείμενο το οποίο έχει υποστεί κατάλληλη προ-επεξεργασία (βλ. υπο-ενότητα 6.3.1), ενώ στην έξοδό της παράγει μία συντακτική αναπαράσταση του κειμένου όπου οι δομές που αναγνωρίζονται φέρουν κατάλληλες αναφορικά με το είδος της φράσης, και ενδεχομένως, για τη λειτουργία που οι δομές επιτελούν μέσα στην πρόταση. Μάλιστα, η γλωσσική ανάλυση στο επίπεδο της σύνταξης αποτελεί προαπαιτούμενο ή/και βασικό συστατικό πληθώρας εφαρμογών όπως η μηχανική μετάφραση (Machine Translation) ή η μηχανικά υποβοηθούμενη μετάφραση (Computer-Assisted Translation), η ανάκτηση πληροφορίας (Information Retrieval) και η εξαγωγή πληροφορίας (Information Extraction) από κείμενο – μεταξύ άλλων. Σε πραγματικές εφαρμογές, ο συντακτικός αναλυτής καλείται να επεξεργαστεί ελεύθερο κείμενο, και, επομένως, απαιτείται ευρωστία ως προς τον χειρισμό

γραμματικών και συντακτικών φαινομένων που απαντούν σε ελεύθερο κείμενο. Ειδικότερα, εφαρμογές όπως η εξαγωγή πληροφορίας στοχεύουν στην παροχή στον χρήστη αποτελεσματική πρόσβασης στο μεγάλο όγκο των διαθέσιμων πληροφοριών και την παρουσίασή τους με τρόπο οργανωμένο και συνοπτικό. Υπό το πρίσμα αυτό, η εξαγωγή πληροφορίας από μη δομημένο κείμενο αποσκοπεί στην αναγνώριση και εξαγωγή συγκεκριμένων γεγονότων από κείμενα και των οντοτήτων που μετέχουν σε αυτά, καθώς επίσης και στην καταχώρισή τους σε βάση δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, η τεχνολογία συντακτικής ανάλυσης είναι πρωταρχικής σημασίας για την υλοποίηση των συστημάτων εξαγωγής πληροφοριών. Είναι αξιοσημείωτο, μάλιστα, ότι οι γραμματικές συντακτικών προτύπων που υλοποιούνται με τεχνικές πεπερασμένων αυτομάτων αποδίδουν εξαιρετικά καλά, και πολλά συστήματα εξαγωγής πληροφοριών έχουν αντικαταστήσει τα υποσυστήματα πλήρους συντακτικής ανάλυσης που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν, με υποσυστήματα επιφανειακής συντακτικής ανάλυσης (Grishman 1995).

Ταυτόχρονα, η αύξηση της χρήσης των κοινωνικών δικτύων μέσω διαδικτύου τα τελευταία χρόνια και η συνακόλουθη η αναγνώριση συναισθήματος σε κείμενο αποτελεί το ζητούμενο στο χώρο της γλωσσικής τεχνολογίας. Πράγματι, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία στροφή της ερευνητικής κοινότητας από την εξαγωγή πληροφορίας σχετικά με πρόσωπα/οργανισμούς/γεγονότα που εμφανίζονται στα γραπτά κείμενα, στην κατανόηση του κειμένου αναφορικά με τις απόψεις/κρίσεις ατόμων ή ομάδων ατόμων και την συνακόλουθη ανάδειξη του θεματικού πεδίου των συναισθημάτων. Παραδοσιακά, οι μεθοδολογίες ανάλυσης συναισθήματος σε κείμενο (sentiment analysis), περιορίζονται συνήθως στην αναγνώριση και διάκριση συναισθημάτων με βάση το δίπολο θετικό – αρνητικό, ή, εναλλακτικά, το συνεχές θετικό – ουδέτερο – αρνητικό, ενώ μόλις τα τελευταία χρόνια προτείνεται και μία πιο λεπτομερής κατηγοριοποίηση των συναισθημάτων (Wiebe et al. 2005, Wilson 2008, Asher et al. 2009, Mohammad 2016, Mohammad et al. 2018). Στο πλαίσιο αυτό, η γλωσσολογική έρευνα αναφορικά με το συναίσθημα αποκτά νέες προοπτικές, καθώς μέσα από την γλωσσική ανάλυση και την λεξικογραφική πρακτική έρχεται να συμπληρώσει και να επιβοηθήσει τις ποσοτικές μεθόδους στην κατανόηση κειμένου και την αναγνώριση συναισθήματος (Giouli & Fotopoulou 2014a, Negi & Buitelaar 2014, Moreno-Garcia & Rosado 2018).

Παράλληλα, η μηχανική μετάφραση (αγγλ. machine translation) και η μηχανικά υποβοηθούμενη μετάφραση (αγγλ. computer-aided translation) αποτελούν εφαρμογές που αξιοποιούν μεθόδους συντακτικής ανάλυσης. Πολλά συστήματα υποβοήθησης της μετάφρασης χρησιμοποιούν συντακτικούς αναλυτές για την κατάτμηση του προς μετάφραση κειμένου σε τμήματα τα οποία μεταφράζονται σχεδόν αυτόνομα στην άλλη γλώσσα. Επί παραδείγματι, η εξαγωγή διγλωσσικής ορολογίας από μεταφρασμένα κείμενα τα οποία έχουν προηγουμένως παραλληλοποιηθεί στο επίπεδο της πρότασης, επιτυγχάνεται με την εφαρμογή γραμματικών συντακτικών προτύπων στο

κείμενο των δύο γλωσσών και την εξαγωγή αντιστοιχιών μεταξύ λέξεων και φράσεων των κειμένων (Boutsis et al. 2000).

Τέλος, στον τομέα της λεξικογραφίας γίνεται εκτεταμένη χρήση μεθόδων επιφανειακής συντακτικής ανάλυσης. Στην κατεύθυνση αυτή, για παράδειγμα, στο σύστημα λογισμικού LEXITER (Bourigault, 1992) για την εξαγωγή ορολογίας πραγματοποιείται αρχικά επιφανειακή συντακτική ανάλυση και ακολούθως αναγνωρίζονται στο κείμενο ορολογικές μονάδες με βάση την υπόθεση ότι η γραμματική δομή των όρων είναι προβλέψιμη και υπόκειται σε γλωσσικούς κανόνες. Ομοίως, η πλατφόρμα διαχείρισης σωμάτων κειμένων και εξαγωγής λεξικογραφικής πληροφορίας Sketch Engine (Kilgarriff & Rundell 2002, Kilgarriff et al. 2014)¹¹⁴ χρησιμοποιεί μεθόδους για την ανάλυση κειμενικών δεδομένων στο επίπεδο της σύνταξης και την αναγνώριση των γραμματικών σχέσεων που συνδέουν ένα κατηγορημα με τα ορίσματα που συμπληρώνουν τη σημασία του μέσα σε πραγματικές χρήσεις. Εξαγόμενο της όλης διεργασίας είναι η σχηματοποίηση της συντακτικής συμπεριφοράς των λέξεων, και η δημιουργία του λεξικού τους προφίλ (αγγλ. word sketch) με απώτερο στόχο τη διευκόλυνση του έργου του λεξικογράφου.

Σε κάθε περίπτωση, και ανεξάρτητα από την εκάστοτε εφαρμογή, τα υπολογιστικά συστήματα ενσωματώνουν γνώση αναφορικά με τη γλώσσα σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης. Η γνώση αυτή παρέχεται είτε με τη μορφή επισημειωμένων σωμάτων κειμένων τα οποία χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση και αξιολόγηση των υπολογιστικών συστημάτων, είτε με τη μορφή εξειδικευμένων λεξικών πόρων (ηλεκτρονικών λεξικών) και υπολογιστικών γραμματικών. Η αναπαράσταση της γνώσης που είναι απαραίτητη για την αυτόματη επεξεργασία φυσικής γλώσσας επιτυγχάνεται μέσω τυπικών μοντέλων (Jurafsky & Martin 2007: 15). Γενικά, ανάλογα με τον τρόπο που αποκτάται η γνώση για τη γλώσσα, διακρίνουμε τα ακόλουθα είδη τυπικών μοντέλων γλωσσικής αναπαράστασης: (α) μοντέλα που βασίζονται σε κανόνες (αγγλ. formal rule systems), (β) στοχαστικά ή πιθανοτικά μοντέλα (αγγλ. probabilistic models), δηλαδή συστήματα που βασίζονται σε στατιστικές, (γ) μοντέλα διανυσματικού χώρου (αγγλ. vector space models) τα οποία στηρίζονται σε μηχανική μάθηση, και (δ) υβριδικά συστήματα τα οποία συνδυάζουν κανόνες και στατιστικά δεδομένα. Πολύ πρόσφατα, ιδιαίτερα δημοφιλή είναι τα γλωσσικά μοντέλα BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformer), τα οποία έχουν εκπαιδευτεί εκ των προτέρων και για πολλές γλώσσες με τη χρήση ιδιαίτερα μεγάλου όγκου δεδομένων της Google (Devlin et al 2019).

Καθένα από τα παραπάνω είδη συστημάτων παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ειδικότερα, τα μοντέλα που βασίζονται σε κανόνες αναπτύσσονται μέσω χειροκίνητης διεργασίας,

114. <http://www.sketchengine.eu>

βασικά χαρακτηριστικά της οποίας αποτελούν η ακρίβεια και η περιγραφική επάρκεια. Ωστόσο, το βασικό τους μειονέκτημα έγκειται στο γεγονός ότι οι απαιτήσεις σε χρόνο και ανθρώπινους πόρους (επομένως κόστος) είναι ιδιαίτερος υψηλές, ενώ - από την άλλη - η δυνατότητα μεταφοράς τους σε θεματικά πεδία διαφορετικά από εκείνα για τα οποία δημιουργήθηκαν εξαρχής είναι περιορισμένη. Από την άλλη, μοντέλα τα οποία χρησιμοποιούν τεχνικές μηχανικής μάθησης (αγγλ. machine learning) αξιοποιώντας στατιστικά στοιχεία είναι, σε γενικές γραμμές, πιο αποδοτικά¹¹⁵ και δεν απαιτούν την ανθρώπινη παρέμβαση κατά την εκπαίδευση. Η ανάπτυξή τους, όμως, επίσης προϋποθέτει - σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό - τη γνώση του ειδικού για την επισημείωση μεγάλου όγκου δεδομένων. Όσον αφορά στην επεξεργασία της Ελληνικής, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (Prokorporidis & Piperidis 2020), εργαλεία που χρησιμοποιούν μία προσαρμοσμένη στην Ελληνική έκδοχή του προ-εκπαιδευμένου μοντέλου BERT¹¹⁶, έχουν χαμηλότερη απόδοση έναντι εργαλείων που βασίζονται σε κανόνες τόσο στο επίπεδο της μορφοσυντακτικής ανάλυσης (Parageorgiou et al 2000) όσο και στο επίπεδο της σύνταξης (Boutsis et al 2000). Σε μία ποιοτική αποτίμηση των προβλημάτων των νευρωνικών δικτύων, η αποτυχία του μοντέλου στο συγκεκριμένο επίπεδο γλωσσολογικής ανάλυσης οφείλεται στη δυσκολία άρσης της αμφισημίας μεταξύ μορφολογικών τύπων με την ίδια μορφή, όπως - μεταξύ άλλων - η ονομαστική, αιτιατική και κλητική των ουδετέρων¹¹⁷.

Άλλωστε, τα τελευταία χρόνια, το επίκεντρο του ενδιαφέροντος μετατοπίζεται σταθερά προς συστήματα υβριδικά, τα οποία συνδυάζουν τις γραμματικές με ποσοτικά δεδομένα. Στην κατεύθυνση αυτή, οι υπολογιστικές γραμματικές επιστρέφουν στο επίκεντρο της ερευνητικής εργασίας, και εκείνο που μένει να δούμε είναι αν κάποιες τεχνικές είναι πιο αποδοτικές για συγκεκριμένες εφαρμογές έναντι άλλων. Από μία άλλη σκοπιά, η αξιοποίηση πόρων που έχουν αναπτυχθεί για τη γλωσσολογική περιγραφή και ανάλυση της/μίας γλώσσας, όπως είναι οι πίνακες του ΛΓ, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν (με τη μετατροπή τους σε γράφους όπως περιγράφουμε

115. Η συγκριτική, ωστόσο, αποτίμηση της απόδοσης διαφορετικών συστημάτων, ανεξάρτητα από τη μέθοδο που χρησιμοποιούν, είναι εφικτή μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε κοινά δεδομένα ελέγχου (testbeds).

116. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, στο επίπεδο της μορφοσύνταξης, για την αναγνώριση της γραμματικής κατηγορίας και των γραμματικών χαρακτηριστικών κάθε λέξης, το ποσοστό επιτυχίας του προ-εκπαιδευμένου μοντέλου BERT φτάνει στο 94,27% (Prokorporidis & Piperidis 2020), έναντι απόδοσης της τάξης του 96,28% του συστήματος των (Parageorgiou et al 2000). Να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση και των δύο τεχνικών/εργαλείων έγινε στο ίδιο σώμα κειμένων που περιγράφεται στο (Parageorgiou et al 2000).

117. Ωστόσο, η κριτική και συγκριτική αποτίμηση των εναλλακτικών μεθόδων επεξεργασίας και ανάλυσης κειμένου και η καταλληλότητά τους ως προς τα διακριτά επίπεδα γλωσσολογικής ανάλυσης δεν εμπίπτει στους στόχους της παρούσας έρευνας, και συνεπώς, δεν θα επεκταθούμε άλλο.

στη συνέχεια) ως μία μέθοδος έναρξης (bootstrapping method) της διαδικασίας επισημείωσης σωμάτων κειμένων που είναι απαραίτητα για τη μηχανική μάθηση. Ακόμα και έτσι, μία γραμματική που μπορεί να λειτουργήσει ως επιταχυντής της ανωτέρω διαδικασίας μπορεί να συνεισφέρει στην δημιουργία γλωσσικών δεδομένων μεγάλου όγκου (Big Linguistic Data).

6.2 Υπολογιστικές γραμματικές

Στο πεδίο της υπολογιστικής γλωσσολογίας, μια τυπική γραμματική αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων οι οποίοι παράγουν (ή άλλως, περιγράφουν) τις επιτρεπτές δομές μίας φυσικής γλώσσας καθώς επίσης, και ένα αλφάβητο Σ το οποίο νοείται ως ένα πεπερασμένο σύνολο συμβόλων μέσω των οποίων εκφράζονται οι κανόνες. Κάθε πεπερασμένου μήκους ακολουθία συμβόλων αντιστοιχεί σε μία λέξη, πρόταση ή συμβολοσειρά. Η γραμματική ξεκινάει από ένα αρχικό σύμβολο και προχωρά εφαρμόζοντας κανόνες, δηλαδή ακολουθίες συμβόλων οι οποίες αντιστοιχούν σε γραμματικές κατηγορίες, και περιγράφουν γραμματικά αποδεκτές γλωσσικές δομές. Η λειτουργία της επαναγραφής (αγγλ. rewriting) μέσω της εφαρμογής ενός κανόνα οδηγεί στην παραγωγή γλωσσικών δομών. Τα σύμβολα στα αριστερά των κανόνων ονομάζονται μη-τερματικά σύμβολα (αγγλ. non-terminal symbols) αφού μπορούν να αντικατασταθούν. Αντιθέτως, τα σύμβολα που δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλους κανόνες ονομάζονται τερματικά σύμβολα (αγγλ. terminal symbols). Τα στοιχεία στη δεξιά πλευρά είναι ακολουθίες μη τερματικών και τερματικών συμβόλων (Hopcroft et al. 2006: 173).

Στη συνέχεια, δίνεται το παράδειγμα μίας γραμματικής χωρίς συμφραζόμενα (αγγλ. context-free grammar), δηλαδή μίας γραμματικής για την οποία ισχύει ότι στο αριστερό μέρος κάθε κανόνα παραγωγής περιέχεται μόνο ένα μη-τελικό σύμβολο. Στη γραμματική αυτή, το S είναι ένα μη τερματικό σύμβολο (αρχικό σύμβολο) ενώ τα a και b συνιστούν το αλφάβητο.

$$S \rightarrow aSb$$
$$S \rightarrow ab$$

Η σειριακή εφαρμογή των ανωτέρω κανόνων της γραμματικής μπορεί να οδηγήσει στην παραγωγή της ακολουθίας:

$$aaSbb \rightarrow aaabbb$$

6.2.1 Τοπικές Γραμματικές

Εν τούτοις, η περιγραφή των επιτρεπτών δομών μιας φυσικής γλώσσας μέσω τυπικών γραμματικών εμπεριέχει μεγάλο βαθμό αφαίρεσης, καθώς οδηγεί αναπόφευκτα σε γενικεύσεις, ενώ η εφαρμογή

των κανόνων σε γλωσσικά δεδομένα αναδεικνύει την ύπαρξη εξαιρέσεων, οι οποίες χρήζουν ειδικής μεταχείρισης. Υπό την έννοια αυτή, η γλωσσική περιγραφή και ανάλυση μέσω της αναγωγής σε γενικούς κανόνες δεν είναι εφικτή¹¹⁸ (Gross 1997: 329). Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, η ανάλυση της γλώσσας έχει ως αφετηρία την απλή πρόταση, καθώς οι σύνθετες προτάσεις παράγονται από τις απλές με την εφαρμογή των μηχανισμών της γλώσσας. Ως εκ τούτου, η έννοια της τοπικής γραμματικής (αγγλ. *local grammar*) την οποία εισάγει το μεθοδολογικό μοντέλο που ακολουθούμε, στηρίζεται στην υπόθεση ότι δομικά συστατικά της γλώσσας (όπως για παράδειγμα χρονικές εκφράσεις, ή τίτλοι προσώπων, μεταξύ άλλων) τα οποία – σε ένα επίπεδο αφαίρεσης επαναλαμβάνονται, μπορούν να περιγραφούν με τρόπο ολοκληρωμένο, ανεξάρτητα από τα λοιπά γλωσσικά στοιχεία. Το ίδιο ισχύει και για φαινόμενα τα οποία αφορούν στη δυνατότητα συν-εμφάνισης λέξεων και κατηγοριών λέξεων. Σύμφωνα με τον Gross (1997: 332) μάλιστα, στο μέτρο που οι λεξικές μονάδες μίας γλώσσας έχουν συστηματοποιηθεί στη βάση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών, ο εντοπισμός φράσεων και δομών στις οποίες αυτές απαντούν είναι δυνατό να επιτευχθεί με τη βοήθεια ενός απλού πεπερασμένου αυτομάτου. Η περιγραφή των πιο ειδικών γλωσσικών δομών, μπορεί, εν συνεχεία, να επαναχρησιμοποιηθεί για την ανάλυση ευρύτερων δομών.

Με τον όρο τοπικές γραμματικές εννοούμε τυπικές γραμματικές οι οποίες έχουν τη μορφή συντακτικών κανόνων με ισχύ – κατά κανόνα - σε ένα δεδομένο υποσύνολο της γλώσσας. Υπό την έννοια αυτή, μία τοπική γραμματική δεν έχει γενική ισχύ και αφορά συγκεκριμένες ομάδες λεξικών μονάδων. Οι τοπικές γραμματικές μιας γλώσσας περιγράφουν ακολουθίες μορφοσυντακτικών χαρακτηριστικών οι οποίες αντιστοιχούν σε ορθές δομές της γλώσσας αυτής. Ταυτοχρόνως, προδιαγράφουν ακολουθίες χαρακτηριστικών που είναι γραμματικά και συντακτικά μη αποδεκτές, εισάγοντας - με τον τρόπο αυτό - τοπικούς περιορισμούς (αγγλ. *local constraints*), δηλαδή κανόνες οι οποίοι έχουν εφαρμογή μόνο στο συγκεκριμένο υποσύνολο της γλώσσας (Gross 1997: 331)¹¹⁹. Με την κατάλληλη επεξεργασία, οι γράφοι μετατρέπονται σε γραμματικές πεπερασμένων καταστάσεων (αγγλ. *finite-state grammars*) ή αυτόματα πεπερασμένων καταστάσεων (αγγλ. *finite-state automata*) τα οποία περιγράφουν εκφωνήματα φυσικής γλώσσας με τρόπο γενικό και μπορούν να εφαρμοστούν σειριακά σε κείμενο. Στην συνέχεια, παρουσιάζονται (α) η διαδικασία ανάπτυξης των

118. "Natural language grammars are too irregular to be described by a set of general rules... Grammar, or, as it has now been called, linguistic theory, has always been driven by a quest for complete generalizations, resulting invariably in recent times in the production of abstract symbolism, often semantic, but also algorithmic" (Gross 1997).

119. ...the finite constraints can be exhaustively described in a local way, that is, without interferences from the rest of the grammar (Gross 1997: 331).

υπολογιστικών γραμματικών, με έμφαση στον κομβικό ρόλο τον οποίο κατέχουν οι λεξιλογικοί πόροι στη διαδικασία αυτή, και (β) το αποτέλεσμα της εφαρμογής τους σε κείμενα.

6.2.2 Από τους πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής στις τοπικές γραμματικές

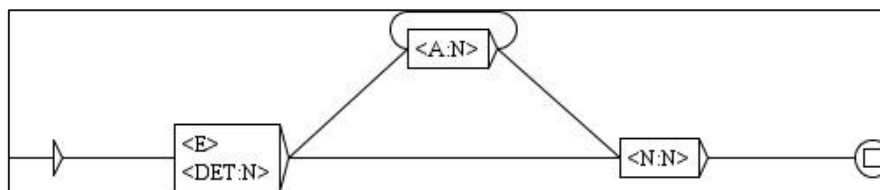
Όπως έχει ήδη δειχθεί, οι πίνακες του ΛΓ συστηματοποιούν με τρόπο τυπικό τις συντακτικο-σημασιολογικές ιδιότητες των εκάστοτε μελετώμενων κατηγορημάτων. Η αναλυτική καταγραφή και τυποποίηση των γλωσσικών πληροφοριών που αφορούν κάθε λεξική μονάδα σε έναν πίνακα αποτελεί πρόσφορο έδαφος και το πρώτο βήμα στην κατεύθυνση της δημιουργίας εύρωστων υπολογιστικών γραμματικών. Με τον τρόπο αυτό, καθίσταται δυνατή η δημιουργία μοντέλων τα οποία περιγράφουν τα γλωσσικά δεδομένα. Ωστόσο, οι πίνακες μπορούν να ενσωματωθούν σε συντακτικό αναλυτή είτε ως υπολογιστικό λεξικό, ή – εναλλακτικά – με τη μορφή γραμματικής (γραμματικών κανόνων). Σε κάθε περίπτωση, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η μετατροπή των πινάκων σε μορφή η οποία θα είναι επεξεργάσιμη από οποιοδήποτε σύστημα αυτόματης ανάλυσης. Στην συνέχεια περιγράφεται η διαδικασία μετατροπής των πινάκων σε τοπικές γραμματικές για τη συντακτική ανάλυση κειμενικών δεδομένων. Στόχος μας εδώ, είναι η δημιουργία υπολογιστικής γραμματικής η οποία θα εφαρμόζεται σε κειμενικά δεδομένα (είσοδος) με στόχο τον εντοπισμό σε αυτά των δομών με δηλωτικό συναισθήματος ρήμα. Η έξοδος της ανωτέρω διαδικασίας αποτελεί κείμενο στο οποίο έχουν εντοπιστεί οι υπό εξέταση δομές. Αναλόγως της εφαρμογής, στις δομές που εντοπίζονται ανατίθεται, εν συνεχεία, κατάλληλη ετικέτα αναφορικά με τη συντακτική κατηγορία στην οποία εμπίπτει ή/και τη λειτουργία που επιτελεί (σημασιολογική ανάλυση).

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, δημιουργήσαμε μία υπολογιστική γραμματική αξιοποιώντας τους πίνακες ΛΓ και το εργαλείο ανοικτού κώδικα UNITEX (Paumier 2016) που αναπτύχθηκε στο Εργαστήριο Υπολογιστικής Γλωσσολογίας του Institut Garspard Monge (IGM), στο Πανεπιστήμιο Paris-Est Marne-la-Vallée, με στόχο τη διαχείριση και επεξεργασία γλωσσικών πόρων, δηλαδή ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων, υπολογιστικών γραμματικών και λεξικών¹²⁰. Το εργαλείο υποστηρίζει πολλές φυσικές γλώσσες από διάφορες γλωσσικές οικογένειες (όπως για παράδειγμα, Αγγλική, Αραβική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Κορεατική, Σερβική), μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η Νέα Ελληνική. Επίσης, περιλαμβάνει διάφορες λειτουργικότητες, όπως φόρτωση και προ-επεξεργασία μεγάλου όγκου ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων και διενέργεια πολλαπλών αναζητήσεων στα κείμενα βάσει λέξεων ή κανονικών εκφράσεων (regular expressions).

120. <http://www-igm.univ-mlv.fr/~unitex/>

Επιπλέον, επιτρέπει τη δημιουργία υπολογιστικών λεξικών τα οποία φέρουν κατάλληλη συντακτική και σημασιολογική πληροφορία η οποία είναι απαραίτητη για την επεξεργασία των κειμενικών δεδομένων.

Η υπολογιστική γραμματική που αναπτύξαμε συνίσταται σε μία ακολουθία τοπικών γραμματικών, οι οποίες περιγράφουν γλωσσικά φαινόμενα με τη μορφή αναδρομικών δικτύων μετάβασης (αγγλ. recursive transition networks), τα οποία υλοποιήθηκαν ως γράφοι στο UNITEX. Τα δίκτυα μετάβασης συνιστούν γραφική αναπαράσταση η οποία χρησιμοποιεί κόμβους συνδεδεμένους με επιγεγραμμένα τόξα προκειμένου για την απεικόνιση γραμματικών δομών αλλά και του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο αυτές απαντούν. Παράδειγμα τέτοιου δικτύου με τη μορφή γράφου μέσα από το περιβάλλον UNITEX δίνεται στην Εικόνα 10. Ο γράφος αυτός εντοπίζει στην είσοδο κειμένου ακολουθία αποτελούμενη από προσδιοριστή σε πτώση ονομαστική (<DET:N>) ή το κενό σύνολο (<E>), ακολουθούμενη προαιρετικά από ένα ή περισσότερα επίθετα σε ονομαστική πτώση (<A:N>) και ουσιαστικό επίσης σε ονομαστική (<N:N>). Ο εν λόγω γράφος μπορεί να αναγνωρίσει απλές δομές της μορφής: *χρόνος, ο χρόνος, ο δημιουργικός ελεύθερος χρόνος*.

Εικόνα 10. Παράδειγμα γράφου

Επιπλέον, ο εν λόγω φορμαλισμός περιλαμβάνει μετατροπείς (αγγλ. transducers) οι οποίοι επιτρέπουν στη γραμματική να παραγάγει ένα εξαγόμενο. Υπό την έννοια αυτή, ο φορμαλισμός των δικτύων μετάβασης προσιδιάζει στον φορμαλισμό των αυτόματων πεπερασμένων καταστάσεων (αγγλ. finite state automata). Πρακτικά, ο εν λόγω μηχανισμός έχει αποδεχτεί ιδιαίτερα αποδοτικός για την περιγραφή φαινομένων σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (Gross 1989, Roche & Schabes 1997, Gross 1999, Raumier 2016). Ως εκ τούτου, τοπικές γραμματικές έχουν χρησιμοποιηθεί για να περιγράψουν ακολουθίες γλωσσικών στοιχείων στο επίπεδο της μορφολογίας ως μοντέλα του κλιτικού συστήματος, αλλά και της σύνταξης.

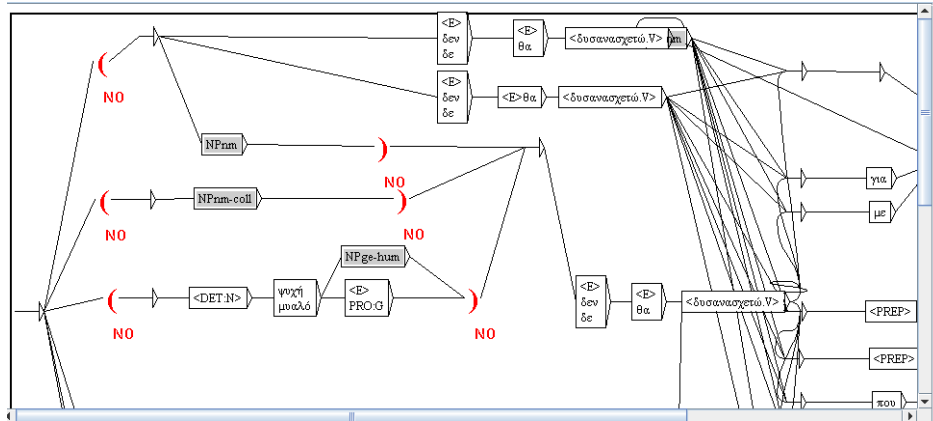
Όπως δείξαμε στις ενότητες 4 και 5, κάθε πίνακας συγκεντρώνει κατηγορήματα τα οποία εμφανίζουν κοινή ορισματική δομή, καθώς επίσης και μία σειρά από κοινές συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες, ορίζοντας, με τον τρόπο αυτό ομοιογενείς κατηγορίες ρηματικών κατηγορημάτων. Αυτό επιτρέπει την περιγραφή κάθε πίνακα με τη μορφή ενός παραμετροποιημένου γράφου (αγγλ. parametrised graph) ο οποίος αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων που αναπαριστούν (α) την

Εν συνεχεία, με τη βοήθεια του λογισμικού UNITEX, κάθε παραμετροποιημένος γράφος εφαρμόστηκε στον αντίστοιχο πίνακα του ΛΓ, δηλαδή στον πίνακα του οποίου τις ιδιότητες περιγράφει. Να σημειωθεί εδώ ότι, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που προτείνει ο Gross, στους πίνακες δεν σημειώνεται η βασική ορισματική δομή, η οποία υπονοείται. Αυτό αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για τη δημιουργία τοπικών γραμματικών. Το πρόβλημα μπορεί να επιλυθεί με δύο τρόπους: (α) εμπλουτίζοντας τους πίνακες με τη βασική (καθοριστική δομή) η οποία υπονοείται και συντάσσοντας τον σχετικό κανόνα σε κάθε παραμετροποιημένο γράφο, ή (β) δημιουργώντας διακριτό κανόνα σε κάθε τοπική γραμματική χωριστά. Στην παρούσα υλοποίηση προτιμήσαμε την πρώτη λύση, αφενός γιατί οδηγεί στη δημιουργία ολοκληρωμένων πινάκων ΛΓ, αφετέρου γιατί το αποτέλεσμα θα είναι διαθέσιμο και για άλλες εφαρμογές στο μέλλον.

Η διαδικασία μετατροπής των λημμάτων κάθε πίνακα σε τοπικές γραμματικές στηρίζεται στην πληροφορία που παρέχεται μέσω των συμβόλων + και - για την ύπαρξη ή απουσία των ιδιοτήτων του πίνακα. Έτσι, για κάθε γραμμή του πίνακα, παράγεται ένας γράφος στον οποίο κάθε μεταβλητή @X αντικαθίσταται ως ακολούθως:

αν η μεταβλητή @X έχει την τιμή “-”, τότε η γραφική αναπαράσταση της δομής δεν αναπαράγεται,
αν η μεταβλητή @X έχει την τιμή “+”, τότε η γραφική αναπαράσταση της δομής διατηρείται, ενώ
αν η μεταβλητή @X αναφέρεται σε λεξικό στοιχείο, τότε αυτό το λεξικό στοιχείο αντικαθιστά τη μεταβλητή στον τελικό γράφο.

Στην έξοδο της διεργασίας, λάβαμε για κάθε πίνακα τοπικές γραμματικές ίσες σε αριθμό με τον αριθμό των λημμάτων του πίνακα (δηλαδή, μία γραμματική για κάθε λήμμα), καθώς επίσης και μία γραμματική που καλεί σε σειρά τις τοπικές γραμματικές του πίνακα. Συνολικά, από τους πέντε παραμετροποιημένους γράφους δημιουργήθηκαν 369 τοπικές γραμματικές. Με βάση τα παραπάνω, οι τοπικές γραμματικές έχουν τη μορφή κανόνων που περιγράφουν τις δομές στις οποίες απαντά το εκάστοτε λήμμα. Για κάθε λήμμα, αν μία ιδιότητα φέρει την ένδειξη +, τότε ο τελικός γράφος (τοπική γραμματική) περιγράφει τους σχετικούς κανόνες – διαφορετικά την παραλείπει. Απόσπασμα της τοπικής γραμματικής που δημιουργήθηκε αυτόματα με την παραπάνω διαδικασία για το ρήμα αγανακτώ δίνεται στην Εικόνα 12.

Εικόνα 12. Απόσπασμα της τοπικής γραμματικής για το ρήμα *αγανακτώ*

Τέλος, με τη βοήθεια του λογισμικού, δημιουργήσαμε μία ολοκληρωμένη γραμματική (Vsent.grf) η οποία συνίσταται από την ακολουθία σε σειρά (cascade) των γενικών γραμματικών που αντιστοιχούν στους πίνακες. Εφαρμοζόμενη σε κείμενο, η ολοκληρωμένη γραμματική Vsent.grf καλεί σε σειρά κάθε μία από τις γενικές γραμματικές που αντιστοιχούν στους πίνακες (SV01.grf, SV02.grf, SV3.grf, SV4.grf, SV5.grf), ενώ κάθε γενική γραμματική πίνακα καλεί - επίσης σε σειρά - τις τοπικές γραμματικές οι οποίες παρήχθησαν για τα ρήματα της έρευνας.

6.3 Επεξεργασία κειμένων

Μέσω του περιβάλλοντος UNITEX εφαρμόσαμε τις γραμματικές που αναπτύχθηκαν αρχικά στα παραδείγματα (απλές προτάσεις) τα οποία δόθηκαν στους πίνακες, και, εν συνεχεία, στο σώμα κειμένων που συγκροτήθηκε για τις ανάγκες της έρευνας. Η επεξεργασία συνίσταται στα ακόλουθα: (α) μορφολογική ανάλυση των κειμένων, με την εφαρμογή ηλεκτρονικών λεξικών, και (β) συντακτική και σημασιολογική ανάλυση των κειμένων, με την εφαρμογή των τοπικών γραμματικών. Στόχος ήταν η αξιολόγηση της λεξικο-συντακτικής πληροφορίας που κωδικοποιήθηκε στους πίνακες του ΛΓ. Στη συνέχεια, περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την επεξεργασία των κειμένων.

6.3.1 Προ-επεξεργασία και λεξική ανάλυση

Στο πρώτο στάδιο επεξεργασίας, πραγματοποιείται η κατάτμηση του κειμένου που αποσκοπεί στην αναγνώριση περιόδων και λεξικών μονάδων (αγγλ. tokens). Εξαγόμενο της διαδικασίας αυτής είναι κείμενο κατατεμημένο σε περιόδους, με το σύμβολο {S} να παρεμβάλλεται μεταξύ διαδοχικών περιόδων. Στο στάδιο αυτό, αναγνωρίζονται τα όρια της λεξικής μονάδας, τα οποία ταυτίζονται με τα όρια της λέξης νοούμενης ως ακολουθίας αλφαριθμητικών στοιχείων μεταξύ κενών. Βεβαίως, πέραν

των απλών λεξικών μονάδων, στο στάδιο αυτό αναγνωρίζεται περιορισμένος αριθμός σύνθετων λεξικών μονάδων (ή πολυλεκτικών λεξικών μονάδων) που ανήκουν στην κατηγορία του ονόματος¹²¹.

Στο επόμενο στάδιο, λαμβάνει χώρα η ληματοποίηση και μορφολογική ανάλυση των λεξικών μονάδων που εντοπίστηκαν. Στην έξοδο της εν λόγω διεργασίας, κάθε λεξική μονάδα (μορφολογικός τύπος) του κειμένου (απλή ή σύνθετη) συνοδεύεται από την ακόλουθη πληροφορία: λήμμα, γραμματική κατηγορία (μέρος του λόγου), γραμματικά χαρακτηριστικά, και – σε ορισμένες περιπτώσεις – σημασιολογική κατηγορία. Ειδικότερα, τα γραμματικά χαρακτηριστικά που παρέχονται για τα ουσιαστικά και τα επίθετα αφορούν στην πτώση, το γένος και τον αριθμό. Για το άρθρο δίνεται επιπλέον πληροφορία για το είδος του (οριστικό, αόριστο), ενώ για τις αντωνυμίες δίνεται επιπρόσθετα το είδος και το πρόσωπο. Τέλος, οι μορφολογικοί τύποι των ρημάτων περιγράφονται ως προς τις κατηγορίες χρόνος, έγκλιση, πρόσωπο και αριθμός. Συμπληρωματικά, τα ουσιαστικά συνοδεύονται από κατάλληλη ετικέτα η οποία είναι ενδεικτική της σημασιολογικής κατηγορίας στην οποία ανήκουν. Έτσι, η ετικέτα Conc(rete) χρησιμοποιείται για τη σηματοδότηση συγκεκριμένων ουσιαστικών, ενώ ως Abst(ract) σηματοδοτούνται τα ουσιαστικά που δηλώνουν αφηρημένη έννοια. Ομοίως, οι ετικέτες Hum(an) και Coll(ective) δηλώνουν ότι το ουσιαστικό είναι έμψυχο ανθρώπινο και περιληπτικό αντιστοίχως. Περιπτώσεις ουσιαστικών που στην ίδια χρήση/σημασία ανήκουν ταυτόχρονα σε περισσότερες της μίας σημασιολογικές κατηγορίες λαμβάνουν τόσες ετικέτες όσες περιγράφουν τη σημασία αυτή. Έτσι, για παράδειγμα, το ουσιαστικό δάσκαλος σηματοδοτείται ως N/Hum (ουσιαστικό έμψυχο και ανθρώπινο), ενώ το περιληπτικό ουσιαστικό κυβέρνηση φέρει την ετικέτα N/HumColl (ουσιαστικό έμψυχο και ανθρώπινο, περιληπτικό). Η πληροφορία αυτή είναι διαθέσιμη στο σύστημα μέσω υπολογιστικών μορφολογικών λεξικών στα οποία έχει πρόσβαση το εργαλείο UNITEX. Το μορφολογικό λεξικό της ελληνικής (Kyriacopoulou 1990) - όπως και όλα εν γένει τα λεξικά των γλωσσών που υποστηρίζει το σύστημα - έχουν αναπτυχθεί σύμφωνα με τον φορμαλισμό DELA (Courtois 1994, Courtois & Silberztein 1990), και περιγράφει με οικονομικό τρόπο τις απλές και σύνθετες λεξικές μονάδες της γλώσσας, παρέχοντας για κάθε μία από αυτές γραμματική, μορφολογική, και σημασιολογική πληροφορία.

121. Ως σύνθετη λεξική μονάδα νοείται η ακολουθία δύο ή περισσότερων λέξεων μεταξύ των οποίων μεσολαβεί ένα τουλάχιστον διαχωριστικό (Φούφη 2012: 36), η οποία υπόκειται σε σημασιολογικούς, κατανομητικούς και συντακτικούς περιορισμούς.

Βεβαίως, σε ένα τόσο πρώιμο στάδιο επεξεργασίας, είναι ιδιαίτερος δυσχερής η άρση της όποιας αμφισημίας – ακόμα και της μορφολογικής. Έτσι, μορφολογικοί τύποι οι οποίοι αντιστοιχούν σε περισσότερα του ενός λήμματα ή/και γραμματικές κατηγορίες συνοδεύονται από όλους τους πιθανούς χαρακτηρισμούς, οι οποίοι παρατίθενται ως εναλλακτικά σύνολα ετικετών εντός παρενθέσεων (). Δείγμα του εξαγομένου της μορφολογικής ανάλυσης και ληματοποίησης δίνεται στην Εικόνα 13.

10	\- (Με/με/PREP Με/εγώ/PRO/Clit/1s/Pers:Ams) ανησυχεί/ανησυχά/V:P3s:D3s:T3s ότι/ότι/CONJ οι/ο/DET/Def:Nmp:Nfp (πραγματικά/πραγματικά/ADV πραγματικά/πραγματικός/A:Nnp:Anp:Vnp) καλές/καλός/A:Nfp:Afp:Vfp παραστάσεις/παραστάση/N:Nfp:Afp:Vfp (είναι/είναι/N:Abst:Nns:Gns:Ans:Vns είναι/είναι/N:Nns:Gns:Ans:Vns:Nnp:Gnp:Anp:Vnp είναι/είμαι/V:P3s:P3s:D3s:D3p:T3s:T3p) λίγες/λίγος/A:Nfp:Afp:Vfp . {S}
11	Κατεβάζουν/κατεβάζω/V:P3p:D3p:T3p (τα/τα/DET:Nnp:Anp τα/αυτός/PRO/Clit/3p/Pers:Anp τα/ο/DET/Def:Nnp:Anp) ρολά/ρολό/N:Nnp:Anp:Vnp , κλείνουν/κλείνω/V:P3p:D3p:T3p (το/το/DET:Ams:Nns:Ans το/αυτός/PRO/Clit/3s/Pers:Ams:Ans το/ο/DET/Def:Ams:Nns:Ans) (κινητό/κινητό/N/Conc:Nns:Ans:Vns κινητό/κινητό/N:Nns:Ans:Vns) και/και/CONJ ανάβουν/ανάβω/V:P3p:D3p:T3p (το/το/DET:Ams:Nns:Ans το/αυτός/PRO/Clit/3s/Pers:Ams:Ans το/ο/DET/Def:Ams:Nns:Ans) πορταίφ/πορταίφ/N:Nns:Gns:Ans:Vns:Nnp:Gnp:Anp:Vnp (του/του/DET/Pers:Gms:Gns του/του/DET:Gms του/αυτός/PRO/Clit/3s/Pers:Gms του/ο/DET/Def:Gms:Gns) (γραφείου/γραφείο/N/Conc/[Mobil]:Gns γραφείου/γραφείο/N/HumColl:Gns γραφείου/γραφείο/N:Gns) ή/ή/CONJ καταφεύγουν/καταφεύγω/V:P3p:D3p:T3p (όχι/όχι/ADV όχι/όχι/PART) στο/στο/PREPDET μπαρ , (αλλά/αλλά/ADV αλλά/αλλά/CONJ) στο/στο/PREPDET (διανυκτερεύουν/διανυκτερεύω/N:Nns:Ans:Vns διανυκτερεύω/διανυκτερεύω/A:Nns:Ans:Vns) αναγνωστήριο/αναγνωστήριο/N:Nns:Ans:Vns (κάποιου/κάποιου/PRO:Gms:Gns κάποιου/κάποιος/DET/Ind:Gms:Gns κάποιου/κάποιος/PRO/Ind:Gms:Gns) πανεπιστημίου/πανεπιστήμιο/N:Gns . {S}

Εικόνα 13. Το εξαγόμενο της μορφολογικής ανάλυσης

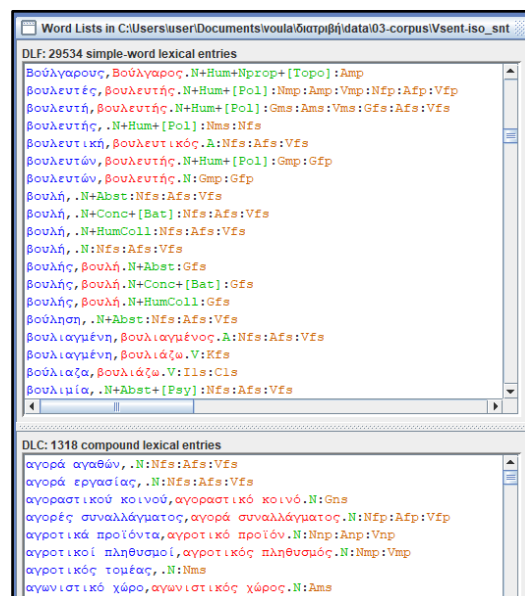
Πέραν αυτού, μέσω ειδικής διεπαφής του συστήματος παρέχεται η δυνατότητα προβολής του αποτελέσματος της μορφοσυντακτικής ανάλυσης και ληματοποίησης για κάθε πρόταση του κειμένου και με τη μορφή πίνακα. Έτσι, εν συντομία, για κάθε πρόταση, η οποία εμφανίζεται στο άνω τμήμα της εικόνας, στην πρώτη στήλη του πίνακα που ακολουθεί και η οποία φέρει την κεφαλίδα (Form) εμφανίζονται οι λέξεις (μορφολογικοί τύποι) των προτάσεων του κειμένου σε κάθετη διάταξη. Παράλληλα, οι πιθανές αναλύσεις κάθε μορφολογικού τύπου (λήμμα και μορφολογικά χαρακτηριστικά) δίνονται στις στήλες POS sequence #1, POS sequence #2, POS sequence #3, ... οι οποίες ακολουθούν. Δείγμα της εν λόγω λειτουργικότητας παρουσιάζεται στην Εικόνα 14.

The screenshot shows the FST-Text interface with the sentence: "- Με ανησυχεί ότι οι πραγματικά καλές παραστάσεις είναι λίγες." The analysis table below it is as follows:

	Form	POS sequence #1	POS sequence #2	POS sequence #3
	\-			
Implode	Με	{Με, με, PREP}	{Με, εγώ, PRO+Clit+1s+Pers:Ams}	
	ανησυχεί	{ανησυχεί, ανησυχά, V:P3s:D3s:T3s}		
	ότι	{ότι, CONJ}		
	οι	{οι, ο, DET+Def:Nmp:Nfp}		
	πραγματικά	{πραγματικά, ADV}	{πραγματικά, πραγματικός, A:Nnp:Anp:Vnp}	
	καλές	{καλές, καλός, A:Nfp:Afp:Vfp}		
	παραστάσεις	{παραστάσεις, παραστάση, N:Nfp:Afp:Vfp}		
	είναι	{είναι, N+Abst:Nns:Gns:Ans:Vns}	{είναι, N:Nns:Gns:Ans:Vns:Nnp:Gnp:Anp:Vnp}	{είναι, είμαι, V:P3s:P3s:D3s:D3p:T3s:T3p}
Apply Elag Rule	λίγες	{λίγες, λίγος, A:Nfp:Afp:Vfp}		

Εικόνα 14. Το εξαγόμενο της μορφολογικής ανάλυσης και ληματοποίησης σε μορφή πίνακα

Επιπλέον, το σύστημα εξάγει καταλόγους των γνωστών από τα ενσωματωμένα λεξικά απλών και σύνθετων λεξικών μονάδων του κειμένου (Εικόνα 15), καθώς επίσης και κατάλογο με τις άγνωστες λέξεις, οι οποίες δεν αναγνωρίστηκαν. Η λειτουργία αυτή αποδείχτηκε ιδιαίτερα χρήσιμη, καθώς μας επέτρεψε τον εντοπισμό των ρημάτων της έρευνας τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στο υπάρχον μορφολογικό λεξικό, και - επομένως οι μορφολογικοί τύποι τους δεν θα μπορούσαν να ταυτιστούν με τα λήμματα της γραμματικής που αναπτύχθηκε. Τα ρήματα αυτά, καθώς επίσης και ένα υποσύνολο των άγνωστων λέξεων, εισήχθησαν σε ένα νέο μορφολογικό λεξικό το οποίο αποτέλεσε συνοδευτικό πόρο της εργασίας. Ο εν λόγω πόρος αποτελείται από όλους τους μορφολογικούς τύπους των λεξικών μονάδων που καλύπτει, οι οποίοι συνοδεύονται από το λήμμα στο οποίο αντιστοιχούν, τη γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκουν, καθώς επίσης και τα μορφολογικά και σημασιολογικά χαρακτηριστικά τους, σύμφωνα με τον φορμαλισμό DELA.

Εικόνα 15. Ληματοποίηση και μορφολογική ανάλυση

6.3.2 Εφαρμογή της γραμματικής: προς μία επιφανειακή συντακτική ανάλυση

Εν συνεχεία, στο ΗΣΚ της έρευνας εφαρμόσαμε τη γραμματική Vsnt.grf την οποία περιγράψαμε ανωτέρω. Η γραμματική αυτή καλεί τις γραμματικές των πινάκων, και αυτές με τη σειρά τους καλούν τις τοπικές γραμματικές που αναπτύξαμε. Με στόχο την αναμφίσημη εφαρμογή των κανόνων στην είσοδο, επιλέξαμε τη λειτουργία του λογισμικού UNITEX η οποία υλοποιεί την αρχή του μέγιστου ταιριάσματος (longest match principle). Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι κανόνες εφαρμόζονται κατά

τρόπον ώστε να είναι περισσότερο αξιόπιστοι, όταν επιδρούν στο μεγαλύτερο δυνατό ταίριασμά τους στο κείμενο. Προτεραιότητα, επομένως, δίνεται στην αναγνώριση ακολουθιών με τη μέγιστη δυνατή πληθικότητα (cardinality).

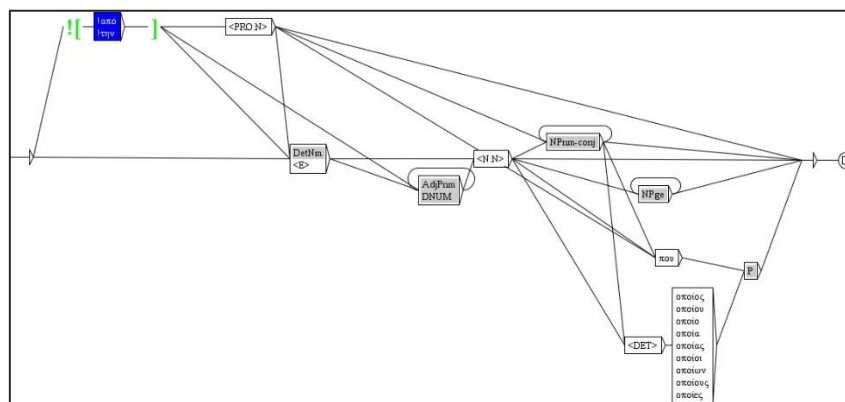
Όπως είναι προφανές, γενικές ιδιότητες ή μηχανισμοί της γλώσσας οι οποίοι είναι γενικοί και δεν αφορούν μόνο τα κατηγορήματα της έρευνας δεν μοντελοποιούνται στους πίνακες του ΛΓ. Πρόκειται για φαινόμενα όπως – μεταξύ άλλων - η επαναδρομή (recursion), ή η κατά παράταξη σύνδεση (co-ordination). Ταυτόχρονα, ο συμβολισμός του ονοματικού συνόλου ως N_0 , N_1 , κ.ο.κ. και του ρηματικού συνόλου ως V δεν παρέχει πληροφορία για τη δομή τους. Ωστόσο, πέρα από τους κανόνες με τοπική ισχύ, η συντακτική ανάλυση των πραγματικών δεδομένων προϋποθέτει την ύπαρξη γραμματικών κανόνων οι οποίοι είναι γενικοί και δεν αφορούν μόνο στη συγκεκριμένη κατηγορία κατηγορημάτων. Στην κατεύθυνση αυτή, και με στόχο την επεξεργασία των κειμενικών δεδομένων, κάθε παραμετροποιημένος γράφος κατασκευάστηκε έτσι ώστε - πλην των κανόνων που αντανακλούν τη συντακτική συμπεριφορά των συγκεκριμένων ρηματικών κατηγορημάτων – να περιέχει επίσης κανόνες που έχουν γενική ισχύ. Για τον λόγο αυτό, προσθέσαμε στους γράφους μας γραμματικούς κανόνες ή μία σειρά γραμματικών με τη μορφή δευτερευόντων γράφων (sub-graphs) οι οποίοι καλούνται από τους βασικούς γράφους για να περιγράψουν σύνθετες συντακτικές δομές.

Στις ενότητες που ακολουθούν θα αναφερθούμε στις επιμέρους γραμματικές (γράφους) που χρησιμοποιήσαμε με στόχο την περιγραφή γραμματικών φαινομένων με γενική και όχι τοπική ισχύ. Να σημειωθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις οι δευτερεύοντες αυτοί γράφοι ήταν διαθέσιμοι μέσω του λογισμικού UNITEX. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιήσαμε τους υφιστάμενους πόρους εμπλουτίζοντάς τους όπου ήταν απαραίτητο, και εντάσσοιτάς τους ως δευτερεύοντες γράφους στους παραμετροποιημένους γράφους. Όπου παρατηρήθηκαν ελλείψεις, νέοι γράφοι δημιουργήθηκαν εξ αρχής. Να σημειώσουμε ότι η λίστα των φαινομένων που καλύψαμε δεν είναι εξαντλητική, καθώς στόχος μας ήταν η αντιμετώπιση φαινομένων τα οποία απαντούν πιο συχνά στα κείμενα.

6.3.2.1. Η αναγνώριση των όρων της βασικής πρότασης

Το μοντέλο αναπαράστασης της συντακτικής δομής της στοιχειώδους πρότασης που προτείνει το ΛΓ εμπεριέχει ένα σημαντικό βαθμό αφαίρεσης, με την έννοια ότι η δομή του ονοματικού συνόλου N_0 , N_1 , κ.ο.κ. δεν αποτυπώνεται, ή αποτυπώνεται μερικώς μόνο στις περιπτώσεις που αποτελεί ιδιοσυγκρασιακό χαρακτηριστικό των κατηγορημάτων. Πράγματι, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, τα μορφοσυντακτικά χαρακτηριστικά των ορισμάτων που τίθενται σε θέση υποκειμένου ή συμπληρώματος δεν δηλώνονται στους πίνακες του ΛΓ. Η πληροφορία αυτή δεν είναι διαθέσιμη

στους πίνακες, καθώς αποτελεί στοιχείο της Ελληνικής, και όχι ιδιοσυγκρασιακό χαρακτηριστικό της κατηγορίας ρηματικών κατηγορημάτων τα οποία μελετούμε. Εντούτοις, στην ελληνική γλώσσα, η συντακτική λειτουργία δηλώνεται μέσω της πτώσης και της πρόθεσης. Έτσι, το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης εκφέρεται σε πτώση ονομαστική, ενώ το αντικείμενο – συνηθέστατα – σε πτώση αιτιατική. Με αυτό το σκεπτικό, η σχετική πληροφορία καταγράφηκε μόνο στους γράφους, και το ονοματικό στοιχείο σε θέση υποκειμένου έχει τον περιορισμό της ονοματικής πτώσης, ενώ το αντικείμενο και το συμπλήρωμα της πρόθεσης πρέπει να εκφέρεται σε αιτιατική. Για τον λόγο αυτό, δημιουργήθηκαν δευτερεύοντες γράφοι, οι οποίοι περιγράφουν τις σχετικές δομές – ένας για κάθε πτώση, και τους οποίους καλεί ο παραμετροποιημένος γράφος από το σημείο που απαιτείται κάθε φορά.

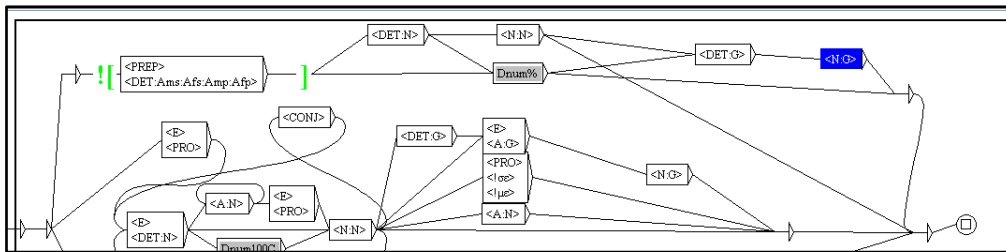

Εικόνα 16. Γράφος για την αναγνώριση ονοματικού συνόλου σε πτώση ονομαστική

Με τον ίδιο τρόπο, η απαίτηση για συμφωνία μεταξύ του ουσιαστικού και των προσδιοριστών ή του ουσιαστικού και των επιθετικών προσδιορισμών του ικανοποιήθηκε με τη δημιουργία γράφων για τα επιθετικά και ονοματικά σύνολα σε κάθε πτώση και την εισαγωγή των σχετικών κανόνων.

Συχνά, ένας μορφολογικός τύπος μπορεί να λάβει περισσότερες της μίας τιμές για κάποιο χαρακτηριστικό. Στις περιπτώσεις αυτές, η άρση της μορφολογικής αμφισημίας για τη συντακτική ανάλυση είναι εφικτή μόνο αν ληφθεί υπ' όψιν το περιβάλλον στο οποίο απαντά ο τύπος αυτός. Ο εντοπισμός μίας δομής επιτυγχάνεται είτε με την απουσία (negative context) είτε την παρουσία (right context) δομών πριν ή/και μετά από την υπό αναγνώριση δομή. Επί παραδείγματι, ο εντοπισμός ενός ονοματικού συνόλου μετά από μία πρόθεση έχει ως αποτέλεσμα την άρση της μορφολογικής αμφισημίας και την αναγνώριση μίας αμφίσημης δομής ως ονοματικού συνόλου σε πτώση αιτιατική (NG-ac) υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω πρόθεση δέχεται όνομα στην πτώση αυτή. Αντίστροφα, η άρση της αμφισημίας είναι επίσης εφικτή και ένα ονοματικό σύνολο μπορεί να αναγνωριστεί ως ονοματικό στοιχείο σε ονομαστική πτώση (NG-no), μόνο όταν δεν προηγείται αυτής πρόθεση ή άρθρο σε αιτιατική πτώση. Για τον λόγο αυτό, οι προθέσεις και τα άρθρα σε αιτιατική ορίζονται ως περιβάλλον μη συμβατό (negative context) με την περιγραφόμενη δομή με την προσθήκη της

κατάλληλης ετικέτας (! []) στον γράφο που περιγράφει τις δομές του ονοματικού συνόλου σε ονομαστική, όπως φαίνεται στην Εικόνα 17.

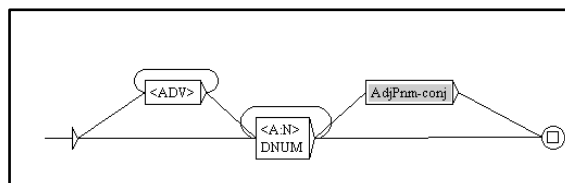
Εικόνα 17. Προσθήκη ετικέτας Negative context

6.3.2.2. Μηχανισμός επαναδρομής (recursion)

Με τον όρο επαναδρομή (recursion) αναφερόμαστε στη δυνατότητα ενός συντακτικού στοιχείου να επαναγράφεται με τον εαυτό του. Η δυνατότητα αυτή μπορεί να επαναλαμβάνεται διαρκώς προκειμένου για την αναγνώριση εγκιβωτισμένων δομών, όπως:

- (259) μία πάρα πολύ καλή συνεργασία
- (260) πρέπει να προχωρήσουμε στις αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές
- (261) αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης των πολιτών
- (262) το δράμα των εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων

Στην παρούσα υλοποίηση, ο μηχανισμός της επαναγραφής χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει δομές με επιρρήματα, επίθετα και ονομαστικές δομές σε γενική. Η δήλωση της επαναγραφής επιτυγχάνεται με την εισαγωγή βρόχων σε έναν ή περισσότερους κόμβους του γράφου, όπως φαίνεται στην Εικόνα 18. Οι δομές που περικλείονται στον βρόχο θα αναγνωρίζονται κάθε φορά σε σειρά.

Εικόνα 18. Γράφος με βρόχους: επαναδρομή

6.3.2.3. Κατά παράταξη σύνδεση (coordination)

Με τον όρο κατά παράταξη σύνταξη αναφερόμαστε στη δυνατότητα συνδυασμού δύο ή περισσότερων γλωσσικών μονάδων οι οποίες είναι είτε της αυτής κατηγορίας είτε ισοδύναμες (Holton et al. 1997: 507). Γενικά, διακρίνουμε δύο είδη, ανάλογα με το είδος των γλωσσικών στοιχείων τα οποία εμπλέκονται: κατά παράταξη σύνδεση ανάμεσα σε όμοιες προτάσεις (κύριες ή δευτερεύουσες) ή ανάμεσα σε όμοιες ή ισοδύναμες φράσεις ή γραμματικά στοιχεία (όπως, ονοματικές φράσεις, επιρρηματικές φράσεις, ονόματα, επίθετα, επιρρήματα).

(263) μια κοινωνία με ελευθερία, δημοκρατία, κοινωνική αλληλεγγύη και δικαιοσύνη

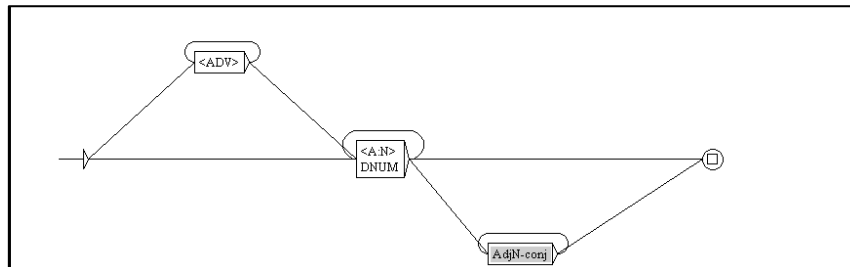
(264) αδιαφορούν για τους νεκρούς, τις καταστροφές και το δράμα των εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων

Εν προκειμένω, για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, κατασκευάστηκε μία σειρά από δευτερεύοντες γράφους με στόχο τη μοντελοποίηση φαινομένων που σχετίζονται με τη σύνδεση κατά παράταξη όμοιων γραμματικών στοιχείων τα οποία απαρτίζουν τα ορίσματα του ρήματος. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται επιρρήματα, επίθετα και ουσιαστικά τα οποία συνδέονται παρατακτικά για τον σχηματισμό ενός ορίσματος. Προκειμένου για την αναγνώριση δομών με ουσιαστικά, θα πρέπει να ισχύει ο περιορισμός συμφωνίας των συνδεδεμένων ουσιαστικών ως προς την πτώση, ενώ για τα επίθετα ο περιορισμός αφορά στην πτώση, το γένος, και τον αριθμό. Για την περιγραφή του φαινομένου, λάβαμε υπ' όψιν τους τρόπους εκφοράς των δομών που συνδέονται παρατακτικά: (α) το ασύνδετο σχήμα, και (β) τη σύνδεση με απλές και σύνθετες λεξικές μονάδες οι οποίες ανήκουν στην γραμματική κατηγορία σύνδεσμος (παρατακτικοί σύνδεσμοι) (και, ή, αλλά και, καθώς επίσης και). Οι γράφοι αυτοί καλούνται από τους βασικούς γράφους οι οποίοι περιγράφουν τις αντίστοιχες απλές δομές.

6.3.2.4. Δομές με επίθετα και επιρρήματα

Δομές οι οποίες αποτελούνται από ένα ή περισσότερα επίθετα ή/και αριθμητικά, τα οποία με τη σειρά τους πιθανόν προσδιορίζονται από ένα ή περισσότερα επιρρήματα χρησιμοποιούνται συνηθέστατα ως προσδιορισμοί των ονομάτων που αποτελούν τους όρους της πρότασης. Σύμφωνα με το μοντέλο περιγραφής των γλωσσικών δεδομένων που ακολουθούμε, οι δομές αυτές δεν περιγράφονται στους πίνακες ΛΓ, ωστόσο, η αναγνώρισή τους στο κείμενο αποτελεί προϋπόθεση για την αναγνώριση των ευρύτερων δομών που απαντούν σε ελεύθερο κείμενο. Έτσι, δομές με δύο ή περισσότερα επίθετα μεταξύ των οποίων μεσολαβεί κόμμα ή συμπλεκτικός σύνδεσμος αναγνωρίζονται ως μία συντακτική ενότητα (επιθετική δομή) υπό τον όρο ότι συμφωνούν ως προς

το γένος, τον αριθμό, και την πτώση. Στην κατεύθυνση αυτή, κατασκευάστηκαν γράφοι διαφορετικοί για επιθετικές δομές σε ονομαστική, γενική και αιτιατική, ενώ δομές με επίθετα τα οποία συνδέονται κατά παράταξη, καθώς επίσης και δομές που παράγονται μέσω του μηχανισμού επαναδρομής περιγράφονται είτε καλώντας δευτερεύοντες γράφους (κατά παράταξη σύνδεση) ή με την εισαγωγή βρόχων στους κατάλληλους κόμβους, όπως φαίνεται στην Εικόνα 19.

Εικόνα 19. Γράφος που αναγνωρίζει επιθετικές δομές σε πτώση ονομαστική

Ομοίως, επιρρηματικές δομές οι οποίες αποτελούνται από επιρρήματα τα οποία πιθανώς προσδιορίζονται από άλλα επιρρήματα αναγνωρίζονται στο στάδιο αυτό, είτε εντασσόμενα στην επιθετική δομή, είτε με ανεξάρτητο δευτερεύοντα γράφο. Στη δεύτερη περίπτωση, αναγνωρίζονται δομές αποτελούμενες από επίρρημα που ακολουθείται από πρόθεση ή/και ονομαστικό στοιχείο σε γενική, οι οποίες έχουν τη μορφή ADV PREP N1, όπως για παράδειγμα:

(265)

- α. μαζί με τον Νίκο
- β. μαζί του

Η αναγνώριση, επομένως, των επιρρηματικών φράσεων λαμβάνει χώρα μόνο στον βαθμό που είναι απαραίτητη για την περιγραφή ευρύτερων δομικών στοιχείων, ενώ η κάλυψη όλων των σχετικών φαινομένων δεν μας απασχόλησε στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας.

6.3.2.5. Η δομή του ονομαστικού συνόλου

Τελικό ζητούμενο της ανωτέρω διαδικασίας αποτελεί η αναγνώριση των ονομαστικών συνόλων τα οποία πραγματώνουν τους όρους της πρότασης N0 και N1. Προηγούμενες μελέτες στο πλαίσιο του ΛΓ με αντικείμενο την αυτόματη αναγνώριση ονομαστικών συνόλων της Νέας Ελληνικής και την εξάλειψη των αμφισημιών κατά την επεξεργασία κειμένων έχει επικεντρωθεί στα ονομαστικά σύνολα τα οποία αποτελούν συμπλήρωμα (υποκείμενο – αντικείμενο) του ρηματικού κατηγορήματος (Ιωαννίδου 2013). Η ως άνω έρευνα αξιοποιεί τις συντακτικές και κατανομικές ιδιότητες των

ρημάτων όπως περιγράφονται σε πίνακες ΛΓ, περιορίζεται, εντούτοις, σε συγκεκριμένη κατηγορία ονοματικών συνόλων.

Ωστόσο, η έναρθη συμπληρωματική πρόταση της μορφής (det Pcomp) η οποία τίθεται αντί ονόματος σε θέση υποκειμένου ή αντικειμένου αποτελεί βασική κατανομητική ιδιότητα η οποία σημειώνεται στους πίνακες. Παράλληλα, δομές με αναδόμηση της ονοματικής φράσης της μορφής (Na det Nb) χρειάζεται να περιγραφούν με ακρίβεια, προκειμένου να αναγνωριστούν οι σχετικές δομές στα κείμενα. Έτσι, σε πρώτο στάδιο, δημιουργήσαμε γράφους για την αναγνώριση σύνθετων ονοματικών συνόλων με ετερόπρωτο προσδιορισμό σε γενική. Πρόκειται για δομές της μορφής (Na-nom det-gen Nb-gen) και (Na-acc det-gen Nb-gen), οι οποίες αντιστοιχούν στα ορίσματα N0 και N1 αντιστοίχως, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (266)α και (267)α. Οι δομές αυτές μπορούν να αντικατασταθούν με σημασιολογικά ισοδύναμες δομές, χωρίς να τροποποιείται η σημασία της πρότασης, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (266)β και (267)β:

(266)

- α. Ο Γιάννης θαυμάζει το κουράγιο της Μαρίας
- β. Ο Γιάννης θαυμάζει τη Μαρία για το κουράγιο της

(267)

- α. Η συμπεριφορά του Γιάννη εκνευρίζει τη Μαρία
- β. Ο Γιάννης εκνευρίζει τη Μαρία με τη συμπεριφορά του

Για τον λόγο αυτό, στην παρούσα εργασία, αξιοποιήσαμε υφιστάμενες εργασίες για την αναγνώριση ονοματικών συνόλων (Μπούτσης et al. 2000a, 2000b), (Parageorgiou et al. 2002) καθώς επίσης και ονομάτων προσώπων και οργανισμών (Demiros et al. 2000) με τις απαραίτητες τροποποιήσεις, ώστε η περιγραφή των δομών να είναι συμβατή με τον παρόντα φορμαλισμό. Απώτερος στόχος είναι η αναγνώριση των δομών που πραγματώνουν τους όρους N0 και N1. Έτσι, κατασκευάσαμε δύο γράφους, εκ των οποίων ο ένας περιγράφει τις ονοματικές δομές σε πτώση ονοματική, οι οποίες πραγματώνουν τον όρο N0, ενώ ο δεύτερος περιγράφει τις δομές σε πτώση αιτιατική που πραγματώνουν τον όρο N1. Ένας ακόμα γράφος περιγράφει τις δομές με όνομα σε γενική. Επιπλέον, δευτερεύοντες γράφοι (οι οποίοι με τη σειρά τους καλούν άλλους γράφους όπου αυτό απαιτείται) περιγράφουν τους ομοιόπρωτους προσδιορισμούς των ουσιαστικών, καθώς και δομές με ονοματικό στοιχείο σε γενική, οι οποίες αποτελούν ετερόπρωτους προσδιορισμούς των όρων της πρότασης. Παράλληλα, και με δεδομένο ότι ένα ή περισσότερα από τα ορίσματα (υποκείμενο, συμπλήρωμα) των ρημάτων που μας απασχόλησαν ενδέχεται να είναι ονόματα προσώπων ή οργανισμών, στην περιγραφή των N0hum και N1hum περιλάβαμε ορισμένους βασικούς κανόνες αναγνώρισης των σχετικών δομών.

6.3.2.6. *Κενό Υποκείμενο*

Οι δομές που σημειώθηκαν στους πίνακες περιγράφουν τη βασική πρόταση της μορφής NO V Ω. Ωστόσο, ως pro-drop γλώσσα, η ελληνική επιτρέπει στο υποκείμενο να είναι κενό, καθώς οι γραμματικές πληροφορίες του υποκειμένου (πρόσωπο και αριθμός) δίνονται μέσα από τη ρηματική κλίση (το κλιτικό επίθημα). Όπως και παραπάνω για την πτώση των ορισμάτων, η πληροφορία αυτή δεν καταγράφηκε στους πίνακες που κατασκευάσαμε, σε αντίθεση με τις περιπτώσεις δομών στις οποίες δεν πραγματώνεται το υποχρεωτικό συμπλήρωμα (άμεσο αντικείμενο), και οι οποίες προκύπτουν από τη λειτουργία του μετασχηματισμού απαλοιφής του συμπληρώματος N1 (βλ. υπο-ενότητα 4.2.3.1). Η διαφορά έγκειται ότι, όπως δείξαμε, η δυνατότητα μη πραγμάτωσης του συμπληρώματος στις μη πλήρεις ορισματικές δομές εξαρτάται από το ρήμα. Αντιθέτως, η δυνατότητα παράλειψης του υποκειμένου αποτελεί χαρακτηριστικό της γλώσσας και όχι ιδιότητα των ρημάτων που μελετάμε.

Η αποτύπωση, όμως, δομών με κενό υποκείμενο είναι απαραίτητη για την ανάλυση στο επίπεδο της σύνταξης, κατ' αρχάς, και της σημασίας εν συνεχεία. Για τον λόγο αυτό, στους παραμετροποιημένους γράφους περιγράφηκαν και οι δομές με κενό υποκείμενο. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι κατά την επεξεργασία των κειμένων και την εφαρμογή των κανόνων επιλέξαμε τη λειτουργία του μέγιστου ταιριάσματος (βλ. υπο-ενότητα 6.3.2), εμποδίζεται η εφαρμογή διαδοχικών κανόνων και η αναγνώριση στην έξοδο εναλλακτικών δομών (δηλαδή δομών με και χωρίς το υποκείμενο της πρότασης). Επομένως, με την αξιοποίηση της λειτουργίας μέγιστου ταιριάσματος, ο κανόνας που περιγράφει δομές με κενό υποκείμενο θα εφαρμοστεί αναμφίσημα μόνον σε περίπτωση που το υποκείμενο πράγματι δεν απαντά στην πρόταση.

6.3.2.7. *Σειρά των όρων*

Αν και η Ελληνική χαρακτηρίζεται γενικά ως γλώσσα με τυπικές δομές της μορφής ρήμα – υποκείμενο – αντικείμενο (VSO122), εντούτοις, στην πράξη παρατηρείται σχετική ελευθερία στη σειρά με την οποία εμφανίζονται οι όροι στην πρόταση. Σε προηγούμενη μελέτη των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων Vsent της ελληνικής (Αντωνίου 1984), η ιδιότητα αυτή περιγράφεται στους πίνακες με την παράθεση του μετασχηματισμού της μετάθεσης (permutation). Ειδικότερα, η εν λόγω ιδιότητα περιγράφεται ως μετάθεση της συμπληρωματικής πρότασης σε θέση υποκειμένου (γαλλ.

permutation de la complétive Sujet¹²³), και ορίζεται ως η δυνατότητα εναλλαγής της βασικής δομής με δομή στην οποία το υποκείμενο μετατίθεται από την αρχική του θέση μέσα στην πρόταση (δηλαδή, πριν από το ρήμα) στο τέλος της πρότασης μετά από το αντικείμενο. Με άλλα λόγια, ανάμεσα στη βασική δομή και τη δομή που προκύπτει μετά από την εφαρμογή του μετασχηματισμού της μετάθεσης παρατηρείται η σχέση:

(το γεγονός ότι + το ότι) P V N1 = : V N1 (το γεγονός ότι + το ότι) P

Σύμφωνα με την Antonίου (1984: 46-48), η ιδιότητα του μετασχηματισμού της μετάθεσης περιγράφει προτάσεις όπως:

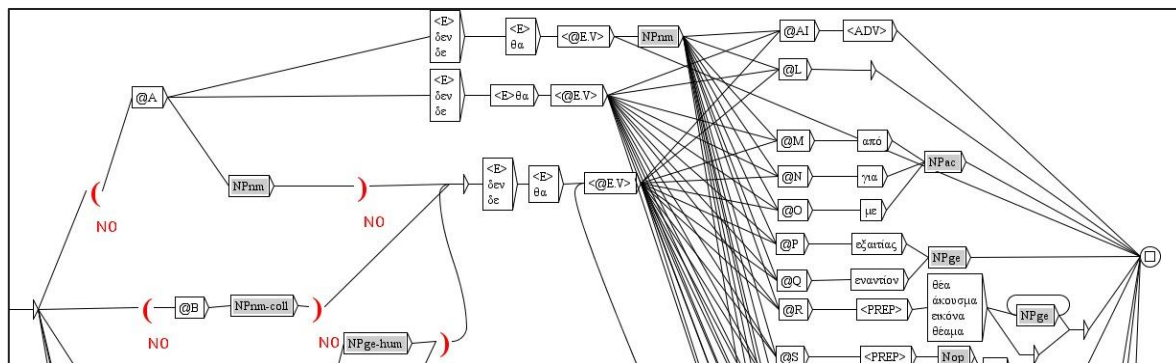
(268) [permut] -> Εκνευρίζει τη Μαρία (το γεγονός ότι + το ότι) έφυγες¹²⁴.

Στην παρούσα υλοποίηση, επιλέξαμε να μην κωδικοποιήσουμε στους πίνακες τον μετασχηματισμό της μετάθεσης για δύο λόγους. Αφενός, η εν λόγω ιδιότητα αποτελεί χαρακτηριστικό της γλώσσας με καθολική ισχύ, και όχι ιδιοσυγκρασιακό χαρακτηριστικό των ρημάτων που μελετήσαμε. Αφετέρου, η κωδικοποίηση της ιδιότητας [permut] στους πίνακες ενέχει μεγάλο αριθμό αφαίρεσης και – ως εκ τούτου – δεν επιτρέπει την περιγραφή των δομών που προκύπτουν με την ακρίβεια που απαιτείται προκειμένου για την αναγνώρισή τους σε κείμενα. Για τον λόγο αυτό, κρίθηκε προτιμότερη η μοντελοποίηση όλων των δυνατών δομών στη γραμματική που υλοποιήθηκε. Δημιουργήσαμε, επομένως, μια σειρά από κανόνες οι οποίοι αντανακλούν όλους τους πιθανούς συνδυασμούς των δομών που περιγράφονται στους πίνακες με το ελλείπον υποκείμενο. Έτσι, από κάθε κόμβο του γράφου που ξεκινά με το σύμβολο @ ακολουθούμενο από το γράμμα με το οποίο συμβολίζεται η στήλη στην οποία έχει καταγραφεί η εκάστοτε δομή (@A, @B, @C, ...), ξεκινούν σειριακά οι κανόνες

123. Στην ανάλυση αυτή, ως καθοριστική ιδιότητα των δηλωτικών συναισθήματος ρηματικών κατηγορημάτων λαμβάνεται η παρουσία εμπρόθετης δευτερεύουσας συμπληρωματικής πρότασης σε θέση υποκειμένου.

124. Το παράδειγμα από το (Antonίου 1984).

οι οποίοι περιγράφουν όλες τις πιθανές μορφές που μπορεί να λάβει η βασική πρόταση (N0 V N1, V N0 N1, N1 V N0, ...), όπως φαίνεται στην Εικόνα 20.

Εικόνα 20. Γράφος εναλλακτικών δομών από τον κόμβο @A: εφαρμογή μετάθεσης

Δομές με κλιτική επανάληψη εμφανίζουν επίσης ελεύθερη σειρά όρων. Πράγματι, το κλιτικό μπορεί να εμφανίζεται πριν από το αντικείμενο, περίπτωση στην οποία έχουμε δομή με πρόταξη ή πρόληψη, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (269)α – (269)γ, ή μετά από αυτό (269)δ – (269)ε, οπότε έχουμε το φαινόμενο της επίταξης¹²⁵:

(269)

- α. (E + δεν) τον αγαπάει τον Αντώνη η Μαρία
- β. (E + δεν) τον αγαπάει η Μαρία τον Αντώνη
- γ. Η Μαρία (E + δεν) τον αγαπάει τον Αντώνη
- δ. Η Μαρία τον Αντώνη (E + δεν) τον αγαπάει
- ε. τον Αντώνη (E + δεν) τον αγαπάει η Μαρία
- στ. τον Αντώνη η Μαρία (E + δεν) τον αγαπάει

Και αυτές οι δομές αναπαρίστανται στους γράφους κατά τρόπον ώστε να περιγράφονται όλοι οι πιθανοί συνδυασμοί. Τέλος, η περιγραφή των δομών ολοκληρώνεται με τη συμπερίληψη του βοηθητικού ρήματος έχω και του μορίου θα στους γράφους προκειμένου για την αναγνώριση των περιφραστικών ρηματικών τύπων (συντελεσμένοι τύποι και μέλλοντας), καθώς επίσης και των αρνητικών μορίων (δε, δεν, μη, μην) τα οποία χρησιμοποιούνται για τη δήλωση της άρνησης. Οι

125. Left-dislocation (Holton et al. 1997: 194)

σχετικές δομές σημειώνονται στους γράφους ως προαιρετικές ή εναλλακτικές του κενού συνόλου <E> όπως φαίνεται στην Εικόνα 20.

6.3.3 Έξοδος επεξεργασίας και επικύρωση των γλωσσικών δεδομένων

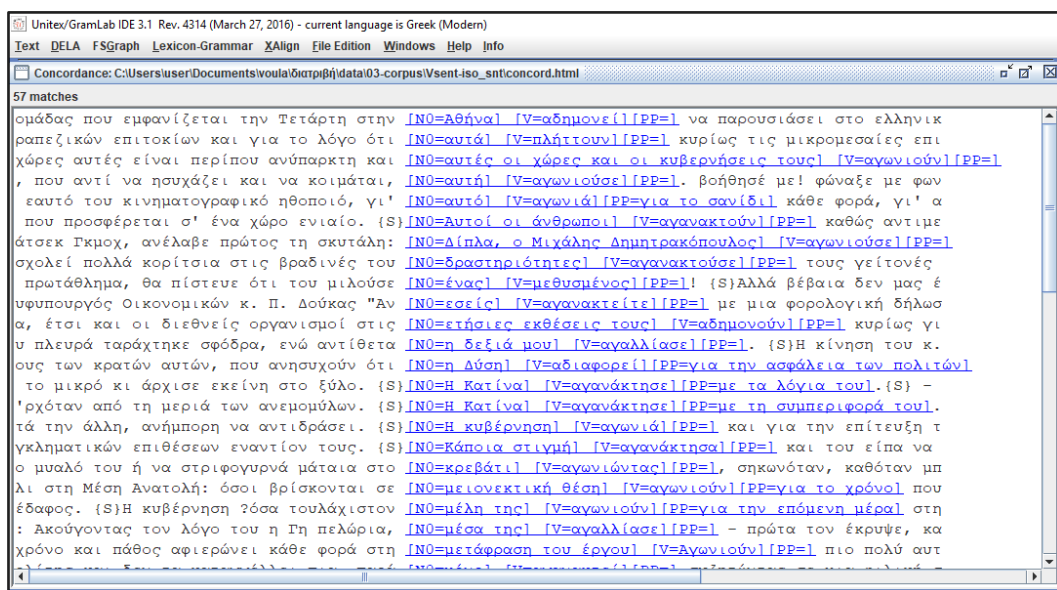
Ο έλεγχος μίας υπολογιστικής γραμματικής, όπως και κάθε άλλου εργαλείου επεξεργασίας φυσικής γλώσσας, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα στη διαδικασία ανάπτυξής τους, γίνεται στη βάση πραγματικών δεδομένων, και αποτιμάται με την παράθεση ποσοστών επιτυχίας. Έτσι, η ποσοτική αξιολόγηση (quantitative evaluation) γίνεται με τη χρήση γνωστών μετρικών, όπως είναι η *ακρίβεια* (*Precision*) και η *ανάκτηση* (*Recall*)¹²⁶. Επιπροσθέτως, για τη βελτίωση της απόδοσης, είναι απαραίτητη και η ποιοτική αξιολόγηση και ο εντοπισμός των προβληματικών περιπτώσεων. Ωστόσο, στη δική μας έρευνα η ποσοτική αξιολόγηση αποδείχτηκε δυσχερής για δύο κυρίως λόγους. Αρχικά, δεν υπάρχει σώμα κειμένων το οποίο να είναι χειρωνακτικά επισημειωμένο ως προς τα φαινόμενα που εξετάσαμε – και άρα κατάλληλο για την αξιολόγηση – και ταυτόχρονα να καλύπτει όλα τα ρήματα της έρευνας, ενώ η δημιουργία τέτοιου σώματος κειμένων ήταν εκτός των στόχων της έρευνας. Επιπλέον, η επιτυχής επεξεργασία και ανάλυση κειμένου προϋποθέτει τη διαχείριση γλωσσικών φαινομένων τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας έρευνας και των τοπικών γραμματικών. Άλλωστε, οι τοπικές γραμματικές, από τη φύση τους, δεν αποτελούν ολοκληρωμένο σύστημα συντακτικής ανάλυσης. Ιδανικά, θα μπορούσαμε να ενσωματώσουμε τις τοπικές γραμματικές σε συντακτικό αναλυτή, και να αξιολογήσουμε το αποτέλεσμα. Εντούτοις, η εργασία αυτή, αν και έχει δοκιμαστεί με επιτυχία για τη Γαλλική και για διάφορες εφαρμογές – όχι μόνο τη σύνταξη - (Elia et al 2015 inter alii) αποτελεί χωριστή έρευνα από μόνη της με ιδιαίτερες απαιτήσεις και προκλήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε με δύο τρόπους. Σε πρώτη φάση, οι τοπικές γραμματικές που αναπτύξαμε εφαρμόστηκαν πιλοτικά σε κείμενο ελεγχόμενο και όχι ελεύθερο, με στόχο να διαπιστώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια της πληροφορίας που κωδικοποιήθηκε στους πίνακες – ανεξάρτητα από την παρεμβολή άλλων προβλημάτων που δεν

126. Οι τιμές των μετρικών αυτών για την αναγνώριση των στοιχείων κάθε κατηγορίας που προβλέπει το εκάστοτε σχήμα επισημείωσης (εν προκειμένω, των φράσεων που αποτελούν τους όρους της πρότασης N0, V, N1, ...) δίνονται από τους ακόλουθους τύπους:

$$\text{Ακρίβεια (P)} = \frac{\text{Αριθμός στοιχείων που αναγνωρίστηκαν ορθά}}{\text{Αριθμός στοιχείων που αναγνωρίστηκαν}}$$
$$\text{Ανάκτηση (R)} = \frac{\text{Αριθμός στοιχείων που αναγνωρίστηκαν ορθά}}{\text{Αριθμός στοιχείων που έπρεπε να αναγνωριστούν}}$$

(Grishman 1995), ενώ η ύπαρξη αμφισημιών στην έξοδο ενδέχεται να λειτουργήσει ανασταλτικά για την ολοκλήρωση του συντακτικού αναλυτή σε μεγαλύτερα συστήματα, καθώς μεταθέτει το πρόβλημα επίλυσης της αμφισημίας σε κάποιο επόμενο στάδιο το οποίο συνήθως δεν είναι διαθέσιμο (Μπούτσας 2000: 22, Μπούτσας et al. 2000).

Για τον λόγο αυτό, εφαρμόσαμε τη γραμματική των Vsent σε ελεύθερο κείμενο, με στόχο να διαπιστώσουμε την ευρωστία της ως προς τον χειρισμό φαινομένων που σχετίζονται με τη χρήση των ρημάτων που μελετήσαμε. Η έμφαση στην αξιολόγηση δόθηκε στην ακρίβεια των αποτελεσμάτων, η οποία συνίσταται στα ακόλουθα: (α) αναγνώριση δομών με Vsent ρήματα και τα ορίσματά τους, (β) αποκλεισμός δομών με ρήματα τα οποία δεν έχουν τη χρήση/σημασία Vsent, κυρίως στις περιπτώσεις πολύσημων κατηγορημάτων. Για να αξιολογήσουμε τα αποτελέσματα, προσθέσαμε στους γράφους κόμβους, οι οποίοι ορίζουν ετικέτες και μαρκάρουν καταλλήλως το κατηγορημα και τα ορίσματα που αναγνωρίζονται. Πρόκειται για μεταγραφείς οι οποίοι διαβάζουν ένα σύμβολο στην είσοδο και το μεταγράφουν προσθέτοντας την ετικέτα στην έξοδο. Έτσι, το ρηματικό κατηγορημα μαρκάρεται ως V, ενώ τα ορίσματα σε θέση υποκειμένου και συμπληρωμάτων σημειώνονται με N0 και N1 αντιστοίχως. Πρόσθετα συμπληρώματα σηματοδοτούνται ως N2, όπως ορίζονται στους πίνακες. Απόσπασμα των αποτελεσμάτων που λάβαμε στην έξοδο δίνεται στην Εικόνα 22.

Εικόνα 22. Εξαγόμενο με ετικέτες

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα προβλήματα στην αναγνώριση οφείλονται, αφενός, στον χειρισμό φαινομένων του ελεύθερου κειμένου, αφετέρου, στις μορφολογικές αμφισημίες, οι οποίες δεν αίρονται στη φάση της λημματοποίησης και μορφοσυντακτικής αναγνώρισης, μεταφέρονται δε σε κάποιο βαθμό στα επόμενα στάδια. Λεπτομερής σχολιασμός των αποτελεσμάτων που λάβαμε από

την επεξεργασία του ελεύθερου κειμένου με έμφαση στις προβληματικές περιπτώσεις ακολουθεί στις επόμενες ενότητες.

6.3.3.1. Ουσιαστικό Έμψυχο και Μη Έμψυχο

Σε πολλές περιπτώσεις, η αποτυχία στην αναγνώριση των δομών οφείλεται στην αδυναμία αναγνώρισης ενός ουσιαστικού σε θέση υποκειμένου ή αντικειμένου ως Nhum. Πράγματι, συχνά, στη θέση του υποχρεωτικά έμψυχου ορίσματος απαντά ονομαστικό στοιχείο το οποίο – αντίθετα με τους περιορισμούς επιλογής που επιβάλλει το ρήμα στα ορίσματά του – στην πρωτοτυπική του σημασία δεν ανήκει στην τάξη αντικειμένων Nhum. Την ίδια στιγμή, η αποδεκτότητα της πρότασης δεν φαίνεται να επηρεάζεται:

- (270) Όλη η πόλη ανησυχούσε
- (271) Ο ΠΑΟ ανησυχεί μήπως χάσει τον παίκτη
- (272) Οι ΗΠΑ ανησυχούν ότι η βία μπορεί να εκτροχιάσει την ειρηνευτική διαδικασία
- (273) Η φοροκαταιγίδα ανησυχεί τη διοίκηση

Στα παραδείγματα αυτά, τα ουσιαστικά πόλη, ΠΑΟ, ΗΠΑ χρησιμοποιούνται αντί των ονομάτων οι άνθρωποι / οι κάτοικοι (ενν. της πόλης), η ηγεσία / οι οπαδοί (ενν. του ΠΑΟ), η κυβέρνηση / οι αρχές (ενν. των ΗΠΑ) με μία σημασία μετωνυμική ή συνεκδοχική. Ομοίως, το ουσιαστικό διοίκηση χρησιμοποιείται μετωνυμικά για να δηλώσει τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση μίας εταιρείας, ενώ το περιληπτικό ουσιαστικό νιάτα λαμβάνεται με τη σημασία του ως έμψυχο, καθώς χρησιμοποιείται για να δηλώσει τα πρόσωπα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των νέων. Όπως, μάλιστα, καταδεικνύεται από τα κειμενικά δεδομένα, το φαινόμενο είναι ιδιαίτερος συχνό, ενώ πλην των περιληπτικών, σε θέση έμψυχου ουσιαστικού τίθενται επίσης ονόματα γεωπολιτικών οντοτήτων (κρατών, πόλεων, κ.λπ.), ονόματα πολιτικών κομμάτων, οργανισμών, αθλητικών ομάδων, κ.λπ. Πράγματι, η μετωνυμία (και η συνεκδοχή ως υποκατηγορία της) σηματοδοτεί τη δυνατότητα της/μιας γλώσσας να επιτρέπει σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα τη χρήση μίας λέξης αντί κάποιας άλλης. Μάλιστα, ως γνωσιακή διαδικασία, η μετωνυμία παρέχει πρόσβαση από μια εννοιακή οντότητα σε μια άλλη (Radden & Kövecses 1999). Οι δύο έννοιες είναι σημασιολογικά συναφείς, παρατηρείται δε συστηματικότητα ως προς το είδος της σημασιολογικής σχέσης ανάμεσα σε μετωνυμικά συνδεόμενες έννοιες: (α) το μέρος αντί του όλου, (β) το όνομα του δημιουργού αντί για το έργο, (γ)

την οντότητα που περιέχει κάτι αντί για το περιεχόμενο, (δ) το αφηρημένο αντί για το συγκεκριμένο, ή (ε) τον τόπο αντί των προσώπων ή μίας πολιτικής/διοικητικής οντότητας¹²⁷.

Σε πολλές περιπτώσεις, η συστηματική αυτή σχέση η οποία συνδέει την κυριολεκτική με την μεταφορική ή μετωνυμική χρήση/σημασία καταγράφεται στο υπολογιστικό λεξικό. Έτσι, τα κοινά ουσιαστικά πόλη και διοίκηση, στα παραδείγματα (270) και (273), τα οποία μπορούν μετωνυμικά να χρησιμοποιηθούν σε θέση έμψυχο ονομαστικού στοιχείου, φέρουν από το λεξικό τον χαρακτηρισμό N/Hum+Coll, και η αναγνώρισή τους σε δομές δεν παρουσιάζει πρόβλημα. Αντιθέτως, οι ονομαστικές οντότητες ΠΑΟ και ΗΠΑ δεν περιλαμβάνονται στο λεξικό.

Ομοίως, δομές με υποχρεωτικά έμψυχο ουσιαστικό Nhum δημιουργούν πρόβλημα στην αναγνώριση, στις περιπτώσεις στις οποίες στη θέση του N0hum ή του N1hum εμφανίζεται αφηρημένο ουσιαστικό NAbstr. Το αφηρημένο ουσιαστικό, στις περιπτώσεις αυτές, ισοδυναμεί με Nhum (Gross 1975), ωστόσο, η σχετική ένδειξη απουσιάζει από το λεξικό:

(274)

α.	Η οικονομική κρίση αποθαρρύνει νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες		
	N0	V	N1Abstr
β.	Η οικονομική κρίση αποθαρρύνει επιχειρηματίες (να πάρουν πρωτοβουλία).		
	N0	V	N1hum

6.3.3.2. *Ελλειπτικές δομές*

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας η μοντελοποίηση φαινομένων που σχετίζονται με τη σύνδεση κατά παράταξη περιορίστηκε στην περιγραφή δομών οι οποίες περιλαμβάνουν όμοια συστατικά (ουσιαστικά, επίθετα, και επιρρήματα) που συνδέονται για τον σχηματισμό των ορισμάτων του ρήματος. Αντιθέτως, ρηματικά σύνολα και όμοιες προτάσεις (κύριες ή δευτερεύουσες) οι οποίες συνδέονται κατά παράταξη δεν μας απασχόλησαν, καθώς η περιγραφή τους απαιτεί την αντιμετώπιση φαινομένων όπως, επί παραδείγματι, η έλλειψη. Στις περιπτώσεις αυτές, η μερική αναγνώριση των δομών με Vsent ήταν αναμενόμενη σε προτάσεις όπως οι ακόλουθες:

127. Πρόκειται για περιπτώσεις συστημικής πολυσημίας (regular or systemic polysemy), φαινόμενο το οποίο μπορεί να οριστεί ως ταυτότητα σχέσης ανάμεσα στις σημασίες α1 και α2 ενός λεξήματος A και στις σημασίες β1 και β2 ενός λεξήματος B, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν παράλληλα σύνολα εννοιών για πλήθος άλλων λεξημάτων. Επί παραδείγματι, τέτοια σύνολα εννοιών είναι τα ακόλουθα: ORGANISATION#BUILDING, ORGANISATION#HUMAN, κλπ. Οι σημασίες αυτές αποτελούν μέρος του νοητικού λεξικού, εντούτοις, είναι αναγκαία η κωδικοποίησή τους σε υπολογιστικά λεξικά προκειμένου για την αποτελεσματική επεξεργασία κειμενικών δεδομένων από υπολογιστικά εργαλεία.

(275) Οι δικαστές μοχθούν, [V=αγωνιούν], εργάζονται αυθημερόν

(276) [V=Αγανακτήσαμε] και διαμαρτυρόμαστε για το κυκλοφοριακό χάος της πρωτεύουσας

(277) Όλοι μας [V=αγωνιούμε] και ενδιαφερόμαστε για την πορεία του χρηματιστηρίου

Στο παράδειγμα (275), το ουσιαστικό δικαστές νοείται ως υποκείμενο των ρημάτων αγωνιούν και εργάζονται, όμως δεν αναγνωρίζεται από τη γραμματική μας, καθώς συντακτικά τη θέση του ΝΟ καταλαμβάνει το κενό υποκείμενο. Η σύνδεση, δε, του κενού υποκειμένου με το ουσιαστικό δικαστές αποτελεί αντικείμενο επόμενου μορφώματος επεξεργασίας στο επίπεδο της σημασίας με τη σύνδεση του κενού αντωνυμικού τύπου με το σημείο αναφοράς του, και όχι της συντακτικής ανάλυσης. Παρόμοια είναι η περίπτωση στα παραδείγματα (276) και (277), όπου οι δομές με πρόθεση για το κυκλοφοριακό χάος της πρωτεύουσας και για την πορεία του χρηματιστηρίου δεν αναγνωρίζονται ως συμπληρώματα των ρημάτων αγανακτήσαμε και αγωνιούμε αντιστοίχως. Στις περιπτώσεις αυτές, η σύνδεση κατά παράταξη των ρηματικών τύπων οδηγεί σε δομική αμφισημία η άρση της οποίας, όμως, μετατίθεται σε επόμενο στάδιο ανάλυσης.

Ομοίως, μερική υπήρξε η αναγνώριση των δομών με αναφορικό, γεγονός, όμως, που δεν αποτελεί πρόβλημα, καθώς η σύνδεση του αναφορικού με το σημείο αναφοράς του αποτελεί αντικείμενο επόμενου σταδίου επεξεργασίας. Έτσι, όπως φαίνεται στο παράδειγμα (278), η δομή για τους οποίους αναγνωρίστηκε ως εμπρόθετο συμπλήρωμα του ρήματος αγωνιούν, αφήνοντας το ουσιαστικό δείκτες εκτός της δομής που εντοπίστηκε. Και σε αυτήν την περίπτωση, η σύνδεση του αναφορικού οποίους με το σημείο αναφοράς του δείκτες δεν εμπίπτει στη στόχευση της συντακτικής ανάλυσης.

(278) δείκτες [PP=για τους οποίους] [V=αγωνιούν] [N0=οι τεχνοκράτες]

6.3.3.3. Λοιπές δομές

Ένα θέμα που μας απασχόλησε κατά την κωδικοποίηση των συντακτικών ιδιοτήτων στους πίνακες αφορά στην αντιμετώπιση δομών και χρήσεων οι οποίες είναι μεν αντίθετες προς το γλωσσικό αίσθημα του λεξικογράφου/γλωσσολόγου, είναι όμως συχνές στα σώματα κειμένων. Το δίλημμα, επομένως, αφορά στη θέση που κατέχουν οι δομές αυτές σε ένα υπολογιστικό λεξικό, κυρίως δε με δεδομένη την χρήση του σε εφαρμογές που απαιτούν την επεξεργασία ελεύθερου κειμένου. Πράγματι, στα Ελληνικά, πολλά ρήματα τα οποία είναι αμετάβατα, τείνουν στην καθημερινή – μη τυπική χρήση της γλώσσας να χρησιμοποιούνται λανθασμένα και ως μεταβατικά. Πράγματι, πολλά

από τα ρήματα του πίνακα SV1, όπως τα αγανακτώ, εφησυχάζω και καρδιοχτυπώ απαντούν και με μεταβατική σύνταξη:

- (279) Η κυβέρνηση εφησυχάζει τους επενδυτές
- (280) Εμένα οι απόψεις του Σάιντ έπαψαν να με αγανακτούν
- (281) Μας καρδιοχτύπησε αλλά τελικά πέτυχε το γκολ

Μάλιστα, το ρήμα εφησυχάζω, στο σώμα κειμένων απαντά όχι μόνο σε μεταβατικές δομές (279), αλλά και σε δομές με παθητική σύνταξη:

- (282) Η εν λόγω δήλωση ήταν απαραίτητη για να εφησυχασθούν οι κάτοικοι

Παρά το γεγονός ότι στόχος μας είναι η επεξεργασία ελεύθερου κειμένου, εντούτοις, επιλέξαμε να μην κωδικοποιήσουμε στους πίνακες τις εν λόγω χρήσεις για δύο λόγους. Ακολούθως προς σύγχρονες λεξικογραφικές πρακτικές, τα κριτήρια για την κωδικοποίηση των χρήσεων - πέρα από διαισθητικά - στηρίζονται και σε ποσοτικά δεδομένα (συχνότητα εμφάνισης) σε συνδυασμό πάντοτε με την κριτική αποτίμηση των εμφανίσεων. Πράγματι, όπως παρατηρήσαμε, οι δομές που έρχονται σε αντίθεση με τη διαίσθηση του λεξικογράφου, είναι στατιστικά μη υπολογίσιμες. Για παράδειγμα, μόνο 3 από τις 145 εμφανίσεις του ρήματος αγανακτώ συνιστούν μεταβατικές χρήσεις, ενώ στη συντριπτική πλειονότητα των εμφανίσεων, το ρήμα απαντά σε αμετάβατες δομές. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι οι χρήσεις αυτές απαντούν σε ένα συγκεκριμένο κειμενικό είδος ή/και θεματικό πεδίο. Έτσι, όλες οι μεταβατικές χρήσεις του ρήματος αγανακτώ εντοπίστηκαν σε κείμενα αθλητικού περιεχομένου. Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις, η κωδικοποίηση δομών όπως αυτές στα παραδείγματα (279) - (282) δεν είναι απαραίτητη ακόμα και για την επεξεργασία ελεύθερου κειμένου, καθώς σε μία πιθανή εφαρμογή, στατιστικές ή άλλες μέθοδοι που βασίζονται στα δεδομένα μπορούν να αποδειχτούν πιο αποτελεσματικές στην περίπτωση που κάτι τέτοιο κριθεί απαραίτητο.

6.3.4 Τοπικές γραμματικές και σημασιολογική ανάλυση

Πολλές εφαρμογές δεν χρειάζονται στην πραγματικότητα πλήρη συντακτική ανάλυση. Για παράδειγμα, τα πιο επιτυχημένα συστήματα εξαγωγής πληροφοριών αρκούνται σε μία πολύ επιφανειακή συντακτική ανάλυση, και για αυτόν τον λόγο αντικατέστησαν τους “γλωσσολογικά ενήμερους” συντακτικούς αναλυτές με συστήματα επιφανειακής ανάλυσης (Μπούτσης 2000). Υπό την έννοια αυτή, οι τοπικές γραμματικές όπως προκύπτουν από τις ιδιότητες που κωδικοποιούνται

στους πίνακες ΛΓ ενδείκνυνται για εφαρμογές που δεν απαιτούν πλήρη συντακτική ανάλυση, καθώς πέρα από τις μετασχηματιστικές και κατανομητικές ιδιότητες επιτρέπουν την αντιστοίχιση των ορισμάτων με ορισμένη σημασία.

Επιπλέον, έρευνα με αντικείμενο την αξιοποίηση του πίνακα 36DT¹²⁸ της Γαλλικής στο πλαίσιο μίας εφαρμογής Εξαγωγής Πληροφορίας από κείμενο, και με άξονα το σενάριο αγοραπωλησία κατέδειξε όχι μόνο τη χρησιμότητα της αναγνώρισης της βασικής πρότασης, αλλά και την αποτελεσματικότητα της νομοθετικής προσέγγισης σε εφαρμογές με ελεγχόμενο λεξιλόγιο (Watrin 2003: 17). Αντίστοιχα, πίνακες του ΛΓ της Ιταλικής στους οποίους ταξινομούνται ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα, άποψη ή ενέργεια, αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο εφαρμογής εξόρυξης γνώμης (opinion mining) και ανάλυσης συναίσθηματος (sentiment analysis) σε κείμενο (Elia et al. 2015). Στην έρευνα αυτή, οι πίνακες του ΛΓ και η γλωσσική πληροφορία που κωδικοποιείται σε αυτούς χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση ρηματικών κατηγορημάτων τα οποία δηλώνουν συναίσθημα, άποψη ή ενέργεια και τα ορίσματά τους. Η σημασιολογική ανάλυση συνίσταται στην απόδοση τιμών σε κάθε ένα από τα κατηγορήματα, ως προς τα χαρακτηριστικά TYPE (Είδος)¹²⁹, ORIENTATION (Πολικότητα) και INTENSITY (Ένταση). Εν συνεχεία, τα ορίσματα των κατηγορημάτων αντιστοιχίζονται σε σημασιολογικούς ρόλους. Έτσι, τα κατηγορήματα τα οποία λαμβάνουν την τιμή SENT (Sentiment, Συναίσθημα) για το χαρακτηριστικό TYPE¹³⁰, έχουν τη μορφή S(e,c), όπου με S δηλώνεται το ίδιο το κατηγορήμα, με e συμβολίζεται ο φορέας εμπειρίας, και με c η αιτία του συναίσθηματος. Επιπροσθέτως, στο χαρακτηριστικό ORIENTATION μπορεί να αποδοθεί μία από τις τιμές POS (positive, θετικό) ή NEG (negative, αρνητικό), ενώ για το χαρακτηριστικό INTENSITY οι πιθανές τιμές είναι STRONG (έντονο) και WEAK (ασθενές). Οι τιμές αυτές έχουν αποδοθεί στους πίνακες του ΛΓ της Ιταλικής για κάθε ρήμα χωριστά. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενθαρρυντικά για τη συμβολή γλωσσικών πόρων που ακολουθούν τον φορμαλισμό του ΛΓ σε μεγάλης κλίμακας και ιδιαίτερων απαιτήσεων εφαρμογές. Ωστόσο, ως μειονέκτημα αναφέρεται το γεγονός ότι πέραν της βασικής καθοριστικής δομής κάθε πίνακα, δεν αξιοποιήθηκε η πληροφορία αναφορικά με τους περιορισμούς κατανομής των ορισμάτων, καθώς επίσης και οι μετασχηματισμοί στους οποίους δύναται να μετέχει κάθε κατηγορήμα. Ως φυσικό επακόλουθο, δομές οι οποίες δεν εμπίπτουν στα σημασιολογικά πεδία

128. Πρόκειται για τον πίνακα στον οποίο ταξινομούνται ρήματα με δομή N0 V N1 a N2 (je donne un cadeau à Marie).

129. Το είδος του γεγονότος το οποίο σηματοδοτούν.

130. Σύμφωνα με το σχήμα σχολιασμού, οι πιθανές τιμές για το χαρακτηριστικό TYPE είναι οι ακόλουθες: (a) SENT, sentiment, (b) OP, opinion, και (c) PHY, physical act.

που ενδιέφεραν αναγνωρίστηκαν λανθασμένα, ενώ αντιθέτως, δεν εντοπίστηκαν προτάσεις οι οποίες αποτελούν παραφράσεις των βασικών δομών μετά από τη λειτουργία μετασχηματισμών.

Στην παρούσα έρευνα, επιχειρώντας τη σύνδεση μεταξύ βασικών δομών και των σημασιολογικών κατηγορημάτων για τα δηλωτικά συναισθήματος ρήματα, όπως δείξαμε στην ενότητα 5, το υποχρεωτικά έμψυχο όρισμα σε θέση υποκειμένου N0hum ή αντικειμένου N1hum πραγματώνει την οντότητα η οποία βιώνει το συναίσθημα που δηλώνει το ρηματικό κατηγορήμα (Experiencer). Αντιστοίχως, τα ορίσματα N1 των δομών N0hum V N1 και N0 των δομών N0 V Prep N1 αποτελούν τις οντότητες προς τις οποίες κατευθύνεται στο συναίσθημα που δηλώνει το ρήμα (Emotion.Target). Τέλος, το όρισμα N1 της δομής N0hum V Prep N1, όπως επίσης το όρισμα N2 των δομών N0hum V N1 Prep N2 και N0 V Prep N1hum (E + Prep N2), καθώς και το N0 των δομών N0 V N1hum δηλώνει την αιτία που προκαλεί το συναίσθημα (Cause). Οι αντιστοιχίσεις ορισμάτων και σημασιολογικών ρόλων για κάθε δομή που περιγράφεται στους πίνακες δίνονται στον Πίνακα 11.

Δομή	N0	V	N1	N2
N0hum V (E + Prep N1)	<Experiencer>	αγανακτώ	<Cause>	
N0hum V N1 (E+Prep N2)	<Experiencer>	αγαπώ	<Emotion.Target>	<Cause>
N0 V N1hum=: N1hum V	<Cause>	ανησυχώ	<Experiencer>	
N0 V N1hum	<Cause>	απογοητεύω	<Experiencer>	
N0 V PrepN1hum(E+Prep N2)	<Emotion.Target>	αρέσω	<Experiencer>	<Cause>

Πίνακας 11. Αντιστοιχίσεις ορισμάτων & σημασιολογικών ρόλων

Χρησιμοποιώντας τους κατάλληλους πεπερασμένους μεταγραφείς στους γράφους, δημιουργήσαμε μία γραμματική η οποία στην είσοδό της δέχεται κείμενο, αναγνωρίζει τις δομές και εν συνεχεία μετασχηματίζει κάθε ακολουθία αλφαριθμητικών που αναγνωρίζει δίνοντας στην έξοδο το κείμενο με τις ετικέτες που φανερώνουν τον σημασιολογικό ρόλο του κάθε ορίσματος (Giouli & Fotoroulou 2015). Ταυτόχρονα, τα κατηγορήματα που αναγνωρίστηκαν έλαβαν τιμή για τα χαρακτηριστικά TYPE, POLARITY και INTENSITY σύμφωνα με το διευρυμένο σχήμα σχολιασμού το οποίο παρουσιάστηκε στην ενότητα 5. Η γραμματική που προέκυψε εφαρμόστηκε σε μέρος του σώματος κειμένων της έρευνας, δίνοντας στην έξοδο κείμενο στο οποίο έχουν αναγνωριστεί τα ρηματικά κατηγορήματα που μας απασχολούν καθώς επίσης και τα ορίσματά τους – καθένα με τη σωστή ετικέτα. Απόσπασμα της εξόδου δίνεται στην Εικόνα 23.

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων που λάβαμε από την επεξεργασία στο επίπεδο της σημασίας με έμφαση στις προβληματικές περιπτώσεις ακολουθεί στις επόμενες ενότητες. Εφόσον η συντακτική δομή των προτάσεων αναγνωρίζεται σωστά, η σημασιολογική ανάλυση είναι στις περισσότερες περιπτώσεις θέμα αντιστοίχισης των ορισμάτων με τους σημασιολογικούς ρόλους. Εντούτοις,

εντοπίστηκαν προβλήματα σε ορισμένες περιπτώσεις τα οποία αφορούν στην αναγνώριση των μετεχόντων σε περιπτώσεις δομών με αλληλοπάθεια, στη θέση των αιτιολογικών προτάσεων στο πλαίσιο της σημασιολογικής ανάλυσης και, τέλος στην ανάλυση δομών με έλλειψη.

[EXPERIENCER Οι πολίτες] [V polarity=negative type= intensity=weak ανησυχούν] [CAUSE για την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία].

Δεν [V polarity=negative type= intensity=weak αποθαρρύνει] [CAUSE αυτό] [EXPERIENCER τους νέους μουσικούς];

[EXPERIENCER Σας] [V polarity=negative type= intensity=weak ανησυχεί] [CAUSE το γεγονός ότι δεν έχει γίνει μετασεισμός στην Τουρκία];

είπε και [V polarity=negative type= intensity=weak αναστάτωση] [EXPERIENCER το ακροατήριό του] [CAUSE ο ευρωβουλευτής]

Εικόνα 23. Απόσπασμα εξόδου από τη σημασιολογική ανάλυση

6.3.4.1. Δομές με αλληλοπάθεια

Τα ρηματικά κατηγορήματα που συστηματοποιούνται στους πίνακες SV1 και SV2, παρά τις όποιες άλλες διαφορές τους (με βασική αυτή που περιγράφει την ορισματική τους δομή), εμφανίζουν την ιδιότητα να συμμετέχουν σε δομές που εκφράζουν αλληλοπάθεια:

(283)

- α. Ο Γιάννης και η Μαρία αρπάχτηκαν
- β. Ο Γιάννης αρπάχτηκε με την Μαρία και η Μαρία αρπάχτηκε με τον Γιάννη.

Ομοίως, το ρήμα αγαπώ:

(284)

- α. Ο Γιάννης και η Μαρία αγαπιούνται
- β. Ο Γιάννης αγαπάει τη Μαρία και η Μαρία αγαπάει τον Γιάννη.

Για την περιγραφή των εν λόγω συντάξεων, ο παραμετροποιημένος γράφος καλεί δευτερεύοντα γράφο ο οποίος περιγράφει τις ονοματικές δομές στις οποίες έχουμε κατά παράταξη σύνδεση (NO-coord.grf), ενώ κατά την αντιστοίχιση των ορισμάτων με σημασιολογικούς ρόλους, στις δομές αυτές ανατίθεται διπλός σημασιολογικός ρόλος Experiencer-Target:

[EXPERIENCER-TARGET Ο Γιάννης και η Μαρία] [V polarity=positive type=love intensity=medium αγαπιούνται]

[EXPERIENCER-TARGET Ο Γιάννης και η Μαρία] [V polarity=negative type=hate intensity=high αρπάχτηκαν].

6.3.4.2. Δευτερεύουσες προτάσεις και αιτία

Στους πίνακες έχει κωδικοποιηθεί η δυνατότητα συμπλήρωσης των δηλωτικών συναισθήματος ρημάτων με εξαρτημένες προτάσεις οι οποίες δηλώνουν την αιτία του δηλούμενου συναισθήματος. Πράγματι, δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (αιτιολογικές, χρονικές, και υποθετικές), καθώς και επιρρηματικοί προσδιορισμοί με τη μετοχή επίσης δηλώνουν την αιτία του συναισθήματος ή το γεγονός το οποίο πυροδοτεί ένα συναίσθημα:

- (285) Ο παίκτης εκνευρίστηκε επειδή έγινε αλλαγή [αιτία]
- (286) Ο παίκτης εκνευρίστηκε όταν ο προπονητής του αρνήθηκε άδεια [χρόνος – αιτία]
- (287) Αγχώνονται οι παίκτες αν το γκολ δεν μπει [αιτία]
- (288) Ο υπουργός αγχώνεται προσπαθώντας να κερδίσει τις εντυπώσεις [αιτία]

Ωστόσο, η αντιμετώπιση, των εν λόγω περιπτώσεων δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας έρευνας, και επομένως, η μη αναγνώρισή τους στα κείμενα ελλείπει ολοκληρωμένου συντακτικού αναλυτή δεν καταγράφεται ως αποτυχία της τοπικής γραμματικής που αναπτύχθηκε.

6.3.4.3. Ελλειπτικές δομές: απαλοιφή συστατικών [z x]

Ακολούθως, σημασιολογική ανάλυση προτάσεων με έλλειψη είναι προβληματική, όπως φαίνεται στα παραδείγματα (289) - (291):

- (289) στην κυβέρνηση ανησυχούν για τις διφορούμενες δηλώσεις
- (290) αγωνιούν στη Λοκομοτίβ σχετικά με τον τραυματισμό του Γάλλου σέντερ
- (291) αγωνιούν στην Πορτογαλία με Ρονάλντο

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω (υπο-ενότητα 4.2.3.9), στο πλαίσιο του μεθοδολογικού προτύπου που ακολουθούμε, για την περιγραφή της Γαλλικής έχει προταθεί ο μετασχηματιστικός κανόνας της απαλοιφής της πρόθεσης, ούτως ώστε να ερμηνευθεί η σημασιολογική ισοδυναμία προτάσεων με όρισμα με ή χωρίς πρόθεση (Gross 1974: 69). Μπορούμε να αναλύσουμε τις προτάσεις αυτές εννοώντας τύπο της αόριστης αντωνυμίας (κάποιος) σε θέση υποκειμένου, ενώ η προθετική φράση αποτελεί προσδιορισμό της αντωνυμίας που εννοείται. Στην περίπτωση αυτή, η πλήρης δομή έχει τη μορφή:

N0hum =: [Nahum Prep Nb].

Η τελική πρόταση μπορεί να ερμηνευτεί ως αποτέλεσμα κανόνα απαλοιφής του ονόματος Nahum - ιδιότητα η οποία μπορεί να παρασταθεί ως ακολούθως:

[z.Prep Nb]

Στις περιπτώσεις αυτές, το πρόβλημα μετατίθεται από τη σύνταξη σε μεταγενέστερο επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης, ενώ η αναφορά τους στο σημείο αυτό έχει νόημα μόνο για να δειχθούν τα όρια και οι περιορισμοί της παρούσας επεξεργασίας.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αντικείμενο της ανά χείρας έρευνας υπήρξε η μελέτη των ρηματικών κατηγορημάτων της ελληνικής που δηλώνουν συναίσθημα (*Vsent*) και η ταξινόμησή τους σε υπολογιστικό λεξικό πόρο με βάση τις συντακτικές και σημασιολογικές τους ιδιότητες. Ως θεωρητικό υπόβαθρο της έρευνας ελήφθη η κατανομική και μετασημασιολογική θεωρία του Zelling S. Harris για την περιγραφή της γλώσσας κατά τρόπο φορμαλιστικό. Ταυτόχρονα, υιοθετήσαμε το μεθοδολογικό μοντέλο του Λεξικού-Γραμματικής του M.Gross για την ανάλυση των συντακτικών και σημασιολογικών ιδιοτήτων των ρηματικών κατηγορημάτων και την περιγραφή τους σε ισχυρά λεξικά, τους πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής.

Σημείο εκκίνησης της έρευνας αποτέλεσε ο καθορισμός και η οριοθέτηση του σημασιολογικού πεδίου των συναισθημάτων μέσω του εντοπισμού αρχικώς των ρηματικών κατηγορημάτων *Vsent* στη βάση τυπικών κριτηρίων. Τελικώς, η χαρτογράφηση και ο προσδιορισμός του πεδίου ολοκληρώθηκε με την καταγραφή κατηγορημάτων που εμπίπτουν στις γραμματικές κατηγορίες *ουσιαστικό* και *επίθετο*, τα οποία είναι μορφολογικώς συγγενή και σημασιολογικώς συναφή με τα ρήματα της έρευνας. Υπό την έννοια αυτή, εντοπίσαμε και προσδιορίσαμε το γλωσσικό υλικό της έρευνας, δηλαδή το λεξιλόγιο που ανήκει στο σημασιολογικό πεδίο *συναίσθημα*.

Εν συνεχεία, μελετήσαμε τις συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες των *Vsent* αντλώντας πληροφορίες από ΗΣΚ. Οι ιδιότητες αυτές αφορούν στα ακόλουθα: (i) τον αριθμό και το είδος των υποχρεωτικών ορισμάτων τους (ορισματική δομή), (ii) τους περιορισμούς επιλογής που τα ρήματα επιβάλλουν στο υποκείμενο ή το αντικείμενο που δέχονται, και (iii) τους επιτρεπτούς μετασημασιολογικούς στους οποίους μετέχουν. Στη βάση αυτών των ιδιοτήτων, ορίσαμε πίνακες ΛΓ στους οποίους, τελικώς, ταξινομήσαμε τα ρήματα της έρευνας. Στο επίπεδο της σημασίας, η μελέτη των ρηματικών κατηγορημάτων που μας απασχόλησαν πραγματοποιήθηκε σε τρεις άξονες: (α) στη βάση της ορισματικής δομής των ρημάτων και του δηλούμενου γεγονοτικού σχήματος, (β) μέσω της αντιστοίχισης των ορισμάτων στους μετέχοντες στο δηλούμενο γεγονός, και (γ) με την αναγνώριση των επιμέρους παραμέτρων που υποδηλώνει η ρηματική σημασία και την υιοθέτηση ενός πολυεπίπεδου ταξινομικού σχήματος μέσω του οποίου καθίσταται δυνατή η περιγραφή της σημασίας των ρημάτων που μελετήσαμε. Το σύνολο των σημασιολογικών ιδιοτήτων, επίσης κωδικοποιήθηκε στους πίνακες με τη μορφή ιδιοτήτων.

Συνολικά, κατασκευάσαμε 5 πίνακες ΛΓ για τα ρήματα της έρευνας, οι οποίοι ορίζονται μοναδικά από τις ιδιότητες των ρημάτων που ταξινομήθηκαν σε αυτούς. Παράλληλα, οι βασικοί πίνακες εμπλουτίστηκαν περαιτέρω με αμιγώς σημασιολογική πληροφορία. Για λόγους συμβατότητας των πινάκων που κατασκευάσαμε με τους λοιπούς πίνακες που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του

μεθοδολογικού μοντέλου όχι μόνο για την Ελληνική αλλά και για άλλες γλώσσες, η σημασιολογική πληροφορία κωδικοποιήθηκε σε χωριστούς πίνακες (5 συνολικά). Με την παράθεση, τέλος, στους πίνακες των ουσιαστικών και επιθέτων του σημασιολογικού πεδίου, και την κωδικοποίηση των σχέσεων που τα συνδέει με τα ρήματα, καταφέραμε να συνδέσουμε τις γραμματικές των ρημάτων με εκείνες των λοιπών γραμματικών κατηγοριών.

Πέρα από το θεωρητικό ενδιαφέρον, η ανάλυση των Vsent και η ταξινόμησή τους σε πίνακες του ΛΓ μπορεί να έχει ποικίλες χρήσεις και πρακτικές εφαρμογές στον τομέα της επεξεργασίας φυσικής γλώσσας από υπολογιστή. Έτσι, χρησιμοποιώντας το εργαλείο UNITEX και αξιοποιώντας τους πίνακες ΛΓ, κατασκευάσαμε μία υπολογιστική γραμματική με τη μορφή πεπερασμένων αυτομάτων (τοπικές γραμματικές). Η γραμματική αναγνωρίζει σε ελεύθερο κείμενο τις δομές που μελετήσαμε, και αναθέτει σε τμήματα κειμένου ταμπέλες με συντακτική ή/και σημασιολογική πληροφορία.

Σε πρακτικό επίπεδο, η εφαρμογή της γραμματικής σε κείμενα μας επιτρέπει τον έλεγχο των αποτελεσμάτων της έρευνας και της τελικής κωδικοποίησης στη βάση πραγματικών δεδομένων. Παράλληλα, αποτελεί αυτόνομο άρθρωμα, το οποίο μπορεί να ενσωματωθεί σε μεγαλύτερες εφαρμογές επεξεργασίας φυσικής γλώσσας. Την υπόθεση αυτή ελέγξαμε εφαρμόζοντας τις τοπικές γραμματικές σε τμήμα του ΗΣΚ της έρευνας. Τα αποτελέσματα που λάβαμε στην έξοδο της γραμματικής είναι ενθαρρυντικά. Έτσι, η βασική εφαρμογή που προτείναμε αφορά στην ενσωμάτωση των τοπικών γραμματικών σε μόρφωμα συντακτικής ανάλυσης το οποίο, επιπροσθέτως, αποτελεί και την προϋπόθεση για την σημασιολογική ανάλυση περαιτέρω, αλλά και βασικό μόρφωμα σε μία σειρά από εφαρμογές όπως η εξαγωγή και ανάκτηση πληροφορίας. Η έμφαση δίνεται στα ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά των ρηματικών κατηγορημάτων και στην κάλυψη φαινομένων που δεν μπορούν να περιγράψουν οι γενικοί κανόνες της γλώσσας. Στον δεύτερο άξονα, αξιοποιήσαμε τη γραμματική για τον εντοπισμό των δομών που σηματοδοτούν συναίσθημα σε κείμενο, και την αναγνώριση των μετεχόντων στο δηλούμενο γεγονός (emotion event). Στην κατεύθυνση αυτή, η γραμματική που δημιουργήσαμε αποτελεί το πρώτο βήμα για την σημασιολογική ανάλυση κειμένου, αλλά και για την ανάπτυξη συστήματος ανάλυσης συναισθήματος.

Η έρευνα κινήθηκε πάνω στους εξής καινοτόμους άξονες: (α) σε αντίθεση με αντίστοιχες μελέτες στο πλαίσιο του ΛΓ, η παρούσα έρευνα στηρίχθηκε στα εμπειρικά δεδομένα και στην παρατήρηση της γλώσσας εν χρήσει σε συνδυασμό με την μέθοδο της ενδοσκόπησης, (β) προτείναμε τον εμπλουτισμό των πινάκων του ΛΓ με σημασιολογικές ιδιότητες, ενώ (γ) ελέγξαμε την τελική κωδικοποίηση αξιοποιώντας μεθόδους και πρακτικές από τον χώρο της επεξεργασίας φυσικής γλώσσας.

Ωστόσο, όπως είναι, άλλωστε, αναμενόμενο, η παρούσα έρευνα έχει εγγενείς περιορισμούς και αδυναμίες. Έτσι, στο πλαίσιο μελλοντικών ερευνών θα μπορούσαμε να προτείνουμε την επισημείωση ΗΣΚ μεγάλου όγκου στα επίπεδα τόσο της σύνταξης όσο και της σημασίας. Η επισημείωση αυτή θα μπορούσε να γίνει με ημι-αυτόματο τρόπο, δηλαδή χρησιμοποιώντας τις γραμματικές που αναπτύξαμε και επικυρώνοντας το εξαγόμενο με χειροκίνητο τρόπο. Παράλληλα, ο εμπλουτισμός των τοπικών γραμματικών με νέους γράφους για την αναγνώριση φαινομένων της ελληνικής, και η συνακόλουθη εφαρμογή τους σε κείμενα, θα μας επέτρεπε την αξιολόγηση της γραμματικής με τη χρήση γνωστών μετρικών, όπως είναι η *ακρίβεια (Precision)* και η *ανάκτηση (Recall)*.

Επιπροσθέτως, η γραμματική που αναπτύξαμε μπορεί να ενσωματωθεί σε συντακτικό αναλυτή (parser) της ελληνικής αποτελώντας, μάλιστα, ανεξάρτητο μόρφωμα σε εφαρμογές για τις οποίες η πλήρης συντακτική ανάλυση δεν είναι αναγκαία. Σε ένα άλλο επίπεδο, ενδιαφέρον θα είχε η ενσωμάτωση της γραμματικής προτύπων που αναπτύξαμε σε συστήματα που χρησιμοποιούν στατιστικές μεθόδους και τεχνικές μηχανικής μάθησης με απώτερο στόχο τη δημιουργία υβριδικών συστημάτων επεξεργασίας φυσικής γλώσσας. Εν τέλει, η σύγκριση της απόδοσης όλων των μεθόδων (νομοθετικών και στατιστικών) θα παρουσίαζε μεγάλο ενδιαφέρον, οδηγώντας σε πιο αξιόπιστες εφαρμογές.

Τέλος, ως μελλοντική έρευνα, θα προτείναμε την περαιτέρω αξιοποίηση του ταξινομικού σχήματος που αναπτύξαμε και την εφαρμογή του όχι μόνο σε δηλωτικές συναισθήματος λέξεις και εκφράσεις, αλλά και σε λεξιλόγιο που με έμμεσο τρόπο δηλώνει συναίσθημα ή συναισθηματική κατάσταση (non-core emotion lexicon), με στόχο την αξιολόγηση ή/και επέκτασή του κατά τρόπον ώστε να καταστεί χρήσιμος στο πλαίσιο εφαρμογών ανάλυσης συναισθήματος σε κείμενα.

Βιβλιογραφία

- Anagnostopoulou, E. (1996). Experiencer-object Predicates in Greek. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 16ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (pp. 254-265). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Anagnostopoulou, E. (1999). On experiencers. Στο A. Alexiadou, G. Horrocks, & M. Stavrou, *Studies in Greek Syntax* (σσ. 67-93). Kluwer Academic Publishers.
- Anscombre, J.-C. (1995). Morphologie et représentation événementielle: le cas des noms de sentiment et d'attitude. *Langue française*, 105, σσ. 40-54.
- Anscombre, J.-C. (2004). From Psych-Nouns to Psych-Adjectives in French: Some Semantics Insights. *Journal of Cognitive Science*, 5(1), σσ. 51-71.
- Antoniou, J. (1984). *Syntaxe et métaphore des verbes psychologiques en grec*. (Doctorat de 3eme cycle). Université Paris 7, Paris.
- Artstein, R., & Poesio, M. (2008). Inter-Coder Agreement for Computational Linguistics. *Association for Computational Linguistics*, 34(4), σσ. 555-596.
- Asher, N., Benamara, F., & Mathieu, Y. (2009). Appraisal of opinion expressions in discourse. *Linguisticæ Investigationes*, 32(2), σσ. 279-292.
- Baker, P. (2006). *Using Corpora in Discourse Analysis*. London/New York: Continuum.
- Balibar Mrabti, A. (1995). Une étude de la combinatoire des noms de sentiment dans une grammaire locale. *Langue Française*, 105, σσ. 88-97.
- Belletti, A., & Rizzi, L. (1988). Psych-verbs and Θ -theory. *Natural Language and Linguistic Theory*, 6(3), σσ. 291-352.
- Bergenholt, H., & Tarp, S. (2003). Two opposing theories: On H.E. Wiegand's recent discovery of lexicographic functions. *HERMES - Journal of Language and Communication in Business*, 31, σσ. 171-196. doi:<https://doi.org/10.7146/hjlc.v16i31.25743>
- Blanc, O., & Constant, M. (2005). Lexicalization of Grammars with Parameterized Graphs. *Proceedings of the International Conference Recent Advances in Natural Language Processing (RANLP)*. Borovets, Bulgaria.
- Boons, J.-P., Guillet, A., & Leclère, C. (1976). *La structure des phrases simples : constructions intransitives*. Genève: Librairie Droz.
- Bouillon, P. (1997). *Polymorphie et sémantique lexicale: le cas des adjectifs*. (Thèse de doctorat). Université Paris 7, Paris.
- Bourigault, D. (1992). Surface Grammatical Analysis for the Extraction of Terminological Noun Phrases. *Proceedings of the 14th Conference on Computational Linguistics (COLING '92)*, (σσ. 977-981). Nantes, France. doi:<https://doi.org/10.3115/993079.993111>

- Boutsis, S., Prokopidis, P., Giouli, V., & Piperidis, S. (2000). A robust Parser for unrestricted Greek Text. *Proceedings of the 2nd International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC2000)*. Athens, Greece.
- Březina, V. (2018). *Statistics in Corpus Linguistics: A Practical Guide*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:<https://doi.org/10.1017/9781316410899>
- Březina, V., McEnery, T., & Wattam, S. (2015). Collocations in context: a new perspective on collocation networks. *International Journal of Corpus Linguistics*, 20, σσ. 139-173.
- Cannon, W. B. (1987). The James-Lange Theory of Emotions: A Critical Examination and an Alternative Theory. *The American Journal of Psychology*, 100, σσ. 567-586. doi:10.2307/1422695
- Carletta, J. (1996). Assessing agreement on classification tasks: The kappa statistic. *Computational Linguistics*, 22(2), σσ. 249–254.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Chomsky, N. (1973). Conditions on Transformations. Στο S. Anderson, & P. Kiparsky, *A Festschrift for Morris Halle* (σσ. 232-286). New York: Academic Press.
- Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*, 20(1), σσ. 37–46.
- Comrie, B. (1989). *Language Universals and Linguistic Typology* (2nd εκδ.). Oxford: Blackwell.
- Courtois, B. (1994). Buts et méthodes de l'élaboration des dictionnaires électroniques de LADL. *Cahiers du CIEL, Théories et pratiques du lexique*, σσ. 87-107.
- Courtois, B., & Silberztein, M. (1990). Dictionnaires électroniques du français. *Langue Française*, 87, σσ. 3-4. Ανάκτηση από www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1990_num_87_1_6321
- Cruse, D. A. (1986). *Lexical semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Danlos, L., & Sagot, B. (2009). Constructions pronominales dans Dicovalence et le lexique-grammaire: intégration dans le Lefff. *Linguisticae Investigationes*, 32(2), σσ. 293-304.
- Demiros, I., Boutsis, S., Giouli, V., Liakata, M., Papageorgiou, H., & Piperidis, S. (2000). Named Entity Recognition in Greek Texts. *Proceedings of the 2nd International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC2000)*, (σσ. 1223-1228). Athens, Greece.
- Dowty, D. (1991). Thematic Proto-Roles and Argument Selection. *Language*, 67(3), σσ. 547-619. doi:10.2307/415037
- Dubois, J. (1967). *Grammaire structurale du français: Le verbe*. Paris: Larousse.
- Ekman, P. (1992). Are there basic emotions? *Psychological Review*, 99(3), 550-553. Ανάκτηση 6 4, 2012, από <https://ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/1344638>
- Elia, A., Pelosi, S., Maisto, A., & Guarasci, R. (2015). Towards a Lexicon-grammar based Framework for NLP. An Opinion Mining Application. *Proceedings of Recent Advances in Natural Language Processing (RANLP)*, (σσ. 160–167). Hissar, Bulgaria.

- Evert, S. (2004). The statistics of word cooccurrences: word pairs and collocations. Institut für maschinelle Sprachverarbeitung, Universität Stuttgart.
- Firth, J. (1957). A Synopsis of Linguistic Theory, 1930-1955. Στο J. R. Firth (Επιμ.), *Studies in Linguistic Analysis. Special volume of the Philosophical Society* (σσ. 1–32). Oxford: Blackwell.
- Fotopoulou, A., Mini, M., Pantazara, M., & Moustaki, A. (2009). La combinatoire lexicale des noms de sentiment en grec moderne. Στο I. Novacova, & A. Tutin (Επιμ.), *Le Lexique des émotions* (σσ. 81-102). Grenoble, France: UGA Éditions. doi:10.4000/books.ugaeditions.7050
- Gardent, C., Guillaume, B., Perrier, G., & Falk, I. (2005). Extracting subcategorisation information from Maurice Gross' grammar lexicon. *Archives of Control Sciences*, σσ. 289-300.
- Gavriilidou, Z. (2004). Verbes supports et intensité en grec moderne. (G. Gross, & S. d. Pontonx, Επιμ.) *Lingvisticæ Investigationes, Special issue on Verbes supports : Nouvel état des lieux*, 27, σσ. 295-308.
- Gavrilidou, Z. (2002). La détermination des noms de sentiment en grec moderne. *Langages*, 145, σσ. 83-96.
- Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2014a). Linguistically motivated Language Resources for Sentiment Analysis. *Proceedings of the Workshop for Lexical and Grammatical Resources for Language Processing. Collocated with the 25th International Conference on Computational Linguistics (COLING 2014)*, (σσ. 39-45). Dublin, Ireland. Ανάκτηση από <https://www.aclweb.org/anthology/W14-5806>
- Giouli, V., & Fotopoulou, A. (2014b). Developing Language Resources for Sentiment Analysis in Greek. *Proceedings of the 11th International Conference on Greek Linguistics. ICGL-11*, (σσ. 501-511). Rhodes, Greece.
- Giouli, V., Fotopoulou, A., Mouka, E., & Saridakis, I. E. (2013). Annotating sentiment expressions for lexical resources. Στο P. Blumenthal, I. Novakova, & D. Siepmann (Επιμ.), *Les émotions dans le discours - Emotions in Discourse* (σσ. 281-295). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Giry-Schneider, J. (1987). *Les Prédicats nominaux en français. Les Phrases simples à verbe support*. Geneva: Droz.
- Grimshaw, J. (1990). *Argument structure. Linguistic inquiry monographs*, 18. The MIT Press.
- Grishman, R. (1995). The NYU system for MUC-6 or where's the syntax? *Proceedings of the 6th conference on Message understanding (MUC6 '95)* (σσ. 167–175). Columbia, Maryland: Association for Computational Linguistics, USA. doi:<https://doi.org/10.3115/1072399.1072415>
- Gross, G. M. (1994). Classes d'objets et description des verbes. *Langages*, 115, *Sélection et sémantique: classes d'objets, compléments appropriés, compléments analysables*, σσ. 15-30. Ανάκτηση από <https://www.jstor.org/stable/23906673>
- Gross, M. (1975). *Méthodes en syntaxe. Régime des constructions complétives*. Paris: Hermann.
- Gross, M. (1981). Les bases empiriques de la notion de prédicat sémantique. *Langages*, 63, σσ. 7-52.
- Gross, M. (1984). Lexicon-grammar and the syntactic analysis of French. *Proceedings of the 10th International Conference on Computational Linguistics and 22nd annual meeting on*

- Association for Computational Linguistics (ACL '84/COLING '84)* (σσ. 275–282). Stanford, California: Association of Computational Linguistics, USA.
doi:<https://doi.org/10.3115/980491.980549>
- Gross, M. (1989). The Use of Finite Automata in the Lexical Representation of Natural Language. *Lecture Notes in Computer Science, 377, Electronic Dictionaries and Automata in Computational Linguistics*, σσ. 34-50.
- Gross, M. (1990). Sur la notion harrissienne de transformation et son application au français. *Langages, 99, Les grammaires de Harris et leurs questions*, σσ. 39-56.
- Gross, M. (1994). The Lexicon Grammar of a Language: Application to French. Στο R. E. Asher (Επιμ.), *The Encyclopedia of Language and Linguistics* (σσ. 2195-2205). Oxford/NewYork/Seoul/Tokyo: Pergamon Press. Ανάκτηση από <https://hal-upec-upem.archives-ouvertes.fr/hal-00621380/document>
- Gross, M. (1995). Une grammaire locale de l'expression des sentiments. *Langue française, 105, Grammaire des sentiments*, σσ. 70-87.
- Gross, M. (1997). The Construction of Local Grammars. Στο E. Roche, & Y. Schabes (Επιμ.), *Finite-State Language Processing* (σσ. 329-354). Mass: MIT Press. Ανάκτηση από <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00278316/document>
- Gross, M. (1999). A bootstrap method for constructing local grammars. *Proceedings of the Symposium on Contemporary Mathematics* (σσ. 229-250). University of Belgrad.
- Guillet, A., & Leclère, C. (1981). Restructuration du groupe nominal. *Langages, 15*, σσ. 99-125.
- Harris, Z. S. (1951). *Methods In Structural Linguistics*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Harris, Z. S. (1954). Distributional structure. *Word, 10*(2-3), σσ. 146–162.
doi:<https://doi.org/10.1080/00437956.1954.11659520>
- Harris, Z. S. (1968). *Mathematical Structures of Language*. New York: Wiley.
- Harris, Z. S. (1981). The Elementary Transformations. Στο H. Hiz (Επιμ.), *Papers on Syntax. Synthese Language Library (Text and Studies in Linguistics and Philosophy)* (Τόμ. 14, σσ. 3-22). Dordrecht, Holland: Springer.
- Hatzigeorgiu, N., Gavrilidou, M., Piperidis, S., Carayannis, G., Papakostopoulou, A., Spiliotopoulou, A., . . . Demiros, I. (2000). Design and implementation of the online ILSP Greek Corpus. *Proceedings of the 2nd International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC2000)*, (σσ. 1737-1740). Athens, Greece.
- Hoey, M. (1991). *Patterns of Lexis in Text*. Oxford: Oxford University Press.
- Hoey, M. (2005). *Lexical priming: A new theory of words and language*. London and New York: Routledge.
- Holton, D., Mackridge, P., & Philippaki-Warbuton, I. (1997). *Greek: A Comprehensive Grammar of the Modern Language*. London and New York: Routledge.
- Hopcroft, J. E., Motwani, R., & Ullman, J. D. (2006). *Introduction to Automata Theory, Languages, and Computation* (3rd εκδ.). USA: Addison-Wesley Longman Publishing Co., Inc., USA.

- Hornstein, N., & Varlokosta, S. (1992). Psychological verbs in Modern Greek. *Proceedings of the West Coast Conference on Formal Linguistics (WCCFL)*, (σσ. 277-288).
- James, W. (1884). What Is an Emotion? *Mind*, 9(34). Ανάκτηση 9 22, 2011, από <http://psychclassics.yorku.ca/James/emotion.htm>
- Johnson-laird, P. N., & Oatley, K. (1989). The language of emotions: An analysis of a semantic field. *Cognition & Emotion*, 3(2), σσ. 81-123.
- Joseph, B. D., & Philippaki-Warbuton, I. (1987). *Modern Greek*. London: Croom Helm.
- Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2000). *Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition*. USA: Prentice Hall PTR.
- Kilgarriff, A. (1997). I Don't Believe in Word Senses. *Computers and the Humanities*(31), σσ. 91-113.
- Kilgarriff, A., & Rundell, M. (2002). Lexical Profiling Software and its lexicographic applications: a case study. *Proceedings of the 10th Conference of the European Association for Lexicography (EURALEX 2002)*, (σσ. 807-818). København, Denmark.
- Kilgarriff, A., Baisa, V., Bušta, J., Jakubíček, M., Kovář, V., Michelfeit, J., . . . Suchomel, V. (2014). The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography ASIALEX*, 1, σσ. 7-36.
doi:<https://doi.org/10.1007/s40607-014-0009-9>
- Kordoni, V. (2001). Linking Experiencer-Subject Psych Verb Constructions in Modern Greek. *Proceedings of the 7th International Conference on Head-Driven Phrase Structure Grammar* (σσ. 198-213). Berkeley, CA, United States: University of California.
- Kupula, M. (2009). On Experiencers and Goals in Modern Greek. *Proceedings of the 9th International Conference on Greek Linguistics (ICGL9)*, (σσ. 202-213). Chicago, USA.
- Kyriacopoulou, P. (2003). *Analyse automatique des textes écrits : le cas du grec moderne*. Unpublished Habilitation à Diriger des Recherches, Marne-la-Vallée, Paris.
- Kyriacopoulou, T. (1990). *Les dictionnaires électroniques : la flexion verbale en grec moderne*. Paris: Université 8 - Saint-Denis.
- Kyriacopoulou, T., & Yannacopoulou, A. (2003). Vers la constitution du lexique-grammaire des verbes en grec moderne. *Linguisticæ Investigationes*, 26(2), σσ. 215-234.
- Kyriacopoulou, T. (1989). Le lexique-grammaire: classification générale des verbes. *Mémoires du CERIL*, 4.
- Lamiroy, B. (2003). Grammaticalization and external possessor structures in Romance and Germanic languages. (M. Coene, & Y. D'Hulst, Επιμ.) *From NP to DP*(2), σσ. 257-280.
- Laporte, E., Ranchhod, E., & Yannacopoulou, A. (2009). Syntactic variation of support verb constructions. *Linguisticæ Investigationes*, 31(2), σσ. 173-185.
- Lascaratou, C., & Philippaki-Warbuton, I. (1983-84). Lexical versus transformational passives in Modern Greek. *Γλωσσολογία*, 2-3, σσ. 99-109.
- Leclère, C. (1978). Sur une classe de verbes datifs. *Langue française*(39), σσ. 66-75.

- Leclère, C. (1990). Organisation du lexique-grammaire des verbes français. *Langue française*, 87, σσ. 112-122.
- Leclère, C. (2003). The Lexicon-Grammar of French Verbs: a syntactic database, UBLI 1. Στο Y. Kawaguchi (Επιμ.), *Linguistic Informatics - State of the Art and the Future*, UBLI 1 (σσ. 29-45). Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.
- Levin, B. (1993). *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Levin, B. (1999). Objecthood: An event structure perspective. *Proceedings of CLS 35. 1: The Main Session*, σσ. 223-247. Chicago, IL: Chicago Linguistic Society, University of Chicago.
- Levin, B., & Hovav, M. R. (1995). *Unaccusativity: At the Syntax-Lexical Semantic Interface*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Liu, B. (2010). Sentiment Analysis and Subjectivity. Στο N. Indurkha, & F. J. Damerau (Επιμ.), *Handbook of Natural Language Processing* (2nd εκδ., σσ. 627–665). Chapman & Hall/CRC.
- Lyons, J. (1977). *Semantics* (Τόμ. 1). Cambridge: Cambridge University Press.
- Lyons, J. (1981). *Language and Linguistics*. . Cambridge: Cambridge University Press.
- Lyons, J. (1995). *Linguistic Semantics: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mathieu, Y. Y. (1995). Verbes psychologiques et interprétation sémantique. *Langue française (Grammaire des sentiments, sous la direction de Antoinette Balibar-Mrabti)*, 105, σσ. 98-106.
- Mathieu, Y. Y. (1999). Un classement sémantique des verbes psychologiques. *Cahiers du CIEL*, σσ. 115-134.
- Mathieu, Y. Y. (2000). *Les verbes de sentiment. De l'analyse linguistique au traitement automatique*. Paris: CNRS.
- Mathieu, Y. Y. (2005). Annotation of emotions and feelings in texts. *Proceedings of the 1st International Conference on Affective Computing and Intelligent Interaction (ACII'05)*. Beijing, China.
- Mathieu, Y. Y. (2006). A Computational Semantic Lexicon of French Verbs of Emotion. Στο J. G. Shanahan, Y. Qu, & J. Wiebe (Επιμ.), *Computing Attitude and Affect in Text: Theory and Applications* (Τόμ. 20, σσ. 109-124). Netherlands: Springer.
- Mathieu, Y. Y. (2008). Navigation dans un texte à la recherche des sentiments. *Linguisticæ Investigationes*, 31(2), σσ. 313-322.
- Mathieu, Y. Y., & Fellbaum, C. (2009). Verbs of Emotion in French and English. *5th International Global WordNet Conference*, (σσ. 70-80).
- McEnery, T., & Hardie, A. (2012). *Corpus Linguistics: Method, theory and practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McEnery, T., Xiao, R., & Tono, Y. (2006). *Corpus-based Language Studies: An Advanced Resource Book*. London and New York: Routledge.
- Miller, G. A. (1995). WordNet: A Lexical Database for English. *Communications of the ACM*, 38(11), σσ. 39-41.

- Mohammad, S. M. (2016). Sentiment analysis: Detecting valence, emotions, and other affectual states from text. Στο H. L. Meiselman (Επιμ.), *Emotion Measurement* (σσ. 201-238). Amsterdam: Elsevier.
- Mohammad, S., Bravo-Marquez, F., Salameh, M., & Kiritchenko, S. (2018). SemEval-2018 Task 1: Affect in Tweets. *Proceedings of The 12th International Workshop on Semantic Evaluation*, (σσ. 1-17). New Orleans, Louisiana. doi:http://dx.doi.org/10.18653/v1/S18-1001
- Moon, R. (1998). *Fixed expressions and idioms in English: A corpus-based approach*. Oxford: Clarendon Press.
- Moreno-Garcia, J., & Rosado, J. (2018). Using Syntactic Analysis to Enhance Aspect Based Sentiment Analysis. (J. Medina, M. Ojeda-Aciego, J. L. Verdegay, D. A. Pelta, I. P. Cabrera, B. Bouchon-Meunier, & R. R. Yager, Επιμ.) *Information Processing and Management of Uncertainty in Knowledge-Based Systems. Theory and Foundations. IPMU 2018. Communications in Computer and Information Science, 854*, σσ. 671-682.
- Mouka, E., Giouli, V., Fotopoulou, A., & Saridakis, I. (2012). Opinion and emotion in movies: a modular perspective to annotation. *4th International Workshop on Corpora for Research on Emotion, Sentiment & Social Signals (ES³ 2012)*. Istanbul, Turkey.
- Moustaki, A., Pantazara, M., Mini, M., & Fotopoulou, A. (2008). Comment traduire les noms d'émotion, Étude contrastive entre le grec moderne et le français. *Discours, 3*.
- Myers, D. G. (2004). *Psychology* (7 εκδ.). New York: Worth Publishers.
- Negi, S., & Bouitelaar. (2014). INSIGHT Galway : Syntactic and Lexical Features for Aspect Based Sentiment Analysis. *Proceedings of the 8th International Workshop on Semantic Evaluation (SemEval 2014)*, (σσ. 346–350). Dublin, Ireland.
- O'Keeffe, A., McCarthy, M., & Carter, R. (2007). *From Corpus to Classroom: Language Use and Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511497650
- Ortony, A., & Clore, G. L. (1989). Emotions, moods, and conscious awareness; comment on Johnson-laird and Oatley's "the language of emotions: An analysis of a semantic field". *Cognition and Emotion, 3*(2), σσ. 125-137.
- Ortony, A., Clore, G. L., & Moss, M. A. (1987). The referential structure of the affective lexicon. *Cognitive Science, 11*, σσ. 361-384.
- Pantazara, A. V. (2003). *Syntaxe dérivationnelle du grec moderne : les constructions verbales à un complément prépositionnel et les constructions nominales et adjectivales prédicatives associées*. Thèse de doctorat, Université Paris 8 - Saint-Denis, Paris.
- Pantazara, M., Fotopoulou, A., Moustaki, A., & Mini, M. (2008). La description des noms de sentiments du grec moderne. *Linguisticæ Investigationes, 31*(2), σσ. 323-331.
- Papageorgiou, H., Prokopidis, P., Giouli, V., Demiros, I., Konstantinidis, A., & Piperidis, S. (2002). Multi-level, XML - based Corpus Annotation. *Proceedings of the 3rd International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC2002)*, (σσ. 1723-1728). Las Palmas, Spain.
- Parrott, W. G. (2001). *Emotions in Social Psychology. Key Readings in Social Psychology*. Philadelphia: Psychology Press.

- Paumier, S. (2016). *UNITEX 3.1 User Manual*. Université Paris-Est Marne-la-Vallée. Ανάκτηση από <https://unitexgramlab.org/releases/3.1/man/Unitex-GramLab-3.1-usermanual-en.pdf>
- Pesetsky, D. (1987). Binding Problems with Experiencer Verbs. *Linguistic Inquiry*, 18 (1), σσ. 126-140. Ανάκτηση από www.jstor.org/stable/4178528
- Pesetsky, D. (1995). *Zero Syntax: experiencer and cascades*. Cambridge: The MIT Press.
- Plutchik, R. (1991). *The Emotions*. Lanham/New York/London: University Press of America.
- Plutchik, R. (2001). The nature of emotions. *American Scientist*, 89, σσ. 344-350.
- Radden, G., & Kövecses, Z. (1999). Towards a theory of metonymy. Στο K.-U. Panther, & G. Radden (Επιμ.), *Metonymy in Language and Thought* (σσ. 17-59). John Benjamins Publishing Company.
- Rappaport, H. M., & Levin, B. (1998). Building Verb Meanings. Στο M. Butt, & W. Geuder (Επιμ.), *The Projection of Arguments: Lexical and Compositional Factors* (σσ. 97-134). Stanford, CA: CSLI Publications.
- Reinhart, T., & Reuland, E. (1993). Reflexivity. *Linguistic Inquiry*, 24, σσ. 657-720.
- Roche, E., & Schabes, Y. (1997). Introduction to Finite-State Language Processing. Στο E. Roche, & Y. Schabes (Επιμ.), *Finite-State Language Processing* (σσ. 1-65). Mass: MIT Press.
- Ruvet, N. (χ.χ.). Les verbes de sentiment forment ils une classe distincte dans la grammaire?
- Ruwet, N. (1972). À propos d'une classe de verbes psychologiques. Στο *Théorie syntaxique et syntaxe du français* (σσ. 181-251). Paris: Editions du Seuil.
- Ruwet, N. (1995a). Les verbes de sentiment forment-ils une classe distincte dans la grammaire? (H. B.-Z. Shyldkrot, & L. Kupferman, Επιμ.) *Linguisticæ Investigationes Supplementa, Tendances Récentes en Linguistique Française et Générale: Volume dédié à David Gaatone*, σσ. 345-362.
- Ruwet, N. (1995b). Les verbes de sentiment peuvent-ils être agents? *Langue française*, 105, σσ. 28-39.
- Salkoff, M. (2002). Verbs with a sentential subject. A lexical examination of a sub-set of psych verbs. *Linguisticæ Investigationes*, 25(1), σσ. 97-147.
- Sinclair, J. M. (1991). *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair, J., & Carter, R. (2004). *Trust the text : language, corpus and discourse*. London and New York: Routledge.
- Song, J. J. (2001). *Linguistic Typology: Morphology and Syntax*. Harlow: Pearson Education.
- Stubbs, M. (1996). *Text and corpus analysis: Computer-assisted studies of language and culture*. Oxford: Blackwell.
- Stubbs, M. (2001). *Words and Phrases. Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell.
- Theophanopoulou-Kontou, D. (1983-84). The voice distinction in Modern Greek. *Γλωσσολογία*, 2-3, σσ. 75-90.
- Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus Linguistics at Work*. John Benjamins Publishing Company.

- Tufiş, D., Cristea, D., & Stamou, S. (2004). BalkaNet: Aims, Methods, Results and Perspectives. A General Overview. *Romanian Journal of Information Science and Technology*, 7 (1-2), σσ. 9–43.
- Valetopoulos, F. (2005). Ce que vous pensez des autres. *Revue de linguistique et didactique de langues (Lidil)*, 32, σσ. 67-82.
- Van Voorst, J. (1992). The Aspectual Semantics of Psychological Verbs. *Linguistics and Philosophy*, 15(1), σσ. 65-92.
- Van Voorst, J. (1995). Le contrôle de l'espace psychologique. *Langue française*, 105, σσ. 17-27.
- Verhoeven, E. (2007). Experiencer Objects and Object clitics in Modern Greek: evidence from a corpus study. *Proceedings of the 8th International Conference on Greek Linguistics (ICGL8)*. Ioannina, Greece.
- Voskaki, O. (2013). *Le lexique-grammaire des verbes du grec moderne : constructions transitives non locatives à un complément d'objet direct*. Université Paris-Est.
- Watrin, P. (2003). Information Extraction and Lexicon-Grammar. *Proceedings of the 4th Dutch-Belgian Information Retrieval Workshop (DIR)*, (σσ. 16-21). Amsterdam.
- Wiebe, J., Wilson, T., & Cardie, C. (2005). Annotating expressions of opinions and emotions in language. *Language Resources and Evaluation*, 1(2), σσ. 165-210.
- Wierzbicka, A. (1999). Emotional Universals. *Language Design*, σσ. 23-69.
- Wilson, T. A. (2008). *Fine-grained Subjectivity and Sentiment Analysis: Recognizing the intensity, polarity, and attitudes of private states*. Unpublished Dissertation, University of Pittsburgh. Ανάκτηση από <http://d-scholarship.pitt.edu/7563/1/TAWilsonDissertationApr08.pdf>
- Wittgenstein, L. (1953). *Philosophical investigations* (Revised 4th 2009 εκδ.). (P. Hacker, & J. Schulte, Επιμ.) Oxford: Wiley-Balckwell.
- Yannacopoulou, A. (2005). *Le lexique-grammaire des verbes du grec moderne. Les constructions transitives locatives standard*. Université de Marne-La-Vallée.
- Zribi-Hertz, A. (1982). La Construction "Se-Moyen" Du Français Et Son Statut Dans Le Triangle moyen-passif-réfléchi. *Lingvisticæ Investigationes*, 6(2), σσ. 345-401.
- Βασιλάκη, Σ. (1989). Η μορφολογία της παθητικής φωνής στα Νέα Ελληνικά. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 9ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Γαβριηλίδου, Ζ. (2002). Τάξεις Αντικειμένων: Τα <συναισθήματα> στη Νέα Ελληνική. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά 22ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (σσ. 90-101). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Γιαννουδάκη, Μ. (2007). Θεματική ιεραρχία και ρήματα ψυχικού πάθους για την νέα ελληνική ως ξένη. *Πρακτικά 8ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL8)* (σσ. 728-741). Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Γούτσος, Δ., & και Φραγκάκη, Γ. (2015). Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

- Θώμου, Π. (2006). *Λεξιλογικές συνάψεις (lexical collocations) στη νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα*. Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Ιωαννίδου, Κ. (2013). *Ονοματικά σύνολα της Νέας Ελληνικής: Αυτόματη αναγνώριση και εξάλειψη μορφολογικών αμφισημιών κατά την αυτόματη επεξεργασία κειμένων. Προτάσεις εφαρμογής στη μετάφραση*. Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Κασσωτάκη, Ε. (2003). Η αλληλοπάθεια για τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα. *Πρακτικά του 1ου διεθνούς συνεδρίου για τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας* (σσ. 341-353). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Κασσωτάκη, Ε. (2004). Αυτό-/αλληλοπάθεια vs παθητική σύνταξη. Αντίληψη σημασίας και σύνταξης από φυσικούς και μη φυσικούς ομιλητές των νέων ελληνικών. *Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL6)*. Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Κλαίρης, Χ., & Μπαμπινιώτης, Γ. (2005). *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική-Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Λάμπρου, Ε. ((2000). Τα επιβοηθητικά ρήματα για τα ουσιαστικά-κατηγορήματα των αισθήσεων. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 21ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (σσ. 371-382). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Μότσιου, Β. (1994). *Στοιχεία Λεξικολογίας*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Μπούτσας, Σ. (2000). *Εύρωση Συντακτική Ανάλυση και Παραλληλοποίηση Κειμένων με Εφαρμογές στην Ανάκτηση Πληροφοριών και την Αυτόματη Μετάφραση*. Διδακτορική διατριβή, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, Αθήνα.
- Μπούτσας, Σ., Προκοπίδης, Π., Γιούλη, Β., & Πιπερίδης, Σ. (2000). Επιφανειακή συντακτική ανάλυση ελεύθερου κειμένου. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 21ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (σσ. 502-513). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Ξυδόπουλος, Γ. Ι. (2007). *Λεξικολογία. Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Σαριδάκης, Ι. (2010). *Σώματα κειμένων και μετάφραση*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Σαριδάκης, Ι. (2016). Λεξιλόγιο και σημασιολογική πληροφορία στην Γλωσσολογία Σωμάτων Κειμένων. *Civitas Gentium*, 4(1), σσ. 221-267.
- Σφέτσιου, Β. (2007). *Κατηγορηματικά ονόματα: μέθοδος ανάλυσής τους για ηλεκτρονικές εφαρμογές*. Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Τζεβελέκου, Μ. (2000). Περιορισμοί στο σχηματισμό της μεσοπαθητικής μετοχής του παρακειμένου. *Γλωσσολογία*, 11-12, σσ. 257-277.
- Φίστα, Ε. (2007). *Μέθοδος Αυτόματης αναπαράστασης προηματοποιημένων και σύνθετων ρημάτων της νέας ελληνικής*. Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

- Φωτοπούλου, Α. (1993). Ανάλυση των συστατικών των στερεότυπων προτάσεων στα νέα ελληνικά. Παρατηρήσεις σχετικά με την ταξινόμησή τους. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα, Πρακτικά της 14ης Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Φωτοπούλου, Α. (1998). Ταξινόμηση των στερεότυπων εκφράσεων στα νέα ελληνικά. Μορφοσυντακτική ανάλυση των προτάσεων με ένα συμπλήρωμα. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 9ης Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Φωτοπούλου, Α. (2002). Δίπτωτα ρήματα 'συναλλαγής' (datifs) της Νέας Ελληνικής: ο ρόλος της γενικής. *Γλωσσολογικές Έρευνες για την Ελληνική. Πρακτικά του 5ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL5)* (σσ. 199-202). Paris, Sorbonne: L'Harmattan.
- Χριστίδης, Α.-Φ. (1984). Παρατηρήσεις στη σύνταξη των "αισθήσεως σημαντικών" στα νέα ελληνικά. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 4ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (σσ. 115-125). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Οι πίνακες του Λεξικού-Γραμματικής

Πίνακας SV1

	NO =: Nhum	NO =: (η ψυχή + το μυαλό)	<ENT>Verb	<ENT>Noun		-a =: μένος		-a =: ος		-a =: ώδης		a =: ιός	V 'concret'	NO V (E+Prep N1)	Prep N1 =: από N1	Prep N1 =: για N1	Prep N1 =: με N1	Prep N1 =: σε N1	Prep N1 =: εξαιτίας N1	Prep N1 =: εναντίον N1gen	Prep N1 =: Prep (σκέψη + θέα + άκουσμα)	Prep N1 =: Prep det (E+Nop) ρότι	Prep N1 =: Prep det P	Ρτου	Ρνα	Ρότι	Ριότε	Prep N1 =: από Nsent	Prep N1 =: με Nsent	[NO V Prep N1 <-> N1 Vop NOacc Pna]	[NO V Ω <-> NO Vsup V-n Ω]	[NO V Ω <-> V-n NOgen Ω]	[NO V Prep N1 <-> V-n N1gen]	[NO V Ω <-> NO (είμαι+νιώθω) V-a Ω]	[NO V <-> V-a NO]	[Prep z.]	[αλληλιότητα]	πολύ+λίγο+κάτω+επτελώς	Example			
+	-	συνέρχομαι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα συνέρχεται από την έκπληξη
+	-	υπερηφανεύομαι	υπερηφάνεια	-	-	υπερήφανος	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα υπερηφανεύεται για το κατόρθωμά της
+	+	υποφέρω	-	-	-	υποφερτός	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα υποφέρει με τη συμπεριφορά του Πέτρου
+	-	φοβούμαι	φόβος	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα φοβάται για τον Πέτρο
+	-	φρενιάζω	φρένιασμα	φρενιασμένος	-	φρενώδης	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα φρενιάζει με την αδιαφορία του Πέτρου
+	-	φρικόζω	φρίκη	-	-	φρικιαστικός	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα φρικόασε
+	+	φρίττω	φρίκη	φρικιασμένος	-	φρικιαστικός	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα έφριξε με την συμπεριφορά του Πέτρου
+	-	χολιάζω	χόλιασμα	χολιασμένος	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα χολιάζει με την συμπεριφορά του Πέτρου
+	-	χολοσκάω	-	χολοσκασμένος	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα χολοσκάει για ανοησίες

Πίνακας SV3

NO =: Nnr	NO =: det (E:+Nop) P.con	NO =: det (E:+Nop) P.vz	NO =: P.vz	[Restructuration]	Pp.vac	<ENT>Verb		-a =: μένος		-a =: ος		-a =: ιός	<ENT>Noun	V 'concret'	NO V	NO V N1 (E:+PrepN2)	NO Ppv V N1	N1 =: Nhum	N1 =: Ncoll	N1 =: (το μαυλό+την ψυχή) (E:+N1 gen)	Prep N2 =: με N2	Prep N2 =: για N2	[NO V N1 <> N1 V (E + Prep NO)]	[NO V N1 <> N0 V op N1 vz V I]	[NO V N1 <> N1 V sup Nsent (E:+PrepNO)]	[NO V N1 <> N1 AdjSent μένος Prep NO]	[NO V N1 <> Nsent NOgen]	[NO V N1 <> Nsent N1 gen (E + PrepNO)]	[Pass]	πολύ-λίγο+κίπαιες+εντελής	<OPT>Example										
+	+	+	+	+	+	αγριεύω	αγριεμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Άννα αγρίεψε τον Πέτρο με τις ερωτήσεις της								
+	+	+	+	+	+	αηδιάζω	αηδιασμένος	-	-	αηδιαστικός	αηδία	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	H Άννα αηδιάζει τον Πέτρο									
+	+	-	+	+	+	αλαφιάζω	αλαφιασμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	O Πέτρος είχε αλαφιάσει =: O Πέτρος ήταν αλαφιασμένος									
+	+	-	+	+	+	ανάβω	αναμμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	O αγώνας άναψε τον Πέτρο									
+	+	+	+	+	+	ανατριχιάζω	-	-	ανατριχιαστικός	ανατριχίλα	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Το ουρλιαχτό ανατριχιάζει τον Πέτρο								
+	+	+	+	+	+	ανησυχώ	-	-	ανησυχος	-	ανησυχία	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας ανησύχησαν τον Πέτρο								
+	+	+	+	+	+	αρρωσταίνω	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H αποτυχία αρρωσταίνει τον Πέτρο								
+	+	-	+	+	+	βαραίνω	-	-	βαρύς	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Τα νέα βάρυναν τον Πέτρο								
+	+	+	+	+	+	γαληνεύω	γαληνεμένος	γαλήνιος	-	γαλήνη	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	H φύση γαληνεύει (τον Πέτρο + το μαυλό του Πέτρο)							
+	+	-	+	+	+	γλυκαίνω	-	γλυκός	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H συμπεριφορά της Άννας γλύκανε τον Πέτρο							
+	+	+	+	+	+	διασκεδάζω	-	-	διασκεδαστικός	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα αστεία της Άννας διασκεδάζουν τον Πέτρο						
+	+	+	+	+	+	ειρηνεύω	-	-	ειρηνικός	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας ειρήνευαν τον Πέτρο						
+	+	-	+	+	+	ευθυμώ	-	εύθυμος	-	ευθυμία	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα αστεία της Άννας ευθύμησαν τον Πέτρο						
+	+	-	+	+	+	ημερεύω	-	ήμερος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H φύση ημερεύει την ψυχή του Πέτρο						
+	+	+	+	+	+	ηρεμώ	-	ήρεμος	-	ηρεμία	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας ηρέμησαν τον Πέτρο					
+	+	+	+	+	+	ησυχάζω	-	ήσυχος	-	ησυχία	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας ησύχασαν τον Πέτρο					
+	+	+	+	+	+	θυμώνω	θυμωμένος	-	-	θυμός	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	H συμπεριφορά της Άννας θύμωσε τον Πέτρο			
+	+	+	+	+	+	καλμάρω	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας κάλμαραν (τον Πέτρο + τα νεύρα του Πέτρο)				
+	+	+	+	+	+	κατατρομάζω	κατατρομαγμένος	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Το άγριο ζώο κατατρόμαξε τον Πέτρο			
+	+	+	+	+	+	κρυώνω	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	O Γιάννης κρύωσε την Άννα με τη συμπεριφορά του				
-	-	-	-	-	+	λαχταρίζω	-	-	-	λαχτάρα	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	H Άννα λαχτάρισε τον Πέτρο.			
+	+	+	-	+	+	μαλακώνω	-	-	μαλακός	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H συμπεριφορά της Άννας μαλάκωσε τον Πέτρο				
+	+	+	-	+	+	μανιάζω	μανιασμένος	-	-	μανία	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	H συμπεριφορά της Άννας έκανε τον Πέτρο να μανιάσει		
+	+	+	+	+	+	μαραζώνω	μαραζωμένος	-	-	μαράζι	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	O χαμός του Πέτρο μαραζώνει την Άννα	
+	+	+	+	+	+	μαυρίζω	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H συμπεριφορά της Άννας μαύρισε την ψυχή του Πέτρο		
+	+	-	+	+	+	μελαγχολώ	-	-	μελαγχολικός	μελαγχολία	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	O χειμώνας μελαγχολεί τον Πέτρο		
+	-	-	-	-	+	μερακλώνω	μερακλωμένος	-	-	-	μεράκι	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Το τραγούδι μεράκλωσε τον Πέτρο	
+	+	-	-	+	+	μερευώ	μερωμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H στάση της Άννας μέρευε τον Πέτρο		
+	+	+	+	+	+	νευριάζω	νευριασμένος	-	-	νευρικός	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	O θόρυβος νευριάζει τον Πέτρο
+	+	+	+	+	+	ξαλαφρώνω	ξαλαφρωμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H κουβέντα ξαλαφρώνει την ψυχή του Πέτρο	
+	+	+	-	+	+	ξανάβω	ξαναμένος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Το θέμα έχει ξανάγει τον Πέτρο	

Πίνακας SV3

	NO =: Nnr	NO =: det (E:+Nop) Pón	NO =: det (E:+Nop) Pvx	NO =: Pvx	[Resmicturati on]	Ppvac	<ENT>Verb		-a =: μένος		-a =: ος		-a =: ικός	<ENT>Noun	V 'coneret'	NO V	NO V NI (E:+PrepN2)	NO Ppv V NI	NI =: Nhuman	NI =: Ncoll	NI =: (το μικρό+την ψυχρή) (E:+NI gen)	Prep N2 =: με N2	Prep N2 =: για N2	[NO V NI <> NI V (E + Prep N0)]	[NO V NI <> NO V op NI va V I]	[NO V NI <> NI V sup Nsent (E:+PrepN0)]	[NO V NI <> NI εμμα AdjSent μένος Prep N0]	[NO V NI <> Nsent NOgen]	[NO V NI <> Nsent NI gen (E + PrepN0)]	[Pass]	πολύ+λίγο+κάποιος+εντελώς	<OPT>Example
+	+	+	+	+	+	+	παλαβώνω	-	-	-	παλαβός	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Μαρίας παλάβωσε τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	παραλύω	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	Οι φωνές της Άννας παρέλυσαν τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	πεισμάτωνω	πεισματομένους	-	-	πεισμάτης	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	Η κρίση πεισμάτωσε τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	πεισμώνω	πεισμομένους	-	-	πεισμων	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	Η απόφαση της επιτροπής πείσωσε τον Πέτρο
+	+	+	+	+	+	+	πονάω	πονεμένοι	-	-	πονετικός	πόνος	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η συμπεριφορά της Άννας πόνεσε τον Πέτρο
+	+	+	+	+	+	+	πονοκεφαλιάζω	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα προβλήματα της Άννας πονοκεφαλιάζουν τον Πέτρο
+	-	-	-	-	-	-	σαστίζω	σαστισμένοι	-	-	σαστισμάρα	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας σάστισαν τον Πέτρο
+	+	+	-	+	+	+	σκάω	σκασμένοι	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η επιμονή της Άννας έσκασε τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	σκαλιάζω	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η επιτυχία της Άννας σκάλισε τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	σπαράζω	-	-	-	σπαρακτικός	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Οι φωνές σπαράζουν την καρδιά της Άννας
+	+	+	+	+	+	+	τρομάζω	τρομαγμένοι	-	-	τρομακτικός	τρόμος	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Οι φωνές της Άννας τρόμαξαν τον Πέτρο
+	+	+	+	+	+	+	φουντώνω	φουντωμένοι	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας φούντωσαν τον Πέτρο
+	+	-	+	+	+	+	φουσκώνω	φουσκομένοι	-	-	-	φούσκομα	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η συμπεριφορά της Άννας φούσκωσε τον Πέτρο
+	+	-	+	+	+	+	φρικάρω	φρικαρισμένοι	-	-	φρικαστικός	φρίση	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η δήγηση της Άννας φρίκαρε τον Πέτρο
+	+	+	+	+	+	+	χαλαρώνω	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Τα λόγια της Άννας χαλάρωσαν τον Πέτρο
+	+	-	-	+	+	+	χολώνω	χολομένοι	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Η συμπεριφορά της Άννας χόλωσε τον Πέτρο

Πίνακας SV4

		<ENT>V		<ENT>Noun																			

Πίνακας SV5

P _{vz}	P _{του}	N0 =; N _{hum}	N0 =; N _{nr}	N0 =; det (E. + Nop) ότα	N0 =; det (E. + Nop) wz	P _{vge}	<ENT>Verb	<ENT>Adj	V 'concret'	N0 V	N0 V Prép N1	[Prép N1 <-> σε N1 hum]	N0 V N1ge	[N0 V Ω <-> N0 είμαι V -α Ω]	[σε N1 hum <-> N1 gen/hum]	[restructuring]	[Pass]	πολύ+λίγο+κάπως+ενεπ.λόγος	Examples
-	-	+	+	-	-	+	αρέσω	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	Ο Γιάννης αρέσει πολύ στη Μαρία =: Ο Γιάννης της αρέσει πολύ της Μαρίας
+	+	-	+	+	+	+	αρέσω	αρεστός	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	Το γεγονός ότι ο Πέτρος έφυγε δεν άρεσε στη Μαρία
+	-	+	+	+	+	+	γουστάρω	-	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	Το ότι ο Πέτρος έφυγε δεν της γουστάρει
-	-	+	+	-	-	+	καλαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	Ο Γιάννης καλάρεσε στη Μαρία
+	+	-	+	+	+	+	καλαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	Το γεγονός ότι ο Πέτρος της άφησε όλη του την περιουσία καλάρεσε στη Μαρία
-	-	+	+	-	-	+	καλοαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	Ο Γιάννης καλοάρεσε στη Μαρία
+	+	-	+	+	+	+	καλοαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	Το γεγονός ότι όλοι την πρόσεχαν καλοάρεσε στη Μαρία
+	+	-	+	+	+	+	κοστίζω	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	+	Ο χωρισμός κόστισε στον Πέτρο
+	-	-	+	-	+	+	λείπω	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	Η Άννα του λείπει του Πέτρου
-	-	+	+	+	+	+	πολυαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	Ο Γιάννης δεν πολυαρέσει στη Μαρία
+	+	-	+	+	+	+	πολυαρέσω	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	Το γεγονός ότι ο Πέτρος έφυγε δεν πολυάρεσε στη Μαρία
+	-	+	+	+	+	+	πολυγουστάρω	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	+	Το ότι ο Πέτρος έφυγε δεν της πολυγουστάρει
-	+	-	+	+	+	+	στοιχίζω	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	Το γεγονός ότι ο Πέτρος έφυγε στοιχίσε στη Μαρία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Σημασιολογική ταξινόμηση

Πίνακας SV1: σημασιολογική ταξινόμηση

NO = Experiencer	<ENT>Verb	<ENT>Nour	-a = : μένος	-a = : ος	-a = : ώλης	-a = : ικός	NO V (E+Prep N1)	Prep N1 = από Cause	Prep N1 = για Cause	Prep N1 = με Cause	Prep N1 = σε Cause	Prep N1 = εξαιτίας Cause	Πτου = Cause	Ρνα = Cause	Ρότι = Cause	Ρτόιε = Cause	V 'concret'	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	intensity-Low	intensity-Medim	intensity-high	type-Adimiration	type-Anger	type-Anticipation	type-Boredom	type-Calmness	type-Disgust	type-Fear	type-Hope	type-Indifference	type-Joy	type-Sadness	type-Shame	πολύ+λίγο+κάπως+εντελώς+επιάρμοφα	αφόρητα	παιχνέρια	<OPT>Example				
+	αγαλλιάζω	αγαλλίαση	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(H Anna + H ψυχή της Άννας) αγαλλιάζει (E + από χαρά			
+	αγανακτώ	αγανάκτηση	αγανακτισμέν-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αγανακτεί με τα μέτρα της κυβέρνησης			
+	αγανακτώ	αγανάκτηση	αγανακτισμέν-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αγανακτεί με τα μέτρα της κυβέρνησης			
+	αγωνιό	αγωνία	-	εναγώνιος	αγωνιόδ-	-	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αγωνιά για μέλλον της			
+	αδημονώ	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αδημονεί για το επικείμενο ταξίδι			
+	αδιαφορώ	αδιαφορία	-	αδιάφορος	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αδιαφορεί για τον Πέτρο			
+	αισιοδοξώ	αισιοδοξία	-	αισιόδοξος	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αισιοδοχεί για το μέλλον			
+	αισχύνομαι	-	-	αισχύρος	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna δεν αισχύνεται για την κατάντια			
+	αναγαλλιάζω	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H (Anna + ψυχή της Άννας) αναγάλλιασε			
+	ανατρομάζω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ανατρόμαξε			
+	ανυπομονώ	ανυπομονή	-	ανυπόμονοι-	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ανυπομονεί για το δώρο της		
+	απαυδώ	-	απαυδησμέν-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna απηύδωσε από την αδιακρισία του Πέτρου		
+	αρπάζομαι	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αρπάζεται με τον Πέτρο		
+	ασφικτώ	-	-	-	ασφικτικός	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H (Anna + ψυχή της Άννας) ασφικτά		
+	αφηνιάζω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna αφηνιάζει από το θυμό της		
+	βαρυγκομώ	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna βαρυγκομά για το παρελθόν		
+	βαρυγκωμώ	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna βαρυγκωμά για το παρελθόν		
+	βράζω	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna βράζει από θυμό	
+	δεινοπαθώ	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna δεινοπάθησε με τις κακοτυχίες	
+	δυσανασχετώ	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna δυσανασχετεί για τις καθυστερήσεις	
+	δυστυχώ	δυστυχία	δυστυχισμέν-	δύστυχος	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna δυστύχησε	
+	δυσφορώ	δυσφορία	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna δυσφορεί με την συμπεριφορά του Πέτρου	
+	εξανίσταμαι	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna εξανίσταται για τις αδικίες	
+	εξάπτομαι	έξαψη	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna εξάπτεται με τη συμπεριφορά του Πέτρου	
+	επαιρόμαι	έπαρση	επηρμένος	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna επιάρηται για την επιτυχία της	
+	επιχάρω	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna επιχάρει για το πλήγμα μας	
+	ευαρεστούμαι	-	ευαρεστημέν-	ευάρεστος	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ευαρεστήθηκε να μας πει δυο λόγια
+	ευδαιμονώ	ευδαιμονία	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ευδαιμονεί	
+	ευελπιστώ	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ευελπιστεί για το μέλλον	
+	ευτυχώ	ευτυχία	ευτυχισμένος	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna ευτυχεί	
+	εφησυχάζω	-	εφησυχασμέ-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna εφησυχάζει	
+	θρηνώ	θρήνος	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	H Anna θρηνεί (E + για) τις χαμένες πατρίδες	

Πίνακας SV2: σημασιολογική ταξινόμηση

N0 = Experiencer	<ENT>-Verb	V 'concret'	-a = μένος	-a = ής	-a = ικός	-a = τός	-a = *	<ENT>-Noun	N0 V	N1 = Target	Prép N2 = για Cause	Prép N2 = με Cause	N1 = P = Theme	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	type-Admiration	type-Anger	type-Anticipation	type-Boredom	type-Calmness	type-Disgust	type-Envy	type-Fear	type-hate	type-Joy	type-Love	type-Respect	type-sadness	type-shame	type-Trust	ΤΙΟΛΥ+ή/ο+κάρπυς+εντελώς	Examples
+	αγαπώ	+	αγαπημένος	-	-	αγαπητός	-	αγάπη	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα αγαπάει τον Πέτρο	
+	αγαπώ	+	αγαπημένος	-	-	-	-	αγάπη	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα αγαπάει την καλή μουσική	
+	αντιπαθώ	+	-	αντιπαθής	αντιπαθητικός	-	-	αντιπάθεια	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα αντιπαθεί τον Πέτρο	
+	απεχθάνομαι	+	-	απεχθής	-	-	-	απέχθεια	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα απεχθάνεται τον Πέτρο	
+	αποθαυμάζω	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα αποθαύμασε τη θέα	
+	απολαμβάνω	+	-	-	απολαυστικός	-	-	απόλαυση	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα απολαμβάνει τη θέα	
+	αποστρέφομαι	+	-	-	-	-	-	αποστροφή	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα αποστρέφεται τις υπερβολές του Πέτρου	
+	αρέσκομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο Γιάννης αρέσκεται να μιλάει πολύ	
+	αυτοθαυμάζομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο Γιάννης αυτοθαυμάζεται	
+	βαριέμαι	+	-	-	-	βαρετός	-	βαρεμάρα	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα βαριέται τον Πέτρο	
+	γουστάρω	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα γουστάρει τον Πέτρο		
+	γουστάρω	+	-	-	-	γουστόζικος	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα γουστάρει τα ποδήλατα		
+	εκτιμώ	+	-	-	-	-	-	εκτίμηση	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα εκτιμά τη δουλειά του Πέτρου	
+	εμπιστεύομαι	+	-	-	-	έμπιστος	-	έμπιστοσύνη	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα εμπιστεύεται τον Νίκο	
+	ερωτεύομαι	+	ερωτευμένος	-	-	-	-	έρωτας	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα έχει ερωτεύσει (τον Πέτρο+τα μάτια του Πέτρου)	
+	ερωτεύομαι	+	ερωτευμένος	-	-	-	-	έρωτας	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα ερωτεύτηκε τη νέα της δουλειά	
+	ευγνωμόνω	+	-	-	-	ευγνώμων	-	ευγνωμοσύνη	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα ευγνωμόνει τον Πέτρο	
+	ευσπλαγχνίζομαι	+	-	-	ευσπλαχνικός	-	-	ευσπλαχνία	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα ευσπλαγχνίστηκε τον Πέτρο	
+	ευχαριστώ	+	-	-	-	ευχάριστος	-	ευχαριστία	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα ευχαριστάει τον Πέτρο για την προσφορά του	
+	εχθρεύομαι	+	-	-	εχθρικός	-	-	έχθρα	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα εχθρεύεται τον Πέτρο	
+	ζηλεύω	+	ζηλεμένος	-	-	-	-	ζηλιάρης	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα ζηλεύει τον Πέτρο για τα πλούτη του	
+	ηδονίζομαι	+	-	-	ηδονικός	ηδύς	-	ηδονή	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο Γιάννης ηδονίζεται να βασανίζει τους άλλους	
+	θαυμάζω	+	-	-	-	θαυμαστός	θαυμάσιος	θαυμασμός	+	+	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα θαυμάζει την εξυπνάδα του Πέτρου	
+	κακίζω	+	-	-	-	-	-	κακία	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα κακίζει τον Πέτρο για την στάση του	
+	καλοβλέπω	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καλοβλέπει τον Πέτρο	
+	καλοδέχομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καλοδέχτηκε την πρόταση του Πέτρου	
+	καμαρώνω	+	-	-	-	-	-	καμάρι	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καμαρώνει τον Πέτρο για τις επιτυχίες του	
+	καταντρέπομαι	+	καταντροπιασμένος	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καταντράπηκε τον Πέτρο	
+	καταφρονώ	+	καταφρονημένος	-	καταφρονητικός	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καταφρονεί τον Πέτρο για τις αδυναμίες του	
+	καταχάρομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καταχάρει τα παιδιά της	
+	καταχάρομαι	+	καταχαρούμενος	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα καταχάρει την εκδρομή	
+	κρυφοκαμαρώνω	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα κρυφοκαμαρώνει τον Πέτρο για την επιτυχία του	
+	λατρεύω	+	λατρεμένος	-	-	λατρευτός	-	λατρεία	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα λατρεύει τον Πέτρο για τον χαρακτήρα του	
+	λατρεύω	+	-	-	-	-	-	λατρεία	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα λατρεύει (τη μουσική + να παίζει μουσική)	
+	λυπώμαι	+	λυπημένος	-	-	-	λυπηρός	λύπη	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα λυπείται τον Πέτρο	
+	μισώ	+	-	-	-	μισήτος	-	μισός	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα μισεί τον χαρακτήρα του Πέτρου	
+	μισώ	+	-	-	-	μισήτος	-	μισός	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η Άννα μισεί την υποκρισία	
+	μπουχτίζω	+	μπουχτισμένος	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο Γιάννης μπούχισε το διάβασμα	

Πίνακας SV2: Σημαιολογική ταξινόμηση

NO = Experiencer	<ENT>Verb	V concret	-a = μένος	-a = ής	-a = ικός	-a = τός	-a = *	<ENT>Noun	NO V	NI = Target	Prép N2 = για Cause	Prép N2 = με Cause	NI = P = Theme	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	type-Admiration	type-Anger	type-Anticipation	type-Boredom	type-Calmness	type-Disgust	type-Envy	type-Fear	type-hate	type-Joy	type-Love	type-Respect	type-sadness	type-shame	type-Trust	πολύ+λίγο+κάπως+εντελώς	Examples	
+	νοιάζομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα νοιάζεται τον Πέτρο		
+	νοσταλγώ	+	-	-	νοσταλγικός	-	-	νοσταλγία	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο Γιάννης νιώθει νοσταλγία για την πατρίδα	
+	ντρέπομαι	+	ντροπιασμένος	-	ντροπιαστικός	-	-	ντροπιά	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα ντρέπεται τον Πέτρο	
+	οικτρώ	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα οικτρεί τον Πέτρο για την κατάστασή του	
+	πανηγυρίζω	+	-	-	πανηγυρικός	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα πανηγυρίζει την νίκη της ομάδας της	
+	πενθώ	+	-	-	πένθιμος	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα πενθεί τις χαμένες πατρίδες	
+	περιφρονώ	+	περιφρονημένος	-	περιφρονητικός	-	-	περιφρόνηση	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα περιφρονεί τον Πέτρο	
+	ποθώ	+	-	-	-	ποθητός	-	πόθος	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα ποθεί τον Πέτρο	
+	ποθώ	+	-	-	-	ποθητός	-	πόθος	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα ποθήσε τη δόξα	
+	πολυαγαπώ	+	πολυαγαπημένος	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα δεν τον πολυαγαπάει τον Πέτρο
+	πονάω	-	πονεμένος	-	πονετικός	-	-	πόνος	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα πονάει τον Πέτρο
+	προσδοκώ	+	-	-	-	-	-	προσδοκία	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα προσδοκά την επιστροφή στην πατρίδα
+	προσμένω	+	-	-	-	-	-	προσμονή	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα προσμένει την επιστροφή του Νίκου
+	σεβόμαι	+	-	-	σεβαστικός	σεβαστός	-	σεβασμός	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα σεβεται (τον Πέτρο + τη δουλειά μου)
+	σχαίνομαι	+	σχαμένος	-	-	-	-	σχαμερός	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα σχαίνεται την υποκρισία του Πέτρου
+	σπλαγχνίζομαι	+	-	-	σπλαχνικός	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα σπλαγχνίζεται τον Πέτρο
+	συμμερίζομαι	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα συμμερίζεται τον ενθουσιασμό του Πέτρου
+	συμπαθώ	+	-	συμπαθής	συμπαθητικός	-	-	συμπάθεια	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα συμπαθεί τον Πέτρο
+	συμπαθώ	+	-	συμπαθής	συμπαθητικός	-	-	συμπάθεια	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Μαρία συμπαθεί τη Χημεία
+	συμπονώ	+	-	-	συμπνετικός	-	-	συμπνοια	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα συμπονεί τον Πέτρο
+	τρέμω	-	-	-	-	-	-	τρόμος	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα τρέμει (τον Πέτρο + τους σεισμούς)
+	υπεραγαπώ	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα υπεραγαπά τον Πέτρο
+	φθονώ	+	-	-	-	-	-	φθονερός	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα φθονεί τον Γιάννη για την επιτυχία του
+	φοβάμαι	+	φοβισμένος	-	-	-	-	φόβος	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα φοβάται τον Πέτρο
+	χαίρομαι	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα χαίρεται (τα παιδιά της + το σπίτι της)
+	χαίρομαι	+	χαρούμενος	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Άνα χαίρεται (το παιχνίδι + να παίζει)
+	ψυχοπονώ	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	H Μαρία ψυχοπονούσε τους φτωχούς

Πίνακας SV3: σημασιολογική ταξινόμηση

N0 =: Cause	<ENT>Verb	-a =: μένος	-a =: ος	-a =: ικός	<ENT>Noun	N1 =: Experiencer	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	V 'concret'	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-Ambiguous	intensity-Low	intensity-Medim	intensity-high	event-ChangeOfState	type-Anger	type-Calmness	type-Disgust	type-Fear	type-Indifference	type-Joy	type-Sadness	type-Surprise	πολύ+λίγο+κάτω+εντελώς	<OPT>Example
+	αγριεύω	αγριεμένος	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	Οι ερωτήσεις της Άννας αγρίεψαν τον Πέτρο	
+	αηδιάζω	αηδιασμένος	-	αηδιαστικός	αηδία	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	Η Άννα αηδιάζει τον Πέτρο	
+	αλαφιάζω	αλαφιασμένος	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	Οι φωνές της Άννας αλαφιάζουν τον Πέτρο	
+	ανάβω	αναμμένος	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	Ο αγώνας άναψε τον Πέτρο	
+	ανατριχιάζω	-	-	ανατριχιαστικός	ανατριχίλα	+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	Το ουρλιαχτό ανατριχιάζει τον Πέτρο	
+	ανησυχώ	-	ανήσυχος	-	ανησυχία	+	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας ανησύχησαν τον Πέτρο	
+	αρρωσταίνω	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	Η αποτυχία αρρωσταίνει τον Πέτρο	
+	βαραίνω	-	-	βαρύς	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	Τα νέα βάρυναν τον Πέτρο	
+	γαληνεύω	γαληνεμένος	γαλήνιος	-	γαλήνη	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Η φύση γαληνεύει τον Πέτρο	
+	γλυκαίνω	-	γλυκός	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας γλύκανε τον Πέτρο	
+	διασκεδάζω	-	-	διασκεδαστικός	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	Τα αστεία της Άννας διασκεδάζουν τον Πέτρο	
+	ειρηνεύω	-	-	ειρηνικός	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας ειρηνέψαν τον Πέτρο	
+	ευθυμώ	-	εύθυμος	-	ευθυμία	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	Τα αστεία της Άννας ευθύμησαν τον Πέτρο	
+	ημερεύω	-	ήμερος	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Η φύση ημερεύει την ψυχή του Πέτρο	
+	ηρεμώ	-	ήρεμος	-	ηρεμία	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας ηρέμησαν τον Πέτρο	
+	ησυχάζω	-	ήσυχος	-	ησυχία	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας ησύχασαν τον Πέτρο	
+	θυμώνω	θυμωμένος	-	-	θυμός	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας θύμωσε τον Πέτρο	
+	καλμάρω	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας κάλμαραν τον Πέτρο	
+	κατατρομάζω	κατατρομαγμένος	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	Το άγριο ζώο κατατρόμαξε τον Πέτρο
+	κρυώνω	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας κρύωσε την καρδιά του Πέτρο	
+	λαχταρίζω	-	-	-	λαχτάρα	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	Η Άννα λαχτάρισε τον Πέτρο	
+	μαλακώνω	-	-	μαλακός	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας μαλάκωσε τον Πέτρο	
+	μανιάζω	μανιασμένος	-	-	μανία	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά της Άννας έκανε τον Πέτρο να μανιάσει
+	μαραζώνω	μαραζωμένος	-	-	μαράζι	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Ο χαμός του Πέτρο μαραζώνει την Άννα	
+	μαυρίζω	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Η συμπεριφορά της Άννας μαύρισε την ψυχή του Πέτρο	
+	μελαγχολώ	-	-	μελαγχολικός	μελαγχολία	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	Ο χειμώνας μελαγχολεί τον Πέτρο	
+	μερακλώνω	μερακλωμένος	-	-	μεράκι	+	+	-	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Το τραγούδι μεράκλωσε τον Πέτρο	
+	μερεύω	μερωμένος	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	Η στάση της Άννας μέρεψε τον Πέτρο	
+	νευριάζω	νευριασμένος	-	νευρικός	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	Ο θόρυβος νευριάζει τον Πέτρο	

Πίνακας SV3: σημασιολογική ταξινόμηση

N0 =: Cause	<ENT>Verb		-a =: μένος	-a =: ος	-a =: ικός	<ENT>Noun	N1 =: Experiencer	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	V 'concret'	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-Ambiguous	intensity-Low	intensity-Medim	intensity-high	event-ChangeOfState	type-Anger	type-Calmness	type-Disgust	type-Fear	type-Indifference	type-Ioy	type-Sadness	type-Surprise	πολύ+λίγο+κάτω+επτελώς	<OPT>Example	
+	ξαλαφρώνω	ξαλαφρωμένος	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	Η κουβέντα ξαλαφρώνει την ψυχή του Πέτρου	
+	ξανάβω	ξαναμένος	-	-	-		+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Το θέμα έχει ξανάψει τον Πέτρο	
+	παλαβώνω	-	-	παλαβός	-		+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας παλάβωσε τον Πέτρο	
+	παραλύω	-	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	Οι φωνές της Άννας έκαναν τον Πέτρο να παραλύσει	
+	πεισματώνω	πεισματωμένος	-	πεισματάρης	-		+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η κρίση πεισματώσε τον Πέτρο	
+	πεισμώνω	πεισμομένος	-	πείσμων	-		+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η απόφαση της επιτροπής πείσωσε τον Πέτρο	
+	πονάω	πονεμένος	-	πονετικός	πόνος		+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας πόνεσε τον Πέτρο	
+	πονοκεφαλιάζω	-	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας κάνει τον Πέτρο να πονοκεφαλιάσει	
+	σαστίζω	σαστισμένος	-	-	σαστισμάρα		+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	Τα λόγια της Άννας έκαναν τον Γιάννη να σαστίσει	
+	σκάω	σκασμένος	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	Η επιμονή της Άννας έσκασε τον Πέτρο	
+	σκυλιάζω	-	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η επιτυχία της Άννας σκύλιασε τον Πέτρο
+	σπαράζω	-	-	σπαρακτικός	-		-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	Οι φωνές σπαράζουν την καρδιά του Πέτρου	
+	τρομάζω	τρομαγμένος	-	τρομακτικός	τρόμος		+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	Οι φωνές της Άννας τρόμαξαν τον Πέτρο	
+	φουντώνω	φουντωμένος	-	-	-		+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας φούντωσαν τον Πέτρο	
+	φουσκώνω	φουσκωμένος	-	-	φούσκωμα		+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας φούσκωσαν τον Πέτρο	
+	φρικάρω	φρικαρισμένος	-	φρικιαστικός	φρίκη		+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	Η διήγηση της Άννας φρίκαρε τον Πέτρο	
+	χαλαρώνω	-	-	-	-		+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	Τα λόγια της Άννας χαλάρωσαν τον Πέτρο	
+	χολώνω	χολωμένος	-	-	-		+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	Η συμπεριφορά της Άννας χόλωσε τον Πέτρο	

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	N1 =: Experienter	N1 =: Npc (E +N1ge =: Experienter)	Prép N2 =: για Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póτι =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>	
+ αγγίζω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο μουσικός αγγίζει την ψυχή του κοινού με την τέχνη του	
+ αγριεύω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το σκοτάδι αγριεύει την Άννα	
+ αγριεύω	-	-	αγριεμένος	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Γιάννης αγριέψε την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+ αγχώνω	άγχος	αγχωμένος	-	αγχωτικός	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Τα νέα ανακούφισαν την Άννα	
+ αφινιδιάζω	αφινιδιασμός	-	-	αφινιδιαστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος αφινιδιάζει την Άννα με την απόφασή του	
+ αλαφιάζω	αλαφιασμα	αλαφιασμένος	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο θόρυβος αλαφιάζει την Άννα	
+ ανακατεύω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι ανοησίες του Πέτρου κάνουν την Άννα να ανακατεύεται	
+ ανακατώνω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι ανοησίες του Πέτρου κάνουν την Άννα να ανακατώνεται	
+ ανακουφίζω	ανακούφιση	ανακουφισμένος	-	ανακουφιστικός	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Τα νέα ανακούφισαν την Άννα	
+ αναστατώνω	αναστάτωση	αναστατωμένος	ανάστατος	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος αναστάτωσε την Άννα με τα λόγια του
+ αναταράζω	αναταραχή	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η (απόφαση του Πέτρου + σεισμική δόνηση) ανατάραξε την Άννα
+ αναταράσσω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η (απόφαση του Πέτρου + σεισμική δόνηση) ανατάραξε την Άννα
+ ανεβάζω	-	ανεβασμένος	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η αισιοδοξία του Πέτρου ανεβάζει την Άννα
+ απελπίζω	απελπισία	απελπισμένος	-	απελπιστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η διάγνωση του Πέτρου έχει απελπίσει την Άννα ότι θα γίνει ποτέ καλά
+ απογοητεύω	απογοήτευση	απογοητευμένος	-	απογοητευτικός	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος απογοητεύει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ αποζουρλαίνω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο ερχομός του μωρού αποζούρλανε την Άννα
+ αποθαρρύνω	αποθάρρυνση	αποθαρρυσμένος	-	αποθαρρυντικός	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η κριτική του Πέτρου αποθαρρύνει την Άννα να γράψει
+ αποθηριώνω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ατιμωρησία αποθηριώνει την Άννα
+ αποκαρδιώνω	-	αποκαρδιωμένος	-	αποκαρδιωτικός	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος αποκαρδιώνει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ απολωλαίνω	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος απολωλαίνει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ αποσβολώνω	-	αποσβολωμένος	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η Μαρία αποσβόλωσε τον Γιάννη με τα λόγια της
+ αποφορτίζω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος αποφορτίζει την Άννα με τη μουσική του

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>		
+	απωθώ	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η τεχνολογία απωθεί την Άννα	
+	βασανίζω	-	βασανισμένος	-	βασανιστικός	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος βασανίζει την Άννα με τη γκρίνια του	
+	βουρλίζω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος βουρλίζει την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+	γοητεύω	-	γοητευμένος	-	γοητευτικός	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος γοητεύει την Άννα με τα λόγια του	
+	δαμονίζω	-	δαμονισμένος	-	δαμονικός	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Π Πέτρος δαμονίζει την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+	δηλητηριάζω	-	δηλητηριασμέν	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος δηλητηριάζει την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+	διαλύω	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος διαλύει την Άννα με τα λόγια του	
+	διεγείρω	διέγερση	διεγερμένος	-	διεγερτικός	-	+	+	+	~	~	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος διεγείρει την Άννα με τα λόγια του	
+	δονώ	δόνηση	-	-	-	-	+	-	+	~	~	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	~	
+	δυσαρεστώ	δυσಾರೆσκεια	δυσαρεστημέν	-	δυσάρεστος	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος δυσαρεστεί την Άννα με την άρνησή του
+	εγκαρδιώνω	εγκαρδίωση	-	-	εγκαρδιτικός	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εγκαρδιώνει την Άννα με τα λόγια του
+	εκνευρίζω	εκνευρισμός	εκνευρισμένος	-	εκνευριστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εκνευρίζει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	εκπλήσσω	έκπληξη	έκπληκτος	-	εκπληκτικός	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξέπληξε την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	εκπλήττω	έκπληξη	έκπληκτος	-	εκπληκτικός	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξέπληξε την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	εκτονώνω	εκτόνωση	εκτονωμένος	-	εκτονωτικός	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το διάβασμα εκτονώνει την Άννα
+	εκφοβίζω	εκφοβισμός	εκφοβισμένος	-	εκφοβιστικός	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εκφοβίζει την Άννα
+	ελκύω	-	-	-	ελκυστικός	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η τέχνη ελκύει την Άννα
+	έλκω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η τέχνη έλκει την Άννα
+	εμπυχώνω	εμπύχωση	εμπυχωμένος	-	εμπυχτικός	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εμπυχώνει την Άννα με τα λόγια του
+	ενθαρρύνω	ενθάρρυνση	ενθαρρυσμένος	-	ενθαρρυντικός	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ενθαρρύνει την Άννα με τα λόγια του
+	ενθουσιάζω	ενθουσιασμός	ενθουσιασμένο	-	ενθουσιαστικός	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ενθουσιάζει την Άννα με τα λόγια του
+	ενοχλώ	ενόχληση	ενοχλημένος	-	ενοχλητικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ενοχλεί την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	εντυπωσιάζω	εντυπωσιασμέ	εντυπωσιασμέν	-	εντυπωσιακός	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εντυπωσιάζει την Άννα με τη ψυχραμία του

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction			
+ εξαγριώνω	-	εξαγριωμένος	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξαγριώνει την Άννα με τα ψέματά του		
+ εξάπτω	έξαψη	εξημένος	-	-	-	-	?	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η νέα προοπτική εξάπτει την Άννα		
+ εξεγείρω	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	~		
+ εξερεθίζω	-	-	-	-	-	-	?	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	~		
+ εξευμενίζω	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι άνθρωποι εξευμενίζουν τους θεούς με τις θυσίες		
+ εξευτελίζω	εξευτελισμός	-	-	εξευτελιστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξευτελίζει την Άννα με τη συμπεριφορά του		
+ εξοργίζω	-	εξοργισμένος	-	εξοργιστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξοργίζει την Άννα με τα λόγια του		
+ εξουθενώνω	εξουθένωση	εξουθενωμένος	-	εξουθενωτικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος εξουθενώνει την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+ ερεθίζω	ερεθισμός	ερεθισμένος	-	ερεθιστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ερεθίζει την Άννα με τα ψέματά του	
+ ευφραίνω	ευφροσύνη	-	-	ευφραντικός	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Η μουσική ευφραίνει (την Άννα + την ψυχή της Άννας)		
+ ευχαριστώ	ευχαρίστηση	ευχαριστημένος	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ευχαριστεί την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+ ζαλίζω	ζάλη	ζαλισμένος	-	ζαλιστικός	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ζαλίζει την Άννα με την επιμονή του	
+ ζεματίζω	ζεμάτισμα	ζεματισμένος	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	~	
+ ζουρλαίνω	-	ζουρλαμένος	-	ζουρλός	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ζουρλαίνει την Άννα με την επιμονή του	
+ ηρεμίζω	ηρεμία	ήρεμος	-	ηρεμιστικός	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ηρεμίζει την Άννα με τα λόγια του
+ θαμπώνω	-	θαμπωμένος	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος θαμπώνει την Άννα με την εξυπνάδα του	
+ θέλγω	θέληση	-	-	θελκτικός	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος θέλγει την Άννα με την εξυπνάδα του
+ θίγω	-	θιγμένος	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος έθιξε την Άννα με τα λόγια του
+ θλίβω	θλίψη	θλιμμένος	-	θλιβερός	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	Ο Πέτρος θλίβει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ θορυβώ	θορύβηση	θορυβημένος	-	-	+	+	-	+	?	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος θορύβησε την Άννα με τα νέα του
+ ικανοποιώ	ικανοποίηση	ικανοποιημένος	-	ικανοποιητικός	+	+	-	+	?	+	+	?	?	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συγγνώμη του Πέτρου ικανοποιεί την Άννα
+ καθισχάζω	καθισχύαση	καθισχυασμένος	-	καθισχυαστικός	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος καθισχάζει την Άννα με τη συνγωγή του
+ καίω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το θέαμα μου καίει την καρδιά

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>		
+ καίω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ανεργία καίει τους νέους
+ κακοκαρδίζω	-	κακοκαρδισμέν-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κακοκαρδίζει την Άννα με τα λόγια του
+ καλοκαρδίζω	-	καλόκαρδος	-	καλόκαρδος	-	-	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κακοκάρδισε την Άννα με τα λόγια του
+ καταβασανίζω	-	καταβασανισμέ-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ανεργία καταβασανίζει την Άννα ψυχικά
+ καταγοητεύω	-	καταγοητευμέν-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος καταγοήτευσε την Άννα με τη μουσική του
+ καταδελεύω	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η πολιτική καταδελεύει την Άννα
+ καταθλίβω	κατάθλιψη	καταθλιπτικός	-	καταθλιπτικός	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά του Πέτρου καταθλίβει την Άννα
+ καταθορυβώ	-	καταθορυβημέ-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η επιθετικότητα του Πέτρου καταθλίβει την Άννα
+ καταλυτώ	-	καταλυτημένος	-	-	-	+	+	-	+	?	+	?	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η απόφαση του Πέτρου καταλυτεί την Άννα
+ καταμαγεύω	-	καταμαγεμένος	-	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η αποτυχία του Πέτρου καταλύτησε την Μαρία
+ καταντροπιάζω	-	καταντροπιασμ-	-	-	-	+	+	-	+	?	+	?	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά του Πέτρου καταντροπιάζει την Άννα
+ καταπικραίνω	-	καταπικραμένο	-	-	-	-	+	+	+	?	?	?	?	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι κατηγορίες του Πέτρου καταπικραίνουν την Άννα
+ καταπλήσω	κατάπληξη	κατάπληκτος	-	καταπληκτικός	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατέπληξε την Άννα με τις επιδόσεις του
+ καταπραΰνω	-	-	-	καταπραΰντικός	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συντροφιά καταπραΰνει την θλιψη της Άννας
+ καταπτοώ	-	καταπτοημένος	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η απαισιοδοξία του Πέτρου καταπτοεί την Άννα
+ καταρρακώνω	καταρράκωση	καταρρακωμέν-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος καταρράκωσε την Άννα με τα νέα
+ κατασαγηνεύω	-	κατασαγηνευμέ-	-	κατασαγηνευτικ	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατασαγηνεύει την Άννα με την υποκριτική του
+ καταστενοχωρώ	-	καταστενοχωρη-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος έχει καταστενοχωρήσει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ κατασυγκινώ	-	κατασυγκινημέ-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος έχει κατασυγκινησει την Άννα με τα λόγια του
+ κατασυγχίζω	-	κατασυγχισμέν-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατασυγχίζει την Άννα με τα λόγια του
+ καταταράζω	-	καταταραγμέν-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι φωνές του Πέτρου καταταράζουν την Άννα
+ κατατρώω	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ζήλεια κατατρώει την ψυχή του Πέτρου

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>	
+	κατενθουσιάζω	-	κατενθουσιασ-	-	κατενθουσιώδη	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ερμηνεία του Πέτρου κατενθουσιάζει το κοινό
+	κατεξευτελίζω	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατεξευτελίζει την Άννα
+	κατευνάζω	-	-	-	κατευναστικός	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατευνάζει την Άννα με τα λόγια του
+	κατευφραίνω	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η επιτυχία του Πέτρου κατευφραίνει την Άννα
+	κατευχριστώ	-	κατευχριστήμ-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά του Πέτρου κατευχριστεί την Άννα
+	κεραυνοβολώ	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κατακεραύνωσε την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	κολακεύω	-	κολακευμένος	-	κολακευτικός	+	+	-	+	~	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κολακεύει την Άννα με τα λόγια του
+	κουράζω	κούραση	κουρασμένος	-	κουραστικός	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κουράζει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	κουφαίνω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος κούφανε την Άννα με τα νέα του
+	λαχταρώ	λαχτάρα	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Γιάννης λαχτάρησε τη Μαρία με τις φωνές του
+	λυτώ	λύπη	λυπημένος	-	λυπητερός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά του Πέτρου λυπεί την Άννα
+	λυτρώνω	λύτρωση	λυτρωμένος	-	λυτρωτικός	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η αλήθεια λυτρώνει την Άννα (E + από την αγωνία)
+	λωλαίνω	-	λωλός	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος λωλαίνει την Άννα με τις φωνές του
+	μαγεύω	-	μαγεμένος	-	μαγευτικός	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος μάγεψε την Άννα με τη μουσική του
+	μερακλώνω	μεράκι	μερακλωμένος	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η μουσική μερακλώνει την Άννα
+	μερώνω	-	μερωμένος	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η μουσική μερώνει τον Ζορμπά
+	μουρλαίνω	-	μουρλός	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος μούρlane την Άννα με τις φωνές του
+	νταλκαδιάζω	νταλκάς	νταλκαδιασμέν-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η μουσική νταλκάδιασε την Άννα
+	ντροπιάζω	ντροπή	ντροπιασμένος	-	ντροπιαστικός	+	+	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ντροπιάζει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	ξαναεκνευρίζω	-	ξαναεκνευρισμ-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξαναεκνευρίζει την Άννα με τα λόγια του
+	ξαναεκπλήσω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξαναεκπλήσει την Άννας με τις επιδόσεις του
+	ξαναεμφυχώνω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο προπονητής ξαναεμφυχώνει τους παίκτες με τα λόγια του
+	ξαναενθαρρύνω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο προπονητής ξαναενθαρρύνει τους παίκτες να κερδίσουν

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>
+	ξανανευθουσιάζω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξανανευθουσιάζει την Άννα με την πρότασή του
+	ξανανευτωσιάζω	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξανανευτωσιάζει την Άννα με την πρότασή του
+	ξαναεξοργίζω	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξαναεκπλήσσει την Άννα με την πρότασή του
+	ξαναεξουθενώνω	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξαναεξουθενώνει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	ξαφνιάζω	-	ξαφνιασμένος	-	ξαφνικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξαφνιάζει την Άννα με την πρότασή του
+	ξελιγώνω	-	ξελιγωμένος	-	ξελιγωτικός	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ξελιγώνει την Άννα με τα αστεία του
+	ξενίζω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η εικόνα ξενίζει τους πολίτες
+	ξετρελαίνω	-	ξετρελαμένος	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το μωρό ξετρελαίνει την Άννα με τα καμώματά του
+	οιστρηλατώ	οίστρος	-	οιστρήλατος	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Καρυωτάκης οιστρηλατεί τους νέους
+	οργίζω	οργή	οργισμένος	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Η αδικία οργίζει την Άννα
+	παθιάζω	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η πολιτική παθιάζει την Άννα
+	πανικοβάλλω	πανικός	-	πανικόβλητο	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Ο Πέτρος πανικοβάλλει την Άννα με τα λόγια του
+	παραζαλίζω	παραζάλη	παραζαλισμένο	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος παραζαλίζει την Άννα με τη φλυαρία του
+	παρακουράζω	-	παρακουρασμέ-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος παρακουράζει την Άννα με την ιδιοτροπία του
+	παραξενεύω	-	παραξενεμένος	-	παράξενος	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η συμπεριφορά της Μαρίας παραξενεύει την Άννα
+	παρηγορώ	-	παρηγορημένοι	-	παρηγορητικός	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος παρηγορεί την Άννα με τη στάση του
+	πειράζω	-	πειραγμένος	-	πειρακτικός	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η στάση του Πέτρου πειράζει την Άννα
+	πικάρω	-	πικαρισμένος	-	πικαριστικός	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος πικάρει την Άννα
+	πικραίνω	πικρία	πικραμένος	-	πικρός	-	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	Ο Γιάνης πικραίνει την Άννα με τα λόγια του
+	πικροκαρδίζω	-	πικροκαρδισμέ-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ήττα πικροκάρδισε την Άννα
+	πληγώνω	-	πληγωμένος	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	Η αδιαφορία (E+του Πέτρου) πληγώνει την Άννα
+	πνίγω	πνίξιμο	πνιγμένος	-	πνιγηρός	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος πνίγει την Άννα με την υπερπροστασία του
+	πραΐνω	-	-	-	πραΐντικός	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος πραΐνει την Άννα με τα λόγια του

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

NO =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	NI =: Experiencer	NI =: Npc (E +N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Póti =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction			
+	πρήζω	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος πρήζει την Άννα με την επιμονή του	
+	προκαλώ	-	-	-	προκλητικός	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος προκαλεί την Άννα με το ύφος του	
+	προσβάλλω	-	προσβεβλημένος	-	προσβλητικός	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος προσβάλλει την Άννα με τη στάση του	
+	πτοώ	-	πτοημένος	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι δυσκολίες πτοούν την Άννα	
+	ρεζιλεύω	-	-	-	ρεζιλευτικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ρεζιλεύει την Άννα με τη συμπεριφορά του	
+	σαγηνεύω	σαγήνη	σαγηνεύμενος	-	σαγηνευτικός	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το Βυζάντιο σαγηνεύει την Ελένη με τις αντιφάσεις του	
+	σεκλετίζω	σεκλέτι	σεκλετισμένος	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	Η μουσική σεκλετίζει τον Πέτρο	
+	σκιάζω	-	σκιαγμένος	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	Ο Πέτρος σκιάζει την Άννα με τις φωνές του	
+	σκαβώνω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η Άννα σκαβώνει τον Πέτρο με την ευγένειά της	
+	σκοτίζω	-	σκοτισμένος	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος σκοτίζει την Άννα με τα προβλήματά του
+	σοκάρω	σοκ	σοκαρισμένος	-	σοκαριστικός	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος σοκάρει την Άννα με τις αποκαλύψεις του
+	στενοχωρώ	στενοχώρια	στενοχωρημένος	-	στενόχωρος	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	Ο Πέτρος στενοχωρεί την Άννα με τη στάση του	
+	συγκινώ	συγκίνηση	συγκινημένος	-	συγκινητικός	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος συγκινεί την Άννα με τη στάση του
+	συγκλονίζω	-	συγκλονισμένοι	-	συγκλονιστικός	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο ηθοποιός συγκλονίζει τους θεατές με την ερμηνεία του
+	συγχύζω	σύγχυση	συγχυσμένος	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος συγχίζει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+	συναρπάζω	-	-	-	συναρπαστικός	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο ηθοποιός συναρπάζει τους θεατές με την ερμηνεία του
+	συνεπαίρνω	-	συνεπαρμένος	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η μελωδία συνεπαίρνει το κοινό
+	συνταράζω	-	-	-	συνταρακτικός	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Η υπόθεση Κλίντον συνταράζει τις ΗΠΑ
+	συντριβώ	συντριβή	συντετριμμένος	-	συντριπτικός	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η απώλεια συντριβεί τον αφηγητή
+	σφάζω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Τα λόγια του Πέτρου σφάζουν την Άννα
+	ταλαιπωρώ	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Οι σκέψεις ταλαιπωρούν τον Πέτρο
+	ταράζω	ταραχή	ταραγμένος	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τάρaxe την Άννα με τις φωνές του
+	ταρακουνάω	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος ταρακούνισε την Άννα με τα νέα

Πίνακας SV4: σημασιολογική ταξινόμηση

N0 =: Trigger	<ENT>V	<ENT>Noun	a =: μένος	a =: ος	a =: ικός	V 'concret'	N1 =: Experiencer	N1 =: Npc (E+N1ge =: Experiencer)	Prép N2 =: με Cause	Prép N2 =: για Cause	Prou =: Cause	Pótu =: Cause	Pva =: Cause	polarity-Positive	polarity-Negative	polarity-Neutral	polarity-ambiguous	intensity-Low	intensity-Medium	intensity-high	event-CauseEmotion	type-Admiration	type-Anger	type-Calmness	type-Disappointment	type-Disgust	type-Embarrassment	type-Fear	type-Joy	type-Sadness	type-Satisfaction	<OPT>	
+ τέρπω	τέρψη	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο μουσικός τέρπει το κοινό με την ερμηνεία του
+ τονώνω	-	τονωμένος	-	τονωτικός	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τόνωσε την Άννα με τα λόγια του
+ τρελαίνω	-	τρελαμένος	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Το μωρό τρελαίνει την Άννα με τα σκέρτσα του
+ τρελαίνω	-	τρελαμένος	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τρελαίνει την Άννα με τη συμπεριφορά του
+ τρομοκρατώ	τρόμος	τρομοκρατημέν-	-	τρομερός	-	+	+	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τρομοκρατεί την Άννα με τα λόγια του
+ τσακίζω	-	τσακισμένος	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Τα προβλήματα τσακίζουν την Μαρία
+ τσαντίζω	τσαντίλα	ταντισμένος	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τσαντίζει τη Μαρία με τη στάση του
+ τσατίζω	τσατίλα	τατισμένος	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος τσατίζει τη Μαρία με τη στάση του
+ τυραννάω	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	Η Άννα τυραννάει τον Πέτρο με τη συμπεριφορά της
+ υποχρεώνω	υποχρέωση	υποχρεωμένος	-	υποχρεωτικός	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Η ευγένεια του Πέτρου υποχρεώνει την Άννα
+ φαρμακώνω	φαρμάκι	φαρμακωμένος	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος φαρμακώνει την Άννα με τα λόγια του
+ φλέγω	φλόγα	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο πόθος της ελευθερίας φλέγει την καρδιά του Ρήγα
+ φοβερίζω	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος φοβερίζει την Άννα
+ φοβίζω	φόβος	φοβισμένος	-	φοβιστικός	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	Τα λόγια του Πέτρου φοβίζουν την Άννα
+ φορτίζω	-	φορτισμένος	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος φορτίζει την Άννα με τα λόγια του
+ φουρκίζω	φούρκα	φουρκισμένος	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ο Πέτρος φουρκίζει την Άννα με την επιμονή του
+ χαροποιώ	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	Ο Πέτρος χαροποίησε την Άννα με τα νέα του
+ ψυχαγωγώ	-	-	-	ψυχαγωγικός	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	Η παρέα ψυχαγωγεί τα παιδιά

Πίνακας SV5: σημασιολογική ταξινόμηση

N0 = Target	Ppvge = Experiencer	<ENT>Verb	<ENT>Adj	N0 V = Target V	N0 V Prep N1 = Target V Prep Experiencer	polarity-Positive	polarity-Negative	intensity-Medium	intensity-High	type-Admiration	type-Sadness	Examples
+	+	αρέσω	-	+	+	+	-	+	-	+	-	Η Άννα αρέσει πολύ στον Πέτρο
-	+	αρέσω	αρεστός	+	+	+	-	+	-	+	-	Το γεγονός ότι η Άννα έφυγε δεν άρεσε στον Πέτρο
+	+	γουστάρω	-	-	+	+	-	+	-	+	-	Το ότι η Άννα έφυγε δεν του γουστάρει
+	+	καλαρέσω	-	+	+	+	-	+	-	+	-	Η Άννα καλάρωσε στον Πέτρο
-	+	καλαρέσω	-	+	+	+	-	+	-	+	-	Το γεγονός ότι ήρθες καλάρωσε στον Πέτρο
+	+	καλοαρέσω	-	+	+	+	-	+	-	+	-	Η Άννα καλοάρεσε στον Πέτρο
-	+	καλοαρέσω	-	+	+	+	-	+	-	+	-	Το γεγονός ότι όλοι τον πρόσεχαν καλοάρεσε στον Πέτρο
-	+	κοστίζω	-	+	+	-	+	+	-	-	+	Η απώλεια κόστισε στον Πέτρο
-	+	λείπω	-	-	+	-	+	+	-	-	+	Η Άννα του λείπει του Πέτρο
+	+	πολυαρέσω	-	+	+	+	-	-	+	+	-	Η Άννα δεν πολυαρέσει στον Πέτρο
-	+	πολυαρέσω	-	+	+	+	-	-	+	+	-	Το γεγονός δεν πολυάρεσε στον Πέτρο
+	+	πολυγουστάρω	-	-	-	+	-	+	-	+	-	Το ότι η Άννα έφυγε δεν του πολυγουστάρει του Πέτρο
-	+	στοιχίζω	-	~	+	-	+	+	-	-	+	Το γεγονός ότι η Άννα έφυγε στοίχισε στον Πέτρο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Κατάλογος ιδιοτήτων

Ιδιότητα	Πίνακας	Είδος ιδιότητας	Παράδειγμα
[N0 V (καρδιά+ψυχή) N1humgen <-> N0 Ppvge V (καρδιά+ψυχή) (E+N1ge)]	GSV4	μετασηματισμός	Ο Γιάννης φαρμακώνει την καρδιά μου <-> Ο Γιάννης μου φαρμακώνει την καρδιά
[N0 V (μυαλό+ηθικό) N1ge <-> N0 Ppvge V (μυαλό+ηθικό) (E+N1ge)]	GSV4	μετασηματισμός	Ο Γιάννης ανεβάζει το ηθικό μου <-> Ο Γιάννης μου ανεβάζει το ηθικό
[N0 V N1 <-> N0 (είμαι + νιώθω + αισθάνομαι) V-a (E + Prép N1)]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης ερωτεύεται τη Μαρία <-> Ο Γιάννης είναι ερωτευμένος με τη Μαρία
[N0 V N1 <-> N0 Vsup Nsent Prép N1]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγαπάει τη Μαρία <-> Ο Γιάννης νιώθει αγάπη για τη Μαρία
[N0 V N1 <-> N0 είμαι V-ικός (E + Prép N1)]	GSV4	μετασηματισμός	Η κατάσταση αποθαρρύνει τα παιδιά <-> Η κατάσταση είναι αποθαρρυντική (E + για
[N0 V N1 <-> N0 κάνω N1 να Vpass]	GSV4	μετασηματισμός	Ο Γιάννης απογοητεύει τη Μαρία <-> Ο Γιάννης κάνει τη Μαρία να απογοητεύεται
[N0 V N1 <-> N1 (είμαι + νιώθω + αισθάνομαι) V-a (E + Prép N0)]	GSV3, GSV4	μετασηματισμός	Η Άννα θύμωσε τον Γιάννη <-> Ο Γιάννης είναι θυμωμένος με την Άννα
[N0 V N1 <-> N1 Vsup V-n (E + Prép N0)]	GSV3, GSV4	μετασηματισμός	Η Άννα θύμωσε τον Γιάννη <-> Ο Γιάννης νιώθει θυμό (E + για την Άννα)
[N0 V N1 <-> N1 είμαι V-ής (E+Prép N0)]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αντιπαθεί τη Μαρία <-> Η Μαρία είναι αντιπαθής (E + στον Πέτρο)
[N0 V N1 <-> N1 είμαι V-a-μένος (E+N0ge)]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγαπάει τη Μαρία <-> η Μαρία είναι αγαπημένη του
[N0 V N1 <-> N1 είμαι V-a (E + Prép N0)]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγαπάει τη Μαρία <-> Η Μαρία είναι αγαπητή
[N0 V N1 <-> Nsent N0]	GSV4	μετασηματισμός	Οι εξετάσεις αγχώνουν τα παιδιά <-> το
[N0 V N1 <-> Nsent N0ge (E + Prép N1)]	GSV2	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγαπάει τη Μαρία <-> η αγάπη του Γιάννη για τη Μαρία
[N0 V N1 <-> Nsent N0ge]	GSV3	μετασηματισμός	Ο πόλεμος τρομάζει τους ανθρώπους <-> ο
[N0 V N1 <-> Nsent N1 (E + Prép N0)]	GSV4	μετασηματισμός	Ο Γιάννης απογοητεύει τη Μαρία <-> η απογοήτευση της Μαρίας
[N0 V N1 <-> Nsent N1ge (E + Prép N0)]	GSV3	μετασηματισμός	Η Άννα θυμώνει τον Γιάννη <-> Ο θυμός του Γιάννη
[N0 V N1 <-> Nsent N1ge]	GSV2	μετασηματισμός	Οι άνθρωποι αγαπούν την πατρίδα <-> η
[N0 V N1 <-> N0 Vop N1 να V1]	GSV3	μετασηματισμός	Η Άννα θύμωσε τον Πέτρο <-> Η Άννα
[N0 V N1 <-> N1 V (E + Prép N0)]	GSV3	καθοριστική δομή	Η Άννα θύμωσε τον Πέτρο <-> Ο Πέτρος
[N0 V N1ge <-> N0 Pp-ge V N1ge]	GSV5	καθοριστική δομή	Ο Γιάννης της αρέσει της Μαρίας
[N0 V Prép N1 <-> N0 V N1ge]	GSV6	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία <-> Ο Γιάννης
[N0 V Prép N1 <-> N1 Vop N0acc Pνα]	GSV1	μετασηματισμός	Ο Γιάννης καρδιοχτυπά για τη Μαρία <-> Η Μαρία κάνει τον Γιάννη να καρδιοχτυπά
[N0 V Prép N1 <-> Nsent N1ge]	GSV1	μετασηματισμός	Οι άνθρωποι φρίττουν με τον πόλεμο <-> η
[N0 V Ω <-> N0 (είμαι+νιώθω+αισθάνομαι) V-μένος Ω]	GSV1	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγανακτεί <-> Ο Γιάννης είναι αγανακτισμένος
[N0 V Ω <-> N0 (είμαι+νιώθω+αισθάνομαι) V-ος Ω]	GSV1	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αδιαφορεί <-> Ο Γιάννης είναι αδιάφορος
[N0 V Ω <-> N0 Vsup Nsent Ω]	GSV1	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγανακτεί <-> Ο Γιάννης νιώθει
[N0 V Ω <-> N0 είμαι V-ος Ω]	GSV5	μετασηματισμός	Ο Γιάννης είναι αρεστός
[N0 V Ω <-> Nsent N0ge Ω]	GSV1	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγανακτεί <-> η αγανάκτηση
[passif =: από]	GSV4	μετασηματισμός	Η Μαρία αναστατώθηκε από τις φωνές
[passif =: για]	GSV4	μετασηματισμός	
[passif =: με]	GSV4	μετασηματισμός	Ο Γιάννης αγχώνεται με τα μαθηματικά
[passif]	GSV2	μετασηματισμός	(Η ταινία + ο ηθοποιός) αγαπήθηκε από το

Ιδιότητα	Πίνακας	Είδος ιδιότητας	Παράδειγμα
[Prep z.]	GSV1	μετασχηματισμός	Ο Γιάννης θρηνεί για τα παιδιά του <-> Ο
[restructuration]	GSV2, GSV3, GS	μετασχηματισμός	Ο Γιάννης θαυμάζει τη Μαρία για το
[αλληλοπάθεια]	GSV2	μετασχηματισμός	Ο Γιάννης και η Μαρία αγαπιούνται
<ENT>Noun	GSV1, GSV2, GS	μορφολογία	-
-a =: V-ετικός	GSV2	μορφολογία	-
-a =: V-ής	GSV2	μορφολογία	-
-a =: V-ητικός	GSV1, GSV2	μορφολογία	-
-a =: V-ητός	GSV2	μορφολογία	-
-a =: V-ικός	GSV3	μορφολογία	-
-a =: V-μένος	GSV1, GSV2, GS	μορφολογία	-
-a =: V-ος	GSV1, GSV3, GS	μορφολογία	-
-a =: V-τικός	GSV4	μορφολογία	-
-a =: V-τός	GSV2	μορφολογία	-
-a =: V-ώδης	GSV1	μορφολογία	-
N V N1 (E + Prép N2)	GSV2	καθοριστική δομή	Ο Γιάννης θαυμάζει τη Μαρία για το
N0 =: (η ψυχή + η καρδιά) (E + N0ge)	GSV1, GSV2	κατανομής	Η ψυχή μου αγωνιά
N0 =: det (E + Nop) Pνα	GSV4, GSV5	κατανομής	(Η σκέψη + το) να φύγουμε ενθουσιάζει τη
N0 =: det (E + Nop) Ρότι	GSV3, GSV4, GS	κατανομής	Το (E + γεγονός) ότι φύγατε νευρίασε τον
N0 =: Nhum	GSV1, GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης αγανακτεί
N0 =: Nnr	GSV3, GSV4, GS	κατανομής	Η φασαρία νευριάζει τον Πέτρο
N0 =: Pνα	GSV3, GSV4, GS	κατανομής	Νευριάζει τον Πέτρο να χάνει
N0 =: Ρπου	GSV5	κατανομής	Αρέσει στον Γιάννη που έμεινε μόνος του
N0 Pρν V N1	GSV2, GSV3	συντακτική	Ο Γιάννης τη θαυμάζει τη Μαρία
N0 V	GSV2, GSV3, GS	συντακτική	Ο Γιάννης βαριέται
N0 V (E+Prép N1)	GSV1	καθοριστική δομή	Ο Γιάννης αγανακτεί (E + με την
N0 V N1 (E+Prép N2)	GSV3, GSV4	συντακτική	Η Άννα νευρίασε τον Πέτρο (E + με τα
N0 V Prép N1	GSV5	συντακτική	Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία
N1 =: (την καρδιά +την ψυχή) (E+N1ge)	GSV3, GSV4	κατανομής	Η Άννα γαλήνεψε την ψυχή του Πέτρο
N1 =: (το μυαλό+το ηθικό) (E +N1ge)	GSV4	κατανομής	Η Άννα ανεβάζει το ηθικό του Γιάννη
N1 =: det (E+Nop) ότι P	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης σιχαίνεται (τη σκέψη +το) ότι
N1 =: Nhum	GSV3, GSV4, GS	κατανομής	Η Άννα νευρίασε (τον Πέτρο + *την
N1 =: N-hum	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης αγαπάει το διάβασμα
N1 =: P(μην + μήπως)	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης φοβάται μήπως τον δουν
N1 =: Prép N1	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης νοιάζεται τη Μαρία =: Ο Γιάννης
N1 =: Pνα	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης φοβάται να μιλήσει
N1 =: Ρπου	GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης χαίρεται που ήρθε η Μαρία
Pρν-acc	GSV2, GSV3, GS	συντακτική	-
Pρν-neg	GSV2, GSV5	λεξική	Ο Γιάννης δεν πολυαγαπάει τα
[Prép N1 = Pρν]	GSV5	μετασχηματισμός	Ο Γιάννης της αρέσει
Prép N1 =: Prép det (E+Nop) Ρότι	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης αγανακτεί με (την ιδέα + το) ότι
Prép N1 =: από N1	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης κέρωσε από το θέμα
Prép N1 =: από Nsent	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης αγαλλιάζει από χαρά
Prép N1 =: για N1	GSV1, GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης καρδιοχτυπά για τη Μαρία
Prép N1 =: εναντίον N1ge	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης μαινεται εναντίον της Μαρίας
Prép N1 =: εξαιτίας N1	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης υποφέρει εξαιτίας της
Prép N1 =: με N1	GSV1, GSV2	κατανομής	Ο Γιάννης αγανακτεί με την κατάσταση
Prép N1 =: σε N1	GSV5	κατανομής	Ο Γιάννης αρέσει στη Μαρία
Prép N2 =: για N2	GSV2, GSV3, GS	κατανομής	Ο Γιάννης θαυμάζει τη Μαρία για το
Prép N2 =: με N2	GSV3, GSV4	κατανομής	Η Άννα νευρίασε τον Πέτρο με τα λόγια

Ιδιότητα	Πίνακας	Είδος ιδιότητας	Παράδειγμα
Prép N2 =: σε N2	GSV4	κατανομής	-
Prép Nsource =: από	GSV4	κατανομής	-
Ρνα	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης υποφέρει να βλέπει τη Μαρία
Ρότι	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης ευελπιστεί ότι θα τα καταφέρει
Ρπότε	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης αγωνιά πότε θα έρθεις
Ρπου	GSV1	κατανομής	Ο Γιάννης λυπάται που θα φύγει
V 'concret'	GSV1, GSV2, GS	σημασιολογική	-
ευχάριστα+δυσάρεστα	GSV4	λεξική	
πολύ+λίγο+κάπως+εντελώς	GSV1, GSV2, GS	λεξική	Οι φωνές κατατρόμαξαν τον Πέτρο (E +
ψυχολογικά	GSV4	λεξική	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Κατάλογος των ρημάτων (κατ' αλφαβητική σειρά)

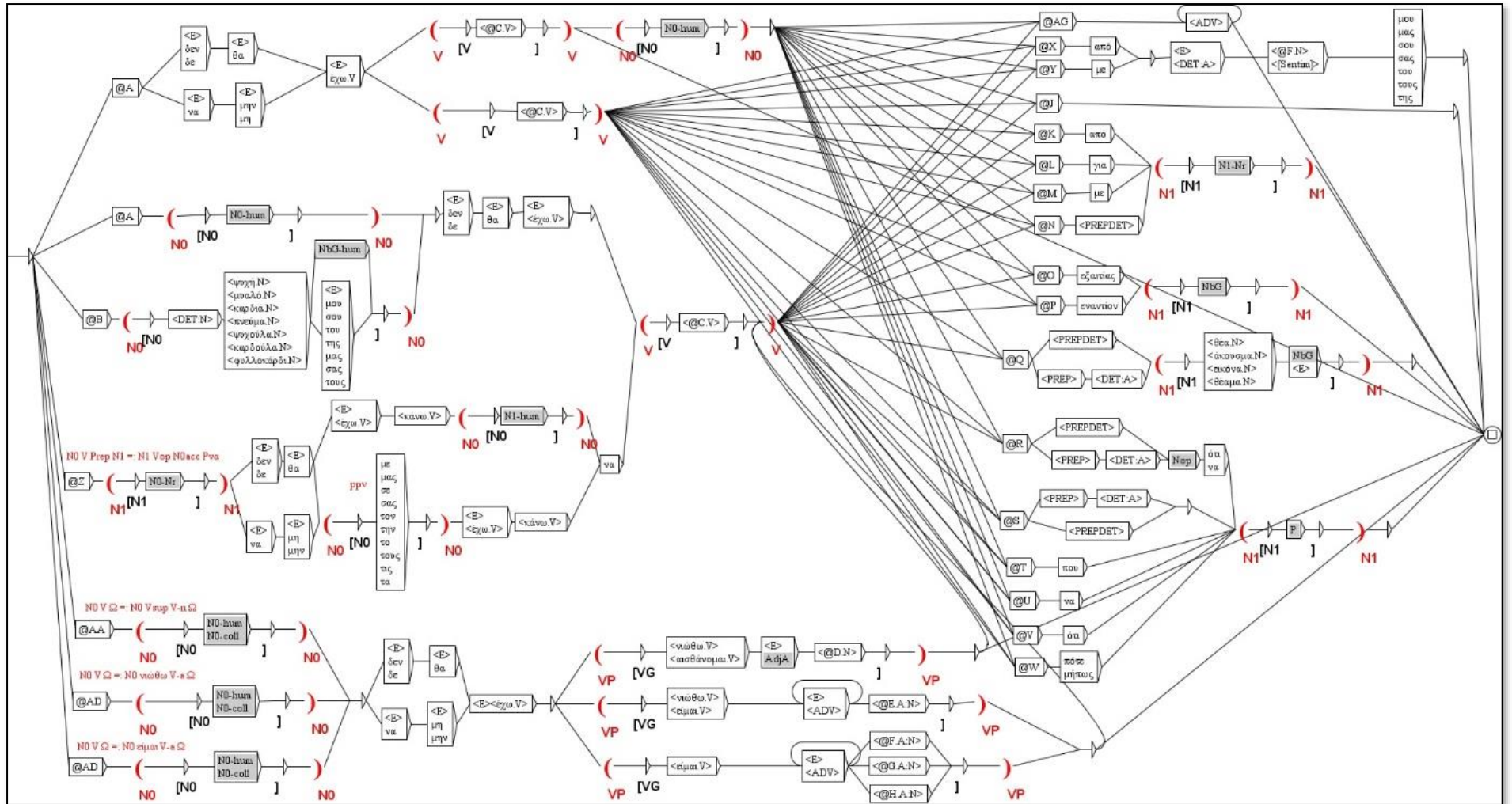
αγαλλιάζω, GSV1	ανεβάζω, GSV4	γαληνεύω, GSV3
αγανακτώ, GSV1	ανησυχώ, GSV3	γλυκαίνω, GSV3
αγαναχτώ, GSV1	αντιπαθώ, GSV2	γοητεύω, GSV4
αγαπώ, GSV2	ανυπομονώ, GSV1	γουστάρω, GSV2
αγαπώ, GSV2	απαυδών, GSV1	γουστάρω, GSV2
αγριεύω, GSV3	απελπίζω, GSV4	γουστάρω, GSV5
αγριεύω, GSV4	απεχθάνομαι, GSV2	δαιμονίζω, GSV4
αγριεύω, GSV4	απογοητεύω, GSV4	δηλητηριάζω, GSV4
αγχώνω, GSV4	αποθαρρύνω, GSV4	διασκεδάζω, GSV3
αγωνιό, GSV1	αποθαυμάζω, GSV2	διεγείρω, GSV4
αδημονώ, GSV1	αποθηριώνω, GSV4	δονώ, GSV4
αδιαφορώ, GSV1	αποκαρδιώνω, GSV4	δυσανασχετώ, GSV1
αηδιάζω, GSV3	απολαμβάνω, GSV2	δυσαρεστώ, GSV4
αισιοδοξώ, GSV1	απολωλαίνω, GSV4	δυστυχώ, GSV1
αισχύνομαι, GSV1	αποσβολώνω, GSV4	δυσφορώ, GSV1
αιφνιδιάζω, GSV4	αποστρέφομαι, GSV2	εγκαρδιώνω, GSV4
αλαφιάζω, GSV3	αρέσω, GSV5	ειρηνεύω, GSV3
αλαφιάζω, GSV4	αρέσω, GSV5	εκνευρίζω, GSV4
ανάβω, GSV3	αρπάζομαι, GSV1	εκπλήσσω, GSV4
αναγαλλιάζω, GSV1	αρρωσταίνω, GSV3	εκτιμώ, GSV2
ανακουφίζω, GSV4	βαραίνω, GSV3	εκτονώνω, GSV4
αναστατώνω, GSV4	βαριέμαι, GSV3	εκφοβίζω, GSV4
αναταράζω, GSV4	βαρυγγωμώ, GSV1	εμπιστεύομαι, GSV2
αναταράσσω, GSV4	βαρυγκομώ, GSV1	εμψυχώνω, GSV4
ανατριχιάζω, GSV3	βασανίζω, GSV4	ενθαρρύνω, GSV4
ανατρομάζω, GSV1	βουρλίζω, GSV4	ενθουσιάζω, GSV4

ενοχλώ, GSV4	ζουρλαίνω, GSV4	καταθέλω, GSV4
εντυπωσιάζω, GSV4	ημερεύω, GSV3	καταθλίβω, GSV4
εξαγριώνω, GSV4	ηρεμίζω, GSV4	καταθορυβώ, GSV4
εξανίσταμαι, GSV1	ηρεμώ, GSV3	καταλυπώ, GSV4
εξάπτομαι, GSV1	ησυχάζω, GSV3	καταμαγεύω, GSV4
εξάπτω, GSV4	θαμπώνω, GSV4	καταντρέπομαι, GSV2
εξεγείρω, GSV4	θαυμάζω, GSV2	καταντροπιάζω, GSV4
εξερεθίζω, GSV4	θέλω, GSV4	καταπικραίνω, GSV4
εξευμενίζω, GSV4	θίγω, GSV4	καταπλήσσω, GSV4
εξευτελίζω, GSV4	θλίβω, GSV4	καταπραύνω, GSV4
εξοργίζω, GSV4	θορυβώ, GSV4	καταπτοώ, GSV4
εξουθενώνω, GSV4	θρηνώ, GSV1	καταρρακώνω, GSV4
επαίρομαι, GSV1	θυμώνω, GSV3	κατασαγηνεύω, GSV4
ερεθίζω, GSV4	ικανοποιώ, GSV4	καταστενοχωρώ, GSV4
ερωτεύομαι, GSV2	καθησυχάζω, GSV4	κατασυγκινώ, GSV4
ερωτεύομαι, GSV2	κακίζω, GSV2	κατασυγχίζω, GSV4
ευαρεστούμαι, GSV1	κακιώνω, GSV1	καταταράζω, GSV4
ευγνωμονώ, GSV2	κακοκαρδίζω, GSV4	κατατρομάζω, GSV3
ευδαιμονώ, GSV1	καλαρέσω, GSV5	κατατρομάζω, GSV3
ευελπιστώ, GSV1	καλαρέσω, GSV5	καταφρονώ, GSV2
ευθυμώ, GSV3	καλμάρω, GSV3	καταχαίρομαι, GSV2
ευσπλαγχνίζομαι, GSV2	καλοαρέσω, GSV5	καταχαίρομαι, GSV2
ευτυχώ, GSV1	καλοαρέσω, GSV5	κατενθουσιάζω, GSV4
ευφραίνω, GSV4	καλοβλέπω, GSV2	κατεξευτελίζω, GSV4
ευχαριστώ, GSV2	καλοδέχομαι, GSV2	κατευνάζω, GSV4
ευχαριστώ, GSV4	καλοκαρδίζω, GSV4	κατευφραίνω, GSV4
εφησυχάζω, GSV1	καμαρώνω, GSV2	κατευχαριστώ, GSV4
εχθρεύομαι, GSV2	καρδιοχτυπώ, GSV1	κερώνω, GSV1
ζαλίζω, GSV4	καταβασανίζω, GSV4	κοκαλώνω, GSV1
ζεματίζω, GSV4	καταγοητεύω, GSV4	κολακεύω, GSV1
ζηλεύω, GSV2	καταδελεάζω, GSV4	κορώνω, GSV1

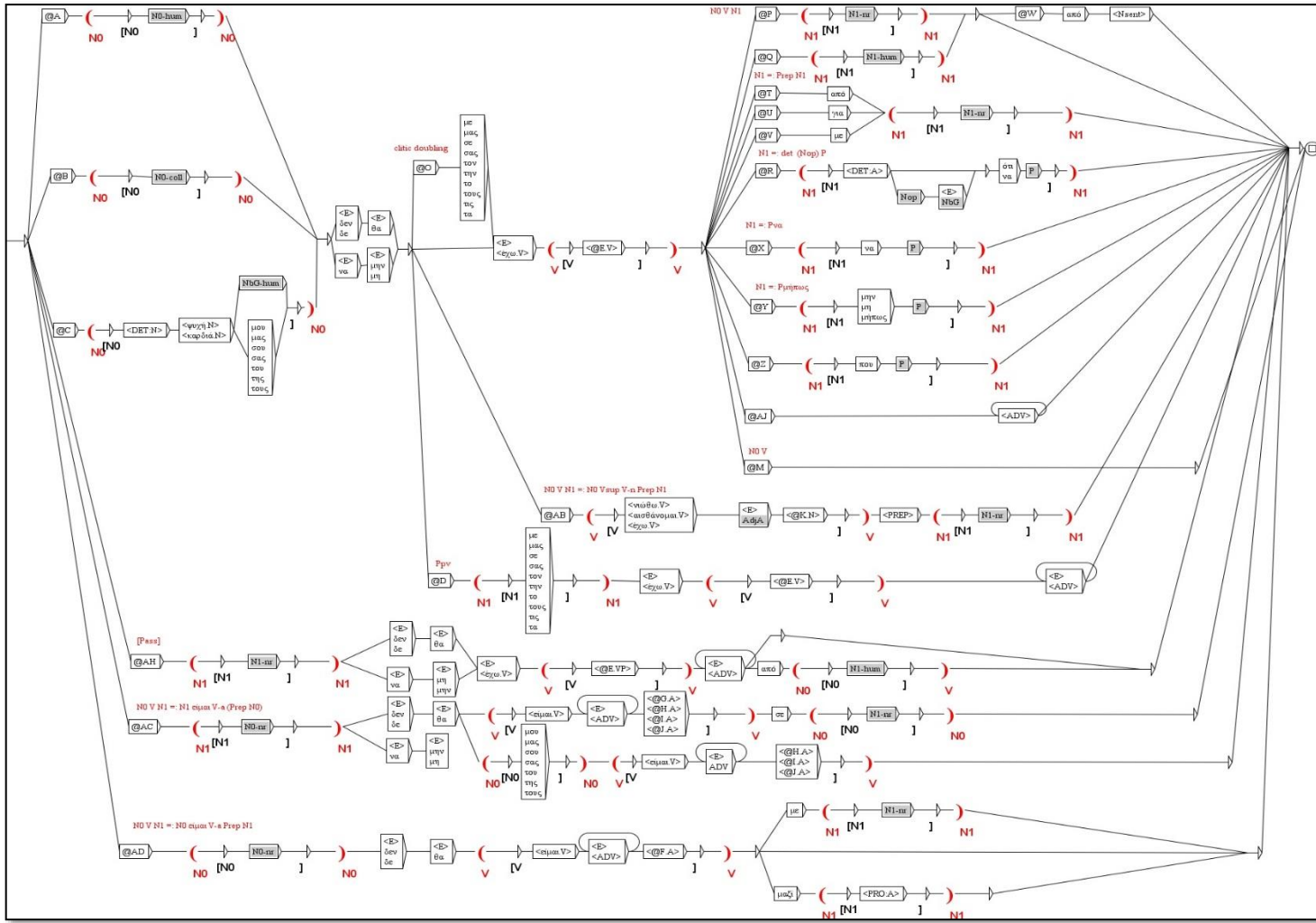
κουράζω, GSV4	ντρέπομαι, GSV1	πεισμάτων, GSV3
κουφαίνω, GSV4	ντρέπομαι, GSV2	πεισμών, GSV3
κρεπάρω, GSV1	ντροπιάζω, GSV4	πενθώ, GSV2
κρυφοκαμαρώνω, GSV2	ξαλαφρώνω, GSV3	περιφρονώ, GSV2
λατρεύω, GSV2	ξανάβω, GSV3	πικάρω, GSV4
λατρεύω, GSV2	ξαναεκνευρίζω, GSV4	πικραίνω, GSV4
λαχταρίζω, GSV3	ξαναεκπλήσσω, GSV4	πικροκαρδίζω, GSV4
λαχταρώ, GSV4	ξαναεμψυχώνω, GSV4	πλαντάζω, GSV1
λυπάμαι, GSV1	ξαναενθαρρύνω, GSV4	πληγώνω, GSV4
λυπάμαι, GSV2	ξαναενθουσιάζω, GSV4	πλήττω, GSV1
λυπώ, GSV4	ξαναεντυπωσιάζω, GSV4	πνίγω, GSV4
λυσσώ, GSV1	ξαναεξοργίζω, GSV4	ποθώ, GSV2
λυσσώ, GSV1	ξαναεξουθενώνω, GSV4	ποθώ, GSV2
λυτρώνω, GSV4	ξαφνιάζω, GSV4	πολυαγαπώ, GSV2
λωλαίνω, GSV4	ξεγνοιάζω, GSV1	πολυαρέσω, GSV5
μαγεύω, GSV4	ξεθυμώνω, GSV1	πολυαρέσω, GSV5
μαίνομαι, GSV1	ξελιγώνω, GSV4	πολυγουστάρω, GSV5
μαλακώνω, GSV3	ξενίζω, GSV4	πονάω, GSV2
μεθώ, GSV1	ξενοιάζω, GSV1	πονάω, GSV3
μελαγχολώ, GSV3	ξετρελαίνω, GSV4	πραΰνω, GSV4
μερακλώνω, GSV3	οικτίρω, GSV2	πρήζω, GSV4
μερακλώνω, GSV4	οιστρηλατώ, GSV4	προκαλώ, GSV4
μερεύω, GSV4	οργίζω, GSV4	προσβάλλω, GSV4
μερώνω, GSV3	παλαβώνω, GSV3	προσδοκώ, GSV2
μισώ, GSV2	πανηγυρίζω, GSV2	προσμένω, GSV2
μισώ, GSV2	πανικοβάλλω, GSV4	πτοώ, GSV4
μουρλαίνω, GSV4	παραζαλίζω, GSV4	ρεζιλεύω, GSV4
μουτρώνω, GSV1	παρακουράζω, GSV4	σαγηνεύω, GSV4
μπαϊλντίζω, GSV1	παραξενεύω, GSV4	σαστίζω, GSV3
νευριάζω, GSV3	παρηγορώ, GSV4	σέβομαι, GSV2
νοιάζομαι, GSV2	πειράζω, GSV4	σεκλετίζω, GSV4

σιχαίνομαι, GSV2	τσακίζω, GSV4
σκάω, GSV3	τσαντίζω, GSV4
σκιάζω, GSV4	τσατίζω, GSV4
σκοτίζω, GSV4	υπεραγαπώ, GSV2
σκυλιάζω, GSV3	υποφέρω, GSV1
σοκάρω, GSV4	υποχρεώνω, GSV4
σπαράζω, GSV1	φαιδρύνω, GSV2
σπαράζω, GSV3	φαρμακώνω, GSV4
σπλαχνίζομαι, GSV2	φλέγω, GSV4
στενοχωρώ, GSV4	φοβάμαι, GSV2
στοιχίζω, GSV5	φοβερίζω, GSV4
συγκινώ, GSV4	φοβίζω, GSV4
συγκλονίζω, GSV4	φοβούμαι, GSV1
συγχύζω, GSV4	φουρκίζω, GSV4
συμπαθώ, GSV2	φουσκώνω, GSV3
συμπαθώ, GSV2	φρενιάζω, GSV1
συμπάσχω, GSV1	φρικάρω, GSV3
συμπονώ, GSV2	φρίττω, GSV1
συναρπάζω, GSV4	χαίρομαι, GSV2
συνεπαίρνω, GSV4	χαίρομαι, GSV2
συνέρχομαι, GSV1	χαροποιώ, GSV4
συνταράζω, GSV4	χολιάζω, GSV1
συντριβώ, GSV4	χολοσκάω, GSV1
σφάζω, GSV4	χολώνω, GSV3
ταράζω, GSV4	ψυχοπονώ, GSV2
τέρπω, GSV4	
τρελαίνω, GSV4	
τρελαίνω, GSV4	
τρέμω, GSV2	
τρομάζω, GSV3	
τρομοκρατώ, GSV4	

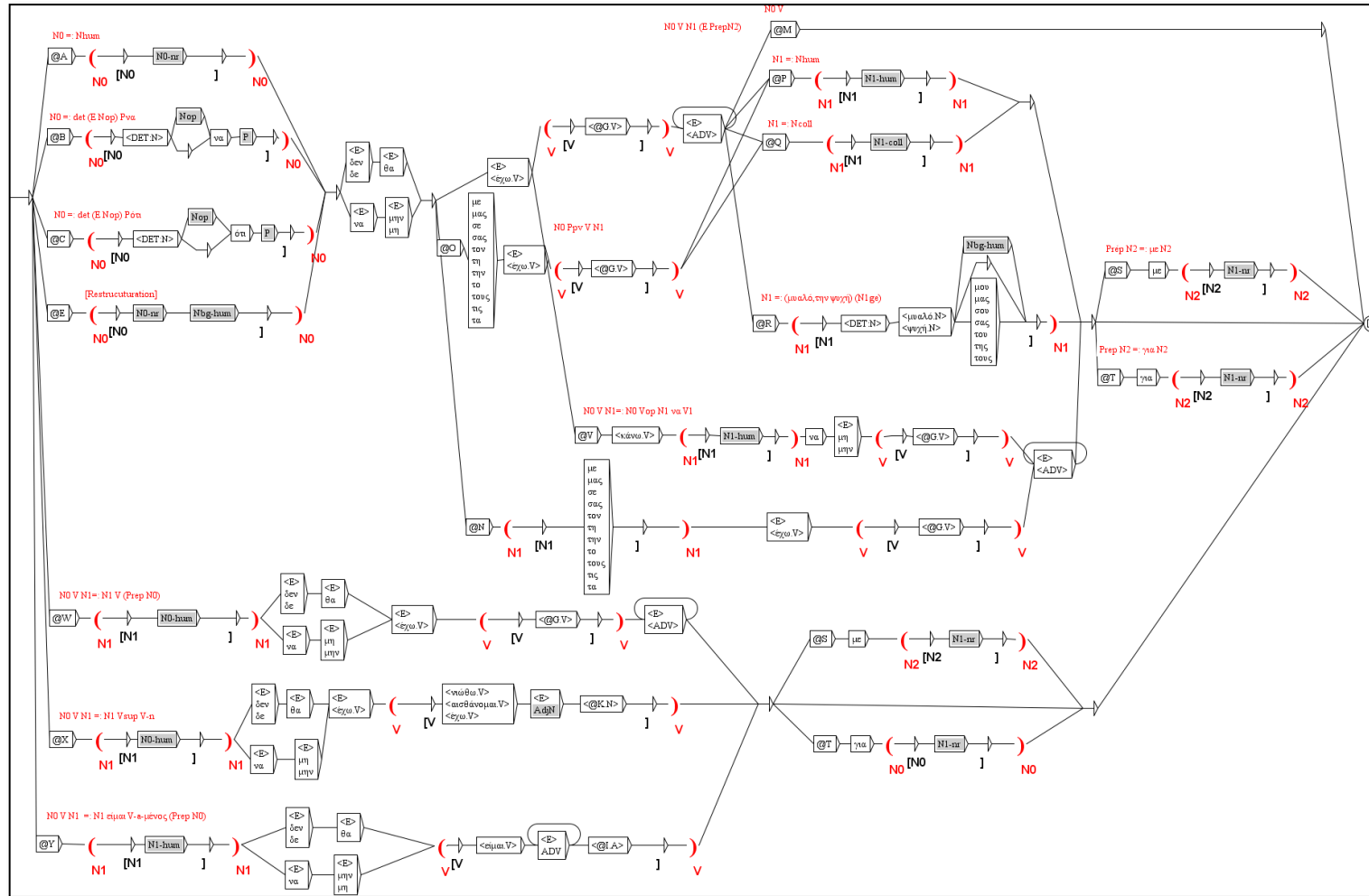
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Παραμετροποιημένοι γράφοι

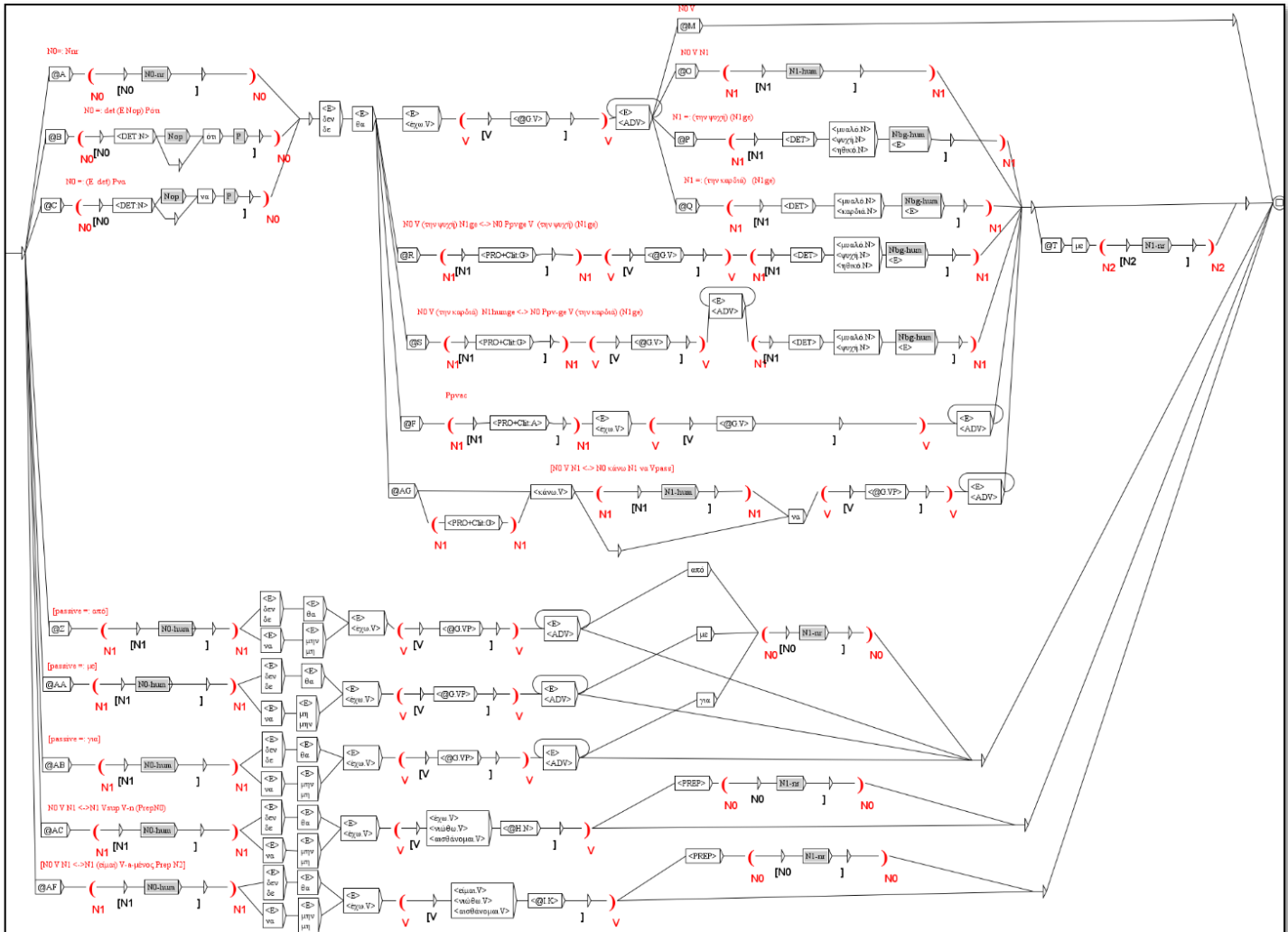
Εικόνα 24. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV1

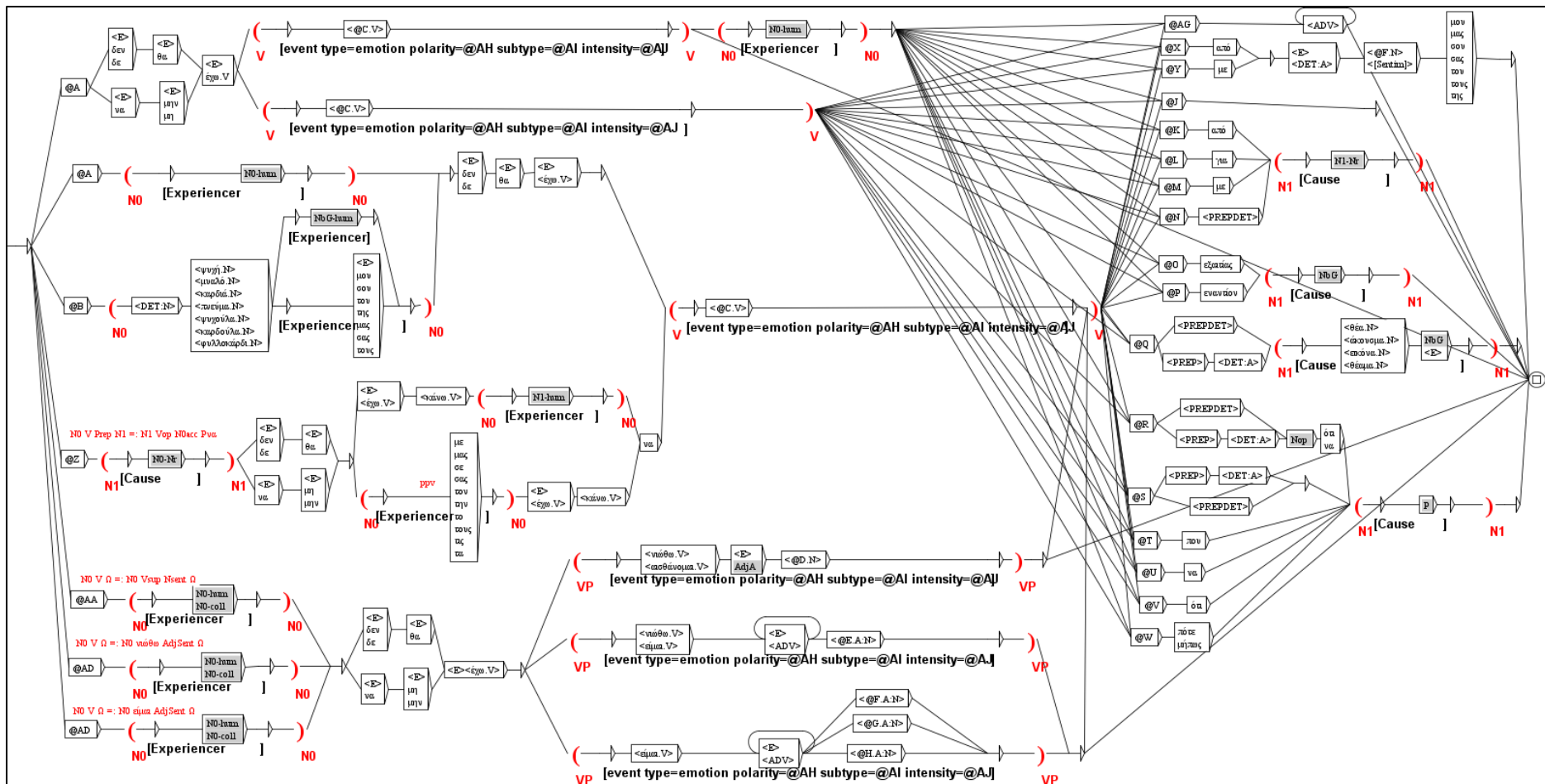
Εικόνα 25. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV2

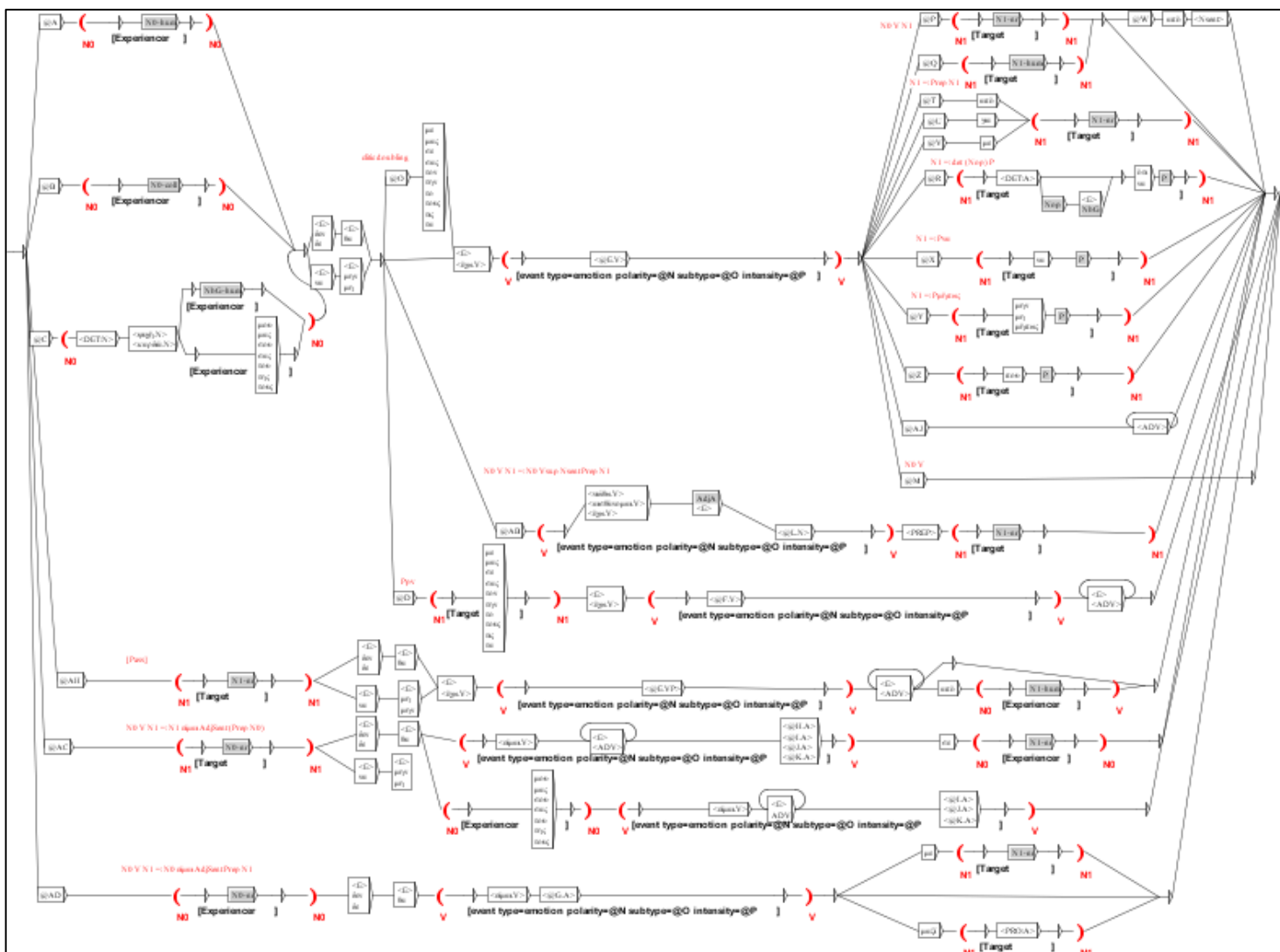
Εικόνα 26. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα SV3

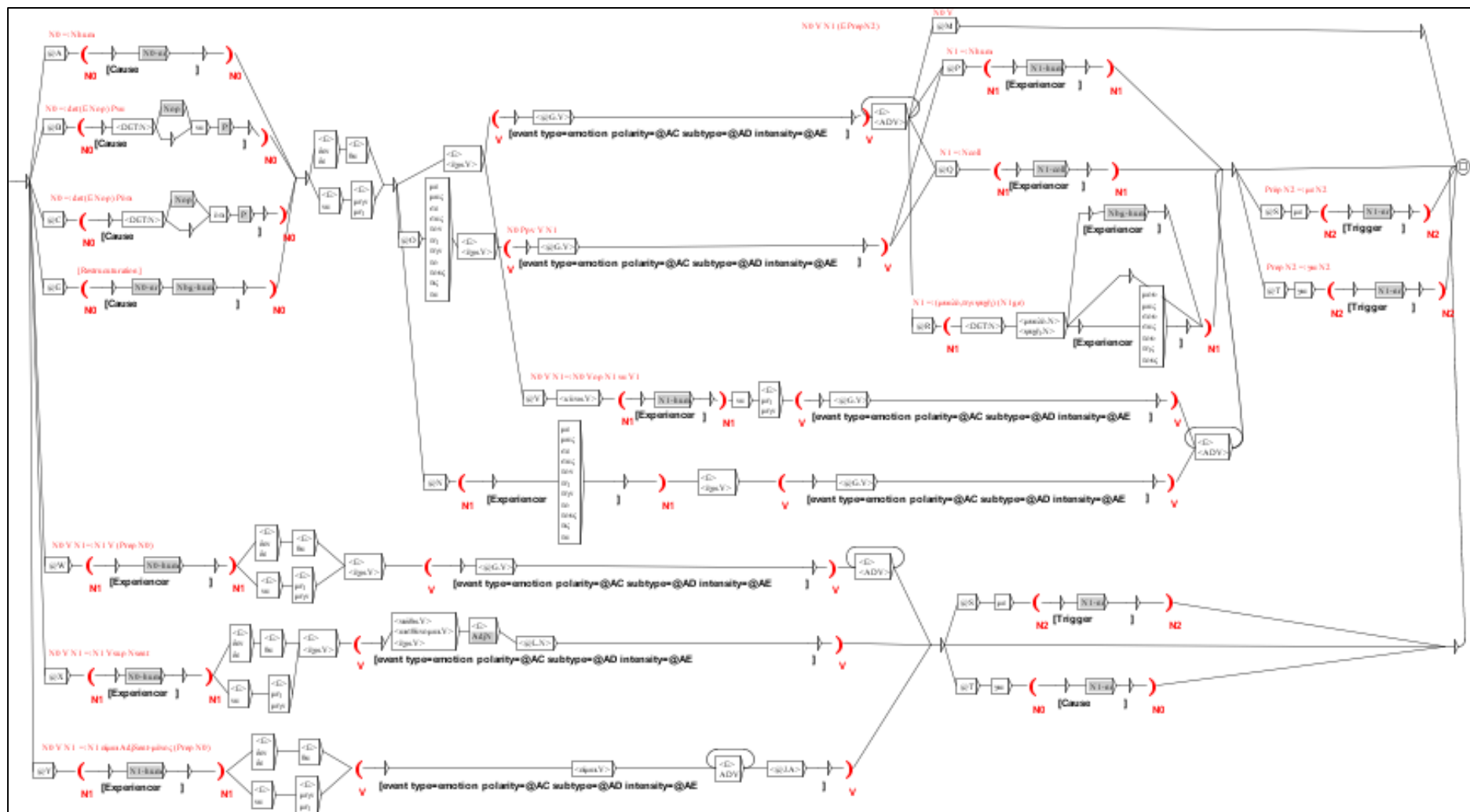
Εικόνα 27. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV4

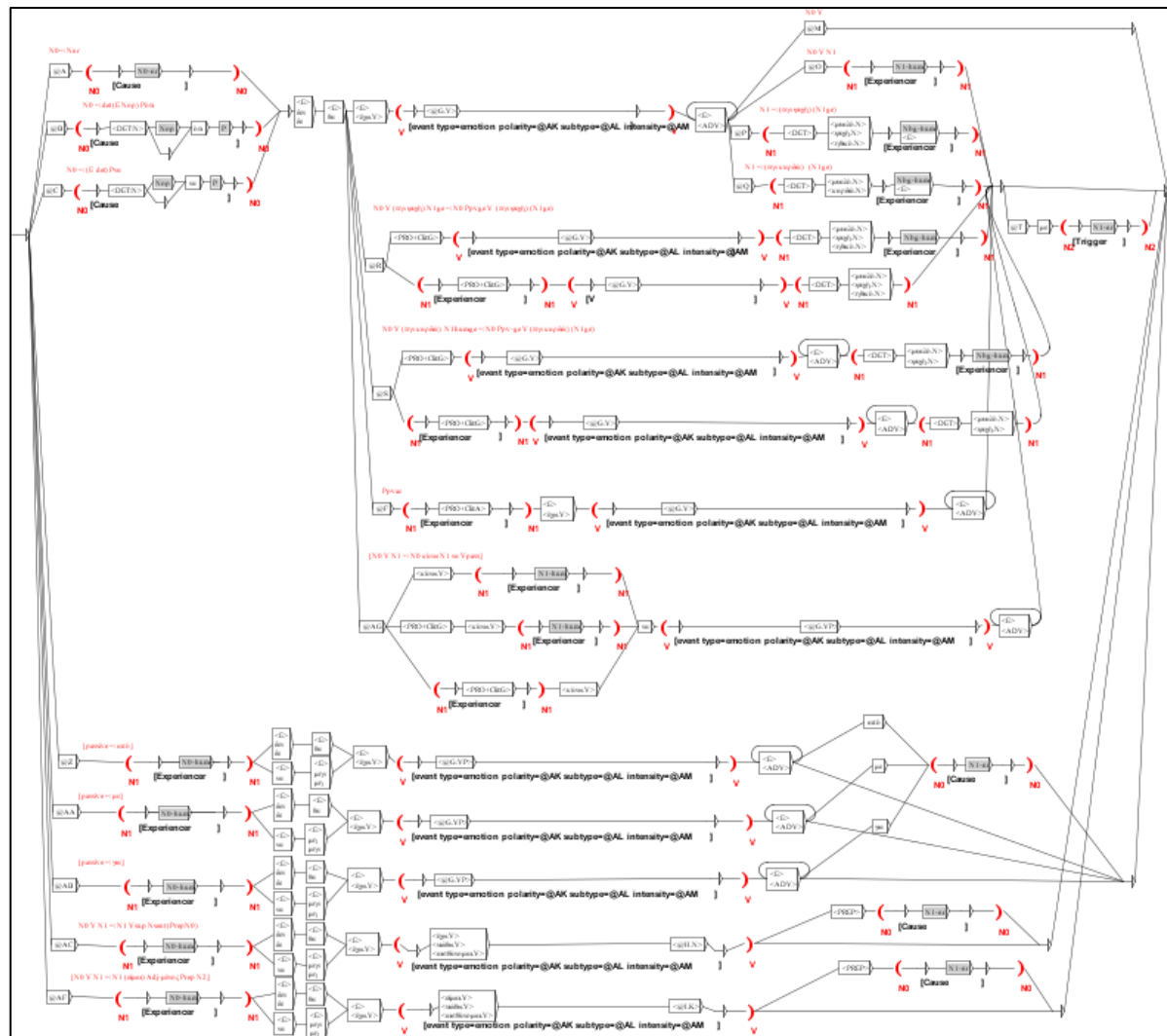
Εικόνα 29. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV1 – Σημασιολογική πληροφορία

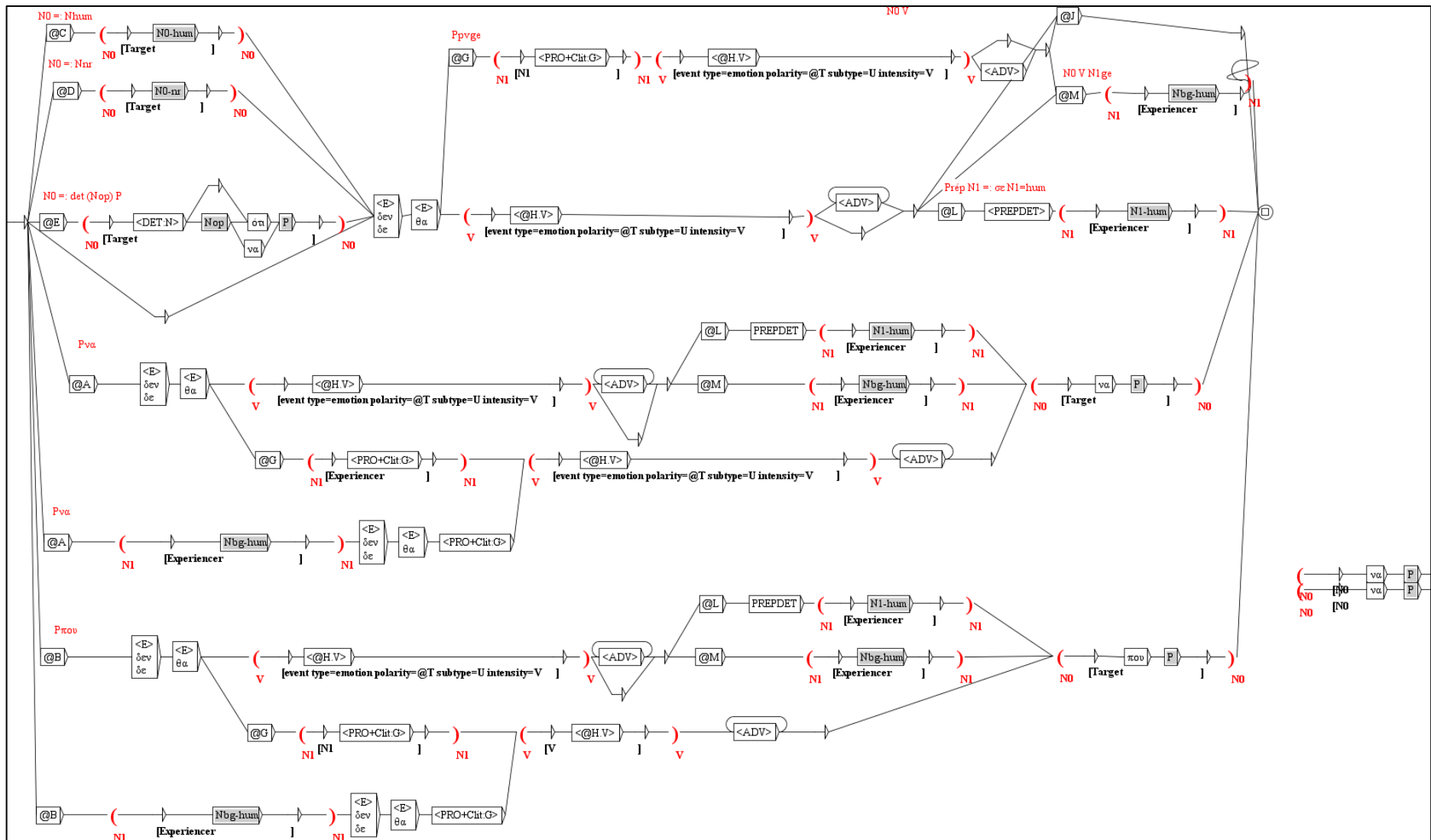
Εικόνα 30. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV2 – Σημασιολογική πληροφορία

Εικόνα 31. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV3 - Σημαιολογική πληροφορία

Εικόνα 32. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV4 – Σημασιολογική πληροφορία

Εικόνα 33. Παραμετροποιημένος γράφος για τον Πίνακα GSV5 - Σημασιολογική πληροφορία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Πρόσθετοι υποστηρικτικοί πόροι

Κατάλογος των πλέον υψίσουχων *Nor* κατηγορημάτων/δομών

άποψη (E + Ngen) ότι	είδηση ότι
ένδειξη ότι	εκτίμηση (E+Ngen) ότι
αίσθηση ότι	ελπίδα (E+Ngen) ότι
αίτημα (E+Ngen) να	ενδεχόμενο να
ανακάλυψη ότι	εντολή (E+Ngen) να
ανακοίνωση (E+Ngen) ότι	εντύπωση (E+Ngen) ότι
αντίληψη (E+Ngen) ότι	εντύπωση (E+Ω) ότι
αποδοχή (E+Ngen) ότι	επίγνωση ότι
αποκάλυψη (E+Ngen) ότι	επισήμανση ότι
απόφαση (E+Ngen) να	επιχείρημα (E+Ngen) ότι
γεγονός ότι	θέση ότι
δήλωση (E+Ngen) ότι	ιδέα (E+Ngen) να
διαβεβαίωση (E+Ngen) ότι	κίνηση (E+Ngen) να
διαπίστωση (E+Ngen) ότι	ομολογία (E+Ngen) ότι
διαταγή (E+Ngen) να	παραδοχή (E+Ngen) ότι
δικαιολογία ότι	παραδοχή ότι
δυνατότητα (E+Ngen) να	παρατήρηση ότι
δυσκολία (E+Ngen)να	πεποίθηση (E+Ngen) ότι

πιθανότητα να
προσπάθεια (E+Ngen) να
πρόταση (E+Ngen) να
σκέψη (E+Ngen) να
υποψία (E+Ngen) ότι
υπόθεση ότι
φήμη ότι
φημολογία ότι
ψευδαίσθηση (E+Ngen) ότι

